

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Martini De Esparza Artieda, Navarri, Theologi Societ.
Iesv, Cvrsvs Theologicvs**

in decem Libros, & duos Tomos distributus, Ivxta Methodvm, Qva In
Scholis Societatis Iesv communiter traditur annis quaternis

Continens Secvndam Secvndæ, & Tertiam Partem D. Thomæ

Esparza Arteida, Martin de
Lugduni, 1666

Index Rervm, Quæ continentur in his duobus Tomis Cursus Theologici.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94839](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94839)

INDEX RERVM,

Quæ continentur in his duobus Tomis
Cursus Theologici.

*Primus numerus Numerum ipsum, vel Articulum vel Argumenta
denotat, vltimus Paginam.*

Lib. I. De Deo.

A

Actus liberi creati.

ACTVS liberi creati sunt præcipua materia Prouidentie Diuinæ. art. 5. pag. 60
Sunt primum determinatiuum cognitionis Diuinæ circa ipsos. ad 9. pag. 66

Actus boni, & mali connectuntur ex natura rei cum præmiis, & suppliciis. art. 18. p. 103.

Actus liberi Diuini.

Actus Diuini quilibet sunt optimi. ad 5. p. 71.
Difficultas constitutionis adæquatæ Actuum liberorum Dei, vnde proveniat. art. 1. & 2. p. 73. Quas opiniones peperit. art. 3. ibid. Ea exponuntur. art. 4. 5. & 6. ibid. & seq.

Actus liberi diuini sunt æterni. art. 7. p. 74.
Non possunt vlllo pacto constitui intrinsecè per effectus, aut actiones temporales. art. 8. vsque ad art. 14. & art. 17. & 18. p. 74. & seq.

Multò minus possunt constitui intrinsecè per veritates quasdam obiectiuas. ab art. 14. vsque ad 20. p. 75 & seq.

Adæquatè realiter identificantur cum Deo. art. 20. & 21. p. 76

Exigit identificari cum Deo exigentia ipsi conueniente præcisè ratione Deitatis. ad 2. art. 2. p. 81.

Non superaddunt perfectioni necessariæ Dei vllam specialem perfectionem per se æstimabilem. ad 4. art. 5. p. 153.

Superaddunt solum conceptum respectiuum ad esse, & non esse creaturarum. art. 20. & 21. p. 76.

Sunt contingentes quoad denominationem: sed necessarij quoad existentiam, & perfectionem. ad 2. art. 4. p. 81.

Distinguuntur necessariò virtualiter intrinsecè à prædicatis necessarijs Dei. artic. 1. p. 79. & ad 1. art. 1. & 2. p. 80.

Actus liberi Diuini, qui sunt inuicem impossibiles, distinguuntur inter se realiter. art. 2. & 5. p. 79.

Qui sunt inseparabiles mutuo, sunt indistincti inter se virtualiter intrinsecè. art. 3. & 6. ibid.

Qui sunt separabiles non mutuo, distinguuntur inter se virtualiter intrinsecè tantum. art. 4. p. 79.

Actus liberi Diuini non possunt esse diuersi absque diuersitate ex parte obiectorum creatorum. ad 2. & ad 5. p. 88.

Nulli duo actus liberi diuini virtualiter intrinsecè distincti coexistere possunt. art. 6. & seqq. p. 94.

Non possunt dari plures actus liberi Diuini virtualiter intrinsecè distincti purè concomitantes. art. 9. p. 95. Neque virtualiter inuicem ordinati. art. 10. ibid.
Actus Diuinus efficaciter, & determinatè imperans est essentialiter indistinctus, virtualiter intrinsecè ab actu imperato. art. 7. p. 80.

Actus Diuinus efficaciter intentionis finis essentialiter connexi cum determinatis medijs similiter connexi cum eodem fine, est indistinctus virtualiter intrinsecè ab electione talium medijs. art. 8. ibid.

Nullus actus Diuinæ voluntatis potest esse purè conditionatus, & purè omissiuus circa aliquod obiectum. ad 3. p. 88.

Nullus actus liber Diuinus potest esse disunctiuus, & indeterminatus. art. 10. p. 95.

Infalibilitas actuum liberorum Diuinorum non tollit indifferentiam arbitrij creati. art. 9. & seqq. p. 120.
Idque beneficio scientiæ mediæ. art. 14. p. 121.

Nullus actus Diuinus habere potest vllam successiõnem. q. 17. ad 4. p. 58.

Creaturæ non sunt obiectum formale partiale vllius actus Diuini, sed purè materiale. art. 3. & 4. p. 50. & art. 2. & seqq. p. 67. & ad 4. p. 68.

Obiectum formale adæquatam actuum Diuinorum est sola essentia Diuina. art. 3. & seqq. p. 50. & art. 2. & 3. p. 67.

Æternitas.

Æternitas definitur, & exponitur. art. 4. 5. & 6. p. 254
Est attributum Dei negatiuum. art. 4. ibid.

Legitimè infertur ex immutabilitate. art. 2. & 7. p. 254 & 26.

Est æqualiter idonea ad cognoscenda omnia, quæ contingunt pro quacumque temporis differentia. ad 1. p. 57.

Nihil datur præteritum, aut futurum propriè respectu Æternitatis, ad 4. art. 1. & 2. p. 26.

Nulla res, aut duratio creata correspondet adæquatè æternitati Dei. ad 4. art. 3. & seqq. ibid.

Æternitas latè sumpta dicitur de creatis. ad 3. ibid.

Ænum.

Ænum Angelicum quomodo dicatur indiuisibile. ad 3. p. 58.

Affectus.

Affectus, qui tribuendi, qui negandi Deo. art. 1. p. 84.

Amicitia, Amicus.

Amicitia perfecta cum Deo est indebita homini præcisè ex sua natura. art. 4. p. 29.

Amicitia requirit dualitatem naturarum inter creaturas solum ad 2. p. 85.

Amicus ab amico inre contèni non potest. art. 4. p. 29.

Index Rerum.

Amor.

Amor est principium omnis affectionis. art. 2. p. 84.
Amoris strictè talis differentia ab aliis affectibus.
art. 3. ibid.
Non est de eius ratione communi, ut dirigatur cog-
nitione præcipienti ab existentia, & non existentia
obiecti. ad 1. p. 85.

Amor Diuinus.

Amor strictè talis datur propriè in Deo erga se ipsum,
art. 2. & 3. p. 84. Idemq; est efficax. ad 2. p. 85. Est scilicet
pereminenter tantum amicitia respectu ipsius Dei-
tatis, ad 2. ibid. Est tamen propria amicitia vniuf-
cuiusque Personæ Diuinæ respectu aliarum. ibid.
Deus amat necessariò seipsum quoad omnia sua præ-
dicata simpliciter necessaria. art. 1. p. 69.
Nullo modo amat obiecta, ut possibilia possibilitate
Logica. ad 4. art. 2. p. 70. Neque futura, ut purè con-
ditionata. art. 3. p. 71.

Amoris Diuini, & creati discrimen. art. 2. p. 87.
Amor Diuinus est iusta mensura bonitatis in rebus
creatis. art. 1. & 2. p. 87. Imò & malitiæ, seu imper-
fectionis. art. 3. ibid.

Est maior, vel minor non entitativè, sed tantum ex
parte obiecti voliti. art. 2. p. 87. & ad 1. p. 88.
Non possèt pertinere ad specialitatem amoris intentio
diuina purè conditionata beneficiendi; licet possit
intentio eiusmodi creata. ad 3. ibid.

Angelus.

Angelus non vitur specie impressa ad cognitionem
sui. ad 5. p. 39.
Non potest certò cognoscere futura contingentia,
ad 3. p. 58.

Antiquitas.

Antiquitas, quæ denominatio. ad 4. art. 2. p. 78.

Appetitus innatus.

Appetitus innati expositio. ad 6. p. 105.

V. *Lex naturæ.*

Appropriatio.

Appropriatio absolutorum ad Personas Diuinas quid
sit, & in quo fundetur. art. 5. p. 161.

Arbitrium creatum.

Arbitrium liberum creatum, ut eminenter conten-
tum in essentia Diuina, potest inducere scientiam
mediam, non visionis. art. 13. & 14. p. 62.

Argumentum.

Argumentum à distributio ad collectiuum sub quo
prædicato negatiuo valeat. art. 21. & 22. p. 8.

Argumentorum Christianæ Fidei, & demonstratio-
num de existentia Dei collatio. ad 7. art. 1. p. 11.

Argumentum ex hypothesi. V. *Hypothesis.*

Ariani.

Arianorum sophisma aduersus Diuinitatem Filij Dei.
ad 5. art. 2. p. 18. Diluitur. art. 3. ibid.

Aseitas, ens à se.

Aseitas est prædicatum positiuum. ad 7. p. 21.

Est ratione nostra primarium, & principium æquiuo-
cum cæterorum prædicatorum Dei. art. 5. & 6. p. 20.

Conceptus entis à se est notissimus inter omnes con-
ceptus constitutiuos Dei. art. 8. ibid.

Conceptus quilibet assignati ab aliis tanquam essen-
tiales Dei sunt posteriores conceptu aseitatis; ma-
ximè verò conceptu entis æquivalentis omni ali-
jenti. ad 2. p. 20.

Conceptus entis à se non est formaliter transcendens.
ad 1. ibid.

Ens à se continet formaliter omnes perfectiones sim-
pliciter simplices. art. 3. p. 48.

Athei, Atheismus.

Athei quàm inexculpabiles sint. art. 23. & seqq. p. 8.
& ad 7. art. 3. p. 11.

Atheismus qua ratione comparetur hæresi. ad 7.
art. 3. ibid.

Attributum.

Attributum dupliciter usurpatur respectu Dei.
ad 3. p. 21.

Attributa Dei diuiduntur in positina, & negatiua.
art. 1. p. 22. Explicantur. art. 4. ibid.

Sunt pauca. art. 5. p. 23.

Negatiua sunt priora ratione quoad nos, quàm posi-
tiua. art. 6. ibid.

Alia aliis apparent perfectiora, sine vlla tamen im-
perfectione ex parte Dei, aut falsitate simpliciter
in intellectu nostro. art. 7. ibid.

Auxilium.

Auxilium quodlibet proprium hominis vitoris se-
cundum se est frustrabile, & completiuum causæ
contingentis, ex S. Thoma. art. 6. p. 109.

Nulla creatura potest resistere toti collectioni auxi-
liorum Dei. art. 2. p. 118.

Lib. II. De Angelis.

Abstractiuum.

Abstractiua cognitio Dei datur in Angelis. art. 2.
p. 206.

Accidens.

Accidentia non participant necessario totam sui ge-
neris perfectionem. ad 1. p. 199. ad 2. p. 215.

Actiuitas.

Actiuitas Angelorum circa corpora est minima. art. 1.
p. 265. & ad 1. p. 266.

Actio, Actus.

Actiones vitæ quas exercere possint Angeli corpore
assumpto. ad 5. p. 189.

Actuum sibi subordinatorum diuersitas non arguit
diuersitatem potentia. ad 4. art. 1. p. 221.

Actus intelligendi distinguitur à substantia intelli-
gente creata. art. 4. p. 199. ad 5. p. 222.

Actus primus dispositiuus Angelorum fuit liber. ar-
tic. 7. p. 244.

Alterare.

Alterare immediatè corpora nequeunt Angeli. art. 1.
p. 265.

Amor.

Amor sui secundum se, non potest esse simius. ad 6.
p. 251.

Angelorum existentia, nomen, natura.

Angelorum existentia probatur. art. 14. & seqq. p. 168.

Necessitas eorum ex natura rei ad finem vniuersi.
art. 17. & seqq. p. 169. Et ad directionem. art. 20. p. 170.

Angeli sunt intellectuales. art. 14. p. 168.

Indefectibilitas eorum ex natura rei. n. 1. & seqq. p. 175.

Ex nulla materia etiam spiritali componuntur. n. 1.
& seqq. p. 174.

Sunt perfectiores substantialiter homine. art. 5. & 6.
p. 167.

Spiritualitas eorum probatur. art. 8. & seqq. ibid.

Non est de fide. a. 13. p. 168. Sunt summè spirituales
solum quoad conceptum negatiuum. ad 3. p. 199.

Angelorum multitudo.

Angeli sunt plures secundum speciem. n. 1. & seqq.
p. 178. Possunt multiplicari solo numero. art. 6. &
seqq. p. 184. Sunt discernibiles naturaliter. ibid.

Angelorum duratio. Vide *Duratio.*

Angelorum potentia. Vide *Intellectus, Voluntas.*

Angelorum vbiatio. Vide *Vbiatio.*

Anima.

Anima rationalis in quo sensu dicatur esse æqualis
Angelis. ad 7. a. 1. p. 172.

Animæ rationalis immortalitas, est de fide. a. 5. p. 177.

Apparitiones Angelorum in corporibus non fuerunt
imaginariæ. art. 2. p. 88. Conueniebat eas esse fre-
quentiores in lege veteri; cur? ad 2. p. 189.

Appetitus.

Index Rerum.

Lib. IV. De Gratia.

Actus.

Actus, & auxilia conducentia ad finem supernaturalem necessariò sunt supernaturalia. n. 1. & seq. p. 407. Nihil naturale cum supernaturali connectitur. ar. 3. & 4. p. 408. Quæ dicuntur à Patribus de quibusdam auxiliis intrinsecè supernaturalibus, applicantur omnibus conducentibus ad finem supernaturalem. ab ar. 5. ib. Multa loca Scripturæ, & Patrum ad hoc probandum. ibid. Quælibet auxilia conducentia ad finem supernaturalem, sic se habent ad esse supernaturalia, sicut vnio hypostatica, & visio beata. ar. 8. & 9. p. 409

Actus, qui non sit ex motivo supernaturali est naturalis. ad 1. ib.

Actus indeliberati physicè concurrunt ad deliberatos. ad 1. p. 435.

Appetitus.

Appetitus rationalis tantus est ad bonum honestum, quantum est sensitiuus ad delectabile. ar. 4. p. 421.

Augustinus.

Augustinus in multis locis videtur asserere naturam, præciso peccato, non potuissè condi absque facultate videndi Deum. Alicubi in aliis locis expressè habet hanc facultatem fuisse gratiosam. ar. 2. p. 412. Varij modi hæc loca concordandi. ibid. Legitima ratio huius concordatiæ fundata in ipso Augustino. ar. 7. p. 413

Augustinus explicat quomodo nostra operatio non sit volentis neque currentis. ar. 10. p. 432. Quomodo. Deus præparet voluntatem creatam ad bene operandum. ibid. quot modis accipiat gratiam præuenientem. ibid.

Idem ostendit contra Pelagium non solum posse, sed, & agere, & velle, esse in nobis à Deo. ar. 7. p. 434. Non concluderet Augustini argumentum, si Gratia non concurreret Physicè ad actus bonos. ibidem. Augustinus nunquam excludit à voluntate concursum partialem ad actus bonos. ar. 1. ad 3. p. 439

Lib. V. De Iustif.

Actus.

Actus nullus voluntatis differre potest ab alio per puram reflexionem supra se ipsum siue sit voluntatis creatæ, siue diuinæ. ar. 7. p. 469

Actus Charitatis. Vide *Charitas.*

Adam.

Adæ peccati comparatio cum iustitia Christi, & peccati originalis vniscuiusque proprij cum iustificatione quoad reddendum hominem iustum, seu peccatorem. ad 1. p. 442

Adæ rectitudo in qua dicitur creatus à Deo in quam sita fuerit. ar. 1. p. 456. Primò, & principaliter collata fuit per gratiam, & charitatem. ar. 2. ibid.

Adæ infusus fuit habitus charitatis præeunte libero eius consensu, & dispositione. ar. 3. p. 456. Congruum ipsi fuit, vt etiam eius filiis daretur copia perueniendi ad eundem dignitatis, & gratiæ gradum. ar. 4. ibid. Præeunte tamen formaliter, vel æquiuvalenter simili consensu ex parte ipsorum ad illam suscipiendam; & non aliter. ibid. Congruum deinde fuit, vt libera facultas eius consensus, & dispositionis necessariæ ad iustificationem posterorū committeretur arbitrio, & electioni Adæ. ibid. & seq. Hinc optima elucet congruentiæ ratio conferendæ, vel amittendæ iustitiæ originalis dependenter à primo parente, & transfusionis nostrarum voluntatum in voluntatem eiusdem

art. 5. p. 456. Quæ tamen non militat in Angelis. art. 6. p. 457. Nec in Christo Domino, aut B. Virgine, in quibus militat potius ratio opposita art. 7. ibid.

Adæ peccatum fuit peccatum totius generis humani, & cur? ar. 8. p. 457

Adæ posteri quomodo comparentur cum eodem quoad contrahendum peccatum, ad 7. p. 458. Vide *Peccatum originale.*

Adoptio.

Adoptio, qua passiuè adoptamur à Deo, & constituimur filij ipsius conuertitur cum gratia habituali, cum amicitia cum Deo, & cum hæreditate eiusdem, item passiuè sumptis. n. 1. & seqq. p. 445

Adoptionis definitio ex Concilio Francofordiensi affertur, & applicatur gratiæ sanctificanti. ad 3. p. 446. Est copulatio charitatis. ibid. Quid superaddat ultra ius ad hæreditatem. ar. 4. p. 445. & seq.

Adultus.

Adultus mediante motu liberi arbitrij disponi debet ad iustificationem. ar. 4. & 5. p. 475.

Affectus.

Affectus humani nulla existente in rebus variatione mutari possunt deludente sæpe phantasia. ad 4. p. 443

Alligatio.

Alligationis voluntatum posterorū voluntati Adæ optima congruitas. ar. 4. p. 456
Vide *Adam. Peccatum originale.*

Appetitus.

Appetitus innatus dupliciter sumi potest. ad 4. p. 479. Detur ne respectu gratiæ. ibidem.

Amare.

Amare aliquem est velle ei bonum, odiisse velle malum. ar. 1. p. 463

Amicitia.

Amicitia cum Deo, filiatio, & hæreditas Dei, eiusdemque participatio sunt prædicata conuertibilia inter se, & cum gratia habituali. n. 1. & seqq. p. 445

Amicitia actualis consistit in mutuo amore actualij habitualis verò in habitu amoris eiusdem mutui, vnde fit quempiam posse de potentia absoluta transfire de non amico in amicum Dei, nullo interueniente actu propriæ voluntatis. ad 2. p. 479

Amicitia dicit amorem, de cuius conceptu est, vt velit amicum esse felicem. a. 4. p. 445

Amor.

Amor cur dicatur à Philosopho actiuus boni quantum potest. ar. 1. p. 463

Amor quilibet est indistinctus à voluntate intensiua boni. ibid.

Amor beatificus sanctificat formaliter, ar. 3. p. 483. & ad 5. ibid. Est perfectior habitu charitatis, & finis eiusdem. ad 1. p. 482

Amor charitatis in via specie dissidet ab amore charitatis in Patria. ad 5. p. 483. Concedi potest à Deo etiam non concessio habitu, & quidem sine miraculo attenda solum eius perfectione. ad 8. ar. 2. p. 484. Est minus perfectus quam habitus charitatis. ad 1. ar. 1. p. 482

Amor naturalis super omnia esset forma iustificans in statu puræ naturæ. ad 7. ar. 1. p. 484

Amoris, & odij diuini ab odio, & amore creato notabilis, & multiplex differentia. ab art. 1. ad 5. p. 463

Amor quo Deus amat essentialiter est cautius maioris boni dum est maior. ar. 3. p. 464 Non potest esse inæqualis circa duos qui sint æquales in bonis, & malis intrinsecè afficientibus, nec æqualis circa inæquales in iisdem. ibid. Est incapax intensiōnis, aut remissionis, vnde non potest fortiori minoratam,

Index Rerum.

Appetitus.

Appetitiones in Angelis an dentur. ad 4. p. 215.
Angelus non potest appetere obiectum, quod nullo modo debet appetere. art. 1. p. 248.

Appetitus.

Appetitus innatus solus non sufficit in sentientibus, & intelligentibus. art. 3. & 4. p. 217.

Assumptio.

Assumptio corporum est triplex. art. 1. p. 187.
Angeli non assument corpora per unionem physicam perfectiorem assumpti. ibid. Nec possunt assumere per unionem hypostaticam. ibid. Assument verò per unionem alimentis cum assumpto in ordine ad locum, & in ratione motoris ac moti, cum vi representatiua alimentis. art. 2. p. 188.
Corpora assumpta cur plerumque sint aërea. art. 4. ibid.

Auxilium.

Auxilia Angelorum non sunt solum illustrationes, sed etiã inspirationes, ad 2. partis negantis. p. 246.

Lib. III. De act. hum.

Actus Diuini.

Actus liberi diuini non habent rationem præmij secundum se. ad 7. p. 388.

Actibus diuinæ voluntatis non debetur laus strictè sumpta, sed aliquid maius laude. art. 5. & 6. p. 321.
Et laus tantum gratificatoria. ad 1. p. 324.

Actus humani.

Actus humani qui. art. 5. p. 270.
Sunt necessarii ex natura rei, ad obtinendam beatitudinem, n. 1. & seqq. p. 290.

Omnes ex suo conceptu referuntur intrinsecè ad vltimum finem. art. 5. & 6. p. 270. & 271.

Non omnes conferunt ad vltimum finem, sed plures ab illo auertunt. ad 4. p. 291.

Dupliciter possunt dependere à fine, vel mouente negatiuè, vel positiuè. art. 5. p. 351.

Quomodo participant bonitatem vel malitiam vtriusque finis. art. 6. ibid. & 7. p. 352. & ad 3. art. 1. & 3. p. 353.

Soli actus humani sunt propriè morales. art. 2. p. 319.

Quilibet actus voluntatis est simul determinatio ad tale motuum, & ad tantam intensiorem sui. ad 4. art. 1. p. 317.

Specificantur ab obiectis, & circumstantiis. art. 1. & 2. p. 320. & seq.

Quomodo desumant bonitatem, vel malitiam ab iisdem. art. 5. & seqq. p. 321.

Actus indifferentes.

Dantur aliqui actus indifferentes negatiuè in indiuiduo, & secundum speciem. art. 2. p. 348.

Quomodo species, & indiuiduum hic sumatur. art. 2. ibid. & ad 1. p. 349.

Actus honesti.

Actus honesti præponderantia supra inhonestum. art. 7. p. 356.

Actus inhonesti malitia, & ineligibilitas, eiusque augmentum. art. 8. & 9. ibid.

Actus liberi.

Actus liber est essentialiter comparatiuus extremorum, inter quæ versatur. art. 1. p. 312.

Superatiuus difficultatum. ibid.

Est essentialiter liber, adeoque differt essentialiter ab actu necessario. art. 2. & seq. ibid.

Comparatur cum actu necessario, sicut actus opinatiuus cum euidenti. art. 2. & 3. ibid.

Non potest transire de libero in necessarium. ad 3. art. 1. & seq. p. 313.

Actibus liberis præminent ex genere suo actus necessarii. ad 5. art. 1. p. 281.

Actus liber dependet à potentia, quatenus potens ipsum impedire, vt influente negatiuè, à qua accipit indirectè aliquam perfectionem. ad 1. & ad 2. p. 313. ad 4. & ad 6. p. 314.

Non potest transire de non imperato ad imperatum. ad 3. art. 4. ibid.

Nec indifferentia actionum exteriorum, vt procedant à potentia libera, aut necessaria, nec indifferentia cognitionis abstractiua ad veritatem, & falsitatem, nec similis indifferentia aliorum effectuum physicorum, probat indifferentiam actuum ad libertatem, vel contrariam necessitatem. art. 3. p. 313. & ad 3. art. 3. & 4. p. 314.

Actus liberè elicitus, liberè conservari potest absque vilo alio actu reflexo, aut omissione actus reflexi. ad 5. p. 318.

Actus caterfus sunt laude, vel vituperio digni quatenus sunt liberi. art. 9. & seq. p. 322.

Probabile est nullum actum liberum posse esse præmium, ratione sui immediatè. ad 4. artic. 1. p. 390.

Probabilis tamen est, quatenus provenit à Deo posse esse præmium. art. 2. ibid.

Actus liberi diuiduntur in morales, & non morales. art. 3. p. 320.

Actus morales.

Actuum moralitas desumitur relatè ad dictamen prudentiæ. art. 2. p. 318. & art. 1. p. 319.

Actibus moralibus competit, tanquam proprietatis quarto modo dignitas laudis, & vituperij. art. 1. p. 320. & 8. p. 322.

Actus moralis diuiditur in bonum, & malum tanquam genus in species. art. 1. & seq. p. 345.

Hæc diuisio est adæquata. art. 3. & seq. p. 348.

Idem actus internus non potest modò esse præceptus, modo prohibitus. ad 1. art. 1. & 3. p. 446.

Neque per hoc quidquam derogatur dominio Dei. art. 2. ibid.

Nullus actus moralis, neque per se, neque per accidens potest esse indifferens in indiuiduo. art. 6. p. 348. & ad 2. art. 1. & seq. ibid.

Nullus actus potest esse moraliter bonus secundum vnã formalitatem, simulque malus quoad aliam. art. 8. & seq. p. 352.

Neque potest esse bonus simul, & malus. art. 1. p. 351.

Actus meritorij.

Vide *Meritum. Opus hominum.*

Actus voluntarij.

Omnes, & soli actus humani sunt voluntarij. art. 2. & seq. p. 292.

Repugnat, vt sint violenti. art. 7. p. 293. & ad 2. p. 294.

Quid dicendum in casu chimerico, quo volitio, & nolitio à Deo infunderentur nobis merè passiuè nos habentibus. art. 8. & 9. p. 293.

Amor beatificus.

Est secundarium beatitudinis formalis prædicatum. art. 15. p. 280.

Idem amor beatificus est vltimus exequutionis terminus, non tamen vltimus finis propter quem. ad 5. art. 2. p. 282. & art. 1. p. 285.

Vnus & idem actus voluntatis in beato, simul est amor, fruitio, & gaudium. art. 2. & seq. ibid.

Amor beatificus est reflexiuus supra se ipsum. art. 6. p. 286.

Differt specie ab amore viæ. art. 7. & seq. ibid. & ad 5. p. 287. & ad 7. p. 314.

Dilcrimen amicitie hominum mutue ab amicitia eorundem cum Deo. art. 3. & seq. p. 285.

Index Rerum.

minoritatem, vel maioritatem nisi ex parte boni collati. ibidem. Non potest respectu eiusdem dici magis, vel minus dilectus aliquis pro diuersis temporum differentis, nisi pro iisdem temporibus speciale bonum modo maius, modo minus fortatur. art. 4. ibid.

Amor, & odium creatum causantur à bonitate, vel malitia rerum iam præexistenti, vel existimata præexistere. E contra verò bonitas, & defectus physicus bonitatis in rebus creatis sunt effectus causati ab amore, & odio Dei circa ipsos. ad 1. p. 465

Amor, vide *Charitas, dilectio Iustificatio.*

Anima.

Animæ pulchritudo indistincta est ab aliqua virtute, si de ea sit sermo, quæ reddit Deo gratum tanquam specialis participatio ipsius Dei. ad 4. art. 1. p. 449

Arausicanum.

Arausicani Concilij loca aliquot explicantur. ad 3. artic. 1. p. 474

Augustinus.

D. Augustinus identificat habitum charitatis cum gratia sanctificante. art. 2. p. 447. Eius assertum de peccato habituali. ad 1. p. 457. Alia Augustini dicta circa idem peccatum. artic. 5. pag. 452. & ad 6. p. 454. Optimè exponit peccatum originale, & coincidit eius sententia re ipsa cum nostra, & D. Thomæ sententia. ad 1. art. 1. p. 457. Quo sensu dixerit peccatum originale affectionem malæ qualitatæ. ad 5. p. 458

Augustini dictum *Deum facere, & facere, vt faciat homo, nec expectare hominem*, quomodo intelligendum. ad 3. art. 2. & 3. p. 474. & seq.

Augustini dicta aliquot, quæ ab aliquibus auctoribus male detorquebantur ad probandam prioritatem naturæ dispositionum ad gratiam sanctificantem, respectu eiusdem gratiæ exponuntur. ibid. Lætatus est plurimum de dimidiata illa secessione Massiliensium à Pelagio, & cur? art. 8. p. 474

Lib. VI. De Virt. Theol.

Acedia.

Acedia est origo desperationis. art. 6. & 7. p. 601. & seq.

Actus.

Actus honestus dirigitur cognitione infallibili circa motuum honestatis. ad 3. art. 2. p. 554. Non indiget cognitione formali, & explicita vltimi finis. art. 6. p. 575

Actus imperans, & imperatus. Vide *Voluntas.*

Actus liberi in homine debent aliquandiu durare, & per hoc participant aliquid de Angelica immutabilitate. ad 4. art. 2. p. 581

Actus malus voluntatis an ex suo conceptu sit conformis actui falso intellectus. ad 3. & 4. p. 598

Actus scientiæ, & fidei, vide *Fides.* Actus spei. Vide *Spei.* Actus Charitatis, Vide *Charitas.* Actus Virtutum. Vide *Virtus.*

Actualis gratia. Vide *Gratia.*

Adultus.

Adultus nequit ex natura rei conuerti ad Deum, & mutare statum sine proprio actu libero. art. 4. & 5. p. 498

Amicitia.

Amicitia est mutuo communicata priorum bonorum. n. 1. & seqq. p. 565. Causat delectationem ex bonis amati. art. 3. p. 567. Amicitia vera, & propria inter Deum, & hominem constituitur per charitatem infulam. art. 1. p. 569. Respicit Deum, vt finem vltimum, non quidem vtilitatis,

sed excellentiæ. ad 1. & 2. p. 570. Intendit simul bonum diuinum, & nostrum eo modo quo vult Deus. ad 2. art. 2. p. 570

Amicitia purè ciuilibus non potest extendi erga plurimos, supernaturalis autem potest. ad 7. p. 571

Amicitia non potest essentialiter pendere ab absentia amati. ad 8. art. 3. p. 571. Amicitia conformat amantium voluntates. ad 1. 581. Amicitia debet esse vtrique amantium nota, ad 6. p. 571. Amicitia erga Deum, Vide *Charitas.*

Amor.

Amor amicitia per quid distinguatur ab amore concupiscentiæ. art. 1. p. 567. Quomodo transferat amantem in amatum. ad 3. p. 570. Non requirit inter amantes æqualitatem, nisi proportionalem. ad 5. p. 571. Opponitur omnibus grauiter offendentibus amicum. ad 3. p. 496

Amor concupiscentiæ erga Deum potest haberi in via sine amore amicitia. artic. 2. p. 488

Amor Dei conformat nos illius voluntati signi, & quoad volitum formale. ad 1. p. 581

Amor vniuersaliter fertur in bonum proprium amantis, non proprietate dominij, sed potestatis ad perficiendum, & delectandum. ad 3. p. 567. Amor reddit amantem possessum ab amato. art. 4. p. 573 eius discrimen à cognitione. ibid.

Angelus.

Angelus habuit fidem. ad 3. p. 523. Non verò euidentiā in attestante. ad 5. p. 535

Apostasia.

Apostasiæ multiplex vlturpatio, & quænam legitima. art. 6. 7. & 8. p. 591

Apostasia auget plurimum malitiam cuiusuis infidelitatis. art. 16. p. 593

Apprehensio.

Apprehensiones simplices ad fidem prærequisitæ sunt supernaturales. ab art. 2. p. 540. Neque solum sunt supernaturales ex parte principij, sed etiam ex parte obiecti. art. 4. p. 540. Ratione talis obiecti quod attingunt, possunt ducere intellectum ad actum certum. art. 12. p. 541. Eius obiecti assignandi difficultas quadruplex. art. 5. p. 540. Assignatur earum obiectum supernaturale, diuersum tamen pro diuersitate motiuorum credibilitatis, art. 13. p. 541

Arbor.

Arbor Euangelica bona, & mala quodupliciter sumatur. ad 1. p. 589

Assensus.

Assensus formidolosus. Vide *Opinio.*

Atheismus.

Atheismi comparatio cum infidelitate. ad 3. p. 590

Auctoritas.

Auctoritas Ecclesiæ est conditio sine qua non in ordine ad actum fidei, & est motuum imperandi talem actum. ad 1. p. 514. Auctoritas diuina obicere proposita magis nos mouet ad assentiendum ipsi, quam humana clarè proposita, art. 2. p. 534

Augustinus.

Augustini expositio circa opera infidelium. ad 4. p. 591

Lib. VII. De Pass.

Abominatio.

Abominatio est passio contraria concupiscentiæ, & exponitur per ipsam. n. 1. p. 32. Olim erat innominata. ad 1. p. 33. Et à Damasceno comprehenditur sub timore. ad 2. ibid.

Accessus.

Accessus, & recessus quo modo diuersificent affectus
• irascibi

Index Rerum.

- irascibilis. art. 7. p. 5. & art. 1. pag. 70
Acedia.
Acedia est species tristitiæ, art. 4. p. 51
Actiuitas.
Quod est magis actiuum, est minus passiuum, & inducit maiorem passionem; quo sensu. ad 3. & 4. p. 3.
Quæ sunt magnæ actiuitatis, sunt paræ resistentiæ, & è contra. art. 4. p. 104. Etiam moraliter ex parte sensus. art. 5. ibid.
Adamus.
Adamus ante peccatum habuit appetitum perfectè subiectum rationi ex dono supernaturali, art. 3. & ad 3. p. 10
Admiratio.
Admiratio est causa delectationis imperfectæ, sicut spes. ad 8. p. 39. Quædam admiratio est species timoris. art. 2. p. 56
Affectus.
Affectus partis sensitivæ dicuntur passionem proprie. art. 4. p. 2. Multiplex eorum nomen. art. 6. p. 3.
V. Passio. Affectus sensitivi sunt minores per se, quam intellectuales; per accidens vero, & in plerisque è contra. n. 1. & seqq. p. 98
Agens.
Agens naturale non agit fortius renitente passio. ad 2. art. 1. p. 49
Agonia.
Agonia est species timoris. art. 2. p. 81
Amicitia.
Amicitia purè utilis, ac delectabilis est iniqua ex parte amantis, & probrosa amato ad 4. p. 16. & a. 5. p. 20
Amicus.
Amicorum compassio minuit multipliciter tristitiam. ad 1. art. 3. & 4. p. 54
Amor.
Definitio eius ex D. Thom. n. 1. & seqq. p. 13. Præfertur definitioni Aristotelicæ. ad 5. p. 15. Animalia moueri amore, sicut inanimata exigentia innata, & pondere. art. 3. & 4. p. 14. & art. 1. p. 22. Amor est proprie passio. art. 5. p. 14. Eumque participant reliquæ omnes passionem. ad 3. ibid.
Diuisio amoris, n. 1. & seqq. p. 15. Omnis amor est amicitia, & concupiscentiæ respectu diuersorum, art. 2. p. 16. Amoris comparatio cum dilectione, charitate, & amicitia. ad 1. ibid. Acceptio eius in malum vnde sit, ibid. art. 2.
Causa amoris est bonum cognitum, n. 1. & seqq. p. 16. Amor est maximè vnitiuus, n. 14. & seqq. p. 19. Et vehemens causa redamationis, præsertim. art. 3. & seqq. p. 20. Diuinus nostræ, art. 4. ibid. Vnit magis quam cognitio, art. 9. ibid.
Amor est causa omnium operationum amantis, n. 1. & seqq. p. 22. Etiam odij. ad 3. & 4. p. 23. Peragitur circulo. art. 5. p. 14.
Angelus.
Angelos Custodes hominum paris inuicem conditionis esse æquales inter se. ad 13. art. 1. pag. 106.
Angelos, & homines naturaliter perfectiores non esse melioris inde conditionis relatè ad salutem animæ. ad 2. p. 103. & ad 13. art. 2. p. 106
Anima.
Anima secundum se est experta passionis proprie, ar. 3. p. 2. Sed patitur strictè ratione corporis. ibid.
Anxietas.
Anxietas est species tristitiæ. art. 4. p. 51
Apostolus.
Apostolorum vniformiter dispar, & naturalis professio vitæ, & destinatio supernaturalis, ad 6. art. 2. p. 104
Appetitus.
Appetitus in animali est sicut OEconomus in domo, art. 4. p. 2. Appetitus sensitivus patet latius, quam innatus, & rationalis vtroque, art. 2. & 3. p. 93.
Aqua.
Aqua calida cur citius congeletur, quam frigida, ad 2. art. 2. p. 49
Arduitas.
Arduitas non est motiuum spei, diuersificat tamen rationem motiui, art. 7. p. 5. & ad 5. p. 67. & art. 4. & ad 1. & 2. p. 66. Quo modo ipsa inducat, & auget spem, euuldemque defectus eandem impedit, ad 3. ibid.
Astrologi.
Astrologorum coniecturas nullas esse in ordine ad vltimum finem. ad 10. p. 105
Astuti.
Astuti timentur magis absolute, quam iracundi. ad 2. art. 1. p. 79
Audacia.
Definitio eius. n. 1. & seqq. p. 71. Audacia est instrumentum spei, art. 1. p. 72. Respicit opus proprium, sicut spes alienum. art. 2. ibid. Est proprie passio, ad 2. ibid. Est maximè operatiua. n. 1. & seqq. p. 73
Causa audaciæ, n. 1. & seqq. p. 71. Ex parte subiecti. art. 1. p. 72. Ex parte obiecti, art. 2. ibid. Magnitudo audaciæ intensiua, & appetitiua, ad 1. ibid. Audacia est maior in principio, quam in progressu, ad 4. p. 73. Item post percussione. ad 5. ibid. Audaciæ discrimen ab ira, art. 4. p. 85
Ausum.
Non esse ausuum probro ducitur magis quam non esse speratum, art. 6. p. 77
- ## Lib. VIII. De Iustit.
- Acceptio.*
Aceptio personarum est acceptio non causæ pro causa, & est illicita. ab art. 11. p. 199
Acquisitio.
Acquisitio alicuius de nouo non facit acquirentem deterioris conditionis quoad ea, quæ prius habuit art. 9. p. 174.
Æqualitas.
Æqualitas intenta per iustitiam non pugnat cum præferibilitate, quæ consequitur ad ipsius obiectum. ad 2. p. 111.
Æstimatio.
Æstimatio rerum spiritualium pendens à fide, & spes vtilitatis inde deriuandæ sunt vniciue libera. art. 6. p. 206.
Alteratio.
Alteratio pretiorum ex diuersitate religionis repugnat optimæ generis humani constitutioni. art. 8. ibid.
Amicitia.
Amicitia inter aliquos, an inferat capacitatem iustitiæ inter eosdem. ad 5. p. 154.
Angelus.
Angelos inter, ac Deum non potest vlla ex parte intercedere iustitia particularis. art. 3. p. 152. n. 1. & seqq. p. 153. Inter Angelos tamen ac homines potest esse iustitia commutatiua, non verò distributiua de facto, licet de possibili non videatur implicare. n. 1. & seqq. p. 156.
Aristoteles.
Aristoteles quid senserit de dependentia iuris proprietatis à iure iurisdictionis. ab art. 14. p. 117
- ## Lib. IX. de Incarn.
- Acceptio.*
Aceptio personarum vitiosa, & indigna Deo quænam sit, ad 3. p. 227
Actio.

Index Rerum.

Actio, & Actus.

Actio productiua effectus distinguitur realiter ab eius vocatione, & duratione. ad 5. p. 248

Actus diuini bonitas vnde petatur. n. 1. & seq. p. 215

Actus liberi distincti virtualiter intrinsicè non dantur in Deo. ad 2. p. 239

Actus diuini à nulla re creata in vilo genere causari possunt. ad 3. art. 1. p. 239

Actus intellectus, & voluntatis diuinæ sunt omnino commensurati veritati, & bonitati diuinæ. art. 11. p. 238.

Actus quo Deus fertur in objecta absolute necessaria, est virtualiter intrinsicè distinctus ab actu quo fertur in contingentiâ. art. 12. ibid.

Actus meritorius apud Deum non est sine victoria difficultatis. art. 3. p. 281. & ad 3. & 4. p. 282

Actus meritorius non meretur omnia connexa cum præmio. ad 3. p. 246

Actus proprius viatoris, aut beati quanam dicatur? art. 1. p. 282.

Actum, vel omissionem esse peccaminosam lethaliter, aut venialiter quid sit? art. 2. p. 269

Actus vitiosi non sunt illiciti posituè respectu Dei, sed impossibiles. ad 4. p. 275

Admiratio.

Admiratio in Christo qualis admitti debeat. art. 4. p. 267.

Aequalitas.

Aequalitas propria iustitiæ commutatiuæ in quo consistat? ad 4. p. 232

Aeternitas.

Aeternitas, & immensitas diuina communicari non possunt humanitati Christi. art. 7. p. 260

Alteritas.

Alteritas qualis requiratur ad diuersitatem iurium? ad 1. p. 232

Amicitia.

Amicitia cum Deo & cum homine disparem voluntatum conformitatem inducit. ad 2. p. 275

Amor.

Amor diuinus est mensura bonitatis rerum. art. 1. p. 233.

Amor maximus cuiusnam boni necessariò actiuus sit? ad 4. p. 275

Angelus.

Angelorum depressio infra naturam humanam nihil eis nocuit. ad 2. art. 3. p. 214

Angelorum gloria ordinata ad gratiam, & gloriam hominum. ad 1. art. 3. p. 285

Angelorum gratia, & gloria ex meritis Christi. ab art. 5. ibid.

Anima.

Anima Christi non potuit de potentia absoluta intelligere, aut velle per intellectiõnem, aut voluntatem increatam. n. 1. & seq. p. 257

Antiqui.

Antiqui Patres quo sensu existentiam Christi muerint de congruo? ad 7. p. 262

Appetitus.

Appetitus in homine duplex est. art. 1. p. 279

Appetitus rationalis duplici actuum genere exercetur. art. 2. ibid.

Lib. X. De Sacram.

Absolutio.

Absolutio Sacramentalis est pars Sacramenti Pœnitentiæ, art. 2. p. 454. habet rationem formæ respectu eiusdem, ibid. Non est prorsus gratiosa, sed aliqualiter onerosa, art. 1. ibid. Forma absolutionis quanam sit: an hæc *absoluo te*, vel alia similis sit sufficiens, art. 2. p. 486. Non est purè de-
R. P. *Esprasa Curs. Theol.* Tom. II.

precatória, sed operatoria remissionis, ibid. Absolutio in articulo mortis potest conferri à quouis Sacerdote, quæcumque sint peccata pœnitentis. art. 2. p. 484. Extra talem articulum, non est valida nisi sit à Confessario habente iurisdictionem saltem delegatam, vel solùm sit de venialibus, aut etiam lethalibus aliàs confessis, art. 3. ibid. Potestas absoluedi completa inest cuicumque Sacerdoti ex vi ordinis, sed cum capacitate exceptionis, art. 6. & 7. ibid. inest pariter obligatio ad veram absoluedi intentionem cum profert formam absoluedionis, art. 1. & 2. p. 486

Accidens.

Actualis inhaesio ac informatio non est de essentia accidentis, sed sola earundem exigentia, ad 1. p. 418. Probabile est accidentia subiectari in quantitate, ad 5. ib. Sunt instrumenta substantiæ sibi connaturalis, respectu productionis alicuius substantiæ, respectu vero accidentium sunt causæ principales, ad 6. ibid.

Accidentia panis, & vini perseverant post consecrationem, & confectiõnem Eucharistiæ, art. 1. & 2. p. 417. Non sufficit dari solam apparentiam intentionalem accidentium vt verificentur verba consecrationis, art. 2. & 4. ibid. Ex vi verborum consecrationis amittunt vnionem cum substantia panis & vini, & acquirunt vnionem purè penetratiuam cum corpore, & sanguine Christi, art. 14. & 15. p. 410. art. 3. p. 413. Ipsa sola sunt huius vnionis subiectum, artic. 8. pag. 415. Per hanc vnionem ipsa sola perficiuntur, cum per vnionem naturalem è contrario perficiant suas substantias, art. 5. p. 414. & ad 5. p. 416. Cur post vnionem naturalem cum suis substantiis amissam ipsa potiùs perseverent quàm eorum substantiæ, ad 3. p. 418. Intrinsicè constituunt Eucharistiã, art. 1. p. 411. Retinent totam vim sibi connaturalem post consecrationem, art. 7. p. 418. Posito quod conferentur sine subiecto, possunt absque nouo miraculo alterare substantias, ad 6. ibid. Quomodo dici possint pati à contrario, ad 7. art. 1. p. 419. Deus supplet impotentiam causarum secundarum agendi sine subiecto cum agunt in accidentia Eucharistica, ad 7. art. 2. ibid. Corruptis accidentibus propriis panis aliisque oppositis per causas secundas inductis reproducitur materia, quæ præexistit consecrationi cum forma nouis accidentibus debita. ib.

Acolythus.

Acolythi muniti, art. 3. p. 507

Actio.

Actio exterior non diuersificatur ex diuersorum finium intentione, art. 2. p. 298. ad 4. p. 300. Actio exterior, qua minister perficit Sacramentum, est intrinseca Sacramento, n. 1. & seq. p. 297. Terminus huius actionis non est sacramentum adequatè sumptum, ad 1. p. 299. Actio exterior mala. Vide *Actus externus.*

Actus.

Nulli duo actus possunt esse dissimiles præcisè ex reflexione supra se ipsos, ad 1. p. 311. Neque dissimiles, esse possunt præcisè ex modo tendendi, ad 2. ibid.

Actus directi fundant specialem rationem boni difficilis, art. 2. & 3. p. 431. Amor reflexus actus directi secundum se habet solam difficultatem, ipsius actus directi, ad 4. p. 432

Actus postremus deliberatus valdè inclinatur voluntatem ad similiter operandum in posterum, artic. 1. p. 433. & ad 2. art. 1. p. 477

Quilibet actus motiuus vniuersalis tollit perseverantiam affectiuam actus cuiusvis motiui contrarij, art. 2. p. 433

Index Rerum.

Actus imperans, effectiue tantum efficax, art. 2. & 3 p. 451. Effectiue efficax se solo superat totam difficultatem actus imperati, non sic affectiue tantum efficax. *ibid.*

Actus imperati alij materialiter siue per accidens, alij formaliter, & per se tales, art. 4. *ibid.* Formaliter imperati dicuntur intrinsecum ordinem ad imperantem, *ibid.*

Actus honestus, vel immediatè versatur circa vltimum finem, vel cetera intendit cum subordinatiue ad illum, ad 1. p. 452. Nequit errare circa realitatem vltimi finis, art. 4. p. 465

In eodem actu malo potest esse multiplex ratio malitiæ, art. 4. p. 470. Ratio ex suo conceptu magis indifferens, & prior aliis dicitur substantia actus, reliquæ dicuntur circumstantiæ, *ibid.* **Actus internus**, & externus, sunt vnum numero peccatum, & habent eandem malitiam, art. 6. p. 471

Actus externus malus deliberatè exercitus est verè peccatum, & materia necessaria confessionis si sit graue, ad 6. art. 1. p. 473. Est signum maioris malitiæ in actu interno. art. 2. p. 470

Actus venialiter peccaminolus non est lethaliter talis ex adiuncta circumstantia non inducente vi sua æternum impedimentum beatitudinis, art. 11. p. 460

Actus charitatis, vide *Charitas*.

Actus pœnitentiæ non est purè perfectius, nec proficitur peccata, ad 5. p. 438. Est difficilis ex indispotione operantis, non ex ipsius actus excellentia, art. 8. p. 447. Relatè ad iustificationem est prior actibus aliarum virtutum, absolute tamen est posterior, art. 2. *ibid.* Vide *Pœnitentia*.

Agens.

Agens liberum ex natura rei nequit transferri à statu peccati ad statum iustitiæ, nisi volens, art. 2. p. 441

Amicitia, & Amor.

Amicitia nequit redire perfectè quamdiu offensus ob offensas acceptas vult minus amare offendentem. art. 3. p. 492.

Amicitia cum Deo rediens exigit, vt renouentur merita mortificata, non verò redeant post peccatum peccata iam dimissa. art. 5. p. 493. Contradicit amicitia animus reassumendi odium ob priores offensas, si noua occurrat. ad 1. *ibid.* Similiter contradicit voluntas inferendi amico pœnam æternam, art. 3. p. 492. Non sic voluntas inferendi pœnas ad tempus, ad 4. p. 494. Ad reponendam amicitiam Deo est dispositio sufficiens in Sacramento voluntas vitandi offensas ex metu pœnarum ab ipso infligibilium: & cur non sic respectu Principis creati, ad 5. art. 1. 2. & 3. p. 467. Priuatio amicitia diuinæ est summa pœnarum, ad 5. art. 2. *ibid.*

Amor alicuius non est necessariò amor omnium prærequisitorum ad illud. ad 5. p. 438.

Amphilochius.

Amphilochij consecratio per Angelos an fuerit Sacramentalis, & ex qua institutione, ad 2. p. 538.

Analogia.

Analogia cum re significata est essentialis Sacramento, art. 2. p. 289. Quoties ea destruitur, redditur inualidum Sacramentum, art. 1. 2. & 4. p. 296. Analogicè conueniunt in ratione sacramenti noua, & antiqua sacramenta, n. 1. & seqq. p. 291.

Angeli.

Angeli non habent virtutem pœnitentiæ, artic. 2. p. 447

Appetitus.

Appetitus elicitus potest esse conditionatus ob imperfectionem cognitionis dirigentis, ad 5. p. 324. **Appetitus innatus** dirigitur cognitione diuina, adeoque repugnat, vt sit purè conditionatus, *ibid.*

Apprehensio.

Differt apprehensio è iudicio ex obiecto; & non ex solo modo tendendi, ad 2. p. 311

Aqua.

Aqua naturalis est materia remota Baptismi, art. 1. & 3. p. 351. Est præ ceteris liquoribus ad id idonea. art. 2. p. 352. **Aqua artificialis** non est materia sufficiens, ad 5. p. 353. **Aqua liquida**, & congelata differunt substantialiter in ratione symbolica requisita ad baptismum. ad 297. **Aqua sicut** habet vim abstergendi, & refrigerandi, sic in baptismo significat absterfionem à culpa, & remissionem pœnæ qua subleuatur anima, ad 7. p. 373

Aliquid aquæ debet misceri vino conlecrando, art. 3. p. 397. Hoc tamen est necessarium necessitate præcepti, non sacramenti, *ibid.* & art. 1. p. 404. Hæc mixtio aquæ neque ex grauissima causa omitti potest, art. 1. *ibid.* **Aquam vino mixtam**, vt plurimum conuertitur in sanguinem mediatè, vel immediatè est certum, art. 2. p. 405. Probabilius est conuertitur immediatè in sanguinem, art. 4. 5. 6. & 7. *ibid.* Imò probabilius est non posse conuertitur in vinum, saltem nisi vinum sit in magna quantitate, art. 4. & 5. *ibid.* **Aqua benedicta**: Vide *Sacramentalia*.

Attritio.

Attritio est pars materialis Sacramenti pœnitentiæ, art. 2. p. 454. Est adæquatè distincta ab actu charitatis, n. 1. & seqq. p. 463. **Habet motium diuersum** à motiuo charitatis, art. 2. p. 464. Participat tamen aliquid de charitate, art. 4. p. 465. Quo sensu dicatur in Sacramento fieri ex attrito contritus, art. 6. *ibid.* Est sufficiens dispositio ad iustificationem in Sacramento pœnitentiæ, n. 1. & seqq. p. 463. Etiam pro articulo mortis, licet cognita vt talis, art. 9. p. 466. Est necessaria ad baptismum in habente peccata personalia, art. 6. p. 369. Respicit nocentia circa spiritualia, non circa temporalia, ad 6. p. 468. Nullum inuoluit cõtemptum Dei, ad 3. p. 453. **An plus oderit malum pœnæ, quam culpæ**, ad 8. art. 1. & 5. p. 468. Pro nullo euentu disponit, ad peccatum, ad 3. art. 2. p. 453. Neque pro euentu impossibili disponit ad peccatum, ad 8. art. 3. p. 468

Lib. I. De Deo.

B

Beatitudo.

Sola supernaturalis Beatitudo, vera beatitudo ab Augusto dicitur. ad 1. p. 30. **Ad beatitudinem** supernaturalem non fertur homo desiderio absoluto, & determinato, vti fertur ad naturalem, nisi quatenus à Deo est intrinsecè eleuatus. *ibid.*

Beatorum felicitas præponderat incomparabiliter miseriarum reproborum. art. 4. & seqq. p. 127. & ad 3. p. 130.

Spes obrinendæ beatitudinis fuit longè maior, quam periculum amittendæ, in statu innocentia. art. 10 p. 129. & ad 1. p. 130. Proportionaliter idem fuisse in statu puræ naturæ, art. illo 10. *ibid.*

Vid. *Gloria æterna, Visio Dei.*

Beatitudo Diuina.

Deus est perfectissimè beatus; estque per se ipsum præcisè sua beatitudo obiectiua, & formalis. art. 1. p. 139.

Beatitudo Dei formalis, ratione nostra, consistit essentialiter in solo actu intellectus; obiectiue autem est indistincta ab obiectiua eiusdem beatitudine. art. 2. *ibid.*

Aliud discrimen ratione nostra inter vtramque istam beatitudinem. art. 3. *ibid.*

Beneficentia Diuina.

Beneficentia Deo conuenit. art. 1. & seqq. p. 126. **Significatur**

Index Rerum.

Significatur in Scriptura nomine Misericordiae. ibid p. 127.

Beneficentiam Deus exercet vniuersaliter erga omnia opera sua. art. 2. ibid.

Eam pariter exercet erga omnes, & singulos, etiam peccatores, & reprobos, quoad tria; videlicet quoad creationem, & conseruationem. art. 3. ibid.

Quoad finem. art. 4. & seqq. ibid. Quoad media art. 7. & seqq. p. 128. Et quidem tamen homines constituti fuissent in maiori periculo amittendae, quam spe obtinendae beatitudinis. art. 9. p. 129.

Eam beneficentiam non minuit spes minor obtinendae beatitudinis quam periculum amittendae post Adae peccatum. art. 10. p. 129.

Beneficentiam Dei erga Paruos decedentes absque Baptismo tria commendant. ad 6. p. 131.

Beneficentiam exercet Deus erga homines etiam tunc, cum male operantur. ad 9. p. 131. & cum punit. ad 11. art. 1. & 2. p. 132.

Deus vt author purè naturalis potest esse erga aliquos specialiter beneficus. art. 1. & seqq. p. 106.

Non aduersatur iustitiae, vel beneficentiae Dei afflictio Iustorum. ad 11. art. 3. p. 132.

Beneficium.

Beneficij definitio. art. 1. p. 126.

Beneficij ratio pensanda est penes ea, quae pendunt à voluntate, actione Benefactoris. ad 4. p. 130.

Bonitas, Bonum.

Bonitas formaliter vt talis non opponitur contradictioni vlli alij bonitati formaliter vt tali. art. 10. pag. 5.

Bonitatis inaequalitas in rebus creatis provenit ex inaequalitate amoris Diuini. art. 1. & seqq. p. 87.

Pulchritudo fundatur in bonitate. art. 2. p. 48.

Summum Bonum est possibile, & necessarium. art. 7. vsque ad 12. p. 5.

Bonorum, & malorum contingentium substantiis rationalibus mensura est gaudium, & tristitia circa eadem. art. 3. p. 87.

Lib. II. De Angelis.

Beatitudo.

Beatitudo debet esse ab aliqua intrinseca dignitate beati. art. 2. p. 233. Est impossibilis cum merito sui. art. 4. p. 253.

Beatitudo Angelorum non potuit esse ex natura rei in primo instanti. ad 4. art. 1. p. 232.

Beatitudo naturalis perfecta debuisset conferri Angelis dependenter à meritis, ad 3. p. 234. Imò supernaturalis ex natura rei collata est ex meritis ipsorum. art. 1. & seqq. p. 233.

Beatitudinis naturalis nimius amor fuit primum peccatum Angelorum. art. 6. p. 249.

Lib. III. De Act. humi.

Beatitudo.

Beatitudo obiectiua exponitur. art. 1. p. 273.

Beatitudo obiectiua essentialiter sumpta non consistit in vlla re creata, aut rerum creaturarum collectione. art. 1. & seqq. ibid.

Non consistit in bonis fortunae, aut corporis. art. 3. & 4. ib. ad 3. & 4. p. 275. art. 5. p. 273. & ad 5. p. 275. ibid.

Non in bonis animi, nec in vlla creatura quantumvis perfecta. art. 6. & 7. p. 274.

Beatitudo obiectiua consistit in sola Dei bonitate; ad eius tamen integritatem accidentalem pertinent aliqua bona creata. art. 8. ibid.

Beatitudo formalis hominis constituitur necessario per aliquid realiter distinctum ab homine, & Deo. art. 1. p. 277.

R. P. Esparza Curs. Theol. Tom. II.

Non potest esse vnio physica hominis cum Deo. art. 2 p. 278.

Beatitudo formalis debet esse aliquid nobis intrinsecum. art. 3. ibid.

Non potest esse actus primus operandi, sed operatio. art. 4. ibid.

Neque vlla operatio sensitua, nec rationalis circa obiecta creata secundum se. art. 5. ibid.

Neque qualiscunque cognitio, aut dilectio Dei. art. 6. p. 279.

Beatitudo formalis adaequatè consistit in sola visione Dei immediata. art. 6. 7. & 8. ibid. 12. & seqq. p. 280.

Actus beatifici sunt propter beatitudinem obiectiuam. ad 2. p. 281.

Conceptus essentialis beatitudinis formalis tum naturalis, tum supernaturalis pro statu viae, includit intrinsecè dilectionem Dei super omnia. ad 7. art. 1. & seqq. p. 282.

Non repugnat conceptui beatitudinis formalis inaequalitas quoad intensionem aliis, atque aliis beatitudinis. n. 1. & seqq. p. 287.

Intensio actuum beatificorum causat in beato peculiare gaudium intensionis; priuatio non causat vllam tristitiam. art. 4. p. 289. & ad 1. ibid.

Aequalitatem beatitudinis in beatis non probat aequalitas gloriae corporis. ad 4. ibid.

Minus substantialiter beatus potest altero magis beato maiorem delectationem habere ex rebus creatis. ad 6. art. 2. & 3. p. 290.

Homo praesertim viator, non potest esse perfectè beatus naturaliter. ad 2. p. 281.

Bonitas, Bonum.

Bonitas creata est defectiuosa, & defectibilis. art. 2. p. 273.

Solum illud dici potest, bonum ex quo provenit aliqua maior subiecti perfectio. art. 3. p. 278.

Boni, vtilis, delectabilis, & honesti expositio. ad 7. art. 1. & 2. p. 328.

Bonitas, & malitia actuum humanorum dependet ex obiecto, & circumstantiis. art. 1. & seqq. p. 342.

Bonitas, & malitia conueniens actioni exteriori, in quo sit prius. ad 5. art. 1. p. 344.

Bonitas, & malitia proveniens ex circumstantiis est substantialis re ipsa actui. ad 3. p. 346.

Nulla bonitas, aut malitia redundat ex fine mouente negatiue tantum. art. 6. & 7. p. 351. & seqq.

Nulla bonitas redundat in actum à solo obiecto materiali, redundat verò malitia. art. 5. p. 343.

Quomodo accipiendum illud Dionysij bonum ex integra causa. art. 8. p. 352.

Nulla bonitas, aut malitia specialiter imputabilis resultat ex actione exteriori. ad 8. p. 359.

Bonitas actus confert magis ad meritum, quam difficultas. ad 8. art. 1. p. 365.

Bonitas, & malitia moralis quid superaddant supra bonitatem, & malitiam purè physicam. art. 3. p. 320.

Bonitas, & malitia philosophica vnde petatur. ad 5. art. 1. p. 327.

Vnde Theologica. art. 2. p. 326. & ad 5. p. 382.

Qualium praeiorum, & suppliciorum digna sunt. ad 3. art. 1. & seqq. p. 351.

Lib. V. De Iustif.

Beatus.

Bei propositio de peccato habituali damnata. ad 6. p. 454.

Beatitudo.

Beatitudo haberi non potest per aliquid purè extrinsecum, vnde nec iustificatio. ad 3. art. 2. p. 443.

Bonitas.

Bonitas denominans simpliciter, & absolutè Bonum

Index Rerum.

pro quocumque statu consistit in aptitudine, & proxima dispositione vniuscuiusque permanenter tali ad finem vnicuique præscriptum. ad 8. p. 454
Bonitas, & sanctitas repugnat haberi formaliter per ea, quæ sunt extra illum, qui denominatur bonus & sanctus. art. 5. p. 442
Bonitas.

Bonum præcipuum agentis rationalis peccabilis non consistit in actu primo, sed in operatione, quæ dicitur actus secundus; secus accidit in agente necessario. art. 7. p. 460. Bonum esse simpliciter per quid habeatur. Vide *Bonitas*.

Bonum non potest complere immediatè, & proximè malum in ratione talis. art. 7. p. 452
Vide *Malum*.

Lib. VI. De Virt. Theol.

Beatitudo.

Beatitudo debet cognosci, vt perpetua. ad 6. art. 1. p. 531. Augetur proportionaliter ad augmentum gratiæ, & charitatis habitualis. art. 1. & 2. p. 578. Augetur per quodlibet opus factum in gratia, & ex gratia. art. 3. ibid. etiam per opus remissum. ab artic. 6. p. 579. Non potest formaliter augeri per hoc, quod debeatur ex nouo titulo. ab art. 1. p. 579. Datur, vt corona, & merces operis secundum totam æstimationem suam accepti. art. 6. ibid. Beatifica visio claritas maior est, quam fidei. art. 5. pag. 534. Eius perfectio supra actum charitatis existentem in via, & in patria. artic. 6. & 7. pag. 573

Beneficium.

Beneficium petit ex natura sua cadere sub cognitionem, & gaudium illius, cui confertur. ad 6. art. 1. p. 531

Bonitas. Bonum.

Bonitas Dei. Vide *Deus*.

Bonum amabile. Vide *Amor*.

Bonum diuersimodè est mensura mali oppositi in ratione medijs, & finis. ab artic. 4. p. 603

Lib. VII. De Passion.

Balnea.

Balnea minuunt tristitiam, ad 1. art. 6. p. 55

Beneficentia.

Beneficentia est delectabilis ex se. ad 7. p. 39.

Bilis.

Atra bile affecti sunt specialiter proni ad concupiscentiam, & intemperantiam, ad 5. art. 2. p. 60

Bonitas, Bonum.

Bonitas, & malitia rerum vulgè consideratur relatè ad solum finem proximum, ad 1. art. 1. p. 103. & ad 7. p. 105

Bonum est causa prosecutionis, malum fugæ, art. 3. p. 4

Boni & mali vt sic triplex differentia, art. 4. p. 5. Item boni, & mali difficilis, art. 7. ibid.

Bonum est fortius malo, art. 1. & 2. p. 48.

Bonum arduum nec delectationem, nec amorem terminat specialem per se, ad 5. p. 63

Bruta.

Bruta solis moueri visis ex Augustino, ad 3. p. 62. Esse tamen capacia iræ, & expositio D. Thomæ, art. 6. p. 85. & ad 3. p. 86. Omnem aliam delectationem renocare ad delectationem secundum tactum, ad 10. p. 40

Lib. VIII. De Iustit.

Beneficium.

Beneficium non confertur inuito, & quare, art. 15. p. 138

Bonum.

Bonum quotuplex, & quale bonum indigeat habitu in voluntate ad sui prosecutionem, art. 3. p. 128
Bona alia sunt eiusdem generis, alia diuersi, & vtraque explicantur. art. 1. p. 183.

Bona diuersi generis non possunt sibi inuicem substitui in ordine ad placandum animum, & ad sedandam iram pronientem ex iactura vtrorumvis eorum, quamuis affectus erga vnum genus diuersi possit per affectum erga aliud. ab art. 8. ibid.

Bona diuiduntur in intrinseca, & extrinseca, & hæc iterum subdiuiduntur, art. 1. p. 189. Bonorum intrinsecorum diuisio est ex natura rei. art. 2. p. 190. Et pariter extrinsecorum, quorum mensura vnica est ab intrinseco, art. 3. ibid.

Bonorum verò aliorum diuisio, huiusque diuisionis conseruatio est iuxta naturæ præscriptum, licet perficiatur per liberam hominum conuentionem, art. 4. ibid. Neque tamen quauiscumque bonorum diuisio arbitrio hominum facta licuisset, sed postulat aliquas condiciones, & quæ sint, ab art. 1. p. 191
Requiritur, vt nullus relinquatur aditus inæqualitati bonorum, nisi ex inæquali ad bonum commune cooperatione. ab art. 2. ibid. Item, quod ius ea diuisione acquisitum sit perpetuum, & cum iure alienatio rei acquisita, art. 9. & seq. p. 192. Item vt bona acquisita alienari non possint cum inæqualitate, nisi ea proficiantur ex liberali & gratiosa concessione transferentis, quæ tamen inæqualitas non debet mensurari ex affectu speciali, quo quis aliquam rem prosequitur per accidens. ibid.

Bonorum in alium transféribilium alia sunt, quæ vnico vsu consumuntur, aut distrahuntur, adeoque nihil interfit, an breui, an longo tempore habeantur; alia quæ vnico vsu consumuntur, aut distrahuntur, sed multiplici vsu inferuiunt successiue. artic. 5. p. 202. Bonorum temporalium dominium est solum ad tempus, licet aliquando continuabile sine fine determinatè, art. 13. p. 203.

Lib. IX. de Incarn.

Beatus. Beatitudo.

Beata Virgo meruit dignitatem matris Dei merito dispositio & merito de congruo improprie sumpto. art. 5. p. 248

Beatitudinis supernaturalis, & naturalis dignitas per quid constituatur? ad 12. p. 225

Beatitudini essentiali non est contrarius tristitiæ, & doloris sensus. ad 5. p. 263

Beatitudinem quoad substantiam non potuit Christus mereri ex natura rei. art. 2. p. 283

Beneficentia. Beneficium.

Beneficentia Dei in collatione auxilijs inefficacis. ad 5. p. 240. Respectu reprobis. ibid.

Beneficium quis merito censeri debeat? ad 5. art. 4. p. 240

Bona, Bonitas.

Bona aliqua sibi meruit Christus. art. 1. p. 283

Bonitas actus optimi, & pessimi malitiæ in quo operationum genere inuicem præualeant? ad 15. p. 240

Bonitas quanta requiratur ad exclusionem mali oppositi? ad 3. p. 219.

Lib. X. De Sacr.

Baptismus.

Definitio baptismi. art. 1. 2. 3. & 4. p. 347. aliæ definitiones baptismi, ad 5. p. 349. Cur in definitione

Index Rerum.

tione articulo primo posita magis attendatur terminus à quo quam terminus ad quem. ad 6. ibid. Rursus cur in definitione ponatur potius vis remissionis peccatorum quam impressiva characteris. ad 3. art. 1. & 2. p. 348. Baptismus speciali ratione est institutus dependenter à peccato originali. art. 1. p. 347. Eiusdem conuenientia. ibid. Sicut directè est ad sanandum ab originali quod est primum peccatum & ceterorum radix, ita est primum sacramentum & ianua ceterorum, art. 2. ibid. ratione & necessitate est prior reliquis Sacramentis. art. 2. & 3. p. 343. Perfectione autem est posterior reliquis excepto matrimonio. art. 4. p. 344. & ad 2. p. 360. Præminentia respectu circumcisionis. ad 3. p. 321. Respectu ablutionum antiquæ legis, ad 1. p. 348. Si daretur sacramentum remissionis omnium peccatorum constans partibus diuersis à partibus baptismi, materialiter solum differret à baptismo qui de facto est. ad 4. ibid.

Baptismus fuit à Christo institutus ante passionem. art. 1. 2. & 3. p. 349. Fuit institutus ante Sacramentum Eucharistia. art. 3. p. 350. Non videtur probabile fuisse institutum cum Christus Dominus à Ioanne esset baptizatus, art. 4. ibid. quando igitur fuerit institutus. ibid.

Materia Baptismi eiusdemque materia conuenientia. art. 1. & 2. p. 351. Materia remota est aqua naturalis. art. 3. p. 352. Ablutio est materia proxima, ibid. Ablutio dicit actionem abluentis & passionem abluti, utraque est de conceptu formali baptismi. art. 4. ibid. Hac ablutio fieri potest per immersionem vel asperionem, easque simplices vel multiplices. art. 5. p. 353. Quota pars corporis sit abluenda. art. 6. ibid. An sufficeret si solus pes ablueretur, ibid. An post immersionem requiratur emersio, vel sufficiat immersio etiam suffocatiua, art. 7. ibid. Nulla materia est aptior ad significandum effectum baptismi, quam quæ de facto datur. ad 4. p. 294. Hæresis Iacobitarum ponentium pro materia baptismi ignem, ad 1. p. 353.

Forma eiusdem Sacramenti. art. 1. & 2. p. 354. Talis formæ conuenientia, art. 3. p. 355. Nulla forma est aptior ad significandum effectum baptismi quam quæ de facto habetur. ad 4. p. 348. An baptismus collatus in nomine Christi tantum sit validus? an debeat conferri in nomine omnium trium Personarum? ad 3. art. 1. 2. & 3. p. 355. Fuit validus sub hac formula in nomine patris & filii &c. si tamen sic collatus est ob ignorantiam & sine intentione inducendi errorem. ad 4. p. 297. An valeat collatus in nominibus Patris & Filii & Spiritus Sancti. ad 5. p. 356.

Subiectum capax baptismi est omnis viator nondum baptizatus. art. 1. & 2. p. 365. Necessitas quod non præcesserit baptismus colligitur, tum ex eo quod sit regeneratio spiritualis, tum ex eo quod sit configuratiuus cum Christo mortuo. art. 3. & 4. ibid. & ad 5. p. 366. Etiam pueri & rationis expertes sunt capaces baptismi. ad 1. ibid. Absolutè non requiritur vllus actus dispositiuus ex parte subiecti. art. 1. p. 368. Ex parte tamen adultorum requiruntur aliqui actus tanquam dispositio ad baptismum & inchoatio quædam coniunctionis cum Deo qui propterea debent esse supernaturales. art. 2. & 3. p. 368. ad 2. p. 372. Adulto rationis compoti nequit conferri absque proprio consensu, potest verò rationis experti. ad 1. p. 341. Non requiritur eadem dispositio ex parte habentis solum peccatum originale, ac ex parte habentis simul personale. art. 4. 5. & 6. p. 368. Requiritur propositum ex motu vniuersali de obseruantia totius legis in posterum. art. 5. ibidem.

Baptismus potest esse validus & informis. art. 2. p. 337. & art. 1. p. 374. Triplex genus fictionis cum qua suscipi potest, & quibus remouenda sit fictio. art. 2. 3. & 4. p. 374. Si fictio sit peccaminosa ad eam tollendam requiritur contritio vel Sacramentum penitentia. art. 4. 5. & 6. ibid. & ad 2. p. 375. Remissio fictionis tunc tribuetur Sacramento penitentia vel contritioni formaliter, remissio verò peccatorum antecedentium baptismum tribuetur formaliter baptismum. ad 1. ibid. Cum baptismum sicte suscepto superadditur Sacramentum penitentia, tantum in gratia conferunt, quantum contulissent seorsim. ad 3. ibid.

Est necessarius ad vitam æternam, tum ob remissionem peccatorum ipsum antecedentium, tum ob vitiationem aliorum, quæ obtinentur per virtutes per ipsum infusas. art. 1. p. 379. Ratione prioris tituli est necessarius necessitate mediæ. art. 2. & 3. ibid. Paruulis quidem est necessarius ut in re suscipiatur. art. 4. p. 380. Iisdem, si decedant sine baptismum nequit prodesse fides parentum, quoniam signo applicata. ad 2. art. 1. p. 381. Nec propterea paruuli sunt deteriores conditionis, quam ante institutum baptismum. ad 2. artic. 2. ibid. Adultis est necessarius ut susceptus in re vel in voto. art. 4. p. 380. Ratione vitiationis peccatorum in posterum est necessarius tantum necessitate præcepti, art. 2. & 6. ibid. Adultis est itidem necessarius necessitate mediæ ob necessitatem aliorum Sacramentorum, art. 5. ibid. An necessitas determinata baptismi cæperit statim post institutionem, an post promulgationem Euangelij. art. 7. p. 381.

Minister sufficiens huius sacramenti est quilibet viator. art. 1. p. 359. Sicut materia baptismi debuit esse valde obuia ob magnam necessitatem baptismi, sic etiam minister debuit esse talis, ut esset magis obuius quam minister aliorum Sacramentorum. ibid. Minister ordinarius est parochus, nec extra casum necessitatis potest alios licite baptizare. art. 2. & 3. p. 360. Possunt plures eundem baptizare valide, si singuli ponant quod ex se est sufficiens ad baptismum, secus non possunt, n. 1. & seqq. p. 361. Si hoc contingat eodem moraliter tempore, non dicitur baptismus iterari, ad 2. primæ partis. p. 363. Valde sed non licite ministratur pueris, nolentibus parentibus, ad 3. p. 366. Cur non iniungatur penitentia aliqua baptizato sicut iniungitur in Sacramento penitentia, ad 3. & 4. p. 372. in susceptione baptismi requiruntur Patrimi, n. 1. & seqq. p. 363.

Effectus baptismi sunt tres character, remissio peccatorum, quoad culpam & penam, infusio gratia, & virtutum, art. 1. p. 370.

Vnde habeatur, quod imprimat characterem. art. 3. & 4. p. 338. Fuit conueniens ut inderet characterem tanquam per aggregans baptizatum populo vsque adeo à cæteris dissidenti, ad 3. art. 1. p. 348. Qui si effectus formales characteris baptismalis, art. 1. p. 370. Remissio peccatorum manifestius significatur per hoc Sacramentum. art. 2. ibid. Ad remissionem per ipsum causatam consequitur liberatio ab onere satisfaciendi vel satisfaciendi pro peccatis, & apertio Regni cælorum. ibid. Similiter ad remissionem conlequitur necessario tertius effectus nempe infusio virtutum & gratia. artic. 3. p. 371. Hic effectus vberius infunditur disposito per meliores actus quantumvis peccata habeat, art. 4. ibid. Minorem gratiam per se tribuit, quam cætera Sacramenta excepto matrimonio, art. 5. p. 372. Vbi non reperit sordes auget animæ nitorem corporis. ad 9. p. 373. liberat à tota pœna, quæ est pura pœna. ad 6. ibid. & art. 2. p. 347.

Index Rerum.

Triplex numeratur baptismus, fluminis, fluminis & sanguinis, art. 1. p. 356. Baptismus fluminis dicitur charitatis; sanguinis, martyrium, ob inhærentem utrisque vim deletivam omnium peccatorum, art. 1. 2. & 3. ibi. Analogice tantum conueniunt in ratione baptismi, ad 1. p. 358. Baptismus aquæ secundum quid præeminet baptismi sanguinis, sed simpliciter exceditur, ad 5. p. 359.

Baptismus Ioannis non erat verè mundatiuus à peccatis, ad 2. p. 348. Illum suscepit Christus Dominus non ex indigentia sed ad exemplum caterorum, ibid.

Præparatoria ad baptismum tum proxima, tum remota, art. 1. p. 376. Eorundem institutor, artic. 2. 3. & 4. p. 377.

Beata Virgo.

B. Virgo fuit capax Sacramentorum, ad 1. p. 339. Quomodo potuerit esse capax baptismi, si in ea non præcessit originale, ibid. Fuit capax illius quatenus est capax ablutionis non absterſiue foridum, sed augmentatiue nitoris, ad 4. art. 1. & 2. p. 366. Nec propterea infringitur argumentum Augustini quo ex baptismo probat peccatum originale in pueris, ad 4. art. 3. ibid.

Beati.

Beati non sunt idonei ministri Sacramentorum tanquam non spectantes ad vnam sensibilem nobilium societatem & rempublicam, art. 1. & 2. p. 307. Licet possint exercere easdem actiones physice, quas exercet viator in Sacramento, non possunt tamen easdem moraliter, ibid. ad 1. & 3. p. 308. Beati qui nunquam peccauerunt non sunt capaces habitus penitentiae, art. 2. p. 449. Qui aliquando peccauerunt retinent habitum penitentiae cum actu gaudij de deletione peccati, ibid.

Benedictio.

Benedictio Episcopi est adhibenda ad materias Sacramentorum tanquam illas eleuans, nisi aliunde sint sanctificatae, art. 4. p. 386. & ad 6. p. 387.

Bonum.

Bonum difficile est specificatum habituum voluntatis, art. 1. p. 431. Specialis ratio boni difficilis fundata in actibus directis habituum voluntatis, art. 2. & 3. ibid. Fundat specialem habitum, eumque purè reflexiuum, art. 4. p. 432. Bonitas specialis intenta per habitum deletiuum peccatorum, ibid.

Lib. I. De Deo.

C

Causa. Causalitas mutua.

Causa denominat effectum possibilem, ad 1. art. 1. p. 52

Causa adæquata cuiuscumque effectus, vt talis formaliter, est simpliciter infinita, art. 9. p. 44.

Causa, quæ est inadæquata respectu affirmationis, potest esse adæquata negationis, ad 10. p. 132

Causa infinite perfecta conuertibilis cum Deo non statim clarè apparet ex creaturis, ad 4. art. 2. p. 9

Causalitas mutua in eodem genere secundum eandem rationem formalem est omnino improbabilis, ad 5. art. 1. p. 10. Etsi admitteretur adhuc esset demonstrabilis existentia Dei, art. 2. ibid.

Christus.

Christum constituit finem, & caput Angelorum, & hominum, dicit aliquid intrinsecum, tam humanitati Christi, quam Angelis & hominibus, ad 7. p. 89

Meritorum Christi, & Sacramentorum existentia est benefica etiam respectu Reproborm, ad 8. ibid.

Christus meruit de condigno prædestinationem omnium electorum, quoad omnes eius effectus distin-

ctos à se, & à suis meritis, art. 4. p. 115

Cali.

Cæli habent appetitum innatum respectu mortuum, quos peragunt, ad 5. art. 2. p. 105

Cognoscibilitas, Cognitio.

Cognoscibilitas est perfecte conuertibilis pura ratione entis, art. 2. & 6. p. 43

Cognoscibilitas substantiæ adæquatur perfecte virtuti eiusdem cognoscitiuæ, art. 2. p. 28.

Cognoscibilitatis perfectio non tam facile apparet, quam perfectio virtutis cognoscitiuæ, art. 6. p. 43

Cognitio naturalis de Deo in homine viatore est valde imperfecta, ad 4. art. 4. p. 10

Nulla potest dari nobis cognitio purè quidditativa Dei, art. 2. & 3. p. 27

Cognitio naturalis essentiae, & existentiae naturæ, & substantiæ Diuinæ est vniformiter imperfecta, ad 3. p. 12

Modus cognoscendi Deum connaturaliter debitus cuius substantiæ intellectualem distat à modo quo Deus seipsum cognoscit, simpliciter, & penes ipsum genus cognoscendi, art. 6. p. 29

Modus cognoscendi sequitur modum essendi, ibid.

Cognitio est causa complacentiæ etiam vt quod, art. 1. p. 48

Cognitio successiua arguit mutabilitatem in cognoscente, art. 4. p. 55

Cognitio aliqua perfectior comprehensione sui est in debita cuius substantiæ cognoscitiuæ, art. 2. p. 28

Cognitio iudicatiua est similitudo expressa obiecti, & verbum mentis, ad 7. art. 1. p. 35

Cognitio comprehensiua exponitur, art. 1. pag. 44. & ad 5. p. 51.

Motiuum formale cognitionis quid sit, art. 3. p. 50

Motiuum cognitionis veræ habet veram entitatem, & existentiam, art. 5. p. 4

Essè purè extrinsecum, & tantum secundum quid tale sufficit ad terminandam cognitionem, ad 1. art. 1. p. 52

Cognitio formaliter conditionata repugnat in Deo maxime verò omnium sub hypothese impossibili, art. 3. p. 135

Cognoscitur tantum ratione alterius, imperfectiores, ad 9. p. 51. Negationes, ad 1. art. 5. p. 73. Entia rationis, ibid.

Cognoscibilitas Diuina.

Cognoscibilitas Dei est simpliciter infinita, art. 2. p. 43

Adæquate commensuratur virtuti eiusdem cognoscitiuæ, art. 3. ibid.

Comprehensio.

Comprehensiua cognitio quæ, art. 1. p. 42. & ad 5. p. 51

Comprehensionem Dei strictè sumptam repugnat intellectu creato, est certum ex fide, ad 4. art. 1. p. 34. Probatur ratione, art. 1. vsque ad 7. p. 42. & seq.

Comprehensio Dei est quid summum in cognitione Diuina, art. 3. p. 43

Comprehensio omnium possibilium in Deo infert comprehensionem Dei, art. 7. & 8. p. 43. Eam omnium possibilium comprehensionem infert comprehensio Dei quatenus potentis efficere vnum effectum, art. 6. ibid.

Conceptus.

Conceptus generici, & specifici substantiarum non distinguuntur à nobis, nisi relatè ad diuersa accidentia & operationes, ad 4. art. 1. p. 13

Separabilitas conceptus obiectiuo absoluti à conceptu obiectiuo respectiuo ad extra non arguit distinctionem realem separabilium, ad 1. art. 1. & 2. p. 77

Conceptus nostri circa Deum sunt diuersi pro diuersitate creaturarum, relatè ad quas cognoscitur, ad 6. art. 1. p. 18

Index Rerum.

Contingentia, Contingens.

- Contingentia est imperfectio. art. 8. & 9. p. 5
Contingens quid sit. art. 6. p. 4
Contingens præsupponit necessariò aliquid simpliciter necessarium, vi cuius determinetur ad esse, vel ad non esse. ibid.
Contingens absolute futurum quid. art. 1. p. 54
Conditionatè futurum quid. art. 2. & 3. p. 60
Contingens conditionatè futurum quomodo immediate in seipso cognoscatur. ad 1. p. 64
Contingentium absolute futurorum præsentia physica respectu Dei est sufficiens, & necessaria, vt ab ipso cognoscantur. a. 6. & 7. p. 55

Creatura.

- Modus essendi creaturarum instat à modo essendi Dei. art. 6. p. 29
Magnitudo perfectionis, aut imperfectionis possibilis creaturarum vnde petatur. ad 9. p. 51
Creatura aliqua potest esse finis alterius creaturæ; non tamen alicuius actus interni Diuini. art. 4. p. 68
Creaturæ vt cognitæ in Deo apparent vt plures, Deus tamen vt cognitus in creaturis apparet ad modum plurium. ad 8. p. 51
Creaturarum quæ aliquando existunt duplex summum genus. art. 1. p. 54
Creatura qualibet per seipsam præcisè est essentialiter, & immediatè determinata, vt coexistat Deo. ad 5. art. 1. p. 58
Creatura quas cognitiones gignat circa Deum, ad 4. a. 1. & seqq. & ad 1. p. 144
Creatio & conservatio creaturarum sunt beneficæ, quantum de se. art. 3. p. 127
Creatura omnia quodcumque existentia sunt physice præsentia Deo, ad 4. art. 1. & seqq. 26
Que detur proportio inter Deum, & Creaturas. ad 2. p. 33. & ad 4. art. 1. p. 9

Lib. II. De Angelis.

Chorus.

- C**horos Angelorum esse nouem est de fide. art. 5. p. 180
Chori vnus vel etiam Hierarchiæ præminentiæ supra aliam desumitur, ex operatione superiorum Angelorum circa inferiores substantias intellectuales. ibid.
Ex hac partitione in choros non potest colligi distinctio specifica in Angelis. ibid. Ex omnibus choris aliqui Angeli peccarunt, art. 2. p. 260. Non tamen retinent damnati Angeli denominationem Cherubimorum, seu Seraphinorum &c. art. 4. ibid.
Christus.
Christus D. propositus fuit adorandus Angelis, art. 8. p. 250. Angeli habuerunt gratiam per fidem in Christum, art. 6. p. 254. Christus D. non habuit Angelum custodem, ad 4. p. 266

Cæli.

- Cælorum motus an probet existentiam Angelorum, ad 6. p. 172

Cogitatio, Cognitionis.

- Cogitationes non cognoscit Angelus infallibiliter sine consensu cogitantis ex natura rei, art. 12. p. 208
Cognitio abstractiua est radix peccabilitatis, art. 6. p. 240. Si tamen est perfectissima inter omnes posibles constituit impotentiam moralem peccandi, art. 4. p. 244
Cognitio omnis etiam speculatiua monet voluntatem. ad 2. p. 217

Cognitio Angelorum obiectum, & modus cognoscendi.

- Cognitio Angeli matutina, & Vespertina. art. 1.

p. 213; Ab omni cognitione sui nequit Angelus cessare. ad 3. p. 215

Cognitio inter omnes posibles perfectissima debet batur, ex natura rei Angelo in primo instanti, art. 3. p. 248.

Cognoscit Angelus naturaliter intuitiue omnia existentia infra Deum, non subiactencia dominio speciali alterius, art. 1. p. 205
Deum solum cognoscit abstractiue naturaliter. art. 2. p. 206

Futura contingentia libera non cognoscit infallibiliter, art. 3. ibid. Plura vt plura non subordinata non potest cognoscere simul, ad 4. p. 215
Seipsum, æqualia, & inferiora comprehendit, art. 1. p. 205. Singularia cognoscit Angelus, & materialia, ad 4. p. 215
Supernaturalia nec quoad existentiam, nec quoad possibilitatem cognoscit certò distinctè. art. 7. & seqq. p. 207

Angelus in sua essentia non potest clarè, ac distinctè cognoscere omnes perfectiones obiectorum tam superiorum quam inferiorum, ad 2. p. 299

Cognoscit independenter à propinquitate obiecti, ad 1. p. 207

Modus cognoscendi sequitur modum essendi, art. 3. p. 211

Angelus potest cognoscere inadæquatè superiora per se, inferiora vero per accidens ob diuersionem attentionis, ad 6. p. 213

Potest Deum quem cognouit mediatè, cognoscere immediatè sola specie relicta concurrente, art. 3. & seqq. p. 214.

Angelus nil cognoscit componendo, aut diuidendo. art. 3. p. 211

Absentia, & præsentia sibi omnia cognoscit per speciem impressam multo magis materialia, art. 8. p. 202

Seipsum & accidentia sibi vnita physice cognoscit sine specie impressa, art. 7. p. 201

Compositio.

Compositio in Angelis ex nulla materia etiam spiritali datur, art. 1. & seq. p. 174

Comprehensio.

Angelus seipsum æqualia, & inferiora comprehendit, art. 1. p. 205

Potest cessare à comprehensione sui, ad 3. p. 215

Cum comprehensione sui potest coniungere cognitionem alterius motiui, ib.

Cooperatio.

Cooperatio causarum secundarum cur requiratur, ad 2. p. 231

Corporeitas, Corpus.

Corporeitas Angelorum refutatur, art. 1. & seq. p. 66.
Quomodo sit explicanda in locutionibus PP. ad 4. p. 172

Corporum assumptio. Vide *Assumptio.*

Angelus nequit corpora immediatè alterare, gignere aut corrumpere. art. 1. p. 261

Creatio.

Creatio Angelorum nomine creationis Cælis comprehenditur. ad 2. p. 175

Custodia.

Custodia Angelorum est de fide, & conuenit homini ex natura eius. art. 1. p. 265. Singuli Angeli singulis hominibus cur deputentur. art. 2. ibid. Singulis prouinciis & communitatibus superadduntur, art. 3. ibid. Ex ordine altiori. art. 4. ibid. Custodia hæc incipit à nativitate, art. 3. ibid. Idem Angelus an successiue custodiat plures homines, art. 4. ibid.
Custodia hæc fit tum interius, tum exterius, per determinationem fauorabilem motuum localium. art. 6. p. 266. In statu innocentie non fuit necessaria custodia Angeli interior. ad 7. p. 267

Lib?

Index Rerum.

Lib. III. De Act. Hum.

Circulus.

Circuli vitiosi obiectiui, & formalis expositio, & differentia à mutua connexionione. ad 4. p. 332.

Circumstantia.

Dant bonitatem, & malitiam actui. art. 1. & seqq. p. 442.

Bonitatem quidem si induant rationem obiecti formalis, malitiam verò etiam tantum præcognoscantur, vt malæ. art. 7. p. 343.

Translatiæ dicuntur tales respectu actus interni. ad 3. p. 344.

Circumstantiæ differentia ab obiecto. ad 3. p. 346.

Quæ mutant speciem. ibid.

Coactio.

Aliquando strictè, aliquando latè sumitur. artic. 17. p. 304.

Cur Augustinus frequenter vsurpauit coactionem, provt oppositam indifferentiæ antecedenti voluntatis. art. 17. & seq. ibid.

Complexio, Contradictoria.

Est obiectum solius intellectus. art. 8. p. 302.

Concupiscentia.

Non tollit directè voluntarium, aut minuit, sed auget ex communi sententia. art. 1. & seq. p. 296.

Sæpè tamen ex ea inuoluntarium mediâtè procedit. art. 7. p. 297.

Licet minuat liberum, non tamen minuit voluntarium. art. 6. ibid.

Concupiscentiæ, & timoris, & operationum ex ipsis prouenientium multiplex differentia. art. 4. & seq. ibid.

Conscientia, Dictamen, Testimonium eiusdem.

Eius definitio. art. 1. p. 329.

Dictamen conscientiæ quid. art. 1. & 2. ibid.

Testimonium conscientiæ quid. art. 1. ibid.

Dictamen vltimum conscientiæ est proxima, & immediata regula morum. art. 3. p. 333

Cur id ipsi conuenit. art. 4. ibid.

Est semper euidens, euidenterque conforme voluntati diuinæ. ad 5. p. 334.

Tenemur parere dictamini conscientiæ errantis. art. 1. 4. & 5. p. 240. & ad 6. p. 341.

Actus disconformis conscientiæ inuincibiliter erranti est malus. art. 2. p. 340.

Conformis bonus. art. 3. ibid.

Dictamen conscientiæ vincibiliter errantis non excusat actionem sequentem. art. 4. ibid.

Hæc tamen non erit mala malitia peculiari distincta à malitia ignorantæ, nisi sit disconformis eidem dictamini. ibid. & art. 5. p. 341

Dictamen vltimum conscientiæ nunquam est falsum quoad honestatem motiui formalis. ad 1. & ad 5. p. 341

Dictamen conscientiæ errantis, est conforme voluntati diuinæ obliganti per accidens. ad 3. & 4. p. 346. ibid.

Repugnat dictamen prædicum præcisuum inducens opus indifferens in indiuiduo. ad 2. art. 1. & seq. p. 349

Consilium differt à præcepto ex parte obiecti directi. art. 5. & seq. 331

Creatura.

Nulla creatura, aut creaturarum collectio est intrinsecè inannihilabilis propter magnitudinem perfectionis suæ. ad 9. art. 1. p. 283

Sunt aliquæ eiusmodi propter essentialem connexionem intentionalem cum decreto diuino. ad 9. art. 2. & 3. ibid.

Nihil creatum potest habere rationem finis excellen-

tiæ respectu diuinæ voluntatis, sed solum puræ utilitatis. art. 4. p. 321

Creaturæ intellectuales non sunt laudabiles ob amorem Dei præcisè, vt causa prima, art. 6. ibid.

Posiunt esse finis utilitatis, & finis excellentiæ. art. 7. p. 322

Sunt laudabiles, aut vituperabiles propter solos actus morales. art. 8. ibid.

Lib. IV. De Gratia.

Causa.

CAUSÆ cuiuslibet debentur comprincipia ad eos actus, sine quibus non posset exercere omnem suam actiuitatem; non ad alios sine quibus potest. ad 2. art. 1. p. 439

Cogitatio.

Cogitatio congrua est gratia specialis moraliter distincta à dono creationis, aut eleuationis respectu cuiuslibet indiuidui. a. 1. p. 400. Est in potestate nostra operatio bona, per quam cogitatio fit congrua. ad 2. p. 400. Ideo bonam operationem, & nos à Deo petimus, & nobis Deus præcipit. ibidem.

Cogitatio congrua est debita vagè alicui ex magna hominum multitudine. art. 7. p. 402

Cogitatio incongrua in magna multitudine necessario occurrit alicui. ad 4. ibid.

Concupiscentia.

Concupiscentia quomodo sit materia erubescentiæ præ aliis defectibus. ad 3. p. 419. Quomodo sit, & non sit ex Deo. ibidem. Quod est homini naturalis, nec repugnat Augustinus. ad 6. ab art. 1. p. 419. & seq.

Concurfus.

Concurfus generalis Dei non fuit præcipua controuersia Augustini cum Pelagio, sed indirecta. ad 3. p. 430

Lib. V. De Iustif.

Causa.

CAUSA demeritoria operatur media cognitione, & voluntate Iudicis vnde sufficit si ibi adit etiam si in se non existat. ad 1. art. 2. p. 437

Causa demeritoria non minori necessitate infert penam, quam causa physica effectus physicos, ad 3. p. 470

Causalitas.

Causalitas mutua inter gratiam sanctificantem, & dispositionem ad ipsam non datur, nec bene inferitur ex quibusdam Arausicani, & Augustini dictis. ad 3. p. 474

Charitatis.

Charitatis habitu nil perfectius, & pretiosius concedi potest puro homini viatori. art. 1. & seq. p. 447.

Diuidit inter filios Dei & perditionis. art. 3. p. 447.

Identificatur cum gratia habituali. ibid. nec adest in sacris litteris maius fundamentum ad credendum inesse homini formam per quam sit iustus; quam ad credendum eam formam esse charitatem.

art. 4. p. 447. Oppositæ sententiæ adstruenti distinctionem minimè fauet Dionysius ad 6. p. 450.

Charitas cur dicatur lumen, & luminosissima ab Augustino. ad 6. art. 2. ibid. Fertur à Deum, vt est summum bonum in se, & respectu sui ipsius, in quo differt à fide, & spe. ar. 9. p. 453.

Per ipsam solum aufertur immediatè, & formaliter macula peccati, eiusdemque perseuerantia habitualis. art. 10. ibid.

Ex sua natura postulat, vt non conferatur subiecto compoti rationis nisi dependenter ab eius consensu, & dispositione morali. a. 2. p. 450.

Est perfectè ex se subordinatiuus humanæ voluntatis voluntati diuinæ. art. 2. ibid.

Charitatis

Index Rerum.

Charitatis habitus cur non sit eodem profus modo connexus cum dilectione hominis erga Deum, sicut cum dilectione Dei erga homines. ad 7. p. 471
Componi tamen nequit cum peccato. n. 1. & seq. p. 467. *Aequiualeat* actui. ad 7. p. 471. Hinc fit ut ex se sit expulsus peccati quamuis in statu puræ naturæ habitus dilectionis naturalis id non haberet. ad 8. p. 471.

Charitatis habitus est simpliciter perfectior quam actus eius elicitus à viatore, ad 1. p. 482. Est finis intermedius eiusdem, & uterque ordinatur ad amorem beatificum tanquam ad finem vltiorem qui vtrique præminet. *ibid.*

Charitatis actus concedi potest à Deo etiam non concessio habitu charitatis, etiam sine miraculo attempta sola bonitate ipsius. ad 8. art. 2. p. 484. non præcontinet habitum charitatis. art. 7. p. 482. & ad 2. p. 483

Charitatis actus elicitus à viatore iustificat tantum dispositiue, non formaliter art. 1. & seq. 481

Charitatis actus non inducit conuersionem ad Deum adæquatè contrariam auersioni præexistenti, art. 1. & 2. *ibid.* seq.

Charitas. Vide *Dilectio, Actus.*

Charitativa copulatio necessariò est eiusdem rationis ex parte sui erga omnes puras creaturas sibi charitatiuè coniunctas, & cur? art. 3. p. 445

Conceptio.

Conceptio Christi, & B. Virginis absque peccato originali. art. 7. p. 457

Concupiscentia.

Concupiscentia spectet ad constitutionem peccati originalis, & quomodo. ad 1. p. 457. & art. 2. ad 5. p. 458

Condonatio.

Condonatio peccati pure extrinseca implicat. n. 1. & seq. p. 463. Immo etià repugnat condonatio peccati partim intrinseca & partim extrinseca. *ib.* & a. 6. p. 469
Vide *Gratia infuso. Remissio peccati*, vbi plura.

Contritio.

Contritio non iustificat formaliter, sed tantum dispositiue. n. 1. & seq. p. 447. *Charitatis actus, Iustificatio.*

Conuerti.

Conuerti quis potest de peccatore in iustum nullo interueniente actu propriae voluntatis disponenti ad gratiam, si sermo sit de potentia absoluta. Naturaliter verò implicat. *ibid.* Vide *Iustificatio.*

Culpa.

Culpa est maius malum quam pœna. n. 1. & seq. p. 460. Sola reddit hominem simpliciter malum. *ibid.* Non potest habere auctorem Deum. art. 4. & 5. *ibid.* Præualeat in deordinatione respectu eiusdem. ad 4. p. 461. Præcontentiua totius mali pœnæ. ad 7. *ibid.* Potest esse solum occasio accepta boni, non data. ad 8. p. 462. Ex culpæ æternitas pendet, & non è conuersio, ad 1. p. 461

Culpa venialis est minus malum quam pœna peccati lethalis, licet ex nulla suppositione sit eligibilis. ad 9. art. 2. p. 462. Vide *Malum culpa. Peccatum, Pœna.*

Lib. VI. De Virt. Theol.

Causa.

Causa debet esse intrinsecò potens ad producendum effectum, præsertim immanentem, etiam supernaturalem. ad 3. art. 2. & 3. p. 487. Distinguitur à conditione, quia ratione sui requiritur ad effectum eiusque perfectionem continet. art. 3. & 4. p. 506. Potest tamen influere tanquam causa in effectum secundum vnã formalitatem, & esse
R. P. *Esparza a Curs. Theol.* Tom. II.

pura conditio in ordine ad aliam formalitatem, art. 7. p. 507. Eodem modo influit in effectum quoad gradus inferiores, & superiores essentialiter subordinatos. art. 5. p. 506. Causa meritoria habet effectum præstantiorem e. ad 1. a *ibid.*

Causalitas.

Causalitas mutua implicat, præsertim inter terminos, quorum alter sit actus liber, art. 1. p. 499.

Certitudo.

Certitudo alia affectiua ex parte subiecti, alia intellectualis ex parte obiecti. art. 1. p. 528. Certitudo non habetur à solo imperio voluntatis. ad 6. art. 1. p. 535. Actus certus se ipso tollit omnem dubitationem de sua existentia. ad 3. art. 1. p. 546. Actus fidei certissimus, Vide *Fides.*

Charitas.

Charitas infusa est amicabile coniunctio cum Deo: art. 4. p. 567. Eius distinctio, & separabilitas respectu fidei, & spei. art. 2. p. 489. Obiectum formale charitatis est diuina perfectio secundum se præscindendo à promissionibus diuinis. art. 3. p. 567. Quæ tamè promissiones requiruntur ad inchoandam amicitiam cum Deo. ad 2. p. 568. Charitas est conuertibilis cum eadem amicitia, art. 1. p. 569. Extrahit nos à conditione pure seruli, nobis conaturali. ad 4. p. 570. Tribuit suo subiecto filiationem Dei adoptiuam, & ius ad gloriam. art. 2. p. 578. Constituit essentialiter vnionem cum Deo, aliè verò virtutes integraliter. ad 5. art. 6. *ibid.* Præminet aliis virtutibus etiam Theologicis ob maiorem vniuersalitatem sui motiui, & impossibilitatem cum peccato. ad 5. p. 491. Eius discrimen à dilectione Dei perfectissima pure naturali. ad 6. p. 492. Eiusdem perfectio supra alias virtutes. art. 1. p. 572. Continet eas charitas eminenter, sicuti magnificentia continet liberalitatem. art. 8. p. 573. & art. 10. p. 575. Est perfectior cognitione Dei abstractiua, non autem intuitiua. art. 6. & 7. p. 573. Inducit in animum reliquas virtutes, tanquam sua instrumenta. ad 5. art. 1. p. 577. Fides, & Spes remanent in homine sine Charitate, secus aliæ virtutes infusæ, ad 5. art. 6. p. 577. Charitas extenditur ad amorem plurium propter idem motiuum. ad 7. p. 571. Non est ex sua natura virtus contentiua, & pugnat aduersus difficultates. ad 8. art. 2. p. 571. Præsupponit aliquam Dei erga nos dilectionem omninò independentem à nobis. ad 5. p. 501. Remanet in patria, licet ibi non remaneant fides, & spes. ad 8. art. 2. p. 571. Exigit ex sua natura perpetuitatem. *ibid.* componitur tamen cum peccabilitate. art. 1. *ibidem.*

Charitatis ordo respicit primò Deum, deinde suum subiectum, ac postea proximos. num. 1. & seq. p. 580

Charitas actus imperare potest alios actus cuiuscumque virtutis, etiam internos. art. 2. p. 574. Potest superare illarum difficultates ex peculiari sua perfectiue. art. 8. p. 575. Excedit efficacia sua pœnitentiam, & propositum vniuersale nunquam peccandi. ad 4. p. 577. Actus charitatis saltem inefficax est veluti primam principium cuiuslibet actus honesti. art. 4. p. 574

Habitus charitatis confertur à Deo nolente illum hominibus auferre sine præuia ipsorum culpa. ad 8. art. 4. p. 571. Comparatur cum habitibus moralium virtutum infusarum, sicuti natura cum suis proprietatibus. ad 5. art. 3. p. 577. Habet proinde illos habitus à se dependentes etiam in conseruati non verò habitus naturales acquisitos. ad 5. art. 4. & 5. p. 577.

Christus.

Christus habuit donum prophetiæ art. 4. p. 550. *Christianæ*

C C C

Index Rerum.

Itianæ fidei fundamenta. Vide *Fides*, & *evidentia* *credibilitatis*.

Cognitio.

Cognitio non potest esse falsa circa suum obiectum formale, & motuum secundum se. artic. 10. p. 542. & ad 3. p. 554. Cognitio semper est virtualiter reflexiva supra seipsam. ad 3. artic. 2. p. 547. Cognoscere connexionem vnius cum alio non est inferre vnum ex alio. artic. 6. p. 548.

Cognitiones speculatiuæ, & practicae naturales inter se differunt specie, non verò supernaturales. ad 1. p. 552. Discrimen cognitionis ab actibus voluntatis. artic. 4. p. 572.

Cognitio inferiorum rerum perficit intellectum quarum amor non perficit voluntatem. artic. 5. p. 573. Vide *Intellectus*.

Conscientia.

Conscientia habet dictamen vltimum euidens. artic. 6. p. 554.

Creatura.

Creatura essentialiter ob suam perfectionem indefectibilis repugnat. ad 8. artic. 5. p. 572. Quomodo nos ducat ad cognitionem creatoris, Vide *Deus*. Quomodo sit capax intima cum Deo coniunctionis, Vide *Amicitia*, & *Charitas*.

Credere Credibilitas.

Credere, & credibilitas, Vide *Fides*, & *Evidentia* *credibilitatis*.

Lib. VII. De Passion.

Charitas

Charitatis duplex significatio. ad 1. p. 16

Cognitio.

Nulla cognitio differre potest ab alia cognitione ex solo modo tendendi. ad 6. p. 7. Sola diuersitas cognitionum infert immediate diuersitatem affectuum. ad 4. ibid. Eisdem commensuratur eorundem magnitudo. ad 7. p. 19.

Concupiscentia.

Cur ab ea denominentur omnes actus circa bonum, & malum vt sic. artic. 5. p. 5. Expositio eius. artic. 1. p. 29. Definitio. artic. 3. ibid. Causa concupiscentia est bonum absens, non tam absentia boni. &c. n. 1. & seqq. p. 29. Concupiscentia est causa per se omnium operationum exteriorum, interiorum vero per accidens. n. 1. & seqq. p. 31. Est aliquatenus connaturalior homini, quam ira. ad 7. artic. 1. & 2. p. 86. Est sensibilior quam alij affectus. artic. 3. p. 8. Concupiscentia, & appetitus vnitatis causa tristitia ex Augustino. ad 2. artic. 1. p. 55

Connaturale

Connaturale dicitur dupliciter. ad 5. p. 35.

Consuetudo

Consuetudo est assimilis naturæ. ad 5. p. 67

Contemptus.

Contemptus. V. *Paruipensio*.

Contraria.

Contraria esse circa idem, exponitur. ad 3. p. 71. Item vnum vni esse contrarium. ad 3. p. 77

Conuenientia.

Conuenientia boni nihil differt re ipsa à bonitate eius. ad 1. p. 30

Corpus.

Corpus atteri operationibus sensus. artic. 3. p. 2

Lib. VIII. De Iustit.

Communitas.

Communitas rerum esset maxime perniciofa. ab art. 4. p. 190

Communitas non potest renunciare suo iuri de eli-

genda persona digniori ad officia habentia iurisdictionem, artic. 4. p. 198. Imo etsi possit non tamen per hoc censendus est princeps posse eligere minus dignum ad dicta officia, neque ad alia officia publica circa vsu rei pecuniaria. artic. 3. ibid. Communitates omnes officii, iurisdictionem habentibus addunt stipendia congrua. ad 4. artic. 2. p. 196

Commutationes.

Commutationes alia sunt voluntariae, alia inuoluntariae, & in neutris deficit mutus consensus, vni cuius subsistat obligatio reparandi aequalitatem sublatam. artic. 6. & 7. p. 162

Commutatiua.

Commutatiua iustitia vnicuique tribuit ius adaequatum suum distributiue, seu seorsim. artic. 28. p. 148. Vide verbo *distributiua*.

Consiliarius.

Consiliarius quando tenetur ad resarciendum damnum secutum ex eius consilio noxio. artic. 6. p. 188

Contractus.

Contractus simoniaci, & usurarij, item, & similes alij, cur sint nulli etiam si vterque contrahens consentiat. artic. 11. & seqq. p. 139. Et explicatur quomodo eiusmodi contractus sint contra voluntatem efficaciorum alterutrius ex contrahentibus. ibid.

Contrapassum.

Contrapassum quid sit, & quare sit de conceptu iustitiae commutatiuæ. artic. 13. p. 153

Culpa.

Culpa lata, leuis, & lenissima explicantur. artic. 16. p. 177. Vniuersaliter vbi omissio diligentiae vacat culpa lethali, nunquam datur obligatio grauis restituendi. artic. 19. p. 175. Omissio diligentiae in re graui non potest esse venialis culpa, nisi ex defectu deliberationis. artic. 22. p. 178

Lib. IX. de Incarn.

Capacitas.

Capacitas mentis in quo maxime elucescat? artic. 5. p. 237

Causalitas Christi meritoria in tempora quantumlibet distantia protenditur. ad 1. artic. 1. & ad 2. p. 218

Causalitas meriti de condigno quatenus conueniat cum causalitate physica? ad 4. artic. 1. p. 227

Christus.

Christi existentia nullius meriti premium esse potuit. artic. 1. & 2. p. 245

Christi humanitas quo sensu deificetur à Verbo? artic. 2. & 3. p. 255

Christo repugnat metaphysicè omnis comminatio culpæ, & poenæ. artic. 4. p. 270

Christus fuit causa finalis primaria Incarnationis. artic. 2. p. 233

Christus est seruus Dei seruitute naturali. ad 5. p. 272

Christus potuit impedire decretum, quod de facto est de existentia. ad 2. p. 239

Christus numquam peccauit, nec de facto peccare potuit. n. 1. & seqq. p. 255

Christus cur virtutes, & dona habuerit? artic. 3. p. 258

Christus comprehensiuè cognouit omnia existentia, non verò omnia possibilis. artic. 5. p. 268

Christus patiens quo pacto confortatus fuerit ab Angelo. ad 5. artic. 2. p. 263

Christus passibilis fuit ex parte corporis, & animi. artic. 3. & 4. p. 267

Christus fuit indifferens ad actus inæquales. n. 1. & sequ. p. 273

Christus liberè mortem subiit. n. 1. & seqq. p. 275

Christus Dominus mereri potuit. n. 1. & seqq. p. 280. & n. 1. & seqq. p. 282

Christus

Index Rerum.

Christus meruit omnia dona gratiæ, & gloriæ Angelis, & hominibus. n. 1. & seqq. p. 284
 Christus voluntatem suam quoad omnia conformauit diuinæ quatenus consiliatrici. art. 5. p. 279
 Christus fuit morositer necessitatus ad optima quæque eligenda. art. 6. p. 279
 Christus venit tempore vniuersaliter opportuno. ad 2. p. 248
 Comminatio culpæ, & pœnæ est de conceptu præcepti obligantis in conscientia. art. 1. p. p. 269
 Comminatio legislatiua quid sit? art. 2. ibid.
 Communicatio idiomatum inter Deum, & hominem fundatur in identitate suppositi. art. 2. p. 254
 Compositio in Christo qualis admittenda sit? ad 8. p. 251
 Connexio essentialis peccatorum cum donis supernaturalibus nihil habet incommodi. ad 3. art. 1. p. 265
 Connexio vnius rei cum alia in qua proportione, & affinitate fundetur? ad 1. p. 218
 Conueniens aliquid dupliciter dicitur, negatiuè, & positiuè. art. 1. p. 211
 Conuenientius fuit humanitatem assumi à Verbo, quam vllam aliam naturam. n. 1. & seqq. p. 213

Lib. X. De Sacr.

Causa.

Vis causatiua non fundatur in quavis similitudine, ad 1. p. 327. Quælibet causa creata habet spheram determinatam suæ actiuitatis, art. 1. p. 325. Causa quantum est altior, tantum est vniuersalior, & efficacior, ad 2. p. 328. Causaliitas in rationem entis, qua ratione specialiter tribuatur Deo, ib. Causa secunda non potest eleuari ad producendum quodlibet secundum rationem specificam, art. 1. & 2. p. 325. & ad 1. p. 327. Nulla causa impotens dare rationem specificam, potest dare genericam, & quæ dat specificam, necessariò dat genericam. n. 1. & seqq. p. 327. Causa principalis operatur inæqualiter ex natura rei per inæqualia instrumenta. art. 1. & ad 2. p. 333. Causa instrumentalis requiritur ad effectum, vel simpliciter, vel tali modo ponendum, art. 2. p. 329. Semper producit aliquid immediate virtute propria. a. 3. ib. An causalitas physica instrumentalis in gratiam cõueniat Sacramentis. art. 7. p. 330. Causalitas physica instrumentalis imperfecta non pugnat cum causalitate moralis respectu eiusdem. ad 1. & 3. p. 332. Causa moralis dicitur multipliciter. art. 2. p. 331. Duæ causæ morales & instrumentales adæquatæ non verò duæ principales physice possunt eundem effectum totaliter producere. ad 1. art. 1. & seq. p. 420

Catechismus.

Catechismi vtilitas præmittitur ad baptismum etiam puerorum, ad 3. p. 378

Character.

Character Sacramentalis est signum potestatis spiritalis in ordine ad cultum Dei. art. 1. p. 338. Alia definitio eiusdem. ibid. Est indistinctus à specie aliqua impressa. art. 2. ibid. Indelebiliter inest ei, cui inest, bono quidem ad decus, reprobo ad contumeliam, a. 4. ibid. Fit immediate à Deo. ad 2. p. 339. Per quæ sacramenta imprimatur, art. 3. & 4. ibid. Character baptismalis tres facit effectus formales domestici Dei, subditi Ecclesiæ, & potentis suscipere reliqua Sacramenta, art. 1. p. 370. Character sacramenti ordinis supponit characterem baptismi, non verò Confirmationis, art. 3. p. 519. Characteres peculiare correspondent singulis ordinibus, art. 5. ibid. Ex omnibus vnus totalis, & perfectus character conflatur, art. 6. ib. Per circumcissionem imprimebatur character solum in corpore, ad 3. p. 339

R. P. Esparza Curs. Theol. Tom. I I

Charitas.

Charitas habitualis potest in sacramento penitentia infundi absque eius actu præeunte, n. 1. & seqq. p. 463. Differt in hoc à fide & spe, ibid. Motum charitatis influit in omnes actus virtutum. ad 4. art. 2. p. 358. & art. 4. p. 465. Actui charitatis inest vis deletiua omnium peccatorum, art. 2. p. 356. propterea vocatur baptismus fluminis, & est in voto baptismus fluminis, art. 1. ibid. & art. 4. p. 380. Imperat per se actus aliarum virtutum, art. 2. p. 446. & art. 2. p. 451. Per accidens potest esse posterior actu penitentia, art. 2. p. 446. Non potest tamen immediate à penitentia imperari efficaciter efficacia effectiua, art. 2. p. 451. Feruor charitatis vt imminutus à venialibus non reparatur sine eorum retractatione. ad 2. art. 1. p. 477. Reparatur sacramento penitentia vt inducente quodam motus deuotionis qui coniuncti cum retractatione veniali tollunt eorum permanentiam, ad 2. artic. 3. p. 478

Chorepiscopi.

Chorepiscopi quinam essent, ad 4. p. 515. An possent ordinare presbiteros, & an essent verè Episcopi, ibid.

Christus.

Christus Dominus quo modo fuerit institutor Sacramentorum, ad 1. p. 302. & a. 3. p. 303. & 1. & 5. p. 304. Fuit causa meritoria institutionis sacramentorum, ad 4. p. 351. Solum vt Deus potuit esse causa principalis gratiæ. ad 5. ibid. Habuit potestatem excellentiæ in conferendis effectibus Sacramentorum, ad 3. p. 455. Non debuit, vt ceteri, dependenter à Sacramentis & exterioribus signis conferre gratiam, & remissionem peccatorum, ibid. & ad 4. p. 384. & ad 1. p. 386. Constituit sui vicarios, in munere absoluendi à peccatis Sacerdotes, art. 5. p. 459. Non est capax virtutis penitentia, art. 2. p. 447

Post confectionem Eucharistia totus Christus est verè & non tantum figuratiuè sub speciebus panis & vini, art. 1. p. 408. Colligitur ex verbis institutionis, aliis Scripturæ locis, & differentia noui testamenti à vetere, cuius propria cræt figura. art. 2. 3. 4. & sequ. ibid. & art. 2. p. 413. Ex vi verborum consecrationis vnitus Christus accidentibus panis & vini loco substantiarum panis & vini, quæ desinunt esse. art. 14. & 15. p. 410. & art. 3. 413. Christo Domino ratione præsentia in Eucharistia, nec accrescit nec decrescit perfectio, imò oppositum esset inconueniens, art. 1. 2. & 3. p. 414. Si accresceret perfectio, non esset liberaliter instituta Eucharistia; ibid. ratione vnionis cum accidentibus habet formaliter Christus esse vbicumq; sunt accidentia. art. 3. ibid. Non est subiectum huius vnionis adeoque neque informatur, neque completur proprie per eam vnionem, aut accidentia, art. 8. & 10. p. 415. & ad 3. p. 416. Immutatur tamen saltem negatiuè quia non retinet ibi præsentiam localem sibi connaturalem. art. 10. p. 415. Ibi etiam retinet rotam pulchritudinem entitatum quæ est simpliciter pulchritudo, non verò situalem, ad 1. p. 416. Licet sub speciebus nihil agere aut pati possit physicè plura tamen agit intentionaliter in alios mediante fide, ad 3. p. 410. Retinet tamen omnem virtutem tum intentionalem, tum physicam & sola deest applicatio ad exercitium, ad 2. p. 416

Circumcisio.

Circumcisio fuit præcipuum antiquæ legis Sacramentum. art. 2. p. 379. Non fuit collatiua gratiæ ex opere operato. art. 2. 3. & 4. ibid. & ad 3. p. 321. In quo consisteret vtilitas circumcissionis, artic. 3.

C C c 2

p. 319.

Index Rerum.

f. 319. & ad 3. art. 1. p. 321. Debit præcedere legem Moysis, ad 1. p. 378. Solum in corpore imprimebat characterem, ad 3. p. 339. Debit imprimi in organo generationis, art. 3. p. 377. & ad 1. p. 438. Est vnum ex præparatoriis remotis ad baptismum art. 1. p. 376. Quando nã fuerit abolita, ad 4. p. 351.

Circumstantia.

Circumstantiæ mutant species, art. 4. & 5. p. 471. Sunt exprimendæ in confessione, art. 5. ibid. Circumstantiæ aggravantes valde intra eandem speciem apud antiquos censentur nomine substantiæ. art. 3. & 4. p. 475.

Clericatus. Vide Ordines.

Cognitio.

Cognitiones experimentales, & memoratiuæ propriarum operationum sunt essentialiter veræ, ad 1. art. 2. p. 472. Cognitioni actualiter veræ necessariò correspondet à parte rei aliquid existens ratione cuius sit vera art. 1. p. 312. Cognitio vniuersalis non procedit à sola ratione vniuersali obiecti, sed etiam à differentiali, ad 3. p. 328.

Communio.

Communicans sub vna tantum specie sumit sacramentum quod actu est totum, sed aptitudinaliter est pars, ad 2. a. 2. p. 396. Communicans sub vna specie non recipit effectus diuersos ab his, quos recipit communicans sub altera specie, ad 3. p. 423. Discrimen cur sumens potum corporalem recipiat effectum diuersum, ac recipiat sumens cibum; non verò sumens potum spiritualem comparatus cum sumente cibum spiritualem, artic. 4. 5. & 6. ibid. Quæstio an communio sub vtraque specie plus gratiæ conferat quam communio sub vna tantum est similis huic iterata sumptio vnius speciei non interrupta moraliter plus conferat gratiæ, quam vnica physicè sumptio, art. 7. & 8. ibid. in neutro casu confertur plus gratiæ, sicut neque plus sumitur Christus, art. 9. & seq. p. 424. Dissident in hoc species Sacramentales à causis naturalibus, quod hæ plus agunt in subiectum capax coniunctum, quam singulæ seorsim, ad 4. artic. 1. p. 425. Communicans sub specie panis recipit totum effectum gratiæ priusquam sumat speciem vini, nec tamen hanc sumere est inutile, ad 2. ibid. Sumptio Eucharistiæ ex opere operato prodest soli communicanti, occasionaliter tamen ex opere operantis prodesse potest aliis, n. 1. & seq. p. 426. Communio non est pars Sacramenti sed pura applicatio, art. 3. & seq. p. 428.

Conditio.

Putæ conditio quænam sit, art. 8. p. 330.

Condonatio.

Condonatio peccati in pura natura est possibilis. n. 1. & seq. p. 438. Eius impossibilitas foret radix plurimorum scelerum, art. 5. p. 440. Vide *Remissio*.

Confessio.

Exterior confessio est pars Sacramenti penitentiae, art. 2. p. 454. Est onerosa, sed longè maioris fructus ablatiua, ad 5. p. 455. debet fieri de omnibus peccatis saltem lethalibus cum eorumdem detestatione, art. 2. & 3. p. 470. Debent exprimi tum species tum numerus, art. 4. ibid. imò in eodem actu quando est multiplex ratio malitiæ grauis, est exprimenda, ibid. Etiam ratio notabiliter grauans intra eandem speciem, ad 8. art. 1. & 2. p. 475. Similiter circumstantiæ mutant species sunt exponendæ, ad 9. ibid. Non sunt necessariò exprimendæ si solum ex se superaddant malitiam venialem, art. 7. p. 471. peccata dubia etiam sunt exponenda, ad 5. art. 1. p. 472. Cur potius detur obligatio peccata dubia confitendi quàm implendi verum dubium, ad 5. art. 2. p. 473.

Confessio quondam sit integra formaliter, & non materialiter, art. 9. p. 471. Confessio quoties est integra formaliter, toties est valida, ibid. Peccata in ea omiſſa per obliuionem, si redeant in memoriam, licet iam remissa, sunt exponenda in confessione, ad 6. art. 4. p. 474. Ad integritatem confessionis requiritur manifestatio actus exterioris, ad 7. art. 1. 2. & 3. ibid. Non tamen omnes actus exteriores sunt manifestandi, sed quovisque fuit noua libertas impediendi progressum executionis ad 7. art. 4. ibid. Obligatio integritatis materialis confessionis est diuersa pro variis circumstantiis, ad 9. p. 475. In casu necessitatis sufficit nutus innuens, peccati, ibid. ab hac integritate materiali excusat infamia redundans in personam non complicem delicti ad 3. art. 3. p. 473. Imò, quodvis graue danſum proprium aut alienum spirituale, aut temporale, non proueniens per se à confessione, & ex natura peccatorum, ibid. Non tamen excusat si absque magno incommodo possit quæri Confessarius aut circumstantiæ in quibus cessent ea inconuenientia, ad 3. art. 4. ibid. Infamia proueniens per se ex confessione peccati in eius auctorem vel complicem non excusat, ad 3. art. 1. p. 472. Venialia per se non sunt materia necessaria confessionis, sunt tamen sufficiens, art. 1. p. 472. art. 1. & 2. p. 477. Peccata iam deleta vtiliter exponuntur iterum, ad 4. p. 473.

Præceptum confessionis sacramentalis colligitur ex ipsa institutione Sacramenti penitentiae, art. 1. & seq. p. 458. Non obligat per se statim post admissum peccatum, sed solum pro articulo mortis, art. 9. & 10. p. 460. & ad 3. p. 461. Tale præceptum si obligare statim plus noceret quàm prodesset, ibid. Non extenditur ad confessionem venialium, art. 8. p. 459. Imò præceptum confessionis annuæ non obligat grauius, si adsint sola venialia, ad 10. art. 3. p. 476. Potest tamen dari præceptum grauius obligans ad confessionem etiam dum non adsint lethalia, ad 10. art. 2. ibid.

Notitia peccatorum per confessionem est indebita humano generi & communicatur homini tantum vt Vicario Christi, art. 5. p. 486. & ad 3. artic. 2. p. 488. Eius vsus extra confessionem est illicitus pro quocumque euentu, art. 6. & 7. p. 487. & ad 3. ibidem.

A Nectario non fuit prohibita confessio Sacramentalis, ad 9. p. 475.

Confirmatio.

Existencia Sacramenti confirmationis constat tum ex Scripturis, tum maximè ex traditione, art. 1. & seq. p. 382. Constat etiam ex datione sensibili Spiritus Sancti, quæ habentur in Scripturis, ibid. Fuit institutum à Christo Domino, art. 5. p. 383. Fuit institutum post passionem & ante ascensionem, ibid. Datur ad corroborandam fidem & est perfectiua baptismi, art. 5. ibid. & ad 2. p. 384. Est nobilissimum Sacramento baptismi, ad 2. p. 391. Materia proxima confirmationis est actio vngendi qua formatur signum crucis in fronte confirmati, art. 4. p. 389. Materia remota est oleum mixtum balsamo, & benedictum ab Episcopo, art. 1. & 2. p. 383. & ad 3. art. 3. p. 387. Conuenientia talis materiae, & necessitas benedictionis Episcopalis, art. 3. & 4. p. 385. & ad 2. & 6. p. 386. & seq. Forma necessaria huius Sacramenti, art. 1. & 2. p. 388. Per formam huius Sacramenti fuit explicitè significandus character, art. 3. p. 389. Debit etiam exprimi mysterium Trinitatis tanquam præcipuè propugnandum à confirmato, ibid. Forma Græcorum est solum materialiter diuersa à Latina, art. 5. ibid.

Minister ordinarius confirmationis est Episcopus, art. 1. p. 390. Ex commissione Pontificis vrgente necessitate

Index Rerum.

necessitate potest simplex Sacerdos illam ministrare, art. 2. & ad 1. p. 391. Maior dignitas requiritur in ministro confirmationis quam Eucharistia. ad 3. ibid. Valide ministratur etiam ab Episcopo haeretico. ad 4. ibid.

Subiectum capax confirmationis est solus & quiuis baptizatus n. 1. & seqq. p. 392. etiam pueri & amentes ad 3. ib. Conuenientius tamen est non administrari nisi iam habentibus usum rationis. ad 5. p. 393. Non fuit eiusdem capax Christus Dominus nec debuit eo uti ad dandum aliis augmentum gratiae, ad 4. p. 384. Probabile est Apostolos recepisse totum effectum huius sacramenti absque eodem sacramento, ad 2. p. 392.

Confirmatio est initerabilis potestque esse valida & informis, art. 1. p. 337. & art. 2. p. 394. Per hoc Sacramentum imprimitur character, art. 3. & 4. p. 337. & art. 1. p. 393. Dat vberimum gratiae augmentum & ius ad auxilia pro opportunitate propugnandi fidem. n. 1. & seqq. ibid. Praesupponit statum gratiae in suscipiente, art. 2. p. 394.

Ritus ad hoc Sacramentum requisitus, n. 1. & seqq. ibid. Datur obligatio seruandi hos ritus, ad 2. p. 395. Requiritur etiam Patrinus, sicut requiritur dux qui instruat milites, n. 1. & seqq. p. 394.

Conscientia.

Dictamen vltimum conscientiae semper determinat quid eligendum in casu perplexitatis peccandi, ad 2. art. 2. p. 453.

Continentia.

Continentia praecipitur lege Ecclesiastica habentibus sacros ordines, art. 4. p. 525. Conuenientia & necessitas talis legis, art. 5. p. 526.

Contractus.

Ad valorem contractuum non sufficit quod tales actiones exterius praesententur serio, sed insuper requiritur voluntas dandi ius, vel accipiendi, &c. ad 2. p. 295. idque specialius requiritur ad contractus liberalis donationis, quam ad contractus onerosos, ibid. Adhuc magis necessaria est ad contractus inter homines & Deum aut eius Vicarios & tales quam inter homines murum, ad 1. p. 296. In contractibus primatum tenet matrimonium. art. 1. p. 528. Contractus matrimonialis inter fideles est adaequate identificatus cum Sacramento matrimonii adeoque est supernaturalis, art. 2. p. 295. Talis contractus ex natura rei soli subest potestati Ecclesiasticae, & nullatenus seculari, ad 3. art. 2. p. 296. & art. 3. & seqq. p. 540. Contractus matrimonialis clandestinus redditus est nullus ab Ecclesia, ad 2. p. 295. Contractus matrimonialis, qui est sacramentum, quoad extrinseca subest etiam potestati seculari, art. 2. p. 540. Contractus tamen matrimonialis pure civilis subest secundum se legi humanae, art. 2. ibid. & ad 2. p. 541.

Contritio.

Contritionis praescindens a perfecta & imperfecta definitio, art. 1. p. 454. Eius diuisio in perfectam & imperfectam, art. 2. ibid. Perfecta sufficit ad iustificationem extra sacramentum, art. 3. p. 465. Non est necessaria ad Sacramentum, art. 8. p. 466. Nec etiam contritio existimata est necessaria, art. 9. ibid. Est in voto Sacramentum poenitentiae non e contra, art. 5. p. 457. & ad 2. ibid. Cur non dicatur similiter in voto Sacramentum Eucharistiae, ibid. Non datur eiusdem praecipuum statim post admissum peccatum, art. 9. & 10. p. 460. Vide *Charitas*.

Conuersio.

Definitio conuersionis. art. 1. p. 401. Est eidem essentialis, ut sit aliquid, quod successine adfit termino a quo, & termino ad quem. ibid. Ideo, ea quae nihil habent commune nequeunt inuicem conuerti,

ad 4. p. 403. In conuersione naturali quod est commune vtrique termino est subiectum: in conuersione supernaturali potest esse aliquid accedens, adcoque in illa tota vna substantia potest toti alteri succedere, art. 2. & 3. & ad 1. & 3. p. 402. Hec deducitur non repugnantia conuersionis panis & vini in corpus & sanguinem Christi, art. 3. ibid. Existentia huius conuersionis habetur ex verbis institutionis, art. 6. p. 413. Haec conuersio dicitur transubstantiatio, art. 4. p. 402. Specialiter conuenit tamen cum creatione, quam cum transmutatione naturali, distinguitur tamen ab vtraque, & ab actione pure adductiua secundum locum, ad 7. art. 1. & 2. pag. 403. Veritati huius conuersionis non officit quod ad ipsam praeteriterit in rerum natura corpus Christi ad 6. ibid. Sufficit ad ipsius conceptum, quod eius termini desinant aut incipiant vniri cum aliquo tertio, cum quo fiat nouum totum, ibid. Explicantur variae propositiones an corpus Christi dici debeat fieri ex pane & similes, ad 5. ibid. In hac conuersione verè ponitur Christus sub speciebus panis, & vini, & pereunt substantia panis & vini, q. 63. n. 1. & seqq. p. 407. & 65. n. 1. & seqq. p. 412.

Aquam mixtam vino in consecratione vt plurimum conuerti mediata vel immediata in sanguinem Christi est certum, art. 2. p. 405. Videtur problema an prius conuerti debeat in vinum an non? art. 3. & seqq. ibid. Probabilius tamen est immediata conuerti in sanguinem, art. 4. 5. 6. & 7. ibid. Imò conuersio aquae in vinum vel non est possibilis vel difficillima, ibid.

Creatio.

Creandi difficultas, & virtutis creaturae excellentia, ad 4. p. 498.

Lib. I. De Deo.

D

Decretum Diuinum.

Deus vnico decreto virtualiter intrinsece indiuisibili versatur circa omnia, & singula creatura. n. 1. & seqq. p. 93. Quod probatur ex scriptura. art. 2. & 3. ibid. Ex Patribus, art. 4. & 5. p. 94. Ratione, art. 6. & seqq. ibid. Est tamen istud Decretum multiplex ratione nostra. ad 4. p. 93.

Decretum conditionatum Dei absolute existens, quod nonnulli requirunt pro scientia Diuina conditionata, repugnat D. Thomae. art. 10. p. 61. Et est proflus inutile. ibid. ad 8. p. 59.

Repugnat Deo omne decretum liberum antecedens, aut non subsequens scientiam mediam. ad 2. art. 1. p. 122.

Defectibilitas, Defectus.

Defectibilitas secundum esse est imperfectio. art. 8. & 9. p. 5.

Defectus quilibet est odibilis honeste. art. 7. ibid.

Desiderium.

Desiderium sui, aut alterius obiecti, in Deo proprie dari non potest. ad 1. p. 33.

Desiderium visionis Dei nulli tale inest naturaliter, quale inest erga alia bona connaturaliter debita. art. 5. p. 29.

Desiderium videndi causam viso effectu tale est proportionaliter, qualis apparet eius visionis possibilitas, aut impossibilitas. ad 2. p. 31.

Deus, Diuinitas.

Dei nomine quid communiter intelligatur. art. 3. p. 2. Deum esse, est quidem per se notum respectu nostri sub pluribus conceptibus; horum tamen conuertibilitas cum Deo non est nobis per se nota. art. 3. ibid. Sub aliquo verò conceptu, cuius conuertibi-

Index Rerum.

litas cum Deo sit nobis per se nota, est per se notum secundum se. ar. 4. ib. Non quoad nos. a. 5. ibid.

Deum esse, est certum ex fide. art. 1. p. 4

Deum esse, est demonstrabile non solum moraliter sed etiam metaphysicè; idque est certum ex fide. art. 2. & 3. ibid.

Deum esse, demonstratur primò ex conceptu entis simpliciter necessarij. art. 4. 5. & 6. ibid.

Demonstratur secundo ex conceptu summi boni. artic. 7. vsque ad 12. p. 5. & seq.

Demonstratur tertio, ex conceptu primi principij improductibilis, ac immobilis. ab artic. 12. vsque ad 23. p. 6

Demonstratur quartò, ex mutuo nexu, & ordine totius Vniuersi. art. 24. & 25. p. 8. & seq.

Demonstrationes de Dei existentia cur difficulter discernantur perfectè à sophismatis, & syllogismis topicis. ad 4. art. 3. p. 10

Demonstrationum de Dei existentia, & argumentorum Christianæ fidei collatio. ad 7. art. 1. p. 11

Deum esse, vtiliter reuelatur per fidem. ad 2. & ad 3. pag. 9

Dicursu ex creaturis obtinetur notitia de Dei existentia. ad 4. art. 1. & seqq. ibid.

Cognitionem existentia Dei omnibus inesse naturaliter, quo sensu dicatur à SS. PP. ad 1. p. 2

Deus est essentialiter vnus, & simplex, n. 1. & seqq. p. 11. & seqq. Est expers compositionis propriæ ex genere, & differentia, ad 4. art. 2. p. 13

Deus non potest defini nisi improprie, & latè quoad quid nominis. ad 4. & 5. p. 21

Sub nullo genere vniuocè continetur. ad 4. art. 2. p. 13

Metaphoricè significatur vocibus rerum compositarum, & corporearum. ad 2. p. 12

Nomina Dei non sunt synonyma. ad 6. art. 2. p. 21

Deus est simpliciter infinitus, & immensus. art. 1. & seqq. p. 22

Solus est essentialiter immutabilis tum physicè, tum intentionaliter. art. 1. & 3. p. 25. & ad 3. p. 70

Solus est essentialiter æternus. art. 2. & 4. p. 25

Est summè bonus, pulcher, perfectus. art. 2. & 3. p. 48

Est incomprehensibilis. ad 4. art. 1. p. 34. & art. 1. & seqq. p. 42

Dicendus est simpliciter innominabilis, & ineffabilis quoad diuinitatem: nominabilis, & effabilis secundum quid, & imperfectè. art. 1. & 2. p. 27

Quoad relationes, & Personalitates, potius nominabilis videtur, supposita fide. ad 3. p. 149

Inuisibilis absolute dicitur magis etiã, quàm innominabilis, & ineffabilis. art. 3. p. 27

Est agens liberum, & electiuum, absolute, & non tantum conditionatè. art. 2. p. 52. & art. 1. & 3. p. 69. 70

Vinit vita propriè dicta, ad 2. p. 26. & art. 2. p. 155

Est suum vbique, & suum semper esse. ad 4. art. 1. p. 24

Est in spacijs imaginarijs per præsentiam absolutam. ad 4. a. 2. ib. In ipso mudo adest præterea specialiter per essentiam, præsentiam, & potentiam. art. 1. ibid.

Deus verè, & propriè dicitur Trinitas. ad 4. a. 2. p. 149

Non autem triplicitas, aut triplex. art. 3. p. 150

Non est iniustus distributor, aut acceptor personarum, licet æqualibus inæqualiter distribuat sua dona. ad 7. p. 131

Differentia triplex inter Deum, & hominem quatenus præmiantes. art. 4. & 5. p. 112

Diuinitas potest sibi realiter identificare formalitates non identificatàs inter se. art. 20. & 21. p. 76. & artic. 7. p. 99

Diuinitas est principium virtuale intrinsecum omnium relationalium. art. 1. & 2. p. 153

Est tota virtus productiua propria Personarum. art. 4. & 5. p. 154

Est capax multiplicis suppositionis ratione distinctionis virtualis intrinsecè inter se & Personalitates. art. 11. & 12. p. 143

Potest secundum ea præcisè, quæ sibi insunt à parte rei, inducere diuersitatem conceptuum circa se. Quod non potest facere vlla res creata. artic. 13. p. 144

Vide *Persona Diuina, Trinitas.*
Differentia.

Differentia qua ratione dicatur esse similis formæ; Genus autem materiæ. ad 4. art. 1. p. 13

Differentialis ratio immediatè adiungitur rationi tantò vniuersaliori, quantò magis ea, quæ differunt, distant inter se. art. 9. p. 20

Dissimilitudo.

Dissimilitudo creaturarum inter se non potest esse absque inæqualitate: secus est in Personis Diuinis. ad 7. art. 2. & 3. p. 164

Distinctio.

Distinctio realis fundamentum quodnam sit. art. 3. p. 12

Distinctio virtualis intrinsecè variæ appellationes. art. 1. p. 14

Eius definitio. art. 2. ibid.

Quæstio de distinctione virtuali intrinsecè inter perfectiones absolutas Diuinas est maximi momenti. art. 1. p. 14

Ista distinctio inter eiusmodi formalitates repugnat. art. 4. & seq. p. 15

Importat necessariam distinctionem extremorum realium in aliquo tertio. ibid. vsque ad art. 9

Repugnat conceptui puræ perfectionis. art. 10. ibid. & ad 3. p. 17

Repugnat conceptui entis à se. art. 11. p. 16. Similiter conceptui entis summè ordinati. art. 13. ibid.

Si admittatur inter perfectiones absolutas Dei, contrad dicitur Augustino, & Anselmo. ibid.

Nullatenus deducitur inter prædicata absoluta Dei ex æqualentia eiusdem respectu creaturarum. ad 1. & ad 2. p. 17

Distinctio ista virtualis intrinsecè repugnat inter prædicata creata. art. 4. & 7. p. 142

Datur inter Naturam, & Personalitates Diuinas. art. 7. & 8. ibid.

Ratione huius distinctionis Diuinitas est capax multiplicis suppositionis. art. 11. & 12. p. 143. Potestque secundum ea præcisè, quæ sibi insunt à parte rei, inducere diuersitatem conceptuum circa se. art. 13. p. 144

Distinctio Scotistica ex natura rei inter Naturam, & Personalitates Diuinas an benè admittatur. art. 11. p. 143. An similiter distinctio rationis ratiocinata? art. 12. ibid. Cur à nobis potius vsurpetur distinctio virtualis intrinsecè? ibid.

Distinctio rationis purè extrinsecè circa prædicata absoluta Dei prouenit ex connotatione creaturarum. ad 6. art. 1. p. 18. & art. 3. & 4. p. 19

Non variat vllos effectus creatos. art. 18. p. 45

Distinctio positina, & negatiua rationis, in quo differant. ad 2. p. 46

Lib. II. De Angelis.

Deus.

Deus quomodo cognoscat, ab Angelos vide *Cognitio.*

Delectatio.

Delectatio Angelorum beatorum est etiam ex rebus corporeis, ad 3. p. 259

Differentia.

Differentia secundum se non semper superaddit maiorem perfectionem generi, ad 1. p. 181.

Difficultas.

Index Rerum.

Difficultas.

Difficultas intentionem actus non impedit. art. 1. p. 235
Difficultatem in operando quam habuerint Angeli. ad 2. p. 232

Dilectio.

Diligit Angelus naturaliter Deum supra se, tum amore concupiscentiæ, tum amicitia. art. 5. & seq. p. 224
Substantiam suam, & existentiam Dei secundum se diligit necessariò. art. 1. p. 223
Non diligit seipsum necessario dilectione maxima, & comprehensua sui. art. 2. ibid.
Dilectio Angelorum mutua inter se, est necessaria quoad spæciem actus. art. 3. p. 224
Nequit tamen vnus amare alterum æqualiter, ac seipsum. art. 4. ibid.

Discernibilitas.

Discernibilitas naturalis in Angelis vnde defumatur. art. 6. p. 184. In rebus materialibus sumitur ex loco, & tempore. art. 2. p. 183

Discursus.

Discursus formalis repugnat in Angelis. art. 2. & 3. p. 211
Discurrere non est præcise rem cognoscere in medio. ad 4. p. 212

Distinctio.

Distinctio rei differt ab individuatione. art. 7. p. 184
Distinctio sine discernibilitate dari non potest. art. 4. p. 183

Dæmon.

Dæmones nunc etiam superbia peccant. art. 10. p. 251.
Quomodo cruciantur igne corporeo. art. 5. & seq. p. 258. Ex omnibus Hierarch. aliqui Angeli sunt damnati. art. 2. p. 260

Duratio.

Duratio aliqua vage est essentialis creaturæ, art. 1. p. 190. Distinguitur realiter à re durante. art. 2. ibid.
Duratio Angeli est media inter æternitatem, & tempus. art. 3. p. 191. Habet partes raliter distinctas, art. 3. 4. ibid. Quomodo est indiuisibilis. art. 5. 6. ibid.

Lib. III. De Act. hum.

Damnati.

Damnatorum omnium pœna, tum damni, tum sensus non est æqualis. ad 5. p. 290
Nec vlla potest prouenire vlli consolatio ex minoritate malorum. ibid.

Demeritum.

Eius expositio. art. 6. p. 361
Inest operibus nostris malis vis demeritoria apud Deum. ibid.
Licet non semper inest illa eadem vis apud homines. ad 1. ibid.

Deus.

Est nostra beatitudo obiectiua in actu primo proximo per sua prædicata necessaria; in actu secundo nobis extrinseco per liberam suam voluntatem se se æternum communicandi. art. 11. & 12. p. 274
Tam vt auctor naturalis, quam vt supernaturalis exigit dispositiones præuias ad vltiorem agentium perfectionem. ad 2. p. 291
Deus sub conceptu causæ primæ à nullo contemni, aut odio haberi potest. art. 2. p. 309
Potest sub aliis conceptibus. ad 2. ibid.
Non potest se habere purè omniuine respectu creaturarum, aut etiam respectu peccati. ad 6. p. 318
Non potest esse finis vtilitatis, sed puræ excellentiæ. art. 4. p. 321.

Non conuenit ipsi laus strictè sumpta, sed aliquid maius laude. art. 5. 6. & 10. ibid.

Dei promissio duplex. ad 9. art. 3. & seq. p. 375
Nullo pacto potest dici causa peccati. ad 12. p. 446.
Quomodo teneatur ad retributionem præmiorum, aut suppliciorum. art. 4. p. 360. & seq. & ad 2. p. 361. & art. 8. p. 364. & ad 3. p. 365. & art. 17. p. 370. & seq. & ad 11. p. 377

Perfectio domini diuini inducit necessitatem conferendi aliqua in præmium, & pœnam, & non aliter. ad 3. p. 390

Discrimen Dei ab hominibus in præmiis, & suppliciis. ad 3. p. 394

Cur Deus dicatur retribuere dum præmiat, tamen nihil accipiat. ad 5. p. 395

Dictamen Prudentiæ.

Est fundamentum moralitatis. art. 2. p. 318. & art. 1. p. 319

Est duplex. ibid.

A quo præcipuè habeatur moralitas actuum. ibid.

Directiuum actuum humanorum duo importat. art. 2. p. 319

Per quid differat à ratione inferiori. ad 2. p. 340

In dubio practico tutior pars eligenda. ad 2. art. 4. p. 338.

Duratio.

Duratio actus liberi non est formaliter libera, quoad omnes, & singulas suas partes. ad 2. art. 2. p. 384

Est minor libertas quoad perseverantiam, quam quoad primam existentiam actus. art. 3. p. 485

Lib. IV. De Gratia.

Difformitas.

Difformitas quælibet determinate sumpta in magna multitudine causarum est probabilius futura, quam vniformitas. art. 1. p. 401

Dignitas.

Dignitas operantis, quæ non deducitur in opus, non dignificat opus. ad 3. p. 411

Dilectio.

Dilectio Dei naturalis super omnia continet potestatem moralem seruandi totam legem naturalem: sicut supernaturalis supernaturalem, & quomodo? art. 1. p. 426. Inferitur hinc, quod non sufficit ad talem dilectionem natura lapsa. ibid.

Dilectio maior requiritur ad seruandam totam legem in natura lapsa, quam in pura. ibid.

Lib. V. De Iustif.

Dauid.

Dauid per illud Psalms. *Imple facies eorum ignominia*, dici non potest postulasse à Deo, vt ij pro quibus orabat inducerentur in peccatum. ad 8. art. 3. p. 462

Demeritum.

Demeritum de condigno infert supplicium non minori necessitate quam causa physica necessaria infert effectum purè physicum. ad 3. p. 461

Deus.

Deus cum sit formaliter immutabilis dicitur nihilominus mutari æquivalenter mutando formaliter hominem, vel res alias. art. 9. p. 464. Non potest esse auctor peccati. art. 4. p. 466. Nec respectu peccati habitualis, licet conseruet priuationem gratiæ, ad 3. & 4. p. 453. & ad 2. p. 457. Dicit tamen potest auctor pœnæ ex suppositione culpæ. art. 4. p. 460

Deus non potest inæqualiter amare, aut odisse non inducta, aut præsupposita inæqualitate ex parte obiecti. ad 9. p. 467. Ad nullum opus indiget pluribus,

Index Rerum.

ribus, aut paucioribus ex parte operantis seu virtutis actiuae; bene tamen dici potest indigere modo pluribus, modo paucioribus ex parte operis, & subiecti. ad 3. p. 466

Dei actus cum sint essentialiter aeterni non possunt diuersimodè secundum diuersas temporis differentias quicquam denominare, aut afficere in genere causae formalis sed solum adiungendo, vel remouendo aliquid in genere causae efficientis. art. 6 p. 452. & art. 4. p. 464. Non possunt inuicem differre per puram reflexionem supra se ipsos. art. 7 p. 469. Eorum priuationes sunt re ipsa identificate cum actibus posituius oppositis. art. 8. p. 452

Dei amor quo nos amabiliter amat infundendo gratiam essentialiter, facit etiam haeredes, & filios adoptiuos. art. 4. p. 445. Maior Dei amor erga aliquem est essentialiter inductiuus maioris boni respectu eiusdem. ad 3. p. 446

Dei amor, vide *Amor*.

Dei odium, vide *Odium*.

Dei voluntas collatiua gratiae est actiua amicitia, filiatio, & haereditas eiusdem, qua actiue constituit nos haeredes filios, & amicos, ad 2. p. 446. A voluntate diuina pendent essentialiter omnia creata, eaque diuersa pro diuersitate intrinseca cuiusque rei. ibidem.

Dei voluntas non potest suspendere odium, quin tollat indignitatem illius qui odio habebatur. ad 1. art. 5. p. 465. Est essentialiter mensura bonitatis conuenientis unicuique rei. ad 3. p. 446. Vnde fit impossibile esse, vt duos aequaliter bonos inaequaliter amet, ibid. Per quem actum eleuet hominem ad finem supernaturalem ad 7. p. 467

Deo repugnat actus pure conditionatus. ad 9. art. 2. p. 467

Denominatio.

Denominatio omnis extrinseca vni constituitur per aliquod physicum intrinsecum alteri. ad 9. p. 454

Actus diuini non possunt pro diuersa temporum differentia quicquam diuersimodè afficere aut denominare in ratione causae formalis, sed solum in genere causae efficientis aliquid ponendo, vel remouendo. art. 6. p. 452. & art. 4. p. 464

Dilectio.

Dilectio actualis naturalis esset forma iustificans in statu purae naturae licet in statu eleuationis talis non sit dilectio supernaturalis. ad 7. p. 484. Ex se habet sufficientiam inducendi habitum dilectionis, quem praecontinet. ibid.

Dilectionis naturalis habitus ex se insufficientis ad delendum peccatum in statu purae naturae. Secus habitus dilectionis supernaturalis in statu eleuationis, & cur. ad 7. & 8. p. 471. Esset minus bonum quam actus dilectionis cum oppositum contingat in habitu supernaturali, ibid.

Dispositio.

Dispositio omnis positiuè conferens ad actum salutarem, seu ad consecutionem gratiae, vel gloriae est intrinsecè supernaturalis. art. 6. & 7. p. 473

Dispositio ex suo conceptu non est depulsiua dispositionis contrariae ex subiecto, nec cooperatur per efficientiam physicam principio inducenti formam per efficientiam principalem. ad 1. p. 474. Quid sit de ipsius conceptu, ibid.

Dispositio an, & qualis requiratur ad iustificationem, vide *Iustificatio, Adulm*.

Donum.

Dona supernaturalia diuersae speciei ab iis quae de facto collata sunt Christo Domino, & ceteris propter merita ipsius sunt impossibilia. ad 5. p. 444. Vide *Supernaturale, Virtus supernaturalis*.

Durandus.

Durandi sententia de peccato originali exploditur. ad 7. p. 458

Lib. VI. De Virt. Theol.

Damnatio.

Damnatio quoad suum conceptum essentialem constituitur in priuatione beatitudinis. art. 4. p. 562. Est impossibilis cum spe, & statu vaticioris. ibid. & art. 5. p. 563

Desiderium.

Desiderium vitium finis ex natura rei requiritur ad quemlibet actum honestum. art. 4. & 5. p. 574

Desperatio.

Desperatio positiuè est peccaminosa, non erò negatiua, quae etiam necessaria est in dānatis. a. 9. p. 563. Vide *Spes, & Reuelatio*.

Desperatio est deterior praesumptione. art. 8. p. 602

Deus.

Deus quo pacto possit, & quo non possit odio haberi. art. 1. 2. & 3. p. 603

Deus, vt necessariò bonus sibi, terminat charitatem, vt liberè bonus nobis, terminat spem. art. 2. p. 488. Priùs nos diligit, quam diligatur à nobis; amore tum vniuersali, tum etiam amabili. ad 5. p. 501. Per suas operationes liberas nihil acquirit perfectionis superadditae suis praedicatis necessariis. art. 16. p. 514. Cur non possit mentiri etiam supernaturaliter. ad 7. art. 4. p. 531

Deus est bonum essentialiter publicum, & commune. ad 7. p. 571. Deus sibi summè communicatur, & necessariò; nobis minùs communicatur, & liberè. art. 2. p. 572. Saepè magis amat actualiter eum, à quo minus actualiter amatur. ad 3. p. 580. Non amatur à nobis prout oportet, nisi amore supernaturali, & ipsum praefertente quibuscumque creaturis. art. 6. p. 490. Dei notitia naturaliter obscura, & imperfecta. art. 3. p. 487. Deus in nostra cognitione per se loquendo est purum rectum. art. 12. p. 508. Dei perfectiones ratione nostra distinguimus per diuersa connotata perfectionum creaturarum. art. 4. p. 509. Dei praedicata cognoscibilia per creaturas, vt aliquatenus ei similes, & non solum, vt conexas. art. 4. p. 534. Cognitiones, quas habet Deus, sunt regulae humanarum cognitionum. ad 6. art. 3. p. 535. Deus naturali cognitione non attingitur, vt promittens, vel vt auctor supernaturalis. art. 3. p. 553. Non potest vniuersaliter, quaecumque ipse nouit, reuelare creaturis. ad 3. p. 561. Cognitione Dei de aliqua veritate est simul affirmatio omnium ad eius existentiam requisitorum. art. 5. p. 548. Dei Omnipotentia. Vide *Spes*.

Dilectio Dei, Vide *Charitas, & Amicitia*.

Dispositio.

Dispositio ad formam est eiusdem ordinis cum forma, ad quam est medium. ad 3. art. 2. p. 487. & art. 4. p. 497. Dispositio perfecta ad vltimum finem consistit in praelatione Dei respectu omnium creaturarum. art. 1. p. 489

Dispositio vitima ad gratiam sanctificantem habet cum illa connexionem intrinsecam intentionalem, non ex condignitate operis, sed ex promissione diuina. ad 6. p. 498. Non procedit ab eadem gratia, tanquam à principio influente. n. 1. & seq. p. 499

Doctrina.

Doctrina Evangelica diuiditur in speculatiuam, & practicam. art. 2. p. 517. Eius doctrinae sublimitas, sanctitas, coherentia, & efficacia. art. 6. p. 518. Eius miraculosa propagatio. art. 12. p. 519. Non potest intimè percipi per cognitionem naturalem. ab

art. 4.

Index Rerum.

art. 4. p. 540. Minister ad eam promulgandam idoneus à Deo est missus. art. 14. p. 522. Eius confirmatio ex numero, constantia, & alacritate Martyrum. art. 13. p. 519. Vide *Evidentia creditatis, Fides, & Testimonium.*

Lib. VII. De Pass.

Damnatio.

Damnari paucos propter peccata grauissima, paucosque saluari propter opera heroica. ad 4. p. 103

Defectus.

Agnitio, & manifestatio defectuum est causa amoris. ad 2. p. 14

Delectatio.

Est passio quietatiua animalis. num. 1. & seqq. p. 33. Aristotelica definitio eius, art. 2. p. 34. Quo sensu dicatur operatio, & motus. ad 1. ibid. Per se & ex conceptu suo non est in tempore, sed in instanti ad 3. ibid. Sæpe confunditur cum gaudio. ad 4. p. 35. Delectatio corporalis est sitibunda. ad 7. ibid. ad 3. p. 38

Causa delectationis est delectabile præsens. n. 1. & seqq. p. 35. Quod conuertitur cum operatione vnicuique congruenti. art. 4. & ad 2. p. 37. Memoria malorum præteritorum, & narratio alienorum, & lachrymæ cur delectent. ad 3. p. 38

Delectationis effectus. num. 1. & seqq. p. 40. Impedit vium rationis, & æstimationem prudentiæ, art. 3. p. 41. Perficit nihilominus operationem propriam. art. 4. p. 42. & art. 6. p. 59. Constituit vnum eundemque finem cum operatione propria, sed secundario. ad 6. p. 42. & ad 2. p. 44

Delectatio est mensura bonitatis rerum omnium. n. 1. & seqq. p. 43

Delectationes nec omnes bonæ, nec omnes malæ. ad 2. p. 44. Delectatio est medicina tristitiæ, quælibet cuiuslibet. art. 3. p. 46. & ad 1. & 2. p. 47

Delectatio prodest magis per se, quam noceat tristitia. art. 1. & 2. p. 48. Sed per accidens est e conuerso. art. 3. p. 49

Delectationes præteritæ quo modo causent tristitiam. ad 5. p. 56

Delectationes aliorum sensuum renocantur ad tactum. n. 10. p. 36

Delectationes spirituales sunt maiores per se, quam corporales. n. 9. ibid.

Desiderium.

Desiderij similitudo cum gaudio perfecto. ad 4. p. 31

Desperatio.

Totalis impedit omne opus, sed partialis confert ad vehementiam operationis. ad 6. p. 69

Desperationis essentia, & proprietates. n. 1. & seqq. ibid. Non est pura priuatio, licet communiter apprehendatur, & significetur vt talis. ad 1. & 2. pag. 70

Deus.

Opinio de Deo propitio, & amico est ratio maxima audendi ex Philosopho. ad 3. p. 72. Dona Dei qualia specialiter inueniunt ad salutem animæ, & qualia non. ad 2. p. 103

Vide *Providentia.*

Difficultas.

Difficultas prosequendi bonum est duplicis generis. ad 2. p. 99

Dilatatio.

Dilatatio, ac ampliatio corporis est propria delectationis. art. 1. p. 41. & ad 2. p. 42

Dilectio.

Dilectionis duplex significatio. ad 1. p. 16. Postponitur amori à Dionysio. art. 4. ibid.

R. P. Esparza *Curs. Theol.* Tom. II.

Duellum.

Duelli stimulus effrenis. a. t. 4. p. 88

Lib. VIII. De Iustit.

Definitio.

Definitio legitima, & sufficiens debet depellere obscuritatem, & ambiguitatem circa definitum, & ponere ob oculos prædicatum primum, & quod sit origo cæterorum. art. 3. p. 110. Non tamen est necesse, vt vnaquæque pars definitionis sit distinctiuum definiti ab omnibus aliis. ad 5. p. 111

Delectatio.

Delectatio Venerea in quo consistat, & quare in ea non datur paruitas materiæ. ad vnicum arg. p. 142

Deus.

Deo contentius proprietatis essentialiter sibi subordinans immediatè omnia iura creata. n. 1. & seqq. p. 116. Datur in Deo ius proprietatis demptis tamen imperfectionibus. art. 11. p. 118. Ius proprietatis, & ius iurisdictionis in Deo sunt eadem virtualiter formalitas, etiam obiectiue. artic. 9. ibid. Deo non conuenit iustitia particularis, siue distributiua, siue commutatiua. n. 1. & seqq. p. 150. & seqq. Nec potest eius potentia ordinaria obligari, vbi est differentia inter promissionem diuinam, & humanam. art. 5. p. 152. Deus confert simul dignitatem muneribus congruentem. art. 14. p. 153. In Deo, quæ iustitia datur. ad 1. p. 154. Deo quale ius conueniat aduersus creaturas, & quare dicendum sit fas. n. 1. & seqq. p. 155

Dignitas.

Dignitas, & indignitas ad officia ex iustitia distributiua danda non consistit in indiuisibili. art. 8. p. 199

Distinctio.

Distinctio rationis nihil facit pro negotio venditionis. art. 2. p. 194

Distributiua.

Distributiua iustitia est virtus vnicuique tribuens ius partim collectiue, seu indiuisim cum aliis, partim distributiue, seu seorsim suum. art. 28. p. 147. Versatur circa bona diuersa ab iis, circa quæ versatur iustitia commutatiua, & assignatur triplex classis bonorum. ab art. 9. p. 145. Habet considerate medium geometricum, cum commutatiua constituat æqualitatem arithmeticam. art. 29. p. 147. Est directiua communitatis ad personas priuatas, cum commutatiua sit directiua priuata ad personam priuatam. art. 30. p. 149. Est vera, & propria iustitia. art. 34. ibid. Et præsupponit ius saltem vagum in personis quibus confert munera. artic. 1. ad 8. p. 150. Locum habet, quando vnum tantum officium, aut beneficium conferendum est seorsim, & vnus tantummodo adest dignus cui conferatur. art. 2. ibid. Nec distributiua iustitia, nec commutatiua conuenit homini respectu Dei. num. 1. & seqq. p. 155. Est obligatio ex iustitia distributiua ad eligendam personam digniorem iam cognitam, non tamen ad adhibendam summam diligentiam pro inueniendo optimo. ad 2. art. 1. p. 200

Vide alia verbo *Restitutio.*

Diuisio.

Diuisio bonorum: Vide *Bona.*

Dominus.

Domini ad seruum est ius, non simpliciter, sed secundum quid. art. 10. & 11. p. 121. Eiusmodi tamen ius est inductum magis in fauorem domini quam serui. art. 17. p. 122. Eius discrimen à iure paterno. art. 2. p. 120

Dominium.

Dominium variè accipitur. art. 2. p. 207. Dominium plenum definitur à iuristis, ius perfecte disponendi

DD d de

Index Rerum.

de re corporea nisi lege prohibeatur. *ibid.* Aliter definitur. art. 3. *ibid.* Traduntur variaz species dominij, & iuris, vt sunt dominium plenum, vfusfructus, vfus, feruitus, emphyteusis, feudum, ius in re, & ius ad rem. art. 4. & seq. p. 208. *ibid.* Possè circa eandem rem simulancè esse plura dominia, & iura imperfecta proprietatis diuersi generis ostenditur. art. 11. *ibid.* Non potest tamen circa eandem rem simulancè versari dominium plenum pro eodem instanti apud duos, loquendo de domino vtilitatis. n. 1. & seqq. p. 209. Quare in instanti donationis, solus donatarius habet plenum dominium absolutè, & intrinsecè, donans autem habet dominium solum extrinsecè, & conditionatè. ad 1. *ibid.* Vbi explicatur illud axioma; *nemo dat, quod non habet.*

Lib. I X. De Incarnat.

Decretum.

Decreta diuina admittunt multiplicatè rationis extrinsecam, non verò realem. art. 1. & 2. p. 236

Decretum Dei connexum essentialiter cum operatione causæ secundæ non nocet eius libertati. ad 2. p. 239

Decretum Dei; non obstante præscientia euentus mali, est beneficum respectu accipientis. ad 5. ar. 2. p. 240

Decretum præsens Dei seipso est futuritio, & non futuritio conditionata omnium decretorum possibilitium pro quouis euentu. ab art. 2. p. 241

Deitas.

Deitas humanitatem Christi sanctificat longè perfectiùs quam gratia habitualis. num. 1. & seqq. p. 255

Deus.

Dei iustitia, & misericordia maximè elucet in Incarnatione. n. 1. & seqq. p. 212

Deo liberum non est se cognoscere, aut velle minori vniuersalitate. ab a. 12. p. 238

Deus ante omne suum decretum absolutè existens nullius sui decreti futuritionem conditionatam cognoscere potest. ad 3. p. 242

Deus non potest aliquid velle sub conditione metaphysicè impossibili. a. 4. p. 270

Deus ad meliora magis afficitur. art. 1. p. 233

Deus perfectam habet indifferentiam respectu cuiuslibet obiecti creati. n. 1. & seqq. p. 213

Deus omnia scibilia, & vobibilia complectitur actu simplicissimo, etiam virtualiter intrinsecè indiuisibili. art. 5. p. 237

Desolatio.

Desolatio, ac diuisio inter homines quot modis induci possit? ad 2. p. 214

Differentia.

Differentia penes modum se habendi in vnione hypostatica, vel dicit realem distinctionem vnionis, vel sunt verba sine re. ad 2. p. 250

Difformitas.

Difformitas voluntatis humanæ cum voluntate diuina beneplaciti quando sit intrinsece mala? art. 3. p. 279

Dignitas.

Dignitas Christi, & puri hominis in quo differant quoad vim dignificatiuam operis? ad 1. par. affir. p. 229

Dignitas infinita Verbi facta est propria humanitatis quoad vtilitatem. ad 1. artic. 3. p. 232

Dignitas operantis quando augeat valorem operis? n. 1. & seqq. p. 226

Dignitas operantis in quo operationum genere non attendatur? *ibid.*

Distancia.

Distancia inter duo extrema quando excludat mutuam coniunctionem? ad 2. p. 212

Distinctio.

Distinctio rationis pure extrinseca nihil confert ex se præcisè ad verificandas propositiones de rebus, vt sunt in se. art. 3. p. 236

Distinctio virtualis intrinseca in quo consistat? art. 1. *ibid.*

Donum.

Dona gratiæ habent magis rationem finis quatenus sunt perfectiua hominis, quam quatenus sunt medicinalia. art. 4. p. 234

Dona supernaturalia non habent secundum se rationem gratiæ distinctæ à gratia vnionis. ad 3. p. 218

Donorum supernaturalium excellentia cùr maxima sit? art. 2. p. 217

Donum extrinsecum omnium maximum conuenienter datum est peccatoribus. ad 2. p. 213

Donum essentialiter fructificans accipienti non repugnat diuino dominio. ad 3. p. 288

Duratio.

Duratio est distincta ab actione productiuæ rei. ad 5. p. 248

Lib. X. De Sacram.

Definitio.

Omnis definitio vniuersum debet fieri per prædicatum præcipuum rei definitæ. art. 1. p. 347. In definitionibus mediorum, quæ adhibentur ex suppositione mali magis est attendendus terminus à quo, quam terminus ad quem ad 6. p. 349

Deletio. Vide Emendatio, Remissio.

Deus.

Solus Deus potest sua voluntate gratiam conferre, facere filios adoptiuos Dei, & hæredes vitæ æternæ. art. 1. p. 303. Hinc colligitur solum Deum posse esse principalem institutorem sacramentorum. *ibid.* In Deo non est obligatio ad aliquid faciendum, sed omnis necessitas faciendi est indistincta in eo à voluntate faciendi. ad 5. *ibid.* Non potest contrahere vllam obligationem moralem ex propria aut aliena voluntate. ad 4. Neminem Viatorem repellit irconciliabiliter. ad 3. art. 1. p. 444. Eius misericordiæ & iustitiæ in operando circa nos differentia. ad 2. art. 1. & 2. *ibid.* Dat gratiam inæqualem pro inæqualitate instrumentorum, quæ adhibet ad eius collationem. art. 11. p. 409. Non potest eleuare vllam creaturam ad producendum quodlibet secundum rationem specificam. n. 1. & seqq. p. 325. Eius potentia non est frustra licet multa non faciat. ad 1. & 2. art. 2. p. 323. Ipsiùs potentia repugnat non minùs impossibilitas possibilitium, quam possibilitas impossibilitium. ad 5. p. 324. Qua ratione eidem tribuatur pro effectu ipsùm esse, seu ratio entis. ad 2. p. 328. Deus non operatur vnquam contra naturam, nisi secundum quid. ad 4. p. 418.

Diaconatus.

Diaconatus est Sacramentum, & ordo sacer. art. 4. p. 507. Quod sit munus diaconi. art. 2. *ibid.* Quam potestatem contineat. ad 1. p. 520. Eius forma. art. 11. p. 512. Minister diaconatus. art. 5. p. 514. An potestas conferendi diaconatum fuerit ex priuilegio concessa Abbatibus Cisterciensibus. art. 5. *ibid.* & ad 5. p. 616. Diaconissæ quales essent. ad 6. p. 518

Dilectio.

Dilectio Dei ex motiuo charitatis sufficit ad iustificacionem extra Sacramentum. art. 8. p. 466. Eius diuisio in sufficientem & insufficientem ex se ad iustificacionem repugnat Scripturis. *ibid.* Non est necessaria

Index Rerum.

cessaria ad Sacramentum poenitentiae. *ibid.* Diligens Deum si cogitet de peccatis, necessario dolet de eis. art. 6. p. 442. & art. 5. p. 463. Naturalis dilectio Dei super omnia posset in pura natura concipi à peccatore. art. 3. p. 439. Sufficeret ad auferendum peccatum illius status. *ibid.*

Displicentia.

Displicentia de malo alia contristatina alia purè reprobatiua. ad 2. p. 449. Posterior non opponitur statui bonorum, & perfecto gaudio de deletionè. *ibid.*

Dolor.

Dolor formalis de peccatis per se requiritur ad ablationem peccatorum, licet per accidens sine illo possit haberi. art. 4. p. 442. & art. 5. p. 463. Est pars intrinseca Sacramenti poenitentiae. art. 6. *ibid.* Debet esse supernaturalis. ad 2. & ad 3. *ibid.* Cur potius dolor debeat esse supernaturalis, quàm ministeri intentio ad 4. *ibid.* Eius supernaturalitas innotescit per ipsam confessionem exteriorem de morte factam. ad 3. *ibid.* Debet esse ex motiuo vniuersali. art. 1. p. 464. & ad 6. p. 468. Dolor qui sufficit ad Sacramentum poenitentiae est intrinsece connexus cum praesistentia peccatorum & cur. ad 1. artic. 2. p. 472

Donum.

Donum includit formaliter voluntatem donantis. art. 5. p. 299. & n. 1. & seqq. p. 311. Quomodo dona à secleris tradita sint etiam dona Dei. ad 2. p. 299

Lib. I. De Deo.

E

Effectus.

Effectus omnes agentis formaliter liberi pendunt ab eius electione. art. 2. p. 109

Effectus omnes creati pendunt ab electione Diuina. *ibid.*

Effectus contingens determinatè sumptus non potest certò cognosci in sua causa. art. 7. p. 55

Vid. *Causa.*

Electio Diuina.

Electio Diuina mediocum essentialiter connexorum cum fine, est virtualiter intrinsece indistincta ab intentione efficaci eius finis. art. 8. p. 80

Electio absoluta, & efficax ad gloriam vt coronam est virtualiter intrinsece indistincta à praesentia absoluta meritorum. art. 2. & seqq. p. 112

Ratione autem nostra, quae prior, quae posterior? art. 5. p. 113

Vid. *Decretum Diuinum.*

Ens reale, Ens rationis.

Ens est praedicatum prius prioritate consequentiae non mutuae, quàm quodlibet aliud, saltem in ordine ad nostram cognitionem. art. 5. p. 20

Existencia entis positiui impossibilis intrinsece cum eo, quod non existit, denominat istud non existens. ad 1. art. 2. p. 53

Entia rationis sunt denominationes extrinsecae. ad 1. art. 3. *ibid.* Vnde cognoscantur tantum ratione alterius. *ibid.*

Entia rationis cognoscuntur à Deo. art. 3. *ibid.* Sed non fiunt. ad 5. p. 54

Essentia, & Existentia.

Essentiae nomine quid importetur. art. 1. p. 19. Duplex usurpatio. ad 6. art. 2. & 4. p. 21

Quaestio de distinctione essentiae & existentiae in creatis patitur equiuocationem. ad 6. a. 1. *ibid.*

Essentia rei creatae quo sensu distinguatur realiter ab eius existentia. ad 6. art. 2. *ibid.* Quo sensu non distinguatur. art. 4. *ibid.*

R. P. *Expansa Curs. Theol.* Tom. II.

Essentiae rerum quo sensu dicantur esse aeternae, &c. ad 6. art. 2. *ibid.*

Essentia creata quo sensu dicatur esse realiter in supposito, &c. art. 4. *ibid.*

Existere quid sit. *ibid.*

Existencia praesens alicuius rei potest esse connexa essentialiter cum existentia alterius, quae nondum existit. art. 10. p. 56

Essentia, & Existentia Diuina.

Essentia Dei constituitur formaliter & ex modo nostro concipiendi, per conceptum entis à se. art. 5. & seqq. p. 20

Quo sensu distinguatur, ratione nostra, ab existentia Diuina. ad 6. art. 3. p. 21. Quo sensu non. art. 4. *ibid.*

Quaestio quis est circa Deum solum praecedat quaestionem quid est inadaequatè sumptam. ad 4. & 5. *ibid.*

Existencia Dei non est reipta magis necessaria, quam possibilitas creaturarum; sed tantum ratione nostra. ad 2. art. 2. p. 53

Vid. *Deus.*

Excessus.

Excessus alicuius rei, supra alias syncategorematicè infinitas inaequalis perfectionis, non arguit in illa re infinitam perfectionem. ad 5. art. 2. & 3. p. 34. Consistit in indiuisibili. art. 3. *ibid.*

Excessus quilibet vnius indiuidui praeter alio eiusdem infimae speciei est gratia Dei specialis. *ibid.*

Res spirituales inter se inaequales excedunt, & exceduntur se totis. *ibid.*

Lib. II. De Angelis.

Euidencia.

Euidenciam in attestante non habuerunt Angeli. ad 4. art. 1. p. 234

Existencia in loco. Vide *Locus.*

Lib. III. De Act. hum.

Electio.

Non est de ratione electionis liberae vt sit inordinata, vel etiam secundum quid. artic. 1. p. 309

Antecedenter ad electionem liberam existit necessariò in voluntate simplex complacentia; & displicentia. art. 3. p. 309

Postea efficaci intentione finis non est libera electio medij vnicè requisiti. art. 7. p. 310

Ad quamlibet electionem praerequitur intentio efficaci finis. art. 1. p. 315

Electio inter aequalia non est moralis. art. 2. p. 324

Nec digna laude magnificante, licet aliquando sit digna gratificante. art. 3. & 4. *ibid.*

Qualis intentio talis necessariò est electio. art. 1. & seqq. p. 351. & ad 1. p. 353

Intelligendum de electione formali, & non tantum materiali praecedens axioma. art. 11. p. 352. & 32. p. 353. & ad 3. art. 1. & seqq. *ibid.*

Non potest esse simul bona, & mala. art. 4. p. 351

Error repugnat, quo credatur vtramque partem contradictionis esse aequè malam. ad 4. p. 325. & ad 2. p. 349. art. 3. *ibid.*

Lib. V. De Iustif.

Eleuatio.

Eleuatio hominis ad finem supernaturalem per quam voluntatem Dei fiat. ad 7. pag. 467. Post eleuationem implicat hominem esse, & sine peccato, & sine gratia, *ibid.*

DD d 2

Ens

Index Rerum.

Ens.

Ens omne morale est indistinctum ab aliquo ente physico, quod solet dici fundamentum moralitatis. ad 10. p. 455

Ens rationis sumprum pro denominatione morali. Vide *Ens morale.*

Extrinsicus.

Extrinsicus denominatio vndicit aliquid intrinsicum alicui alteri. ad 10. ibid.

Extrinsicum alicui quoad suam entitatem positivam afficere nihilominus eundem potest intrinsicè sub ratione privationis. ad 6. p. 458

Lib. VI. De Virt. Theol.

Ecclesia.

Ecclēsia indiget directione sup̄remi pastoris, & capitis v̄sibilis. art. 12. p. 549. Ecclesiæ auctoritas quomodo requiratur ad concipiendam fidem. ad 1. p. 514

Effectus.

Effectus magis mensurantur à prædicatis sibi convenientibus ex sua causa, quam ex peculiari dispositione subiecti. art. 6. p. 529

Effectus supernaturales imitantur modum procedendi effectuum naturalium, ad 3. art. 2. p. 487. Effectus naturales sunt naturalis loquutio Dei. ab art. 6. p. 540

Elenatio.

Elenatio potentie naturalis ad supernaturaliter operandum non habetur per solam Dei virtutem extrinsicè assistentem. ad 3. p. 489

Error.

Error deterior est ignorantia. art. 2. p. 506

Error non conuenit vlli potentie cognoscitiue circa suum motiuum. ad 3. art. 2. p. 554

Euidētia.

Euidētia credibilitatis requiritur ad actum fidei certum, & inuariabilem. art. 2. p. 516. Inducit obligationem, & sufficiens fundamentum credendi. art. 5. & 6. p. 518. Non est conuertibilis cum euidētia possibilitatis credendorum. ad 1. p. 516. Est supernaturalis. ad 5. p. 517. Eiusdem argumenta. ab art. 3. ibid. Eorum argumentorum vis absoluta, & comparatiua. ad 3. p. 527. Est de fide talis euidētia credibilitatis in communi, non autem, vt obligans hic, & nunc in particulari. ad 3. p. 538. Euidētia in attestante impossibilis cum actu fidei. ad 3. p. 523. Negata est etiam Angelo viatori. ad 5. p. 535. Euidētia assensus oritur ex apprehensionibus. art. 17. p. 542. Euidētie rerum, & formalitatum inseparabilium in se, sunt separabiles quoad nos. ad 2. p. 517. Euidens apparentia supernaturalium quoad prædicatum conuertibile cum supernaturalitate. art. 12. p. 541. & ad 3. art. 2. p. 547

Experientia.

Experientia nostrorum actuum intellectualium identificata cum ipsis, ibid. Omnes actus à nobis elicti relinquunt notitiam sui experimentalem, vnde dicitur facilitas ad eos repetendos. art. 3. p. 492. & ad 2. p. 580

Lib. VII. De Pass.

Ebrj.

Ebrj sunt bonæ spei. ad 4. p. 67. Educatio bona præminet bonæ indoli. ad 8. p. 505

Erubescētia.

Erubescētia est species timoris, & vnde proneniat. art. 1. p. 80

Excellentia.

Excellentia paruipensj auget eius iram. art. 3. pag. 88.

& ad 4. p. 89. Datur amor excellentie in brutis. ad 2. p. 88

Experientia.

Experientia difficultatum quo pacto inuet, & quo non inuet ad sperandum. ad 5. p. 67. & ad 2. p. 74

Lib. VIII. De Iust.

Effectus.

Effectus actionum moralium, vt sunt iura, præminent perfectione, & æstimatione multis effectibus purè physicis causarum secundarum. art. 3. p. 117. Diuersitas in effectibus sæpè consequitur ex minima diuersitate in causis tum moralibus, tum physicis. ad 4. p. 150. Ad effectus morales actuum tam bonorum, quam malorum perinde valet distinctio rationis, atque realis. art. 4. p. 179

Lib. IX. De Incarnat.

Effectus.

Effectus gloriæ ex qua Dei complacentia proneniat? ad 7. p. 224

Elenatio.

Elenatio hominum ad finem supernaturalem conuenitur ex natura rei cum existentia Christi, & conuerso. art. 2. p. 217

Entitates.

Entitates modales ad quid institutæ sint à naturar. art. 2. p. 257

Essētia.

Essētia diuina est motiuum formale ad æquatum diuinæ voluntatis. art. 10. p. 238

Existētia.

Existētia rerum naturalium potuit esse volita sine existentia Christi. ad 1. p. 216

Exinanitio.

Exinanitio Verbi diuini non contemptum, sed venerationem ex se induxit. ad 4. p. 212

Lib. X. De Sacr.

Eleemosina.

Eleemosina numeratur inter sacramentalia, art. 2. & 3. p. 481. Est validum præsidium aduersus peccata omnia. art. 3. ibid. Specialiter valet ad inducendam remissionem venialium eaque impedienda quatenus specialiter auertit animum à temporalibus. ibid. Non tamen inducit remissionem ex opere operato, art. 4. & 5. ibid. & ad 5. p. 483

Emendatio.

Emendatio peccatorum fundat specialem habitum. art. 3. p. 433. Potestas emendationis inter magna hominis bona. art. 4. p. 436. Amor huius emendationis non includit vllum amorem peccatorum. ad 5. p. 438

Ens rationis.

Triplex acceptio entis rationis. art. 1. p. 300. Quæ acceptio Sacramentum dici possit ens rationis. art. 2. ibid. Occasio ponendi entia diminuta dicta à Scoto entia rationis. art. 3. ibid.

Episcopatus.

Episcopatus est Sacramentum. n. 1. & seqq. p. 524. Non constituit ordinem distinctum à Præbyteratu. art. 5. p. 508. Superaddit tamen specialem characterem characteri præbyteratus, & confert specialem gratiam. art. 3. 4. & 5. p. 522. Superat ipsum præbyteratum perfectione, & iurisdictione. art. 2. & 5. ibid. Continet potestatem iudicalem supra præbyteros. art. 5. p. 523. A Latinis confertur per duplicem ordinationem, & formam partialem. art. 9. p. 512. A Græcis verò per vnicum, ibid. Non potest conferri nisi ab Episcopo. art. 3. & 4. p. 514. & ad

Index Rerum.

ad 1. p. 515. Conferri validè potest non habent
vsum rationis. art. 4. p. 514. & ad 1. p. 515. Secun-
dum onus tamen adiunctum curæ pastoralis nequit
fufcipi nisi à volente liberè. art. 5. p. 514. Dispen-
fari potest à summo Pontifice in numero Epifco-
porum requisito ad eius collationem. art. 6. p. 515.
Epifcopus ex vi ordinis differt à præfbytero quoad
potestatem ordinis. art. 7. & ad 2. p. 523. Est mini-
fter ordinarius ordinis. artic. 1. p. 514. A potestate
validè ordinandi non impeditur excommunicatio-
ne aut gradatione. art. 2. ibid. Est necessarium vt
detur supremus inter Epifcopos. art. 6. p. 523.

Epifcopifcæ quales effent. ad 6. p. 518

Eucharistia.

Eucharistia dignitate superat reliqua Sacramenta. ad
2. p. 396. Dicitur Sacramentum Sacramentorum,
& quasi antonomastice mysterium fidei. artic. 5.
p. 417. & art. 5. p. 505. Quomodo definiatur Sacra-
mentum Eucharistia. n. 1. & seqq. p. 395. Triplex
eiusdem differentia à reliquis Sacramentis. artic. 2.
p. 396. Est vnum specie infima, constitutum spe-
ciebus panis & vini. n. 1. & seqq. p. 342. & ad 2.
p. 306. Quæ sint constitutiva huius Sacramenti, &
quæ ex illis importentur à recto. art. 1. & 2. p. 411.
Materia Eucharistia remota sunt panis triticeus &
vinum vsuale, suntque materia necessaria neces-
sitate vsuali. art. 1. & 2. p. 397. Nomine panis
triticeus quæ comprehendantur, & an excludatur
quævis mixtio? art. 3. ibid. & ad 6. p. 398. Vino
admisceri modicam aquam est necessarium neces-
sitate præcepti. art. 2. p. 397. Conuenientia talis ma-
teria. ad 1. ibid. Quæ differentia sit substantialis
in materia. ad 6. & 7. p. 398. Differentia panis azy-
mi & fermentati est accidentalis & non officit ma-
teria huius Sacramenti. ibid.

Forma sufficiens ad hoc Sacramentum continetur in
illis verbis; *Hoc est corpus, &c. Hic est calix &c.*
art. 1. p. 399. Imò verba, hoc est corpus meum, hic
est sanguis meus sunt forma sufficiens & à non-
nullis Ecclesiis, ea sola adhibeatur, art. 2. ibid. Re-
liqua verba pertinent ad integritatem substantia-
lem formæ. art. 3. & 4. ibid. Pertinent solum ad in-
tegritatem quia solum modificant & augent signi-
ficationem reliquorum verborum. art. 5. & 6. & ad
8. p. 400. Cur potius dicatur hoc est corpus, quam
ut vel fiat corpus. ad 5. ibid. Pronomen *hoc* in his
verbis refertur ex intentione Sacerdotis ad vlti-
mum instans consecrationis & idè propositiones
in ipsis contentæ non sunt falsæ. ad 3. & 4. ibid.
Eadem verba dicuntur simul recitativè & practicè.
ad 1. & 2. ibid.

Sumptio Eucharistia siue vsus huius Sacramenti non
constituit intrinsicè Eucharistiam. ad 7. p. 480. &
ad 4. p. 412. & art. 3. 4. 6. & 7. p. 428. Triplex
genus sumptionis. ibid. Suscipiens vnam speciem
fufcipit partem Sacramenti aptudinaliter, quæ
tamen actu non est pars, sed totum. ad 2. artic. 2.
p. 396

In Sacramento Eucharistia est verè præfens Christus
idque colligitur ex verbis ipsius institutionis. art. 1.
& seqq. p. 408. & art. 1. & 2. p. 412. Ea verba non
possunt verificari de Christo figuratiuè tantum.
art. 3. & 4. p. 408. & art. 1. & 2. p. 411. Idem colligitur
ex aliis Scripturæ locis, & ex ipsa ratione
testamenti. art. 5. & seqq. p. 408. Ex vi verborum
quid ponatur immediatè in hoc Sacramento &
quid concomitantè. art. 1. 2. & 3. p. 409. An sint
admittendæ hæ propositiones. Panis fit corpus
Christi, ex pane fit corpus Christi & similes. ad 5.
p. 403. Conuersio panis in corpus Christi dicitur
transubstantiatio, ibid. Eadem conuersio fit in in-
stanti. ad 5. p. 400

Vide Conuersio.

Eucharistia nequit esse valida & informis. art. 5. p. 337.
& ad 2. p. 338. Effectus huius Sacramenti. art. 1.
p. 423. Conferantur per modum refectionis spiri-
tualis. art. 2. ibid. Duplex insigne discrimen hu-
ius cibi & potus spiritualis à corporali. art. 3. & 4. ibid.
Deducitur inde quod vtraque species non plus
producit gratiæ quam alterutra, & vtraque plus
significat gratiam, non plus gratiæ. art. 9. & seqq.
p. 424. Eucharistia post primum instans sumptio-
nis non producit nouam gratiam licet accedat noua
dispositio in sumente. ad 4. art. 2. & 3. p. 425. Con-
fert tamen plus gratiæ, quàm reliqua sacramenta
cum maiori vi præseruatiua à peccatis. ad 3. p. 335.
& art. 11. p. 409. Significat solum augmentum gra-
tiæ. art. 3. p. 333. & ad 3. ibid. Primam gratiam ne-
que per accidens potest producere. art. 2. p. 428.
Quatenus Sacramentum soli sumenti prodesse ex
opere operato potest & quatenus sacrificium etiam
aliis. art. 1. & 2. p. 426. Occasionaliter tamen etiam
quatenus Sacramentum potest aliis prodesse. art. 3.
& 4. p. 427

Instituto Eucharistia fuit Christus Dominus, eam-
que instituit in cæna Paschali. art. 1. p. 396

A solo, & quouis Sacerdote confici potest. art. 1. & 2.
p. 420. Potest licitè pro aliquo casu confici à plu-
ribus. art. 4. & 5. ibid. Sacramentum Eucharistia
sic à pluribus confectum adhuc esset vnum ad 4.
p. 422. Vide *Minister Eucharistia, & Sacerdos.*

Subiectum capax Eucharistia est omnis baptizatus.
art. 2. & 3. p. 430. Nemo tamen est eiusdem capax
cum fructu, nisi sit iustus, art. 4. & 5. ibid. quæ dis-
positiones requirantur ex parte subiecti. ad 3. ibid.

Exigentia.

Pura exigentia innata vnius respectu alterius non
fundata in alia habitudine priori repugnat. art. 6.
p. 329. Esset petitio sine ratione adeoque stulta.
ibid.

Exorcista.

Exorcista munus. art. 2. p. 507

Extrema vntio.

Extrema vntio est verum Sacramentum. art. 1. & 2.
p. 495

Eius definitio quasi metaphysica. art. 3. p. 490. D. fini-
tio physica. art. 5. p. 498. Non est eadem cum vntio-
ne adhibita ab Apostolis & descripta à Marco
Euangelista. ad 3. p. 496. Eius materia & forma.
art. 1. p. 497. Eius forma debet esse deprecatoria,
seu modi optatiui. art. 2. ibid. & ad 5. p. 499. Per-
ficitur multiplici vntione, & enuntiatione formæ,
ea tamen est non Sacramentum. ad 5. p. 497. An
omnes vntiones, quæ adhibentur sint necessaria.
art. 3. ibid. Probabile est vnicam sufficere cum for-
ma exprimente omnes sensus. art. 3. & 4. ibid. &
seqq. Probabilius tamen est vntionem in quouis
sensu esse partem essentialem huius Sacramenti.
art. 5. p. 498. Si quis careat aliquo sensu, est inin-
genus in parte propinquiore. ad 3. p. 500. D. cæ
vntiones an debeant esse ab vno Sacerdote. art. 1.
p. 499. Hoc Sacramentum, est per se perfectium
remissionis peccatorum. art. 3. p. 496. Per se sup-
ponit gratiam, & tollit reliquias peccatorum atque
etiam ipsa venialia. art. 1. & 2. p. 501. nec aliam
præsupponit dispositionem actualem ex parte sus-
cipientis. ibid. Eius effectus habet speciale op-
positionem cum debilitate spirituali opprimente
infirmum. art. 2. ibid. Recedente morbo desinit
operari. ibid. Neque imprimi characterem. ibid.
Per accidens, remittere potest lethalia. art. 3. ibid.
in hoc differt, à reliquis Sacramentis viuorum.
ibid. Gratiam producit in instanti, in quo com-
pletur, sed auxilia opportuna confert toto tempore
periculi

Index Rerum.

periculi vita. art. 4. p. 502. Indirectè conferre potest sanitatem corporalem, ad 3. ibid. Possunt subsistere omnes eius partes sine eius effectu. ad 5. p. 499. Subiectum huius Sacramenti est quiuis, & solus moribundus ex intrinseca indispositione, qui fit, vel fuerit compos rasonis & capax peccandi. a. 2. ibid. Ex parte illius requiritur voluntas Sacramenti, saltem præsumpta. art. 3. p. 500. Non datur per se obligatio grauis illud suscipiendi. ad 2. p. 502. & art. 2. p. 583. Facilius tamen est dari per accidens obligationem illud suscipiendi, quam reliqua sacramenta viuorum. ibid. Est nobilior Sacramento poenitentia. art. 1. p. 499. Est iterabile quoties nouum periculum vitæ occurrit. ad 3. p. 500. Quid in eo sit Sacramentum tantum, res tantum, quid res & lacramentum. ad 4. p. 502

Lib. I. De Deo.

F

Fides.

Per baptizatus præhabens habitum fidei, cur sit incapax actus fidei. ad 6. art. 3. p. 40
Status eleuationis melioris est conditionis cum obsecritate fidei, quam status puræ naturæ cum euidencia rationis. ad 7. art. 2. p. 11

Finis.

Finis vltimus vnicus, & adequatus voluntatis Diuinæ est sola essentia Diuina. art. 2. p. 67. & ad 2. p. 70

Finis puræ excellentiæ, & finis vtilitatis differentia, ad 2. ibid.

Fortuna, Fortuitum.

Fortuna exponitur. art. 5. & 6. p. 107

Cur de eius inconstancia, iniuste tamen, homines querantur. art. 7. ibid.

Contraria piorum, & impiorum fortuna probat animi immortalitatem. ad 9. p. 92. & art. 7. p. 91.

Fortuitum nihil datur respectu Dei, ad 2. p. 92. & art. 4. p. 60

Futurum, Futuritio.

Futurum definitur, & exponitur. art. 9. p. 56

Futurum, aut præteritum non datur proprie respectu Dei secundum se. ad 4. art. 1. & 2. p. 26

Futuritio duplex alia vnique rei temporalis intrinseca. art. 9. p. 56. Alia extrinseca, art. 10. ibid.

Prior nihil conferre potest, vt cognoscatur ab æterno à Deo effectus contingens existens in tempore: Posterior non potest dari ab æterno respectu eiusmodi effectus, nisi dependenter à præsentia physica eiusdem respectu æternitatis. art. 12. ibid.

Futuritio conditionata obiectorum contingentium est indistincta à scientia Dei media. ad 3. art. 1. p. 65

Futura contingentia quatenus purè conditionata nullo modo amat Deus, licet eadem cognoscantur necessario. ad 4. art. 3. p. 71

Vide *Contingens.*

Lib. II. De Angelis.

Falsitas.

Falsitas repugnat per se loquendo intellectui Angelico. art. 4. & 5. p. 212

Fides.

Fidei actus in Angelis fuit liber. art. 8. p. 245

Finis.

Finis vniuersi exigit existentiam Angelorum. art. 17. & seq. p. 169

Futurum.

Futura contingentia non determinata in causis non cognoscit infallibiliter Angelus. art. 3. p. 179

Lib. III. De Act. hum.

Finis.

Eius diuisio explicatio, & comparatio inter se. art. 1. p. 269

Operari propter finem formaliter, vel materialiter quid. art. 2. p. 270

Cui conueniat. art. 3. & ad 3. ibid.

Datur aliquis finis vltimus respectu hominis. art. 4. p. 270

Et formaliter vnus, & idem respectu omnium. ad 5. & ad 7. ibid. art. 1. & seq. p. 270

Est tantum materialiter multiplex. art. 3. ibid. ad 5. p. 271. & ad 7. p. 272

Alius est vltimus negatiue, alius etiam positiuè: vltimus positiuè alius per se talis, alius per accidens. art. 2. p. 270

Intentio efficax finis prærequiritur ad quamlibet electionem. art. 1. p. 315

Necessitas ad electionem medij, aut vnici, si proponatur tanquam vnicum, aut alicuius indeterminate, est plura proponatur. ibid.

Fines, ad quos media possunt ordinari sunt in triplici genere. art. 3. p. 321

Dupliciter mouet voluntatem ad aliquem actum negatiue, & positiuè. art. 5. p. 351

Ex motione negatiua nulla redundat in actum bonitas, vel malitia. art. 6. ibid. & ad 3. art. 1. p. 353

Ex motione positiuæ talis enadit actus qualis est finis. art. 7. p. 352. ad 3. art. 3. p. 353

Lib. V. De Iustif.

Fides.

Fides licet immediatè feratur in Deum non tamen vt est bonum secundum se, sed præcisè, vt est principium bonitatis in nobis per locutionem, & illuminationem. art. 9. p. 453. Fides requiritur ad iustificationem impij tanquam fundamentum, & radix eiusdem; non sufficit tamen sola absque aliis aliarum virtutum actibus. ad 6. art. 1. p. 476. Possit habere fidem, sicut posse habere charitatem naturæ est hominum ex Augustino. ad 5. artic. 2. p. 476. Vide *Virtutes Theologica.*

Filiatio.

Filiatio Dei identificatur cum gratia habituali, & cum hæreditate, & amicitia Dei passiuè sumptis. n. 1. & seqq. p. 445. Quid superaddat filiatio adoptiuæ supra ius ad hæreditatem. art. 4. p. 445. Vide *Adoptio, Gratia, Hæreditas.*

Finis.

Finis qui cuiuslibet entis crecti est operatio. artic. 8. p. 448

Fomes.

Fomes peccati quomodo spectet ad constitutionem peccati originalis. ad 1. p. 457. Vide *Peccatum originale.*

Lib. VI. De Virt. Theol.

Felicitas.

Felicitas. Vide *Beatitudo, & Finis.*

Fides.

Fides humana versari potest euidenter circa auctorem suæ loquutionis. art. 14. p. 513. Vt pote sensibilem. ad 1. p. 523. Versatur obsecritè circa veritatem significatam. art. 4. p. 521. Habet pro motiuo vltimo sapientiam, & veracitatem loquentis acceptas in actu primo, pro motiuo immediato cognitionem, & volitionem eiusdem. art. 13. p. 513. Fides purè humana exercetur ab hæretico quoad articulos

Index Rerum.

articulos reuelatos quibus præstat assensum. ad 1. p. 496. Fides solum humana potest oriri ab apparentia exteriori loquutionis diuinæ præcisè considerata. art. 17. p. 542

Fides Theologica, & Diuina, an, & quid sit, art. 3. p. 505. Sola manifestat nobis finem supernaturalem, & reliqua ad ipsum referibilia. art. 1. p. 488. æquè repugnat infidelitati, ac charitas cuilibet peccato lethali. art. 1. p. 493. Non potest retineri quoad vnum articulum, aliis non admissis. ad 1. p. 496. Fides vnit imperfectè nos Deo. art. 4. & 9. p. 502. Actus fidei primò elicitur meretur de congruo habitum fidei, sicut actus charitatis suum habitum. art. 6. *ibid.* Quod verificatur etiam ante iustificationem: ante quam tamen non augetur; atque intenditur. ad 3. p. 503. Potest habitus fidei esse sine charitate, sicut charitas sine lumine gloriæ. ad 5. *ibid.* Tota fidei difficultas est in credendo Deum esse, qui loquitur. art. 8. p. 512. Non præsupponit, vti fides humana, sed tribuit certitudinem de auctore loquutionis. art. 15. p. 513. Vltimo nititur perfectioni Dei necessariæ, & non liberæ. art. 16. p. 514. Nihil creatum ingreditur constitutionem eius motiui formalis, ne quidem inadæquate. ab art. 1. p. 511. Excluditur inde potissimum auctoritas humana, quæ potius contemnitur per fidem, quam moueat ad illam. art. 4. p. 512. Fidei arduitas tum speculatiua, tum practica. art. 2. p. 517. Eiusdem resolutio in primam veritatem reuelantem. art. 4. p. 524. Aliud est motiuum volendi credere, & credendi per fidem diuinam. art. 7. p. 507. & n. 1. & seq. p. 523. Prærequirit Fides propositionem credendorum factam à ministro Dei, formaliter vtali. art. 12. p. 522. Et vt talem præsupponit esse cognitam à credente. art. 12. p. 530. Fides habet summam certitudinem affectiuam, & intellectualem. art. 3. p. 528. Non pronientem ex solo imperio voluntatis. ad 6. p. 535. Est absolute certa supra omnes acus naturales, etiam euidentes. a. 6. p. 529. Excludit à sui confortio omnem formidinem, non verò potentiam formidandi. ad 4. p. 530. Actus fidei est impossibilis cum opinione circa idem, vt pote essentialiter formidolosa. n. 1. & seq. p. 532. Et cum actu scientiæ circa eosdem terminos complexos; Fides est clara, n. 1. & seq. p. 536. Comparatio erroris, ignorantie, & opinionis, secus verò respectu visionis beatæ. art. 1. p. 534. Eadem comparatur cum cognitione naturali metaphysicè euidenti, quoad claritatem. art. 3. *ibid.* Simpliciter dicitur obscura. art. 5. *ibid.* Ratione talis obscuritatis non minuitur fidei certitudo. ad 6. art. 2. p. 535. Fides habet modum tendendi sollicitum, similem formidanti. art. 7. p. 537. Ducit ad Deum, vt auctorem supernaturalem. ad 1. art. 1. p. 538. & art. 3. & 4. p. 545. Fides est libera etiam quoad specificationem. n. 1. & seq. p. 543. Est necessaria omnibus ad salutem, quoad habitum quidem, necessitate mediæ. art. 2. p. 545. Adultis verò iustificandis est similiter ex natura rei necessaria, quoad actum credendi existentia Dei, etiam vt remuneratoris supernaturalis. a. 3. *ib.* Potètia ad talem actum fidei eliciendum nulli deest adulto. ad 1. p. 546. Fides est compositiua, & diuisiua quoad modum cognoscendi, simplex verò quoad obiectum formale. art. 1. p. 547. Est difficilissima ratione iudicij credibilitatis, non verò quia deducat inde veritatem articuli reuelati. art. 2. *ibid.* Actus fidei potest esse præmissa ad actum falsum, quam tamen falsitatem ipse non tribuit. art. 4. p. 543. Actus fidei non potest esse conclusio illata ex vtraque præmissa de fide, vel altera tantum de fide, altera euidente. art. 7. p. 548. Fides est spe-

randarum substantia rerum per actum efficacem piæ affectionis; argumentum non apparentium, per assensum intellectualem. art. 1. p. 550. Est argumentum non apparentium, etiam in sensu composito actus fidei. ad 2. p. 550. Fides dicitur à Prophetia, vt pote à gratia gratis data, nec essentialiter obscura. art. 3. & 4. p. 550. Non dicitur in Angelis malis. ad 2. p. 552. Neque beatis inesse potest, neque damnatis. art. 2. p. 555. Actus fidei sunt omnes eiusdem speciei Theologicæ propter identitatem motiui formalis. ad 1. p. 552. Actus fidei non potest versari circa reprobationem sui subiecti, quia mereretur suam falsificationem. art. 4. p. 562. Fides, sicut etiam spes, respicit proprium motiuum, tanquam iuperatiuum difficultatum, ad 8. art. 2. p. 571. Fides sine charitate est ex se inutilis. ad 1. & seq. p. 573. Ad spem, & charitatem necessariò prærequiritur. n. 1. & seq. p. 552. Fidei supernaturalitas non cognoscitur euidenter. ad 2. p. 517. Per fidem discernitur vera Dei loquutio à falsa tantum, & apparente. art. 4. p. 533. Fidei propagatio per externam prædicationem. art. 13. p. 522. Articuli particulares contenti in vniuersalibus de fide, creduntur etiam ipsi per fidem. art. 9. p. 548. Quando incipiat esse creditibile fide diuina, quod aliquis sit Christi Vicarius. art. 13. p. 549

Filiatio.

Filiatio Dei est conuertibilis cum charitate. art. 2. p. 578

Finis.

Finis vltimus semper, & per omnes operationes inquirendus. art. 4. p. 487. Non potest obtineri, nisi à præferente Deum quibuscumque creaturis. art. 3. & 5. p. 489. Talis prælatio debet esse habitualis, & permanens. art. 4. p. 487. Et est impossibilis cum peccato contemne motiuum, quod omnibus aliis præfertur. art. 1. p. 496. Finis comparatur cum suo opposito diuersimodè, ac medium respectu sui oppositi. ad 1. p. 573. Non potest esse volitus propter media, sicuti media propter finem. art. vlt. p. 573

Forma.

Forma prærequirit dispositionem eiusdem ordinis, cuius ipsa est. art. 2. ad 3. p. 487. art. 2. p. 497.

Formido.

Formido actualis. Vide *Opinio.*

Lib. VII. De Passion.

Fortitudo.

Fortitudinis, & tempestatiæ comparatio. ad 6. p. 50. Fortitudo non est circa omnes timores indiscriminatum. art. 2. p. 75. & 6. p. 77

Futurum.

Futurum dicitur dupliciter, & vno modo est sensibile, alio non est. ad 2. art. 1. p. 62

Lib. VIII. De Iustit.

Filius.

Filius quomodo est pars moralis patris, & seruus pars moralis Domini. art. 9. p. 120. Filium inter, & patrem datur iustum non simpliciter, sed secundum quid. art. 12. p. 121. Et participat indiuisim de iure iurisdictionis, & de iure proprietatis. *ibid.* Est tamen inductum in fauorem magis prolis, quam patris. art. 17. p. 122

Fœlicitas.

Fœlicitatis amor semper est efficacior in omni volente in quo imbibitur volitio eorum bonorum, quæ

Index Rerum.

quæ necessaria sunt ad felicitatem promouendam.
art. 10. p. 139

Fratres.

Fratres Minores, eorumque superiores non sunt expertes omnis iuris proprietatis. art. 2. p. 116. & n. 1. & seqq. p. 210

Fructuum.

Fructuum nomine, quæ veniunt. art. 2. p. 178. vbi, & de fructus diuisione in naturalem, & ciuilem.

Lib. IX. de Incarn.

Faciens.

Faciens quantum potest non satisfacit toti obligationi contractæ per peccatum. ad 9. p. 224

Fides.

Fides est fundamentum omnium virtutum in solo viatore. ad 5. p. 259

Fides, & Spes cur in Christo non fuerint? ad 5. ibid.

Filiario.

Filiatio perfecta respectu hominis cur exigit opera summe placencia patri? ad 2. p. 275

Ratio discriminis quoad hæc respectu Dei, ibid.

Fine deficiente deficit operatio. art. 1. p. 241

Finis, Finitum.

Finis inuicem separabiles non intenduntur à Deo decretis inuicem separabilibus. ad 1. p. 239

Finis Incarnationis cur, vt plurimum significetur in ordine ad deletionem peccatorum? art. 5. p. 234

Finis præcipuus Incarnationis, non tamen adæquat, fuit remedium peccati. art. 4. p. 234

Finitum quomodo possit peruenire ad æqualitatem cum alio finito? ad 1. p. 223

Fomes.

Fomes peccati in Christo esse non debuit. artic. 2. p. 267

Forma.

Forma impossibilis cum peccato non semper sanctificat subiectum cui inest. ad 1. p. 257

Lib. X. De Sacram.

Feruor.

Feruor charitatis. Vide *Charitas.*

Fides.

Deo loquenti de operibus suis est accommodanda fides iuxta proprietatem verborum licet loquatur difficilia creditu. art. 2. p. 408. Mystera nostræ fidei, quæ sunt fundamentalia sunt etiam creditu difficillima. art. 1. p. 382. Hæc debuere exprimi in Scriptura verbis immediatè à Deo dictatis vt facilius eis conciliaretur fides. ibid. Facilliora sufficit haberi per traditionem. ibid. Cur firmitati fidei directè potius, quàm spei; & charitatis subueniendum fuerit speciali Sacramento. ad 3. p. 384

Fides parentum quomodocumque applicata prodesse nequit pueris sine baptismo decedentibus. ad 2. art. 1. p. 381

Finis.

Finis vltimus in appetibilibus se habet vt primum principium in intelligibilibus. art. 4. p. 465. Attingitur ab omni actu virtuoso. ibid. & ad 1. p. 452.

Circa eius realitatem nullus actus virtuosus errare potest. art. 4. p. 465

Forma.

Forma in vnoquoque composito dicitur pars magis determinata. ad 4. p. 294. Ratio formæ in Sacramento nouæ legis competit verbis. ibid. Forma & materia Sacramentorum est inuariabilis humana auctoritate. n. 1. & seqq. ibid. Formæ in quouis Sacramento non sunt vniformiter determinatæ.

art. 2. ibid. Non fuit variata forma matrimonij per nullitatem inductam in contractum matrimoniale clandestinum. ad 2. p. 295

Forma Sacramenti baptismi. art. 1. & 2. p. 354. An in eius forma exprimi debeat tota Trinitas & an conferri possit baptismus sub hæc forma in nominibus Patris &c. ad 3. p. 355. & 5. p. 356

Forma Sacramenti confirmationis. art. 1. & 2. p. 388. Per formam confirmationis debuit explicitè significari character. art. 3. p. 389. Forma Græcorum est materialiter tantum diuersa à Latina. artic. 5. ibidem.

Forma Eucharistiæ. art. 1. p. 399. Ea verba: hic est sanguis meus, sunt forma sufficiens pro consecratione calicis. art. 2. ibid. Reliqua verba spectant ad integritatem substantialem formæ. art. 3. & 4. & seqq. ibid.

Forma Extremæ vnctionis. art. 1. p. 497. Debit esse deprecatoria, seu modi optatiui. art. 2. ibid. & ad 5. p. 499. Disparitas in hoc pro formis reliquorum Sacramentorum. ad 5. ibid.

Forma Sacramenti matrimonij distinguitur solum moraliter ab eiusdem materia, at è contra in reliquis Sacramentis solum moraliter facit vnum cum eorum materia. art. 1. & 2. p. 531. Verba manifestatiua consensus interni vt sunt acceptatio traditionis mutuo factæ, sunt forma matrimonij. art. 4. ibidem.

Forma singulorum ordinum. art. 9. & seqq. p. 512. Dissidii circa eam Græcorum, ac Latinorum, eorum concordia. ibid.

Forma Sacramenti pœnitentiæ. art. 2. p. 454

Lib. I. De Deo.

G

Gaudium.

Gaudium est mensura boni accidentis substantiæ rationali. art. 4. p. 127

Gaudij mensura est perfectio cognitionis repræsentantis bonum possessum. art. 5. ibid.

Gloria æterna.

Gloria æternæ mensura qua ratione dicitur superfluens. art. 7. p. 30

Correspondet mensuræ meritum. artic. 11. & 13. pag. 44

Gloria collata à Deo dependenter à meritis, arguit maiorem amorem diuinum, quam collata independenter ab iisdem. ad 4. p. 88

Vid. *Beatitudo. Visio Dei.*

Lib. II. De Angelis.

Genus.

Genus & differentia dantur in Angelis. ad 5. pag. 175

Genus peculiare perfectionis quæ constituant. art. 21. pag. 170

Genera, quod sunt perfectiora, èd in plures species diuiduntur. art. 23. p. 171. art. 1. p. 179

Gratia.

Gratia tam actualis, qua habitualis concessa omnibus Angelis in primo instanti ex natura rei. artic. 4. & seqq. p. 230. Omnia dona gratiæ, tam actualis, quam habitualis fuerunt inæqualia in Angelis pro inæqualitate naturæ. art. 1. & seqq. p. 235

Gloria Angelorum. Vide *Beatitudo.*

Index Rerum.

Lib. III. De Act. hum.

Gloria.

Cur ab hominibus detur rectè factis. ad 4. p. 275.
Adæquate compensatiua virtutis, est quæ habetur apud Deum non quæ humana est. *ibid.*
Gratitudinis proprium est plus rependere quam acceperit boni. art. 6. p. 331

Gratia.

Gratia habitualis requiritur ad meritum condignum vitæ æternæ. art. 11. & seq. p. 369
Et quidem vt influens in opus. art. 2. 2. & seq. p. 371
Potest influere in opera bona, etsi ignoretur ab operante. ad 7. p. 375

Lib. IV. De Gratia.

Gratia.

Gratia in aliquo sensu conceditur ab omnibus.
Gratia Theologica controuertitur, quid hæc sit. ab art. 4. p. 397
Gratia est alia extrinsecè per Christum, & alia intrinsecè, quid differant. ad 2. p. 410. Actus eliciti ex Gratia per Christum intrinsecè sunt salutares; Secus eliciti ex Gratia per Christum extrinsecè. *ibid.*
Dum patres dicunt sine Gratia per Christum non posse fieri opus vllum bonum, intelligunt de opere conducente ad finem supernaturalem, & de Gratia per Christum intrinsecè. Multiplex huius probatio ex Augustino & Sacra Scriptura. *ibidem.*
Gratia est necessaria pro quolibet statu naturæ integræ, & lapsæ, ad opera positiuè conducentia ad visionem Dei. ab art. 1. p. 411. Nec ista Gratia est sola creatio, *ibidem.* Non solum non responderet merito moraliter, sed neque deberet physicè naturæ. *ibidem.*
Gratia diuisio in præuenientem, comitantem, & operantem, & earum explicatio. ab art. 1. p. 431.
Gratia præueniens dicuntur etiam nostri actus liberi. art. 5. p. 431. Actus isti liberi nobis fiunt à Deo in nobis. *ibidem.*
Gratia actualis concurret physicè ad actus salutares. ab art. 2. p. 434. Probat hoc ex Augustino contra Pelagium vires Gratia commendante. *ibidem.*

Lib. V. De Iustif.

Gratia.

Gratia Dei per Christum est necessaria ad actus salutares, seu positiuè disponentes ad conseruationem gratia, & gloria, art. 6. p. 472. Circa dogma Catholicum de necessitate gratia licet minus errauerint extensiuè, Semipelagiani quam Pelagiani, turpius tamen, & stultius quoad consequentia rationem, a. 7. p. 474. Quædam Arausiacani, & Augustini loca ad materiam de gratia conducentia afferuntur, & explicantur. ad 3. *ibid.*
Gratia habitualis, seu sanctificans est peculiaris participatio naturæ diuinæ, n. 1. & seq. p. 443. & seq. Non tamen physicè, seu metaphysicè sumpta, sed ethicè, & moraliter tantum cum sit imitatrix morum diuinorum, atque quoad fieri potest imago perfecta diuinæ sanctitatis, ab art. 2. p. 444. Subiicit regulis honestatis omnes vires animæ. Rebellio tamen appetitus impedit quo minus hæc eius perfectio dominatiua redigatur in actum secundum. ad 2. *ibid.* Eiusdem cum lumine gloria comparatio quoad huiusmodi diuinæ naturæ participationem. ad 5. *ibid.* Præminet vnioni hypostaticæ si hæc secundum se præcisè consideretur, exceditur verò ab eadem si hæc sumatur in concreto
R. P. Esparza *Curs. Theol.* Tom. II.

prout includens diuinitatem. *ibid.*

Gratia habitualis identificatur cum filiatione, hereditate, & amicitia Dei passiuè sumptis, n. 1. & seq. p. 445. Primum tamen, & proprium prædicatum eiusdem est esse participationem naturæ diuinæ. art. 5. p. 446. Essentiaiter pendet ab amore Dei amicabilem adoptante, & constituente heredem, & amicum tanquam ab amicitia, filiatione, & hereditate actiua. ad 2. *ibid.*

Gratia habitualis per se ipsam immediatè, & formaliter aufert maculam peccati, eiusdemque moralem perseverantiam. art. 10. Identificatur cum habitu Charitatis. n. 1. & seq. p. 446. Idque præsertim patet ex sacris litteris tribuentibus Charitati prædicata propria gratia. art. 4. & seq. p. 447. & seq. Confirmatur assertum multiplici ratione. art. 6. & seq. p. 448. De qua tamen seu identitate, seu distinctione gratia respectu Charitatis nihil definitum fuit à Tridentino. ad 2. p. 449

Gratia habitualis quo modo dicenda sit dispositio perfecti. ad 5. p. 449. Dicitur lumen, luminosissima, ardor affectiuus, & cur. ad 6. art. 2. p. 450

Gratia habitualis priuatio quomodo auctore Deo perseueret. ad 3. p. 453. Nec de potentia Dei esse potest absque peccato, vel independentem ab ipso. ad 11. p. 455. In quo sensu vera sit illa propositio: *ideo Deum perseuerat priuando gratia, quia homo perseuerat in peccato.* ad 4. p. 454. Constituit intrinsecè peccatum habituale. art. 10. p. 455. Constituit etiam originale. art. 9. p. 457. In quo sensu. Vide *Priuatio.*

Gratia infusio necessariò requiritur ad remissionem peccati lethalis hominis eleuati: nec oppositum fieri potest etiam de potentia Dei absoluta. art. 1. & seq. p. 463. Vide *Remissio. Peccati remissio.*

Gratia infusio se sola absque vltiori fauore extrinsecò est sufficiens ad delendum peccatum. n. 1. & seq. p. 467

Gratia sanctificans longè superat dignitatem operum quibus peccator oblequitur Deo, & ad illam disponitur, ad 2. p. 474. Vnde fit formam sanctificantem non perinde deberi peccatori disposito, ac forma physica subiecto disposito, *ibid.* Gratia sanctificantis prioritas, seu posterioritas respectu actuum disponentium ad ipsam. Vide *Iustificatio. Prioritas.*

Gratia sanctificans debet habere impossibilitatem cum peccato, & connexionem cum amicitia diuina ratione magnitudinis suæ perfectionis, & non tantum ex connexionem intentionali. p. 479
Gratia priuatio, Vide *Priuatio.*

Lib. VI. De Virt. Theol.

Gratia.

Gratia supernaturalis requisita ad fidem, & ad omnes actus salutares. num. 1. & seq. p. 539.
Gratia actualis datur ante, & post iustificationem. ad 1. p. 486. Eadem gratia actualis à PP. asserta aduersus Pelagium. *ibid.* Per eam inuitamur ad intimam coniunctionem cum Deo, quæ deinde fit per habitualem. ad 2. p. 494. Eadem non requirit dispositionem præuiam in subiecto sicuti gratia habitualis. ad 3. p. 498
Gratia habitualis est prima radix totius ordinis supernaturalis solum positinè, sicuti forma respectu suarum dispositionum. ad 4. *ibid.* ad 2. p. 503. Concurrunt ad actus præceptos prout existens in instanti antecedenti ad illos, & indeterminata ad existendum pro eo instanti, pro quo primò existunt tales actus. ad 5. p. 495. Vide *Charitas, Amicitia.*

Index Rerum.

Lib. VII. De Pass.

Generatio.

Generatio deterioris corrupto meliori simpliciter est corruptio. art. 277. 2.

Lib. IX. De Incarnat.

Gratia.

Gratia habitualis est perfectior vnione hypostatica secundum se. ad 3. p. 257

Gratia habitualis necessario ponenda est in Christo. art. 1. p. 258

Gratia sanctificans constituit intrinsicè valorem operis meritorij. n. 1. & seqq. p. 226

Gratia vnionis est quid maius quàm beatitudo puræ creaturæ. art. 2. p. 245

Gratiæ intentio infinita non sufficeret, vt pura creatura satisfaceret ad æqualitatem pro peccato lethali. ad 16. p. 226

Lib. X. De Sacr.

Genus.

Insum superioris generis facilè confunditur cum iis, quæ sunt inferioris. art. 5. p. 446

Gradus.

Graduum inæqualitas non repugnat æqualitati in natura. ad 1. p. 505

Gratia.

Gratia Sacramentalis non est substantialiter, sed tantum accidentaliter diuersa à non Sacramentali. n. 1. & seqq. p. 335. In quo consistat, hæc differentia. art. 2. & 3. ibid. Gratia producit in instanti. art. 2. & 3. p. 336. An physicè immediatè producat à Sacramentis. n. 1. & seqq. p. 328. An per omnia Sacramenta conferatur æqualis gratia. n. 1. & seqq. p. 334. Similiter an per idem Sacramentum conferatur inæqualiter dispositis æqualis gratia. ibid. Per Sacramenta nouæ legis confertur gratia ex opere operato. art. 2. p. 318. Quid sit gratiam conferri ex opere operato, aut ex opere operantis. art. 1. & ad 1. ibid. Collatio gratiæ præter & supra merita suscipientis est valde conueniens pro præsentis statu gratiæ. ad 4. ibid. Non fuit conueniens vt tali modo conferretur per circumcisionem, & Sacramenta antiquæ legis. art. 1. & seqq. pag. 319. Quid requireretur ad collationem gratiæ Sacramentalis ante aduentum Christi. ad 1. art. 2. p. 320. Ex opere operato gratia inducitur etiam per martyrium. art. 3. & seqq. p. 356. Potestas producendi gratiam non est necessariò potestas expellendi eius contrarium. ad 1. pag. 333. Prima gratia à quibus Sacramentis per se causetur, & à quibus per se causetur augmentum gratiæ. art. 1. ibid. Neque per accidens prima gratia produci potest à Sacramentis viuorum excepta Extrema-unctione. art. 2. & 3. ibid. Cur teneatur esse in gratia qui per Sacramenta aliis impertitur gratiam. art. 3. p. 317. De obtenta gratia per Sacramenta potest haberi certitudo moralis. ad 3. art. 3. p. 310

Lib. I. De Deo.

H

Habitus.

Habitus omnes intellectuales sunt indistincti à speciebus impressis. art. 3. p. 36

Hypothesis impossibilis.

Hypotheses impossibiles non sunt necessariae, aut vti-

les per se, ad erudendam, vel confirmandam vllam veritatem; sed nociuæ, & disputationum intricatiorum. art. 4. & seqq. p. 135

Possunt tamen esse vtilis, & necessaria per accidens. art. 9. p. 137. Sic vsus est Philosophus aduersus dicentes vacuum constitui aëre. ibid. Et PP. Latini Conc. Flor. aduersus Græcos negantes processionem Spiritui sancto à Filio. ibid. & ad rat. dubitand. art. 2. p. 158

Omnis veritas sub illis hypothesebus affirmabilis, ac inferibilis fundatur adæquatè in naturis rerum de factò possibilium. art. 6. & 7. p. 136

Si hypothesis impossibilis influit per se in conclusionem, illatio erit falsa, & chimærica. artic. 7. & 8. ibid.

Lib. II. De Angelis.

Habitus.

Habitus supernaturales infusi sunt Angelis ex natura rei in primo instanti. art. 4. & seqq. p. 230

Hierarchia. Vide *Chorus*.

Homo.

Homo non sufficit ad perfectam directionem irrationalium. art. 20. p. 170

Lib. III. De Act. hum.

Honestas. Honestum.

Honestas obiectiuam non consistit formaliter in eo, quod obiectum præponderet sub contradictorio. art. 3. p. 330

Nec quod præponderet vniuersaliter cuiuscunque seculi incompossibili, siue positiuo, siue negatiuo. art. 4. ibid.

Nec præcisè in conuenientia cum natura rationali rationalis est, art. 5. ibid.

Consistit in conducentia ad vltimum finem. art. 7. & 8. p. 331

Honestum, & inhonestum sunt extrema contradictoria. art. 5. p. 348

Sed non purè talia. ad 4. p. 350

Hypothesis impossibilis.

Vulgares loquutiones de hypothese impossibili non sunt magni faciendæ à scholasticis. ad 7. art. 7. p. 328

Quid significetur dum vulgo dicitur si non esset lex, Deus &c. adhuc tamen honorandi essent parentes. &c. ibid.

Lib. IV. De Gratia

Habitus.

Habitus supernaturales in quo sensu dent simpliciter posse. ad 3. p. 435

Habitus non inclinant aut determinant immediatè voluntatem. art. 3. p. 430

Lib. V. De Iustif.

Habitus.

Habitus acquisiti, & naturales continentur in actibus tanquam in causis secundis adæquatè informem. ad 1. art. 3. p. 483

Habitus charitatis. Vide *Charitatis habitus*.

Habitus dilectionis naturalis. Vide *Dilectio*.

Habitus virtutum moralium sunt compossibiles etiam cum peccato lethali vitij contrarij. ad 8. p. 471. Secus virtutum supernaturalium, ibid.

Habitus supernaturales non continentur, nec produci possunt ab actibus. art. 7. p. 482. Immo nec partialiter

Index Rerum.

tialiter vlla actiuitate creata effici possunt : quod vergit in laudem ipsorum. ad 7. art. 2. p. 484

Hæreditas.

Hæreditas Dei habetur formaliter per gratiam. art. 1. p. 445. Conuertitur cum filiatione, & amicitia Dei, & cum participatione sanctitatis eiusdem. ibidem. Cur possit homo amare amicaliter alium hominem quin scribat hæredem, Deus verò non possit. art. 4. ibid.

Hypothesis.

Hypothesis impossibilis ferè inutilis quoad comparationes inde deductas. ad 9. p. 462. Ex illa sequitur quodlibet. ibid.

Lib. VI. De Virt. Theol.

Habitus. Habitualis.

Habitus importat physicam facilitatem, ad operandum, & intentionalem. ad 2. p. 580. Quoad primam augetur per actus remissiores se, non quoad secundam, ibid. Hanc secundam facilitatem tribuit habitus ex consorcio cognitionum experimentalium de actibus frequentatis. art. 2. p. 492. Ab hac eadem facilitate intentionali separabiles sunt habitus supernaturales, non verò naturales supponentes frequentationem suorum actuum ibid.

Habitus virtutum supernaturalium per se infusi dantur à parte rei. art. 3. ibid. Inherent omnibus iustificatis. art. 6. p. 486. Etiam pueris regeneratis per Baptismum. ad 4. p. 488. Habitus infusi differunt ab acquisitis penes obiectum formale. art. 4. p. 485. Sunt impossibiles cum habitu vitij contrarij etiam in gradu intenso, quia per se non afferunt contrariam inclinationem. art. 2. p. 492. Habent impossibilitatem cum actu vitij. ab art. 2. p. 493. Concurrunt tamen ad actum bonum, etiam salua libertate contrarietatis ad actum malum impossibilem. ad 5. p. 495. Excedunt suos actus quoad quantitatem, & qualitatem perfectionis, vnde nec ab illis physicè producuntur. ab art. 3. p. 504. Non producuntur secundam totam intentionem, secundum quam destruuntur. ad 2. ibid. Habent inter se rationem prioris, & posterioris proportionaliter, sicut actus. art. 1. p. 505

Habitus vitiosi remanent in iustificato. art. 1. p. 492. Paulatim destruuntur per actus virtutum, ad 1. p. 494. Non possunt acquiri retento habitu bono, licet hic possit acquiri perseverante habitu malo, ad 3. p. 493. Vide *Fides, Spes, Charitas, Virtus*: Habitualis coniunctio est de ratione amicitia. ad 3. p. 487

Hæresis.

Hæresis expositio, & differentia à Paganismo, & Iudaismo art. 1. & 2. p. 591. Nec non ab a. 9. p. 592. Quo pacto Hæresis fit, & non sit deterior Paganismo, & Iudaismo. ab art. 14. ibid.

Hæreticus.

Hæretici fides circa aliquos articulos reuelatos est purè naturalis, & humana. ad 1. p. 496. Differt à fide Catholici non solum quoad obiectum formale, sed etiam quoad certitudinem de ipso obiecto materiali. ad 6. p. 555. Vide *Fides*.

Honestum.

Honestum semper est delectabile. artic. 3. p. 567

Lib. VII. De Pass.

Homo.

Hominis discrimen à bruto quoad bonitatem ex sua cuiusque indiuiduatione. ad 9. p. 105. Item quoad æquabilem proportionem qualitatum
R. P. Esparza *Curs. Theol.* Tom. II.

naturalium, & passionum. ad 7. art. 2. p. 86. Appetitus hominis est specialiter infinitus. artic. 4. p. 93

Humiliatio.

Humiliatio iniuriantis est placatiua iniuriati. artic. 3. p. 88

Lib. VIII. De Iust.

Homo.

Homo solus vbique gentium æstimationem habet maximè vniformem, ideoque relativè ad illum debet sumi mensura quantitatis, sufficientis ad peccatum lethale in materia iustitiæ. artic. 2. p. 169

Honor.

Honoris non quælibet pars minima, aut etiam quælibet pars salutaris præponderat quibusvis diuitiis quoad vim dissolutionem mutua benevolentia, & societatis. art. 4. & 5. p. 183

Honoratio.

Honoratio, & inhonoratio quomodo distinguantur à fama, & infamatione. a. 7. p. 171. Necumentum paruum in ratione honoris, aut fama: potest esse magnum in re pecuniaria, & e contra. art. 8. p. 171. Respectu honorabilioris, & magis abundantis in fama eadem inhonoratio est magis iniuriola. a. 9. ib.

Lib. IX. De Incarnat.

Habitus cheritatis fuit in Christo eiusdem speciei cum nostro. art. 1. & 2. p. 258

Homines lege naturali tenentur ad mutuum iuuen. n. 1. & seqq. p. 277

Homo est Deus: est omnipotens, &c. Deus est homo: est patiens: immortale moritur, &c. Sunt veræ propositiones. art. 3. p. 254

Homo, ut homo est Deus, cur falsè dicatur? ibid.

Humanitas Christi nullam passam est violentiam ob defectum subsistentia connaturalis. ad 1. p. 214

Humanitas Christi cur infra Deum sit summè sancta? art. 1. p. 255

Humanitas Christi quatuor scientiarum generibus instructa fuit. n. 1. & seqq. p. 261

Humanitas semel assumpta à Verbo diuino, dimitti nunquam potest. ad 1. p. 287

Lib. X. De Sacram.

Habitus.

Habitus voluntatis sunt circa bonum difficile. art. 1. p. 431. Vnde eorum multiplicitas. ibid.

Omnnes habitus sunt propter actus, & nequeunt esse, vbi non possunt esse actus. ad 2. p. 448. Nullus habitus virtuosus potest esse ob solos actus conditionatos. ibid. Omnis habitus adhaerens honesto secundum se est nobilior habitu adhaerente eadem ex odio mali. art. 1. p. 446. Habitus respiciens bonum secundum conceptum relativum ad malum non potest ferri in idem secundum conceptum absolutum. ad 3. art. 1. p. 450

Vnde eorum multiplicitas. ibid. Dantur in voluntate habitus purè reflexiui. n. 1. & seqq. p. 431. Habitus directus ad aliquos actus reflexos faciliat, sed non ad omnes. ad 1. p. 432. Habitus reflexiui supponit facilitatem ad actus directos in quos reflectitur, estque ab ea inseparabilis, non è contra. ad 2. ibid. Non sunt tot habitus purè reflexiui, quot directi. ad 4. ibid.

Datur habitus purè delectius peccatorum, estque pure reflexiui. n. 1. & seqq. ibid. Quam honestatem respiciat. art. 4. p. 433. Non est præcautius

Index Rerum.

peccatorum. ad 1. ibid. Habitus iste deletius infusus inest soli iusto. ad 3. p. 434. & num. 1. & seq. p. 447. Acquisitus inesse potest etiam peccatori. ad 3. p. 434. Non datur habitus peculiaris deletius imperfectionum moralium. ad 7. pag. 435. Neque habitus peculiaris conseruatiuus innocentia. ad 5. p. 434. Habitus deletius peccatorum est virtus. art. 2. & 3. p. 436. Sortitur denominationem deletiui ab actu desideratiuo, & inductiuo deletionis peccatorum. art. 2. p. 449. Hic actus est eius præcipuus finis. ibid.

Habitus penitentia non distinguitur ab habitu pure deletiuo peccatorum. art. 5. 6. & 7. p. 436. Vide *penitentia virtus.*

Habitus infusi non se præcedunt tempore præter fidem, & spem. art. 1. p. 446

Habitualitas peccati.

Habitualitas peccati duplex affectiua, & effectiua. art. 1. p. 433. Quomodo vtraque tollatur. artic. 2. & 3. ibid.

Humanitas.

Humanitas assumpta à Verbo, est instrumentum coniunctum Diuinitati pro conferenda gratia. art. 11. p. 409. Ob hanc prærogatiuam humanitatis Eucharistia confert plus gratia, quam reliqua Sacramenta. ibid. Tota potentia passiuia humanitatis respectu vnionis hypostaticæ sibi possibilis completur per vnionem, & personalitatem naturalem. ad 4. p. 324

Lib. I. De Deo.

I

Idea Diuina.

Idea Diuina quid. ad 2. p. 116

Cur negetur Deo idea malorum. ibid.

Identitas.

Identitas ealis plurium prædicatorum exponitur. art. 2. p. 14. & art. 3. p. 141

Identitas propria formalitatum diuinarum est duplex: adæquata & inadæquata. art. 8. p. 142

Ratio identitatis potest in Deo realiter identificari cum ratione distinctionis respectu eiusdem termini; non in creatis. ad 3. p. 145

Infinitas, Infinitum.

Infinitas Diuina consistit in perfectissima plenitudine effendi. art. 2. p. 24

Infertur legitime ex Aseitate. ibid.

Ad infinitatem consequitur immediatè immensitas. art. 3. ibid.

Ex infinitate legitime inferetur immutabilitas. art. 1. p. 25.

Ens infinitum simpliciter non potest facere aliquid sibi æquale. ad 5. p. 24

Infiniti creati categorematici possibilitas male arguitur ex Diuina infinitorum cognitione. ad 7. p. 51.

Infinitas Dei fundat Mysterium Trinitatis. ibid.

Intellectus, Intelligere.

Intellectus nullum habet actum pure imperatiuum. art. 6. p. 91.

Intellectus non potest versari circa omnes differentias æqualiter, & eodem genere cognitionis. ad 3. p. 31

Intellectus noster rectè comparatur cum Deo, sicut oculi vespertilionis cum sole. num. vlt. 27

Intellectio actiua & passiuia non distinguuntur inter se realiter in intelligente creato; distinguuntur in Deo. art. 3. p. 155

Intellectus & voluntatis tendentiæ causæ diuersæ. ad 4. art. 2. p. 9

Intellectus sola specie impressa est eleuabilis ad visio-

nem Dei. art. 6. & seqq. p. 4. & seqq.

Intelligere creatum est quoddam pati. ad 1. p. 26

Intellectio, Intellectus Diuinus.

Intellectio actiua & passiuia distinguuntur inter se realiter in Deo. art. 4. p. 155

Intellectus notionalis Diuinus quid. art. 5. p. 156

Est primum realiter operatiuum ad intra ibid.

Iustitia Diuina.

Iustitia & misericordia Dei sunt sibi essentialiter connexæ in omni operatione Diuina. ad 11. art. 1. p. 132

Non aduersatur Iustitiæ vel beneficentiæ Diuinæ Iustorum afflictio. ad 11. art. 3. ibid.

Lib. II. De Angelis.

Ignis.

Ignis dæmones crucians est corporeus. art. 2. p. 257.

Non eleuatur per potentiam obedientialem ad cruciandum dæmones. art. 3. ibid. Cruciantur illo dæmones per alligationem ad illum. art. 5. & seqq. p. 258

Ignorantia.

Ignorantia quæ fuerit in Angelis. ad 5. partis negantis p. 247. Illuminatio quid sit. ad 2. p. 228. Quomodo Angelus superior illuminet inferiorem. artic. 1. 2. p. 267. Solus superior potest illuminare inferiorem. art. 4. p. 268

Imago.

Imago Dei cur homini potius quam Angelo tribuatur. ad 1. p. 171

Immutabilitas.

Immutabilitas Angelorum moralis in proposito probatur. art. 7. 8. p. 254. Imo etiam physice esse immutabiles. art. 9. p. 255

Incarnatio.

Incarnatio proposita fuit Angelis in primo instanti. art. 8. 9. p. 250

Incorruptibilitas.

Incorruptibilitas conuenit Angelis ex natura rei. artic. 1. & seqq. p. 176

Indiuiduatio.

Indiuiduatio quo sensu sumitur ex materia. ad 1. p. 183

Indiuiduum.

Indiuidua multiplicari ob conseruationem specierum non est verum vniuersaliter. ad 5. p. 186

Instantia.

Instantia Angelorum quomodo multiplicentur. ad 2. partis negantis. p. 246. Angeli boni absoluerunt viam vno instanti, mali vero duobus instantibus. art. 2. p. 253

Instrumentum.

Instrumentum nihil potest agere immediatè, non coagente immediatè principali. art. 5. p. 220

Intellectus, Intellectio.

Intellectiuum connectitur ex suo conceptu cum volutiuo. art. 1. & seqq. 216

Intellectiuum præminet omnibus generibus. art. 21. p. 171

Intellectualis substantiæ perfectæ existentia probatur. n. 1. & seqq. p. 174

Intellectio est operatio prorsus immaterialis. artic. 2. p. 274. Debet effici immediatè à substantia intelligente. a. 6. p. 220. Intellectus, & intellectum quomodo sit idem in immaterialibus. ad 4. p. 203

Intellectus non potest differre specie ab alio, ob solam vim reflectendi se supra se. a. 3. p. 179

Intellectus non distinguitur realiter à voluntate. a. 2. & seqq. p. 219. Specialiter. a. 7. p. 220

Intellectus creatus superans virtute intelligendi intelligibilitatem totius ordinis naturalis repugnat. art. 3. p. 179

Intellectus

Index Rerum.

Intellectus Angelicus quæ obiecta naturaliter, & quomodo intelligat. Vide *Cognitio*.
Iudicatiua cognitio. Vide *Compositio*.

Lib. III. De Act. hum.

Ignorantia.

Ignorantia triplex. art. 1. p. 298
Comitans nullum causat propriè inuoluntarium, sed tantum non voluntarium quoad id, quod ignoratur. art. 2. ibid.

Consequens causat inuoluntarium, tantum secundum quid quoad id, quod ignoratur. art. 3. ibid.

Antecedens causat inuoluntarium simpliciter. art. 3. ibid.

Dummodò sit talis, quæ per seipsam non variat speciem actus. art. 8. p. 299

Exponitur causalitas ignorantia. art. 5. & seq. p. 298

Quatenus vincibilis est, est peccaminosa. ad 4. art. 1. p. 354

Postquam iam inuincibilis reddita est, excusat à nouo peccato; imò obligat. art. 2. & 3. ibid.

Inhonestum.

Eius ratio. art. 7. & 8. p. 331

Exclusio inhonestatis, est honestas. art. 5. p. 348

Vide *honestas*.

Impetratio.

Vide *Opus bonum*, *Meritum*, *Oratio*.

Inclinatio.

Neque naturalis, neque habitualis potest determinare absolute voluntatem. ad 1. art. 1. p. 306

Intellectus.

Præminet voluntati. ad 5. art. 1. & seq. p. 281. & seq.

Regulat omnes actus voluntatis. ad 3. p. 332

Non potest cognoscere clarè alias, atque alias reflexiones sine fine circa quemlibet actum. ad 4. art. 2. p. 317. & ad 3. ibid.

Potest determinari à voluntate ad assensum opinionis minus probabilis. ad 1. art. 1. & 2. p. 337

Intensio.

Intensio actus auget meritum. art. 6. p. 384

Maior, & minor intensio actus non est specialiter libera voluntati. art. 2. & seq. p. 383

Quomodo dignoscatur maior, & minor intensio. ad 1. p. 384

Intentio.

Qualis intentio, talis necessariò est electio, & opus consequens. art. 1. & seq. p. 351

Vide *electio*.

Nulla intentio potest esse bona simul, & mala. art. 4. ibid.

Intentio habitualis, quo pacto conferat, & quo non conferat ad meritum, aut demeritum actuum subsequentium. n. & seq. p. 391

Inuoluntarium.

Eius expositio. art. 4. p. 293

A quo causetur vide *Ignorantia*, *Concupiscentia*, *Meritum*.

Lib. IV. De Gratia.

Impossibile.

Impossibile ab Augustino sæpè accipitur pro difficili, & non sperabili prudenter. ad 4. p. 499

Impotentia.

Impotentia moralis vitandi omnia venialia collectiue cum auxiliis ordinariis datur pro præsentis statu. art. 1. p. 428. Non est purè consequens; sed antecedens; nec est ad vitandum aliquod veniale determinatè. ibid. Ad tria capita reuocatur hæc impotentia ibid. Impossibilis est moraliter vniformitas in collectione plurimorum. ibid.

Impotentia similis fuisset in natura pura. ad 3. p. 429
Nec est frustra potentia physica cum impotentia morali. ibid.

Inferior.

Inferiora quomodo subsint superioribus, art. 1. ad 5. p. 419

Intellectus.

Intellectus exercet eandem vim in cognitione abstractiua, & intuitiua Dei. art. 6. p. 405

Lib. V. De Iustif.

Infusio.

Infusio gratiæ, vide *Gratia infusio*.

Impossibilitas.

Impossibilitas rerum chymericarum habetur adæquate, & formaliter ab omnipotentia Dei. ad 4. art. 2. p. 449. Partitio repugnantia ex parte termini, vel ex parte potentiæ est indonea: cum quicquid repugnet vtrinque repugnet. ibid.

Iustificatio.

Iustificatio impij, per quam omnes iustificuntur post primum peccatum superaddit remissionem peccati simplici iustificationi. art. 1. p. 141. Eius definitio. art. 2. ibid. De facto fit per gratiam intrinsecè inhaerentem, idque de fide est. art. 3. & 4. p. 441. Nec haberi potest per diuinam prædestinationem formaliter, sed tantum efficienter. art. 6. p. 442. Declarari, & comprobari iustum apud Deum, & re ipsa esse iustum conuertuntur, licet separari possint apud homines. ad 2. ibid. Deum non imputare alicui peccatum, quod fecit, & re ipsa abolere peccatum, ac inducere iustificationem idem sunt. ad 4. ibid.

Iustificatio impij duplicem mutationem includit. ad 1. p. 470

Iustificatio impij de facto requirit necessariò dispositionem aliquam in adulto habente peccatum lethale personale. art. 1. p. 473. Est de fide, & sic definitum, à Tridentino, ibid. Quinam actus disponentes requirantur ab eodem. ibid. Non omnes tamen necessariò sunt requisiti ad quæcumque iustificationem. art. 3. ibid. Illa qua impius iustificatur, duplicem dispositionem requirit ex communi consensu; alteram nempe qua incipiat recedere à peccato, alteram qua incipiat accedere ad Deum. art. 4. ibid. Omnis huiusmodi dispositio debet esse ex gratia Dei per Christum. art. 6. ibid. Quicquid in contrarium sentierint Semipelagiani, qui hac in re turpissimè, & stultissimè errasse demonstrantur. art. 7. p. 474

Iustificatio longè superat dignitatem operum, quibus peccator obsequitur Deo, & ad illà disponitur. ad 1. & 2. p. 474. Vnde sit non perinde deberi peccatori dispositio formam iustificantem sicuti forma naturalis subiecto disposito. ibid. Male adhibetur ab aliquibus auctoribus auctoritas Aransicani, & Augustini ad prodandam priorem esse naturam gratiam, respectu actuum quibus homo se disponit ad iustificationem, cum potius faueat nostræ sententiæ. ad 3. ibid. Male recurrit etiam ad mutuum causalitatem inter gratiam habitualem, vt efficientem, & actus nostros, vt disponentes ad saluanda dicta Augustini, Aransicani, & Diui Thomæ, quorum auctoritates de dependentia dispositionis nostræ ab infusione gratiæ, intelligendæ sunt de gratia actuali, non de habituali. ibid. Ratio concordia aliquorum dictorum in hac materia sibi inuicem in specie pugnantium affertur. ad 3. art. 6. p. 475

Iustificationis ordo exponitur. art. 7. ibid. Regenerationis iustificationis à natiuitate, & generatione naturali discernimen. ad 4. p. 475

E E e 3

Iustifi

Index Rerum.

Iustificatio impij in quo sensu sit summum opus Dei. ad 5. p. 476. Sit ne miraculosa, & quomodo. ibid. Ut coniuncta cum dispositione est magis benefica, quam sine illa ceteris paribus. ad 6. p. 480
Iustificationem fieri sine operibus legis, & non ex operibus iustitiæ, quæ fecimus nos quomodo intelligendum. ad 6. art. 2. ibid.
Iustificatio impij fieri potest de potentia absoluta sine ulla retractione, aut prævia dispositione peccatoris. n. 1. & seq. p. 479
Iustificatio magis benefica, & illustris quam quæ de facto datur sit ne possibilis. ad 6. p. 480. Vtra sit magis benefica iustificatio ceteris paribus, quæ sit dependenter, an quæ fieret independentem à dispositione impij. ibid.
Iustificationis definitio tradita à Tridentino convenit tantum ei, quæ datur de facto, non tamen omni possibili, & cur? ad 7. ibid.
Iustificatio non potest haberi formaliter ab actu charitatis in via, sed tantum dispositivè. art. 1. & seq. p. 481. & seq. Formaliter tamen habetur ab actu charitatis in patria. ad 1. p. 482. & ad 5. p. 483. Vide *Charitatis actus*, vbi plura.
Iustificatio in statu puræ naturæ, & remissione peccati haberetur formaliter ab actu dilectionis Dei super omnia naturali; licet in statu naturæ eleuatæ non similiter habeatur per actum dilectionis supernaturalis, & cur? ad 7. p. 484
Iustitia.
Iustitiæ originalis conferendæ, vel amittendæ dependenter à primo parente optima ratio assignatur. art. 3. & 5. p. 450

Lib. VI. De Virt. Theol.

Identitas.
Identitas est summa communicatio in omni perfectione. ad 2. p. 538
Imprudencia.
Imprudencia quo pacto sit volita, & peccaminosa. ad 5. p. 585
Infidelis.
Infidelis cur non erubescat. ad 9. p. 586. Infidelium opera non omnia esse peccata num. 1. & seqq. p. 587. Infidelium punitio vtiliter reseruatursolito Deo. ad 7. p. 585
Infidelitas est peccatum. n. 1. & seqq. 581. Est intrinsicè mala, & prohibita in utroque testamento. art. 1. 2. & 3. p. 582. Quando incipiat obligare prohibitio eius. art. 4. & 5. ibid. Infidelitas exterior est similiter mala. art. 6. p. 584. Quotupliciter committatur istud peccatum. art. 7. & 8. ibid. Definitiones infidelitatis. art. 9. ibid. Ad quod vitium capitale redigatur infidelitas. ad 3. ibid. Causa, & subiectum infidelitatis. n. 1. & seqq. p. 586. Divisio eius in suas species. n. 1. & seqq. p. 590
Inesperatio.
Inesperatio sumitur comparatione spei, sicut infidelitas comparatione fidei. art. 1. p. 594. Est intrinsicè mala, & prohibita in veteri, & novo testamento. ab art. 2. p. 594. Est compossibilis cum fide. n. 1. & seqq. p. 596. Difficilius tamen cum ipsa componitur, quam alia peccata. art. 6. p. 597. Species inperationis sunt duæ, præsumptio, & desperatio. n. 1. & seqq. p. 601. Quæ sit vtriusque origo specialis, & communis. art. 6. & 7. ibid.
Intellectus.
Intellectus est potentia perfectior quam voluntas. art. 4. p. 572. Non necessitatur per se ad assensum nisi ab evidenti veritate. art. 1. p. 543. Subordinatur voluntati in ordine ad credendum. art. 1. p. 515. Potest ex voluntatis imperio non solum suspendere assensum partis probabilioris sed adherere mi-

nus probabilis. art. 2. p. 543. Actus intellectus, & voluntatis identificantur cum sua actione. ad 4. p. 501. Non trahunt ex obiecto formali ullam imperfectionem, nisi præcontentam in illo. art. 9. p. 512. Vide *Cognitio.*

Intensio.

Intensio actus boni non semper oritur ex maiori virtute potentia, sed ex maiori applicatione, vel ex defectu cognitionis circa oppositum. art. 1. p. 489. Intensio reddit laudabiliorem actum, intra eandem speciem consistendo. art. 3. ibid. Intenditur habitus infusus per actum magis remissum, si fiat in gratia, & ex gratia. art. 6. p. 579

Intentio.

Intentio bona facit opus bonum, & mala malum. ad 1. & 2. p. 589
Intentio finis est utilis ad amorem mediorum, non semper tamen imperari potest amor finis ex amore mediorum. ad 2. p. 576. Vide *Finis.*

Judaismus.

Judaismi expositio, & differentia à Paganismo, & hæresi. art. 1. & 2. p. 591. Nec non. ab art. 9. p. 592. Eiusdem cum iisdem comparatio. ab art. 14. ibid.

Iudicium.

Iudicium intellectus supernaturalis pendet ab apprehensionibus supernaturalibus. art. 3. p. 540
Vide *Iudicium creditivatis.* Vide *Evidentia.*

Lib. VII. De Passion.

Iacula.

Iacula prævisa minus ferire quo sensu sit verum, & quo falsum. ad 6. p. 56

Individuatio.

Individuationes omnes, omnesque complexiones passionum individuales esse inter se æquales relatæ ad ultimum finem. n. 1. & seqq. p. 99

Iniuria.

Iniuria quælibet, & quælibet iniustitia continet in se despectum patientis illam. art. 2. p. 87. & ad 1. p. 88. Vide *Lasio.*

Indoles.

Indoles bona cur, & quatenus præhabeatur indoli non bonæ, præsertim à parentibus in filiis. ad 14. & 15. p. 106. Quælibet indoles est æqualiter indiga gratiæ. ad 1. p. 103

Invidia.

Invidia est species tristitiæ. art. 4. p. 51

Ira.

Cur ab ea denominentur omnes actus circa bonum, & malum arduum. art. 8. p. 6. Ira definitio, & natura. n. 1. & seqq. p. 77. Ira procedit ex confluxu reliquarum omnium passionum. art. 1. & 2. p. 84. Est assimilis odio præ ceteris. art. 2. ibid. A quo tamen differt quinque suis proprietatibus. art. 3. ibid. Tres præcipuè proprietates iræ. articuli. 5. p. 85. Ira est passio maximè rationalis, ibidem. Affectus iræ adversus inanivata est perabsurdus & ridiculus. ad 6. p. 86. Ira est absolute connaturalior homini, quam concupiscentia. ad 7. art. 3. ibid. Causa iræ ex parte subiecti. art. 1. p. 87. Ex parte obiecti. art. 2. & seq. ibid. Divisio iræ in acutam, amarum, & difficilem. ad 10. Effectus iræ, præsertim voluptas. art. 2. p. 90
Ira est promptior, minusque placabilis in sceminis, extremis atatibus & ebriis. ad 3. art. 2. p. 92

Irafcibilis.

Affectus irascibilis sunt specialiter participes rationis, & cognomines affectibus rationalibus. ad 4. p. 71. Sunt perfectiores quam passiones concupiscentes. art. 2. p. 96. Atque inducunt delectationem maiorem. ad 2. p. 97

Invenit.

Index Rerum.

Iuuenes.

Iuuenes esse bonæ spei eadem ratione qua sunt bonæ nutritionis. ad 4. p. 67.

Lib. VIII. De Iustit.

Iniustitia.

Iniustitia particularis est vitium particulare distinctum ab omnibus aliis vitiis. art. 2. & seq. p. 136. Aliud est peccare ex iniustitiæ habitu, aliud peccare contra iustitiam. art. 3. ibid. Peccatum iniustitiæ ex genere suo est mortale, potest tamen esse veniale, tum ex defectu deliberationis, tum ex sola paruitate materiæ. n. 1. & seqq. p. 142. Inter omnia peccata, quæ contra proximum committuntur, iniustitia est maximè prouocatiua iræ, & contraria paci. artic. 12. p. 167. Iniustitia indeliberata minus concitat iram in patiente quam deliberata, licet indeliberata sit grauior ex parte materiæ. art. 7. p. 175.

Inutile.

Inutile, ac nocentium cum purè dedecentibus, nihilque nocentibus datur incommensurabilis. art. 1. p. 156.

Ius.

Ius quo sensu sit obiectum iustitiæ. art. 1. & 4. p. 109. Diuiditur in passiuam, & actiuam, & hoc in potestatiuum, & actuale; potestatiuum in ius iurisdictionis, & proprietatis. art. 1. ibid. Ius proprietatis definitur à Card. de Lugo prælatio quædam moralis, qua hic homo præfertur moraliter aliis in vfu talis rei propter peculiarem connexionem, quam res habet cum eo. artic. 1. p. 110. Prædicata posita in dicta definitione conueniunt iuri proprietatis, sed non sufficienter illud definiunt. artic. 3. ibid. Assignantur prædicata apud omnes notissima iuris in communi, tum vtriusque iuris in particulari. art. 1. & seq. p. 112. Iuri, vt sic conuenit prælatio, item potestas operandi. art. 1. & 2. ibid. Ius actiuum in communi, est libera facultas disponendi circa rem, vel personam quoad vsum, vel actiones lege permissas, non impedibiles licitè ab aliis. art. 4. ibid. Et si facultati, seu potestati prædictæ addatur, quod sit ordinata directè, & principaliter ad felicitatem propriam conflabitur definitio proprietatis: Si autem adiungatur ordinatio ad felicitatem alienam principaliter, & directè erit definita iurisdictionis. art. 6. ibid. Iuris proprietatis termini sunt res, & persona, & explicantur singillatim. art. 12. & 13. p. 113. Ius iurisdictionis quodcumque est inseparabile ex parte subiecti à iure proprietatis. art. 1. p. 115. Ius tamen proprietatis est separabile ex parte subiecti à iure iurisdictionis circa eandem rem licet ab eodem saltem in alio existente dependeat formalissimè. ab artic. 1. ibid. Ius omne creatum pendet essentialiter, ac immediatè à iure Dei, & eius exercitio. artic. 2. & 3. p. 116. Iuris variæ acceptiones declarantur, & præfertim ius radicale, formale, actuale, habituale, & similia. art. 1. & seq. p. 118. Ius constituitur principaliter per actus intellectus, & voluntatis. art. 3. ibid. Iuris diuisio in naturale, gentium, positiuum, in paternum, & æconomicum, & herile examinatur. ab art. 1. p. 120.

Ius formaliter auferri per iniuriam non potest, nec lædi formaliter potest nisi per iniuriam. ab art. 1. p. 138. Ius ad conseruationem iuris non datur. ad 3. art. 1. p. 141.

Ius proprietatis tantum indirectè extenditur ad actus voluntatis, quatenus sunt causatiui alicuius actionis directè contradicentis eidem iuri. n. 1. & seqq. p. 180. Iuri iurisdictionis duplex adest eminentia;

Vna essentialis, & inseparabilis, altera accidentaria, & explicantur. art. 3. p. 195.

Iura sunt propria substantiarum rationalium. art. 2. p. 112.

Iurisdictionis.

Iurisdictionis, siue officij, habens iurisdictionem est intrinsecè inuendibilis quoad ea, quæ sunt ipsi essentialia, vendibilis verò quoad emolumenta pecuniaria, per se quidem quoad excessum iusti stipendij: per accidens verò quoad ipsum stipendium. ab art. 4. p. 195. Cum hoc tamen stat, quod iurisdictionis est perfectio valde æstimabilis secundum se. ad 4. art. 1. p. 196. Distributor officij eiusmodi vnum eligens præ alio non potest retinere sibi partem iusti stipendij in compensationem affectus specialis. ad 7. art. 1. p. 197. Et id habet locum à fortiori in distributione merè pecuniaria. artic. 3. ibid. Plura vide verbo *Restitutio* pro transgressione iustitiæ distributiæ.

Iustitia.

Iustitiæ obiectum V. *Ius.* Quomodo potest exercere aliquem actum absque obligatione exercendi. ad 3. p. 110. Non est proprium iustitiæ, sed omnibus virtutibus commune est, vt detur aliqua connexio peculiaris rerum quas exhibent cum iis quibus exhibentur. art. 3. ibid. Rectè definitur constans, & perpetua voluntas. n. 1. & seqq. p. 111. Et eadem definitio adaptatur iustitiæ infusæ. art. 8. & 9. p. 113. Proprium iustitiæ est respicere medium rei. n. 1. & seqq. p. 124. Quotuplicem æqualitatem intendit. ab art. 2. p. 125. Licet tamen iustitia consistat in medio rei obiectiuè, & causatiuè, tamen ipsa non est media formaliter inter habitus vitiosos; ideoque non consistit in medio formaliter. art. 12. p. 126. Versatur circa solas operationes, & non circa passionem. ab art. 1. p. 127. Neque potest aliquis esse formaliter iniustus ex motiuo proprio actus iniusti propter passionem. art. 4. p. 128. De differentia iniustitiæ particularis à legali. n. 1. & seqq. p. 130. Iustitia legalis in principe non differt specie à iustitia legali subditi. art. 6. & 7. p. 131. Iustitia intendens bono familiæ distinguitur specie à iustitia intendente bono ciuitatis. ad 3. art. 1. ibid. Iustitia particularis differt specie à reliquis virtutibus, & habet diuersum motiuum formale. art. 1. & seq. pag. 132. Iustitia legalis præminet omnibus aliis virtutibus moralibus, quæ directè, & immediatè versantur circa proximum. artic. 1. p. 133. Iustitia particularis est præclarior cæteris virtutibus moralibus. art. 2. & 8. p. 134. Diuiditur in distributiua, & commutatiua. art. 1. & seq. p. 144. Habent motiua, seu iura specie diuersa. art. 3. p. 149. Alia vide verbo *Distributiua*, & *Commutatiua*.

Lib. IX. De Incarn.

Incarnatio.

Incarnationis possibilitas cur ostendi non possit ratione naturali? art. 1. p. 211.

Incarnatio Verbi fuit maximè conueniens respectu Dei conuenientia decentiæ, & laudabilitatis. art. 3. ibid. Etiam ex suppositione peccati. n. 1. & seqq. p. 212.

Incarnationis mysterium à Deo peractum est cum omnimoda libertate. n. 1. & seqq. p. 215.

Incarnationis executio peperit titulum laudis gratificantis, non verò magnificentis. ad 3. ibid.

Incarnatio peracta est cum solius naturæ creatæ immutatione. ad 1. p. 212.

Incarnatio necessaria fuit ex natura rei ad abolitionem peccati. n. 1. & seqq. p. 218.

Incarnatio Verbi futura secluso peccato, defenditur problema

Index Rerum.

problematicè. n. 1. & seqq. p. 218. Maior tamen animi propensio in sententiam affirmantem. ibidem fine.

Inclinatio.

Inclinatio ad aliquod bonum alia est purè approbatiua, alia lucratiua. ad 1. p. 215

Indifferentia.

Indifferentia, & determinatio eiusdem ad idem identificari non possunt adæquatè. ad 3. p. 250

Indifferentia Christi ad mortem est impossibilis cum præcepto obligante ad illam in conscientia. n. 1. & seqq. p. 277

Indifferentia qualis Deo conueniat circa diuersas rerum circumstantias ? ad 1. p. 242

Iniuria.

Iniuria illata Deo cur non nisi Deo præoperante auferri possit ? ad 2. p. 219

Intellectio.

Intelligere intellectione increata non potest, qui non est capax comprehensionis diuinæ. art. 6. p. 260

Intentio.

Intentio, & operatio diuinæ ex quo capite possint deficere, & variari ? art. 2. p. 241

Iudicium.

Iudicium humanum cur discrepet à diuino in præmijs, & supplicijs distribuendis. art. 2. p. 223

Iustitia.

Iustitiæ diuinæ ordo non impedit remissionem pœnæ debitæ pro peccato. ad 1. p. 213

Iustum posse peccare in sensu diuino iustitiæ, quo sensu verum sit ? ad 1. p. 277

Lib. X. De Sacram.

Imperfectio.

Imperfectioes morales non fundant habitum purè delectiuum ipsarum. art. 2. p. 433.

Imperium. Vide *Actus imperans.*

Impositio manuum.

Impositio manuum est symbolum promotionis ad gradum aliquem. art. 3. p. 504. Provt adhibita à conferente ordinem est causatiua grat. ibid. An ipsa sola sit materia ordinis apud Græcos, art. 1. & 2. p. 510

Innocentia.

Ad innocentiam conseruandam non datur specialis habitus. Ad 5. p. 434. Possibilitas amittendi innocentiam diu retentam, debet esse coniuncta cum potentia reparandi peccatum, art. 7. p. 440. In innocente proximè peccabili, & emendabili datur virtus pœnitentiæ. art. 3. p. 447

Instans.

Instantia, n. 1. & seqq. p. 335. Coexistunt temporali incommensurabiliter. art. 3. p. 336. Quænam producantur in instanti, art. 1. ibid. An gratia Sacramentalis producat in instanti, art. 2. & 3. ibid.

Institutio.

Institutio Sacramenti est voluntas conferendæ gratiam sensibiliter, vel impositio significationis efficaciæ gratiæ facta enti sensibili habenti analogiam cum gratia, art. 1. 2. & 3. p. 302. Institutio alia est actiua, & æterna, alia passiuæ, & in tempore. Ad primum ratione posterioris dicitur Christus instituisse Sacramenta. ibi. & art. 3. p. 304. Solus tamen Deus potest esse principalis auctor Institutionis Sacramentorum. art. 1. p. 303. Quod institutio Sacramenti dicit essentialiter voluntatem sufficientem ad collationem gratiæ, ibid. Creatura rationalis potest secundariò instituere Sacramenta, quatenus potest Deus eidem relinquere determinationem signorum sensibilium. art. 2. ibid. Congruentius fuit, vt hæc eadem determinatio

fieret ab ipso Deo, ibi. Sacramenta institui, fuit valde conueniens ob dependentiam hominis à sensibus in operando, art. 1. & seqq. p. 305. Pro quibus statibus an pro statu innocentie fuisset id conueniens, ibid. Pro triplici statu legis naturæ, legis scriptæ, & gratiæ debuere institui diuersa Sacramenta, art. 8. & 9. p. 306. Præsentis institutionis Sacramentorum fuit causa meritoria Passio Christi, ad 4. p. 351. In Sacramentorum institutione fuit maximè vitanda figurata locutio, art. 5. p. 408. Institutio Sacramentorum est intrinseca ipsis Sacramentis, n. 1. & seqq. p. 297. Regula dignoscendi, quæ sunt alicui intrinseca, art. 1. p. 298. Obiectum huius institutionis directè volitum per ipsam. ad 1. p. 299

Intentio.

Intentio Ministri est intrinseca Sacramento, n. 1. & seqq. p. 299. Eius obiectum directum. Ad 1. ibid. Potest esse peccaminosa, adeoque nequit esse virtus Sacramenti, sed applicatio virtutis. ad 2. ib. Verba sacramentalia nequeunt esse vera, nisi adit ministro intentio faciendi tales actiones, vt Dei minister est, vel alia æquiualens, art. 2. ibid. Ad valorem Sacramenti non sufficit intentio faciendi eas actiones exteriores, siue serid, siue per iocum art. 1. & seqq. 298. Quid de intentione solum faciendi exterius id, quod facit Ecclesia, art. 5. p. 299. Alia specialis intentio requiritur in ministro Dei, licet similis intentio sufficeret in ministro hominis ad operandum, vt minister eius est. ad 1. ibid.

Intentio virtualis aut implicita vnius prædicati, & obiecti est formalis, & explicita alterius prædicati cum illo conuertibilis vel obiecti cum illo connexi, a. 1. 2. & 3. p. 313. Intentio virtualis Sacramenti quatenus volitiua prædicati conuertibilis cum illo semper sufficit ad Sacramentum, art. 3. ibid. An sufficiat volitio virtualis, quatenus vult aliud antecedens, consequens, vel concomitans cum Sacramento connexum, art. 2. ibid.

Intentio habitualis in ratione talis completur per aliquid actuale, actu existens, cum ipsa existit, art. 1. p. 312. Intentio purè habitualis Sacramenti, & quæ non sit simul actualis aliquo modo, id est, virtuali respectu eiusdem non sufficit ad Sacramentum, art. 5. 6. & 7. p. 313. Disparitas in hoc intentionis Sacramenti ab intentione applicatiua sacrificij, art. 8. p. 314.

Non omnis intentio conditionata est insufficientis ad Sacramentum. art. 1. ibid. Intentio sub conditione impossibili, aut incerta, seu certè non cognita est insufficientis, art. 2. & 3. p. 314. Nulla intentio potest habere se ipsam pro conditione, art. 2. ibid. Intentio sub conditione certè cognita, licet contingenti est sufficiens. art. 4. p. 315. Licet tamen non possunt apponi conditiones intentioni sine graui causa præterquam illa, quæ à Sacramento virtualiter includuntur, & in matrimonio eæ, quæ apponi possunt ipsi contractui, art. 5. ibid.

Ex intentionibus contrariis simul existentibus, quæ est appreciativè maior est plenè voluntaria, minor secundum quid inuoluntaria, art. 1. p. 316. Si intentio de conficiendo est appreciativè maior, quàm opposita, est sufficiens ad Sacramentum ad 3. ibid. Si tamen istæ intentiones oppositæ non sint simultaneæ semper præualeat, quæ est posterior, art. 3. ibid. An hoc idem subsistat in Sacramento Matrimonij. ad 1. ibid. Intentio contraria superueniens Sacramento statim ac est completum essentialiter, licet non integraliter, non officit eius valori, art. 5. p. 337

Ad intentionem verè absoluendi tenetur confessorius. art. 1. & 2. p. 486. Irusdictio. Vide *Potestas.*

Instituta

Index Rerum.

Iustificatio.

Opus iustificationis non perficitur immediatè à virtute penitentiae, sed solum remotè. art. 8. p. 447. Qui actus in Sacramento Penitentiae ad iustificationem praequirantur, art. 1. & 2. p. 462. In Sacramento praequiruntur minor dispositio, quam extra, art. 7. p. 466. Nec propterea minoris est fructus, & utilitatis, ibid. Non praequiruntur conversio ad Deum tantae perfectionis, quantae malitiae fuit auersio. ad 7. p. 468

Iustitia.

Iustitia statim obligat ad restitutionem ad 1. p. 442. Iustitia vindicatiua cooperatur motioni demeritoriae peccati, art. 9. p. 437. Eius multiplex discrimen à penitentia. ibid.

Lib. I. De Deo.

L

Lex naturæ.

Lex naturæ inductiua necessitatis in Deum ad bonum unicuique naturale, actiue sumpta est dictamen necessarium sapientiae Diuinæ, & decretum liberum eidem necessariò conforme: Passiue vero sumpta, est ipsa rerum natura. ad 2. & ad 6. p. 103. & seq.

Providentia Dei ordinaria non potest pratergredi certas naturæ leges. art. 1. p. 98

Hæ leges fundantur in ipsa natura rerum, & dictamine necessario sapientiae Diuinæ. art. 2. & seqq. ibidem.

Liber vitæ datur in Deo, non item mortis. ad 2. p. 116

Libertas Diuina.

Libertas Dei circa creaturas est absolutissima etiam moraliter, nulla facta suppositione sibi libera. art. 2. & 3. p. 69. & seq.

Determinatur Deus ad volendum, aut nolendum creaturas sola bonitate essentiae suæ. art. 2. & seqq. p. 67. & ad 2. p. 70

Libertas Diuina stat cum necessitate vaga alicuius determinationis. ad 1. p. 85

Libertas Dei ad annihilandum vniuersum stat cum certitudine naturali de annihilatione non futura. ad 4. art. 2. & 3. p. 104

Libertas ad suos actus conuenit Deo solum ratione rerum creaturarum. ad 2. p. 88

Facta aliqua suppositione, quæ necessitas resultet in Deo.

Vid. *Necessitas.*

Libertatis Diuinae, & humanae concordia.

Libertatis Diuinæ, & humanae concordia quoad prædestinationem, & reprobationem, pendet à concordia vtriusque libertatis quoad operationes meritorias & demeritorias vitæ aeternæ. art. 5. p. 119

Huius concordiae difficultas oritur præcipue ex antecessione Diuinæ voluntatis infallibiliter efficaciæ. art. 5. & 6. ibid.

Insufficiens quorundam responsio. artic. 7. & 8. ibid. & seq.

Doctrina D. Thomæ super ea re exponitur, & promouetur. art. 9. vsque ad 14. p. 120. & seq.

Concluditur istam concordiam componi non posse sine scientia media. art. 14. p. 121. Et quidem necessario. ad 10. art. 1. & seqq. p. 125

Determinatio præuia Dei ad vnâ determinate partem, pro nullo statu, siue absoluto, siue conditionato, obest nostræ libertati. ad 6. artic. 1. & seqq. p. 123. & 124

Lumen gloriae.

Lumen gloriae necessarium esse ad visionem Dei, est de fide. art. 9. p. 30. & art. 2. & 3. p. 32

R. P. Esparza Curs. Theol. Tom. II.

Esse qualitatem intrinsecè inhaerentem intellectui Beati, est indubitatum. art. 4. p. 37. Probatum ex supernaturalitate, & perfectione visionis beatificæ. art. 5. ibid.

Est indistinctum à specie impressa Dei. art. 6. & seqq. ibidem.

Superflueret, si Deus immediatè per seipsum concurreret obiectiue vt quo, & vt quod, ad visionem beneficam, aut per speciem impressam distinctam realiter ab ipso lumine. art. 10. & 11. p. 38

Dicitur à D. Thoma medium, *Sub quo.* ad 7. artic. 9. pag. 41

Lib. II. De Angelis.

Libertas.

Libertas datur in Angelis. artic. 1. p. 222. Libertas quomodo consistat in indubitabili. ad 3. p. 223

Limitatio.

Limitatio est principium distinctionis. art. 7. p. 184

Locus.

Esse in loco non conuenit propriè Deo & Angelo. art. 2. p. 193. Angelus est dupliciter in loco, physice per operationem, metaphysice per vocationem spiritualem. art. 4. ibid. Angelus potest esse physice in loco minori prohibito, imò in nullo loco, aut in extremis spatij, quin sit in medio. artic. 5. p. 194. Non possunt esse physice duo Angeli in eodem loco. ibid. Opposita omnia conueniunt modo existendi in loco metaphysice. art. 6. & seqq. ibidem.

Vide *Vbicatio.*

Quomodo loquantur Angeli cum Deo, vel homine. art. 1. p. 226

Loquuntur inter se Angeli sola voluntate reuelandi suos conceptus. art. 3. & seqq. p. 227. ~~Ita~~ Voluntas reuelandi est solum conditio. art. 5. & 6. p. 227. Vel obiectum partiale. ad 8. p. 229

Locutio Angeli inferioris cum superiori potest esse manifestatio ignoti, non tamen illuminatio. ad 2. p. 228

Possunt loqui secum signis, & actionibus externis significantibus naturaliter, vel ex piacito. artic. 8. p. 227

Lucifer.

Lucifer fuit auctor peccandi aliis Angelis. ad 4. p. 251. Fuit supremus inter omnes Angelos. ad 5. ibidem.

Lib. III. De Act. hum.

Laus.

Laus strictè sumpta exponitur. 1. & 2. & seq. p. 321. Ex conceptu suo est comparatiua melioris cum minus bono proximè possibili respectu laudati. art. 10. p. 322

Actibus diuinæ voluntatis non debetur laus strictè sumpta, sed aliquid maius laude. art. 5. & 6. p. 321

Voluntates creatæ non sunt laudabiles ob amorem Dei præcisè, vt causæ primæ, art. 6. ibid.

Ex sine puræ utilitatis nulla laudabilitas redundat in intentionem ipsius art. 5. ibid.

Dignitas laudis, & vituperij est propria actuum humanorum, quatenus liberi sunt. art. 1. 8. 9. & seq. p. 320. 1. & seq.

Dignitas laudis non est discretiua operationis meritoriae à non meritoriae. ad 6. p. 365

Laus, & vituperium dicuntur de cæteris præter actus morales analogicè, & secundariò ad 2. p. 323

Laus nostra subordinatur gloriae diuinæ. ad 1. ibid.

Laus bonæ ordinationis pertinet ad auctorem electionum eius. art. 2. ibid.

FFF

Que

Index Rerum.

Quæ laus sit præmium virtutis. ad 6. p. 365

Lex.

Lex naturalis scripta in cordibus nostris manuducit, ad cognitionem diuinæ voluntatis. ad 6. p. 327

Lex naturalis, quam voluntatem Dei importet. art. 6. p. 331

Quam itidem positiua. ibid.

Lex præcipiens, & prohibens sub lethali, & sub veniali; consilium & permissio differunt ex parte obiecti directi. art. 7. & 8. ibid.

Non sufficit ad eam differentiam solus modus tendendi, aut sola reflexio actuum supra se, aut præponderantia mutua obiectorum siue absoluta, siue re late ad naturam rationalem. ab art. 2. ad 6. p. 329. & seq.

Ex legibus demonstratur libertas indifferentiæ. art. 3. p. 301

Libertas.

Libertas indifferentiæ quid sit. art. 1. 301

Demonstratur inesse homini ex pluribus effectibus, & proprietatibus operationum humanarum. art. 2.

Ex legibus. artic. 3. ibid. Ex laude, & vituperio. artic. 4. ibid. Ex consilio, præcepto, & correptione. art. 5. ibid. Ex gratitudine, & vindicta. art. 6. p. 302

Demonstratur ratione à priori. art. 7. ibid.

Probat ex sacris literis, & Conciliis. art. 9. ib.

Eam libertatem sæpe agnoscit Augustinus. artic. 10. & seq. p. 303

Nec obstat, quod frequenter videatur agere de sola libertate à coactione. art. 17. & seq. p. 304

Non inest voluntati proxima libertas indifferentiæ ad omnia obiecta. Neque semper ad eadem, nec ad omnes actus possibiles circa singula. Neque semper ad eosdem. art. 1. & seq. p. 308

Non inest libertas ad bonum, vt sic, ad existentiam sui, ad felicitatem, ad existentiam Dei, vt causæ primæ volendam, & nolendam. art. 2. p. 309

Habita intentione efficaci finis non est libera voluntas ad electionem mediæ vicæ requisiti. art. 7. ib.

Non est specialiter libera voluntas ad maiorem, vel minorem intensionem suorum actuum. a. 2. & seq. p. 312

Minor libertas inest voluntati quoad perseverantiam, quam quoad primam existentiam actus. articuli. 3. p. 313

Libertas contradictionis, & contrarietatis exponuntur. ad 3. p. 317

Nobilis est in intellectu, quam in voluntate. ad 5. art. 1. p. 281

Potest voluntas liberè eligere bonum minus relicto maiori, dummodo comparetur cum illo tanquam excedens, & excessum quoad aliquid. ad 1. artic. 1. p. 306. & ad 3. art. 1. p. 307

Potest eligere vnum ex duobus omnino & æqualibus, & similibus ex motivo communi respectu vtriusque, quando alterutrius electio præponderat omissioni vtriusque. ad 3. art. 2. ibid.

Ad rationem potentiæ proximæ liberæ quæ requiritur. art. 4. p. 309. art. 7. & 8. p. 302

Ratio cur desit libertas dormientibus pueris decrepitis, ebriis, amentibus, & perturbatis. art. 5. & 6. p. 309. & seq.

Omnis libera operatio voluntatis dependet ab aliqua eiusdem operatione necessaria. ad 1. p. 310

Subordinatio, & dirigibilitas voluntatis respectu intellectus probat indifferentiam voluntatis ad eligendum inter plura. ad 4. art. 1. & seq. p. 307

Libertas voluntatis ad quamlibet electionem includit intentionem efficacem finis. art. 1. p. 315

Libertas in actu secundo, est adæquatè intrinseca actibus liberis. art. 1. & seq. p. 312

Vide *Actum liber.*

Antecedenter ad electionem liberam existit necessarium in voluntate simplex complacentia. art. 3. p. 309

Alia libertas est imperfecta, & purè physica; alia perfecta, & moralis. art. 2. p. 319

Quæ sufficiat ad moralitatem. art. 2. ibid.

Non sufficit ad moralitatem libertas ad actus æquales. art. 10. p. 322. & art. 1. & seq. p. 323

Nec quidquam facit, quod Deus efficaciter prædefiniat actum, qui de facto elicitur. ad 2. p. 324.

Multo minus sufficit ad meritum. ad 3. p. 325

Vide *actum meritorij, actus morales.*

Subordinatio nostræ voluntatis respectu diuinæ. Reuerentiæ concupiscentiæ, astrorum impressio, & influxus non tollit, neque minuit libertatem hominis, ad 5. art. 1. & ad 7. p. 308

Lib. V. De Iustif.

Lex.

Legis opera non prærequiri ad iustitiam, & gratiam quomodo intelligendum. ad 6. art. 2. p. 476

Lumen.

Luminis gloriæ cum gratia comparatio quoad maiorem, vel minorem participationem diuinæ naturæ. ad 5. p. 444. Dispositio immediatè ad solas operationes intellectus. ibid. Probabile est esse h. b. cum perfectiorem gratia habituali absolutè loquendo. ibid.

Lib. VI. De Virt. Theol.

Lex.

Leges, præcipuum instrumentum gubernandi Remp. rationalem. ad 7. art. 4. p. 531. Leges Dei nituntur eius veracitate, vt pote obligantes sub comminatione pœnarum, & sponione præmiorum. ibid.

Libertas.

Libertas actus stare non potest absque motivo alliciente ad omissionem eiusdem actus. ad 3. p. 491.

Libertas ad credendum Deo, & illum amandum super omnia non tollitur propter eius summam auctoritatem, & amabilitatem. ad 1. p. 544. Actus liber futurus potest credi per actum fidei infallibilem. ad 5. p. 531. Actus fidei est liber libertate etiam contrarietatis, & quoad specificationem. art. 1. p. 543.

Libertas suspendendi assensum alicui propositioni est etiam potentia ad dissentendum. art. 3. ibid. Dantur aliqua reuelationes Dei, quarum existentia est impediibilis per nostram libertatem. ab art. 4. p. 541. Noua libertas ad perseverandum in nostris actibus liberè elicitis non datur pro quolibet instanti, sed per intervalla. ad 4. art. 2. p. 580

Loquutio.

Loquutio ad alterum quid sit, & quotuplex in hominibus, Angelis, & Deo. art. 1. p. 520. Est manifestatiua illius, à quo est & circa quod est. art. 3. ibid.

Debet esse libera loquenti. art. 2. ibid. & ad 4. p. 523. Loquutio falsa reddit auctorem suum contemptibilem. ad 7. art. 3. p. 531. Loquutio humana repræsentat euidenter auctore suum, vt pote sensibilem. ad 1. p. 523. Obscurè verò veritatem obiecti significat. art. 4. p. 521. Diuina loquutio est similis humanæ seclusis imperfectionibus, adeoque etiam sensibilitate loquentis. ad 1. p. 523. Loquutio Dei interna, & externa. art. 1. p. 520. Loquutio eo ipso, quod credatur esse diuina, creditur esse vera. art. 6. p. 521. Loquutio Dei externa mouet audientem ad apprehensiones terminorum, non verò ad assensum fidei, ad quem est pura conditio. art. 12. p. 513. Loquutio Dei passiuæ imitabilis. art. 17. p. 514. Habet connexionem cum loquutione Dei interna, &

Index Rerum.

& actiua non participatiua, sed purè terminatiua, adeoque obscure cognoscibilem. ad 3. art. 3. p. 515. & art. 4. p. 535. Sola Dei loquutio includit etiam actum formaliter liberum audienti. art. 2. p. 520. Loquutio Dei tam interna quam externa consideratur, vt directa, & vt reflexa. art. 7. p. 512. Loquutio Dei est summæ auctoritatis, licet sit obscura. ad 6. art. 2. p. 535. Non potest prudenter fieri de re ante euidenter nota. art. 6. p. 537. Obscuritas diuinæ loquutionis non est motiuum credendi, sed necessaria dispositio ex parte subiecti. ad 2. p. 538. Loquutio diuina propriè talis fit per miracula. art. 8. p. 521. Est semper supernaturalis. art. 7. pag. 541. Loquutio diuina minus propria habetur per quoslibet effectus naturales, vt potè non principaliter manifestatiuos conceptuum. art. 6. & 7. p. 540

Lumen.

Lumen supernaturale non datur nisi ad cognoscendum aliquid, quod naturaliter percipi non potest. ab art. 10. p. 529. Discernit propositionem fidei veram ab articulis falsò propositis per aliquod peculiare prædicatum, quod in his non continetur. art. 12. p. 530

Luxuria.

Luxuria est origo præcipua desperationis, & præsumptionis. art. 6. & 7. p. 601

Lib. VII. De Pass.

Labrum.

Labrum inferius magis tremere ex timore, quam superius ad 1. art. 1. p. 74

Lachrymæ.

Lachrymæ cur delectent. ad 5. p. 38. Cur minuunt tristitiam. ad 1. art. 1. ad 2. p. 55

Læso.

Læso, & molestia aliis illata cur delectet. ad 7. p. 39
Læso iniusta reddit terribiliorem læsolem, & læsum. ad 2. art. 2. p. 79. Expenditur, vt rum eorum magis acuat. art. 3. & 4. ibid.

Lib. VIII. De Iustit.

Labor.

Labor fossoris terræ cur proponitur, vt regula pro quantitate requisita ad peccatum lethale. art. 4. p. 172

Lex.

Lex nulla potest esse fauorabilis, & benefica respectu nolentis beneficium, & fauorem. art. 2. p. 137. Lex fauens iuri proprietatis fauet intentioni felicitatis, non autem voluntati contrariæ. art. 12. p. 139. Lex diuina naturalis æqualiter fauet omnibus hominibus secundum se præcisè consideratis. art. 1. p. 189

Libertas.

Libertas ex se insufficientis ad lethale, est etiam insufficientis ad valorem contractuum. art. 2. p. 174

Lib. IX. De Incarnat.

Laudabilitas.

Laudabilitas cuiusque, ac reprehensibilitas vnde aestimari debeat? ad 1. p. 275

Laudabilitas dupliciter respectu alicuius induci potest. art. 2. p. 211

Legis diuinæ, & humanæ, vt humanæ discretum duplex. ad 5. p. 224

Legis, vel mandati nomine non semper significatur obligatio in conscientia art. 11. p. 271

Liber, Libertas.

Libera electio in Christo fuit absque præconstituto formaliter sumpto. ad 2. p. 273

R. P. Esparza Curs. Theol. Tom. II.

Libertas ad actus omnino æquales non sufficit ad meritum. art. 1. ibid.

Libertas diuina nullius est capax necessitatis moralis antecedentis ex vlla re creata. n. 1. & seqq. p. 215.

Libertas indifferentiæ fuit in Christo. art. 1. p. 273.

Libertas indifferentiæ est requisita ad merendum. ibidem.

Lib. X. De Sacram.

Lector.

Lectoris munia in Ecclesia. art. 2. p. 507.

Lex.

Præter leges à Deo, & à natura præscriptas possunt condi nouæ à Principibus tum Ecclesiasticis, tum sæcularibus, ad 6. p. 378. Legi Diuinæ non esse aliquid deprehendum, aut minuendum, quo sensu verum fit. ibid. Quid attendendum, vt dignoscatur, an lex sit capax epicheiæ, & exceptionis. ad 2. p. 487. Frequentia peccatorum aduersus legem non sufficit ad probandam legis iniquitatem. ad 4. p. 527

Locus.

Eadem entitas potest supernaturaliter esse in locis inuicem distantibus, & discontinuatis, ad 4. art. 1. 2. & 3. p. 411. Ex multiplici præsentia locali Sacramentali, ac definitiua non licet arguere ad multiplicem circumscriptiuam. art. 11. p. 415. Præsentia localis definitiua reddit corpus locatum ineptum ad patiendum, & agendum; è contra multiplex circumscriptiua auget vtramque virtutem locati. ibid. Multiplex vbiatio definitiua est quid plus ex parte agentis, sed est quid minus respectu rei locatæ, quam multiplex circumscriptiua. art. 12. ibid. Christus Dominus vt est in Sacramento est formaliter in loco per vniõnem cum ipis accidentibus Eucharisticis. art. 7. ibid.

Locutio.

Locutio figurata fuit vitanda in Sacramentis. art. 5. p. 408. Locutio Dei de suis operibus accipi debet iuxta proprietatem verborum, & non figuratè ob difficultatem rei manifestate. art. 2. & ad 2. p. 418. Non loquitur sincere, qui vitur locutione ex circumstantiis præferente sensum proprium & simul habet in mente sensum allegoricum. ad 1. art. 1. p. 413. Locutio Christi facta per verba consecrationis non esset sincera, si esset accipienda allegoricè. ibid.

Lib. I. De Deo.

M

Merita

Opera meritoria vitæ aternæ sunt mutuo connexa intrinsecè cum consecutione vitæ aternæ art. 2. p. 112

Merita nostra præsciuntur, & præparantur per prædestinationem Diuinam, art. 5. p. 110

Non minuunt, sed augent liberalitatem Dei in collatione gloriæ. ad 4. p. 88

Merita vt conditionatè futura præcedunt virtualiter intrinsecè electionem efficacem ad gloriam vt coronam, & prædefinitionem bonorum operum. art. 1. p. 111.

Merita vt absolute futura, sunt causa meritoria gloriæ, non tamen mouent Deum ad electionem ad gloriam. ad 3. p. 113

Merita conditionata Semipelagianorum rectè ab Augustino, & Prospero appellantur, ficta. ad 3. art. 2. & 3. & ad 5. p. 65

Merita Christi. Vide Christum.

FFF 2

Miraculum

Index Rerum.

Miraculum.

Miraculosi rerum euentus non nisi raro fieri possunt & cum compensatione, ut minimum aequali, euentum connaturalium. art. 9. & seqq. p. 100

Misericordia.

Misericordiae Diuinæ notio, art. 1. p. 126. & seq. Eius vniuersalitas. art. 2. & seqq. ibid.

Vid. *Beneficentia*.

Missio.

Missio Personæ Diuinæ tria includit. art. 6. p. 161 Cui Personæ conueniat. ibid. Quotuplex sit. art. 7. ibid.

Monstruosum.

Monstruosum nihil datur respectu Dei. ad 2. p. 92 Ex eo, quod aliqua sint, aut monstruosa, aut fortuita, nullus arguitur defectus prouidentiae in Deo. ibid.

Lib. II. De Angelis.

Malum.

Malum purum implicat. ad 3. p. 260

Materia.

Materia quomodo sit principium distinctionis. ad 5. p. 186

Materia etiam expers quantitatis non datur in Angelis. art. 1. & 2. p. 174

Materialia an cognoscat Angelus. Vide *Cognitio*.

Mentiri.

Mentiri possunt Angeli. ad 4. p. 228.

Meritum.

Angelis data est gloria ex meritis ex natura rei. art. 2. p. 233. Quibus actibus eam meruerint. art. 3. ibid.

Quomodo meruerint substantiam gloriae. art. 4. ibid. Meritum Angelorum fuit summo conatu necessario exhibitum. art. 6. p. 236

Cum merito non potest componi beatitudo. artic. 4. p. 253

Miracula vera nequeunt facere angeli. ad 6. p. 264

Motus.

Motus quomodo sit actus imperfecti. ad 2. partis negantis. p. 197

Motus Angeli metaphysicus & spiritualis est discretus, physicus autem motus potest esse continuus. ad 2. partis affirmantis. ibid.

Quomodo Angelus possit transire de loco ad locum sine medio. art. 1. p. 196

Motus localis est nobilissimus inter actiones agentis corporei relate ad subiectum. art. 2. p. 261. Angeli possunt corpora mouere localiter. ibid. & seqq. Superior Angelus potest mouere localiter inferiorem. art. 3. p. 262. Quos motus in corporibus causare possint Angeli. art. 4. & seqq. ibid.

Lib. III. De Act. hum.

Malitia.

Est indistincta realiter ab aliquo bono. art. 2. & seq. p. 336

Reiunguntur quinque opiniones circa constitutionem formalem malitiae moralis. art. 11. & seq. p. 357

Omne malum tum physicum, tum morale consistit in priuatione boni debiti. artic. 1. p. 355. & ad 9. p. 359

Malitia moralis consistit formaliter in sola priuatione rectitudinis debitae inesse operanti. art. 8. p. 357

Hæc priuatio est adæquate identificata cum actu malo. art. 5. & 7. p. 336

Martyrium.

Inducit gloriam ex opere operato. ad 2. p. 394

Medium.

Omnis ordinatio mediorum ad finem est libera alicui principio. art. 2. p. 321

Metus.

Eius definitio. art. 1. p. 295

Eiusdem diuisio. ibid. & art. 3. ibid.

Metus connaturalis afficiens per se humanam naturam non causat inuoluntarium. art. 1. & 2. ibid.

Innaturalis, violentus, & per accidens afficiens humanam naturam causat inuoluntarium tantum secundum quid. art. 3. & seq. ibid.

Nullus contractus, aut alia actio ex metu facta irritari potest, quasi non sit simpliciter voluntaria. ad 2. p. 296

Operationum ex metu naturali, & violento ortarum differentia. art. 5. p. 297

Meritum.

Communis eius expositio. art. 1. p. 360

Meriti hominis apud Deum expositio. art. 2. ibid.

Inesse operibus bonis vim meritoriam apud Deum est certum ex fide, & ratione. art. 3. 4. & 5. ibid.

Licet non semper insit vis meritoria apud homines. ad 1. p. 361

De conceptu meriti est contemptus liber, & arduus commodi temporalis. art. 1. p. 363

Quod probatur ex scripturis. art. 2. & 3. ibid.

Idem probatur ex eo, quod soli viatores sint capaces meriti. art. 4. & seq. ibid.

Ostenditur hoc virtualiter contineri in Tridentino. ad 1. p. 364

Quæ difficultas in bene operando, conferat ad meritum, quæ illud diminuat. ad 5. ibid.

Bonitas actus magis confert ad meritum, quam difficultas. ad 8. ibid.

Meritum Sanctorum per se est maius absolute, quam minus Sanctorum, semper tamen est superatum alicuius commodi temporalis. ad 8. artic. 1. & seq. ibidem.

Ad meritum vitæ æternæ requiritur status vitæ. art. 3. & 4. p. 368. & ad 3. p. 374

Enoch, Elias, nec Patres olim, neque nunc pueri in Lybmo quidquam merentur. art. 8. p. 368

Promouetur ratio D. Thomæ, quæ probat beatos esse incapaces meriti. art. 9. p. 369

Ad meritum vitæ æternæ de condigno requiritur gratia habitualis. art. 11. & seq. ibid.

Opera iustorum adhuc viatorum saltem aliqua esse meritoria de condigno vitæ æternæ est certum. art. 15. & seq. p. 370

Actus ultimo disponentes ad iustificationem non sunt meritorij vitæ æternæ de condigno, nec contradicit Tridentinum. art. 23. 24. & 25. pag. 371. & seq.

Adultus præeunte præmia dispositione iustificatus potest dici mereri primam gloriam condignitate meritis, licet non condignitate operis meritorij; iuxta D. Th. art. 28. & 29. p. 373

Cur operibus subsequentibus ad iustificationem non tribuatur ratio meriti de condigno, respectu primæ gratiæ, sicut respectu eius augmenti, & gloriae. art. 26. & 27. p. 372

Quilibet actus supernaturalis iusti viatoris subsequentes ad iustificationem sunt meritorij vitæ æternæ de condigno. art. 30. p. 373

Purus homo iustus non potest alteri, sed sibi soli mereri de condigno vitam æternam, aut augmentum gratiæ, & gloriae. art. 31. ibid.

Potest pro alio satisfacere, & impetrare. ad 8. p. 375

Vniuersaliter opera iusti viatoris esse meritoria ex natura rei, & non ex liberalitate, & promissione diuina, probatur efficaciter. ab art. 16. p. 370. & ad 9. art. 1. & seq. p. 375

Non potest etiam miraculose negari præmium meritis humanis, saltem omnibus. ad 12. p. 377

Non

Index Rerum.

Non quodlibet opus est meritorium cuiuslibet præmij. ad 1. p. 382

Meritum crefcit ex intentione. art. 1. pag. 383, & 6. p. 384

Ex duratione formaliter libera. ad 2. art. 1. ibid.

Meritum puræ creaturæ non potest eſſe poſterius tempore, quam præmium. art. 1. & ſeq. p. 386

Meritum Chriſti potest. ad 5. p. 388

Nullum meritum potest eſſe poſterius natura quam præmium; nec principium meriti potest cadere ſub meritum. art. 5. p. 387

Actus noſtri non ſunt meritorij, vt ſunt in decretis diuinis, ſed vt ſunt in ſe. ad 6. p. 388

Meritum, & præmium conuertuntur inter ſe, & inuicem dependent ex natura rei. artic. 1. & ſeq. p. 389

Donum conferibile in præmium magis dependet à merito ex natura rei, quam effectus quilibet à ſua cauſa efficienti. art. 3. & 4. ibid.

Meritum magis dependet à præmio, quam præmium à merito. art. 4. ibid.

Actiones externæ cæteris paribus non augent rationem meriti, aut demeriti. art. 1. & ſeq. p. 392

Nec actus interni efficaciter, & determinate imperant. art. 4. p. 393

Meritum de condigno quid. art. 2. p. 367

Stabilitur diſtinctio meriti congrui à condigno. art. 1. & ſeq. p. 378

Quænam prædicata ſint vtrique merito communia. art. 5. & ſeq. p. 379

Rationes inſufficientes diſcriminis inter vtrumque. art. 6. & ſeq. ibid.

Legitima ratio, diſcriminis. art. 10. p. 380

Nulli dono purè creato repugnat, vt cadat ſub meritum congruum. art. 12. p. 381

Peccator potest mereri de congruo ſuam iuſtificationem. art. 2. p. 378

Non potest iuſtus mereri ſibi de congruo reparationem poſt lapſum, nec perfeuerantiam finalem. art. 14. p. 381

Iuſtus potest mereri de congruo, peccatori remiſſionem peccatorum. art. 15. p. 382

Nemo mereri potest de congruo, vel de condigno per actum, elicitem phyſicè ab aliena voluntate; tamen ſi peccare, & demereri poſſit actu phyſicè alieno. art. 1. & ſeq. p. 395

Mos, Moralitas.

Moris, & moraliſ duplex uſurpatio. art. 1. p. 318

Moralitas radicalis eſt indiſtincta à dictamine prudentiæ. art. 2. p. 319

Moralitas formalis eſt indiſtincta ab actibus voluntatis ab illo dictamine directis. ibid. & art. 3. p. 320

Operatio dicitur moraliſ ſtrictè & propriè relatè ad dictamen prudentiæ. art. 2. p. 318

Solæ operationes liberæ ſunt morales moralitate ſtrictè ſumpta. non tamen omnes; ſed ex ſolum, quæ libertate perfectæ, ac diſcernente honeſtum ab inhoneſto prædita ſunt. art. 2. & 3. ibid.

Moralitas quomodo conueniat aliis rebus phyſicis. art. 4. p. 320

Lib. IV. De Gratia.

Millenitanum.

Millenitanum docet Gratiam actiue concurrere ad actum ſupernaturalem. art. 9. p. 435

Motiuum.

Motiuum ſupernaturalia quomodo concurrant ad obſeruantiam legis naturalis. ad 3. p. 425

Lib. V. De Iuſtifi.

Magnum.

Magnum dici potest aliquod opus triplici ex capite. ad 1. art. 5. p. 476

Malum.

Malum eſſe ſimpliciter, & abſolute in quauis re, & pro quouis ſtatu, eſt eſſe inhabile, ac indiſpoſitum ad ſinem vnicuique præfixum, ad 8. p. 454. Quod

eſt malum ſimpliciter perfeuerare potest per aliquid quod non eſt ſimpliciter malum. ad 5. p. 454

Malum maius ſi comparetur cum iis, quæ priuant inæqualibus bonis eſt illud quod priuat maiori bono. art. 1. p. 460. Inter ea verò quæ priuant eodem bono, ſed ſecundum diuerſas rationes illud eſt maius malum, quod priuat bono ſecundum quod habet plus bonitatis. ibid.

Malum repugnat immediatè, & proximè in ratione talis compleri per aliquid formaliter bonum. art. 7. p. 452

Malum culpæ cauſat, & præcontinet totum malum pœnæ. ad 7. p. 437

Malum culpæ eſt maius quam malum pœnæ cum priuet ſummo bono quatenus eſt bonum ſibi ipſi, hæc verò præciſè quatenus eſt bonum creaturæ. n. 1. & ſeq. p. 359

Malum pœnæ, & malum culpæ ſunt mutuo inſeparabilia, & neutrum potest eſſe volitum directè, & formaliter voluntate antecedenti. ad 6. p. 437. Indirectè verò vtrumque eſt volitum indiuiſim à volente alterutrum abſolute, & determinate eadem antecedenti voluntate, ibid.

Malum pœnæ peccati lethalis eſt maius quam malum culpæ venialis. ad 9. art. 2. p. 462. Quid dicendum ſit de culpa mortali comparata, cum ſua pœna, ex ſuppoſitione impoſſibili, quod hæc perfeueret æternum; illa verò ad tempus. ad 9. ibid.

Maria.

Maria Virgo exempta à contractione peccati originali. art. 7. & 8. p. 457

Matrimonium.

Matrimonij humani à ſponſalicio, quod anima cum Deo contrahit per gratiam ſanctificantem diſcrimen. ad 5. art. 1. p. 479

Meritum.

Meritum de condigno non minori neceſſitate inferit præmium, quam cauſa neceſſaria effectum phyſicum, ad 3. p. 479. De ratione eius eſt, vt non contineatur in virtute actus meritorij, aut ipſius merentis, ſed dependeat à virtute actiua præmiantis, ibid.

Morale.

Morale ens eſt indiſtinctum ab aliquo ente phyſico, quod dicitur fundamentum moralitatis, vide *Extrinſecum. Denominatio.*

Mutari, Mutatio.

Muti quomodo dicatur Deus æquialenter, cum ſit formaliter immutabilis. art. 9. p. 464

Mutationis definitio ex philoſopho. ad 1. p. 470

Mutatio duplex includitur in iuſtificatione. ibidem

Mutua.

Mutua cauſalitas inter gratiam iuſtificantem, & diſpoſitiones ad ipſam nec datur, nec vilo pacto inferitur ex dictis Arauſicani, & Auguſtini. ad 3. p. 474

Lib. VI. De Virt. Theol.

Martyres.

Martyres idonei fidei teſtes. art. 13. p. 519. Mendacium Deo eſſentialiter impoſſibile, quia redderet illum contemptibilem, & ineptum ad red-

Index Rerum.

gimen vniuersi. ad 7. art. 3. p. 531. per se est illi-
citurum creaturis. ad 7. art. 5. p. 532. Disparitas in-
ter Deum, & homines in ordine ad potentiam
mentiendi. *ibid.* Mensuraj argueretur Deus, si
actus fidei esset falsus, ad 7. art. 6. *ibid.*

Meritum.

Meritum de condigno non potest dari ad primam in-
fusionem gratiæ sanctificantis, sed eam præsupponit.
ad 3. art. 1. p. 500. Non est essentialiter com-
possibile cum præmio. ad 1. p. 565. Meritum fidei,
& charitatis non minuitur ob summam Dei au-
toritatem, & amabilitatem. ad 3. p. 523. Non
augetur in infinitum ob perseverantiam actus boni
pro tempore in infinitum diuisibili. ad 4. pag. 580.
Crescit pro singulis actibus utcumque remissis fa-
ctis cum gratia, & ex gratia. artic. 6. p. 579. Non
minus valet ad inductionem, & augmentum præ-
mij, quam culpa ad inductionem, & augmentum
pœnæ. art. 5. *ibid.*

Miraculum.

Miraculum non est ex natura sua noxium, sed vtile
creaturis. art. 3. p. 494. Miraculorum vis ad confir-
mationem fidei. art. 11. p. 519. Miracula suadent
Deum loqui. artic. 9. p. 521. Miracula constituunt
ipsam Dei loquutionem. art. 8. *ibid.* Miraculorum
facilitas, & raritas. n. 1. & seqq. p. 568

Mysterium.

Mysteria fidei non debent omnia esse æqua-
liter nota. art. vlt. p. 567. Vide *Fides*. Difficultas
mysteriorum fidei ostendit eius sublimitatem. ad 1.
pag. 519

Lib. VII. De Passione.

Malum.

Nillum est purum malum. ad 1. pag. 17. Malum
falso repræsentatum vt bonum vera bonitate
mouet appetitum ad 5. p. 18

Malum quatenus sit, & non sit æquale bono, quo
priuat. ad 3. p. 49. Præsentia mali nihil differt re
ipsa ab amissione boni, formaliter tamen præsentia
potius mali est causa tristitiæ. ad 3. art. 1. p. 55

Mansuetudo.

Est affectus positivus, & passio specialis. n. 1. & seqq.
p. 91. Non semper est ex stoliditate. ad 3. artic. 1.
p. 92. Est difficilior in iis, quorum ratio, & discursus
est imperfectus. art. 2. *ibid.*

S. Maria Magdalena.

S. Mariæ Magdalenæ comparatio secum ante, & post
conuersionem. art. 2. p. 102

Medicina.

Medicina, seu ars medicæ medetur passionibus tan-
tum secundum quid. art. 2. p. 107

Memoria.

Memoria, & narratio tristitium cur delectabilis sit.
ad 5. p. 38

Mercatura.

Mercaturæ, & militiæ comparatio relatè ad salutem
animæ. ad 6. art. 2. 3. & 4. p. 104

Mors.

Mors quatenus inuitabilis nec timoris est obiectum,
nec audaciæ. ad 7. p. 73. Mors naturalis non time-
tur. ad 4. *ibid.*

Lib. VIII. De Iust.

Mercator.

Mercatores quando aliquid vltra sortem possint
exigere. art. 21. p. 204.

Misericordiæ virtus dupliciter accipitur, & in vno
sensu præponitur in altero postponitur iustitiæ
particulari. ad 4. p. 135

Mons.

Montes pietatis laudabiliter instituuntur, & sine pe-
riculo vsuræ. art. 22. p. 204

Mutuum.

Mutuum est traditio rei in suo genere functionem
recipientis, vt statim accipientis fiat, & postea tan-
tundem eiusdem generis, & qualitatis recipiatur.
art. 1. p. 202. Mutui materia propria sunt solæ res,
quæ vnico vsu consumuntur, aut distrahuntur.
art. 7. *ibid.* Mutuare est opus consilij. ad 1. p. 205.
Quomodo in mutuo reperitur ratio beneficij.
ad 3. *ibid.*

Lib. IX. De Incarnat.

Malitia.

Malitia maior, vel minor sex modis contingit.
art. 2. & 3. p. 219

Malitia peccati lethalis est finita simpliciter. ab art. 4.
p. 220

Malitiam peccati infinitam esse sub vna formalitate,
& finitam secundum aliam formalitatem perpe-
ram asseritur. art. 7. *ibid.*

Malitia peccati lethalis est incompenfabilis per opera
bona puræ creaturæ. ab art. 1. p. 223

Malitia rerum vnde mensuretur? art. 1. p. 219

Meritum.

Meriti natura exponitur. art. 1. p. 264

Meriti varia vsurpatio. art. 1. p. 247

Merita Christi valorem extensiuum in actu secundo
habent finitum. art. 2. p. 229. Valor autem eorum
intensiuus in actu secundo, & extensiuus in actu
primo fuit simpliciter infinitus. art. 3. & 4. p. 229

Meriti magnitudo pluribus modis consideratur. art. 1.
ibid.

Meritis Christi negari non potuit vllum præmium
efficaciter intentum. art. 1. p. 273

Meritum depositiuum propriè tale, & meritum im-
tratorium impropriè tale fuit in B. Virgine res-
pectu maternitatis, & in antiquis Patribus respectu
circumstantiarum Incarnationis. art. 3. p. 248

Meritum purè creatum inducere non potest præ-
mium pro tempore antecedenti ad existentiam sui,
sicut meritum Christi. ad 1. art. 1. p. 285

Miracula non sunt contra naturam elementorum, &
mixtorum. ad 4. p. 214

Miraculosi euentus cur mirabiles censeantur? ad 5.
ibid.

Misericordia Dei quo sensu dicatur *super omnia opera
eius*? ad 5. p. 217

Mors Christi fuit solum volibilis in ratione medij ad
salutem nostram necessarij. art. 4. p. 277

Motiuum formale adæquatum visionis beatificæ
quodnam sit? ad 2. p. 252

Multiplicitas realis, aut virtualis intrinseca decreto-
rum nulla admittenda est in Deo. art. 1. p. 236

Multiplicitas rationis extrinseca decretorum datur in
Deo. art. 2. *ibid.*

Multiplicitas obiectorum materialium nihil confert
ad multiplicatam intrinsecam actuum Dei libero-
rum. art. 9. p. 238

Lib. X. De Sacr.

Malum.

Malum maximum excluditur per exiguum etiam
bonum, ad excludendum verò leue malum,
vt imperfectiones longè maius bonum requiritur.
ad 2. p. 391. Mala inducta per peccatum sunt du-
plicis generis. ad 6. p. 468. Quænam ex his respi-
ciat attritio. *ibid.* Vtrum malum pœnæ an culpæ
magis

Index Rerum.

magis atermetur per attritionem. ad 8. art. 4. & 5. ibid. m.

Manuum impositio.

Manuum impositio est symbolum promotionis ad gradum aliquem. art. 3. p. 504. Eadem vt pars Sacramenti ordinis est collatiua gratia. ibid.

Martyrium.

Martyrium habet adiunctam remissionem omnium peccatorum. art. 3. p. 356. Inde habet, vt dicatur Baptismus sanguinis. art. 1. ibid. Illam remissionem caulat ex opere operato saltem in infansibus. art. 3. ibid. Etiam in adultis, in quibus tamen requiritur dispositio libera, non tamen actus charitatis. art. 4. & seq. ibid. & ad 4. art. 1. p. 358. Explicatur dictum Apostoli asserentis prima ad Cor. 13. Nihil prodesse, si corpus tradatur, & non habeatur charitas. ibid. Comparatur à Patribus baptismo. art. 7. p. 357. Præminet eidem. ad 5. p. 359

Materia Prima.

Materia prima, quæ præexistit consecrationi producit, cum destruantur accidentia panis & vini. art. 2. p. 417

Materia Sacramentorum.

Materia rationem in quouis composito habet, quod est magis indifferens. ad 4. p. 294. In Sacramentis nona leges materia sunt res non verba. ibid. Materia cuiusvis Sacramenti debet habere sensibilem significationem effectus illius Sacramenti. ad 4. p. 332. Materia Sacramentorum, si non est aliunde sancta, debet fieri sacra per benedictionem Episcopalem. art. 4. p. 386

Materia Sacramentorum nulla auctoritate humana est variabilis. n. 1. & seq. p. 294. Non est tamen æqualiter determinata in omni Sacramento. art. 2. p. 295. Quomodo non fuerit variata, reddito inualido matrimonio clandestino. ad 2. ibid. Non quæcumque mutatio materiae reddit inualidum Sacramentum. art. 1. & 3. p. 296. Quæ mutatio sit substantialis, quæ accidentalis. art. 2. ibid. Mutatio entitatie exigua potest esse magna formaliter in ratione signi. ad 1. p. 297

Materia remota Baptismi est aqua naturalis, sui que conueniens, vt ipsa potius eligeretur. art. 1. 2. & 3. p. 331. & seq. Proxima est ipsa actio ablutiua. art. 3. & 4. ibid.

Materia remota confirmationis, eiusdemque materia conuenientia. art. 1. 2. & 3. p. 385. Materia proxima est actio vngendi, per quam formetur signum Cuius in fronte confirmati. art. 4. p. 389

Materia remota Eucharistia. num. 1. & seq. p. 396. Eiusdem determinatio, & necessitas. artic. 1. & 2. p. 397

Materia remota extrema vnctionis est oleum oliuarum consecratum, proxima est vnctio. artic. 1. pag. 497

Materia Matrimonij non potest esse purus consensus interior. art. 2. & 3. p. 531. & ad 4. p. 532. Corpora contrahentium sunt tantum materia remota. ad 2. & ad 4. ibid. Verba manifestatiua consensus interni, vt sunt traditio cuiusvis ex contrahentibus respectu alterius sunt materia proxima huius Sacramenti. art. 4. p. 531. Materia huius Sacramenti distinguitur solum moraliter ab ipsius forma, cum è contra in reliquis Sacramentis solum moraliter faciant vnum. artic. 1. p. 531. Sensibilitas materiae in matrimonio est indistincta à sensibilitate formæ. art. 2. ibid.

Materia Ordinis apud Græcos. art. 2. & 3. p. 510. Eiusdem materia apud Latinos. art. 3. ibid. Quomodo possint in hac re conciliari Græci, & Latini. art. 4. & seq. ibid. Hæc materia fuit instituta à Christo cum aliqua determinatione. art. 7. & 8. p. 511. Est

necessarius contractus materiae remota in susceptione Ordinum. ad 4. p. 513

Materia Sacramenti pœnitentiæ tum proxima, tum remota. art. 2. & 3. p. 454. Peccata venialia sunt eiusdem materia sufficiens. art. 1. & 2. p. 477. Vide *Pœnitentiæ, & Confessio.*

Materia virtutis pœnitentiæ sunt omnia, & sola cuiusque peccata, & pœniæ propterea debita. art. 4. p. 448. Non comprehendit peccata aliena. ad 1. ibidem.

Materia cuiusvis virtutis circumscribitur limitibus proprii obiecti formalis. art. 1. p. 447

Matrimonium.

Matrimonium primatum tenet in contractibus, infimum locum in Sacramentis. art. 1. p. 528. Matrimonium qua Sacramentum est sumitur tum actiue, tum passiue. art. 2. ibid. Eiusdem definitio. ibid. & art. 6. p. 529. Matrimonium actiue sumptum est verè Sacramentum. art. 5. ibid. Passiue verò sumptum est Sacramentum, in quantum dicitur etiam Sacramentum, quod est signum symbolicum rei sacrae purè speculatiuum. art. 4. ibid. Matrimonium actiue sumptum vt ibi sumitur, fuit à Christo institutum. artic. 5. & ad 1. & 4. ibid. Quandonam fuerit institutum, & conuenientia huius institutionis. art. 5. & 6. ibid. Fuit institutum in remedium concupiscentiæ. ad 4. & 5. ibid. Quomodo sit configuratum cum Christo. ad 6. p. 530

Contractus matrimonialis inter fideles non est separabilis à Sacramento. art. 1. & seq. p. 537. Eadem inseparabilitas colligitur ex inhonestate separationis. art. 3. & 4. p. 538. Quæ sufficiunt ad validitatem talis contractus matrimonialis, sufficiunt ad rationem Sacramenti constituendam. ad 2. ibid. Etiam matrimonia clandestina fidelium valida fuerunt Sacramenta. ad 3. p. 539. Similiter matrimonia inter absentes celebrata per procuratores sunt Sacramenta. ad 4. ibid. Sacramentum matrimonij quoad contractum soli potestati Ecclesiasticae subest; idque ex natura rei. art. 3. & seq. p. 540. & ad 5. p. 541. Matrimonium quod est purus contractus ciuillis, subest legi humanæ. art. 2. p. 540. & ad 2. p. 341. An matrimonium celebratum inter infideles accedente baptismo, nouoque consensu euadat Sacramentum. ad 6. p. 535

Materia, & forma huius Sacramenti solum moraliter distinguuntur, cum in cæteris Sacramentis solum moraliter faciant vnum. artic. 1. p. 531. Similiter sensibilitas materiae, & formæ matrimonij non distinguuntur realiter. art. 2. ibid. Materia matrimonij non est purus consensus interior. artic. 2. & 3. ibid. & ad 4. p. 532. Verba manifestatiua consensus interni, vt sunt traditio vnus respectu alterius habent rationem materiae, vt sunt acceptatio, habent rationem formæ. art. 4. p. 531. Corpora contrahentium sunt tantum materia remota. ad 2. & ad 4. p. 532. Materia, & forma matrimonij quomodo non sint mutata per nullitatem inductam in matrimonia clandestina. n. 1. & seq. p. 294

Matrimonium quomodo constet rebus, & verbis, vt reliqua Sacramenta. ad 2. p. 294

Matrimonium annullatur per errorem personæ. ad 1. p. 316. Si vel alteruter contrahentium non sit baptizatus matrimonium est inualidum; vel alteruter sit impos rationis. art. 2. & 3. p. 333. & ad 1. 2. 3. & 4. p. 534. Matrimonium non potest contrahi sola aliena voluntate formali, vt confertur baptismus. ad 4. & 5. ibid. Alia requisita ad matrimonium, vt est contractus. art. 4. ibid. Matrimonium factum ab habente ordines factos est nullum. art. 1. p. 525. Eius vsus licet contracti ante eos ordines est illicitus

Index Rerum.

illicitus in Ecclesia Latina. *ibid.* Neutrum prohibetur iure Divino, art. 2. *ibid.* Quo tempore ceperit prohibitio, art. 3. *ibid.*

Contrahens in peccato peccat lethaliter; an verò duplex peccatum committat est dubium. artic. 2. p. 536. Vius matrimonij non est ex sua natura malus, nec ex adiuncta propagatione peccati originalis. ad 1. & 2. *ibid.*

Minister huius Sacramenti adæquatè sumptus non distinguitur ab eiusdem subiecto, estque vir, & fœmina. art. 1. p. 533

Hoc Sacramentum confert solum augmentum gratiæ, utpotè conferens ad perfectionem aliquarum tantum operationum. art. 2. p. 536. Confert minorè gratiam, quàm cœtera Sacramenta. art. 3. *ibidem.* Cur potius matrimonio fuerit alliganda collatio gratiæ ex opere operato, quàm professioni religionis. ad 5. p. 537. Potest esse validum, & informe. art. 1. p. 537. & art. 3. p. 536

Matrimonium sub continentine repudij potest esse validum. n. 1. & seqq. p. 542. & seqq.

Meritum.

Merita Christi Domini fuere causa institutionis Sacramentorum. ad 4. p. 551. Eadem merita inducebant præmium pro tempore antecedenti. *ibid.* Meritum de condigno constituitur per gratiam, ut influentem in opus meritorium. ad 3. p. 494. Omne opus meritorium est satisfactorium. art. 7. pag. 489. Merita mortificata reuiuiscunt per iustificationem. a. 5. p. 493. Si non reuiuiscerent, iustificatus puniretur æterna pœna ob peccata commissa. art. 4. p. 492. Demerita, seu peccata iam dimissa, nec redeunt, nec redire possunt de potentia absoluta post nouum peccatum. ad 1. *ib.* & ad 6. p. 494. Merita non permanent habitualiter per gratiam, sicut peccatum per eius priuationem. ad 1. art. 3. p. 493. Permanent in mente Dei. *ibid.* & ad 6. p. 494. Quo sensu meritis promittatur corona sub conditione perseverantiæ usque in finem. ad 2. p. 494

Minister Sacramentorum.

Minister idoneus Sacramentorum solus potest esse homo viator art. 1. 2. & 3. p. 307. Ad idoneitatem ministrandi Sacramenta non sufficit potentia ad omnes actiones physicas, quas potest, qui est minister idoneus. ad 1. p. 308. Homo rediuius retinet idoneitatem ministrandi Sacramenta. ad 4. *ibid.* Peccator etiam validè ministrare potest, non verò, qui non est compos rationis, ad 5. *ibid.* Minister Sacramentorum non est minister puræ executionis, sed veræ cooperationis. art. 4. p. 309. & ad 2. p. 310. An Sacramenta possint ministrari sub aliqua conditione. Vide intentio ad quam teneatur minister Sacramentorum, ut licitè ministret, art. 1. p. 317. Debet scire probabiliter se habere potestatem, & esse innoxium à culpa. art. 2. & 3. *ibidem.* Qualem intentionem debeat habere? *ibid.*

Vide Intentio.

Minister baptismi est quilibet viator, art. 1. p. 359. Fuit cõueniens ob magnam necessitatem baptismi, quod eius minister esset talis, ut esset facilè obuius, *ib.* Minister tamen ordinarius est. Solus Parochus, art. 3. p. 360. Baptismus validè à pluribus ministratur simul, si ponant singuli totum, non verò si ponant singulas partes. n. 1. & seqq. p. 361. Neque tunc iteratur propterea baptismus. ad 2. primæ par. p. 363. Minister confirmationis est solus Episcopus. art. 1. p. 390. Maior dignitas requiritur in ministro confirmationis, quam Eucharistiæ, ad 5. p. 392. Episcopus etiam hæreticus potest illam valide, sed non licitè ministrare ad 4. p. 391. In casu necessitatis ex commissione Pontificis potest simplex Sacerdos fungi tali ministerio, art. 2. & ad 1. *ibid.*

Minister potens conficere Eucharistiam, est solus, & quibus Sacerdos, art. 1. & 2. p. 420. Non possunt licitè plures pro libito conuenire ad consecrationem eiusdem materiæ, art. 3. *ibid.* Pro aliquo casu licet conuenire, art. 4. & 5. *ibid.* An omnes consecrent validè in tali casu, si non absoluant, omnes semel mathematicè verba, ad 3. art. 1. & seq. 411

Minister extremæ vnctionis, quibus & solus Sacerdos. art. 1. p. 499. & ad 1. p. 500. Non potest licitè ministrare nisi in defectum Parochi, aut ex eius consensu, *ibid.* Solis moribundis ex intrinseca indilpositione potest ministrari, art. 2. p. 499. Vtilitè & validè ministretur quantum debeat esse periculum mortis, art. 3. p. 500. Quid in dubio, quod infirmus sit iam mortuus, *ibid.* Ministri improbitas non officit validitati Sacramenti. ad 1. *ib.*

Minister matrimonij adæquatè sumptus non distinguitur ab eiusdem subiecto, estque vir, & fœmina, art. 1. p. 533. Minister matrimonij potest apponere eas conditiones, quæ apponi possunt in puro contractu, art. 5. p. 535

Minister Ordinis est Episcopus, art. 1. p. 514. Non impeditur à potestate ordinandi validè per excommunicationem aut degradationem, art. 2. *ibid.* Minister ordinum minorum potest esse simplex Sacerdos à Summo Pontifice delegatus. art. 3. & 4. *ibid.* An similiter possit esse respectu subdiaconatus & diaconatus, art. 5. *ibid.*

Minister Sacramenti pœnitentiæ similiter est solus Sacerdos, art. 1. p. 484. Ut validè ministret, debet habere parochiale beneficium, vel iurisdictionem ab alio delegatam, art. 4. *ibid.* In articulo mortis potest quilibet Sacerdos cuiuslibet ministrare hoc Sacramentum, non verò extra talem articulum. art. 2. & 3. *ibid.* Tenetur minister ad veram absoluendi intentionem, art. 2. p. 486. Et ad secretum specialiter ratione Sacramenti, art. 3. In ministro pœnitentiæ ad licitum usum requiritur peculiaris scientia, & probitas, non verò in ministro baptismi, art. 4. p. 484. & ad 2. & ad 4. p. 485. Idèd omnes sunt idonei ministri Baptismi non pœnitentiæ. ad 2. *ibid.* Cœteri ministri subordinantur summo Pontifici quoad potestatem ministrandi Sacramenta, art. 8. p. 485

Miraculum.

Miraculum est contra naturam particularem, non verò contra vniuersalem. ad 4. p. 418
Motiuum formale. *Vide Obiectum formale.*
Mutatio. *Vide Conuersio.*

Lib. I. De Deo.

N

Natura, Naturale.

Naturæ definitio ex Boëtio. art. 4. p. 153
Natura, & suppositum in Deo distinguuntur ratione nostra. ad 3. p. 12

Quo sensu ab Augustino dicatur: Naturale fore cuiusque rei, quidquid fecerit Deus. ad 2. p. 103

Necessarium, Necessitas.

Necessario simpliciter tali inest essentialiter omnis pura bonitas. art. 7. p. 5. Et collectio omnium perfectionum simpliciter simplicium. art. 3. p. 48
Necessarium simpliciter tale non est odibile honestè. art. 7. p. 5

Non potest esse vlla collectio contingentium. art. 8. *ibid.*

Necessitatis essendi, physicè, ac metaphysicè sumptæ, conuertibilitas realis cum eadem sumpta logicè non est per se nota. ad 3. p. 3

Facta suppositione existentie aliquarum creaturarum, resultat

Index Rerum.

resultat necessitas in Deo respectu aliarum connaturalium prioribus. art. 1. & seqq. p. 98
Ista necessitas est moralis, indistincta tamen à duplici necessitate metaphysica; altera, ne cuiquam existentium neget Deus bonum ipsi connaturale, nisi facta compensatione ut minimum æquali: altera ne inducatur eiusmodi compensatio, nisi tardè. art. 9. & seqq. p. 100

Eadem necessitas est honorifica Deo. ad 3. p. 103

Necessitas ex scientia media. V. *Scientia media.*

Negatio, Privatio.

Negatio alia secundum dici? alia secundum esse obiectuum. Rursus alia pura: alia mixta, art. 2. p. 22.

Negatio pura secundum esse obiectuum nulla datur in Deo, art. 3. ibid. Dantur mixtæ, ibid.

Negationes secundum dici tot dantur in Deo, & in creaturis, quot in utrisque dantur prædicata positiva. art. 3. ibid.

Negationes sunt denominationes extrinsecæ. ad 1. art. 2. p. 53

Cognoscuntur tantum ratione alterius, art. 3. ibid.

Privationem quamcumque tantum iuste malum esse, quantum est bonum, cui aduersatur, non est universaliter verum. art. 6. p. 128. & ad 3. p. 130

Notio.

Notionis expositio. art. 2. p. 147

Notiones diuinæ sunt quinque. art. 5. ibid.

Numerus.

An numerus sit species quantitatis. ad 4. art. 2. p. 149

Lib. II. De Angelis.

Naturalis.

AD naturalium proportionem data Angelis omnis gratia. Vide *Gratia*. Ex naturalibus non potest euidenter cognosci possibilitas supernaturalium. art. 9. & 10. p. 208

Numerus.

Numerus Angelorum. Vide *Angelorum multitudo*.

Numerus non semper est species quantitatis. ad 2. partem affirmantis. p. 192

Lib. III. De Act. hum.

Negatio.

Nillum potest esse principium puræ negationis secundum se, & directè. art. 7. p. 316. & ad 1. p. 317. & art. 3. & seqq. p. 356

Non esse rei, & privatio quomodo sint capaces augmenti, & diminutionis. art. 8. & 9. p. 357. & ad 2. p. 358

Negationum specificatio, & oppositio. ad 3. & ad 4. ib.

Lib. IV. De Gratia.

Natura.

Natura lapsa est æqualis puræ quoad ea bona, quæ proueniunt ab exigentia causarum naturalium determinatè; est inæqualis quoad ea, quæ pendunt ex indeterminata earundem causarum exigentia, & sic est simpliciter debilior, quam pura. art. 2. p. 415

Natura lapsa cum sit valdè debilior pura, non potest moraliter seruire longo tempore totam legem naturalem absque auxilio Gratiæ per Christum. ab art. 1. p. 425

Natura pura non habuisset maiores vires, quàm quæ erant necessaria ad vincendas tentationes grauissimas. ibidem.

Naturale.

Naturale, & supernaturale auxilium differunt sicut *R. P. Esparza Curs. Theol. Tom. II.*

debitum, & indebitum, art. 1. p. 404. Vbi quid sit debitum, & indebitum. ibid. Ideo vnicuique datur, quod necesse est, ut ipsi superaddatur, ne perperam sit in natura, neque Deus aliquid inutiliter fecerit. artic. 4. pag. 405. Tota hæc utilitas, aut inutilitas reducitur in potentiam actiuam, aut passiuam rerum præexistentium, quibus aliquid datur. ibidem.

Necessitas.

Necessitas ad aliquod opus quid sit, & quod duplex. art. 2. p. 597

Necessitas moralis orta ex numero cur non habet locum in Deo. ad 1. ibid.

Negatio.

Negatio omnis cogitationis congruæ non est debita in poenam originalis. art. 2. ad 7. p. 424

Lib. V. De Iustif.

Natiuitas.

Natiuitatis, & regenerationis supernaturalis à natiuitate, & generatione naturali discrimen. ad 4. p. 474

Natura.

Naturæ triplex acceptio. art. 1. p. 443. Diuinæ naturæ participatio quomodo communis sit omnibus creaturis, & peculiaris gratiæ. ad 1. p. 444.

Naturæ prout includitur in definitione perfecti duplex acceptio. ad 5. art. 1. p. 449. Quoniam modo virtutes tam naturales, quam supernaturales sunt dispositiones perfecti, seu dispositi secundum naturam. ibid.

Naturæ status intelligitur à D. Thoma status hominis nondum quidem habentis iustitiam originalem, & gratiam; potentis tamen habere potentia proxima, atque adeo eleuati ad finem supernaturalem; ad 3. art. 2. p. 471. In statu puræ naturæ per quid haberetur remissio peccati, & iustificatio. Vide *Remissio peccati. Dilectio. Iustificatio.*

Lib. VI. De Virt. Theol.

Naturalis.

Naturales effectus constituunt minus propriam Dei loquutionem. art. 7. p. 541. Actus naturales differunt à supernaturalibus non solum ex parte principij sed etiam ex parte obiecti. artic. 4. p. 540

Necessitas.

Necessitas. Vide *Libertas.*

Negatio.

Negatio D. Petri non amisit libertatem ex antecedenti reuelatione Christi, quod Petrus illum esset negaturus. ad 2. p. 560

Lib. VII. De Pass.

Nemesis.

Nemesis reuocatur ad inuidiam. art. 5. p. 51

Nutritiua.

Nutritiua, & principium vitæ, ac generationis non parent rationi. art. 2. p. 10. & ad 5. p. 12

Lib. VIII. De Iustif.

Necessaria.

Necessaria sunt minus perfecta iis, quæ sunt minus necessaria in eodem genere. ad 5. p. 135

G G g

Lib. IX.

Index Rerum.

Lib. IX. De Incarnat.

Natura.

Natura assumenda à Verbo diuino esset impeccabilis ante assumptionem. art. 1. p. 265
Natura semel assumpta, si per possibile, vel impossibile dimitteretur, peccare posset. art. 3. p. 266.
Natura irrationalis assumi à persona diuina non potest. ad 2. p. 253
Naturæ, & suppositi legitima expositio. art. 1. p. 251.
Naturæ duæ simul assumptæ, si darentur, inuicem non repugnarent operando. ad 9. art. 3. p. 231.

Necessitas.

Necessitas antecedens respectu mortis in Christo admitti nullo pacto potest. n. 1. & seqq. p. 275.
Necessitas naturalis interponendi causas secundas vnde proueniat: ad 1. p. 219.
Necessitatem aliquid faciendi Deus sibi imponere potest. ad 5. p. 230

Notitia.

Notitia qualis Christo Domino attribuenda sit? n. 1. & seqq. p. 261

Lib. X. De Sacram.

Natura.

Pro statu naturæ puræ nec fuissent necessaria, nec conuenientia Sacramenta, art. 2. p. 305. Natura rationalis compositionis non potest iubere nouas obligationes, aut transferri ab vno statu ad alium, nisi volens, art. 2. p. 340. Natura humana est capax ordinis, & inæqualitatis graduum ob diuersitatem in accidentibus non communibus toti speciei, ad 1. p. 505. Se sola est ius, & dignitas sui ultimi finis, ad 4. a. 1. p. 441. Esset malè constituta, si pro statu puræ naturæ non esset capax remissionis, art. 5. p. 440. Ob possibilitatem amittendi innocentiam diuertentem, debetur ei potentia eandem reparandi, art. 7. ibid. Esset illi possibile post culpam bonum plus valens ad gaudium, quam peccatum ad tristitiam ad 3. ibid.

Ordo naturalis est similis ordini gratiæ, art. 8. ibid.

Necessitas.

Necessitas alia mediij, alia præcepti. art. 2. p. 379. & art. 1. p. 456. Quomodo differant, ibid. Quod est necessarium necessitate mediij, est etiam necessarium necessitate præcepti, art. 1. p. 458. & art. 6. p. 380

Nomen

Nomen concreti accidentalis significat extra propositionem in recto formam, vt subest propositioni subiectum, art. 3. p. 301

Lib. I. De Deo.

Odium, Odium Diuinum.

Odium abominationis, & odium inimicitæ exponuntur. art. 5. p. 84
Odium inimicitæ non datur in Deo, sed tantum odium abominationis, art. 4. & 6. ibid. & seq.
Odium diuinum est iusta mensura malorum, art. 3. p. 87

Omnipotentia.

Omnipotentia Dei est facile demonstrabilis, & demonstratur. art. 1. p. 134
Exponitur, art. 2. & 3. ibid. & seq.
Est adæquatè Deo intrinseca, art. 3. p. 134. & ad 5. p. 138.
Non esset perperam, etiamsi nihil vnquam produ-

ceret ad extra. ad 4. p. 137

Non est de eius ratione; vt possit producere effectum infinitum ibid.

Connectitur essentialiter cum possibilitate creaturæ, sed connexionem solum logicam. ad 1. ibid.

Perfèctissima adstruitur, cum negatur indifferens ad possibilitatem & repugnantiam creaturæ. art. 4. p. 135

Cur à nobis concipiatur velut subsequens ad possibilitatem logicam creaturæ. ad 5. p. 138

Vide *Possibilitas.* Ordo.

Ordo creatus inter res creatas solum conuincit ordinem rationis extrinsecum inter actus Diuinos, ad 4. p. 96

Ordo rebus connaturalis inuerti à Deo non potest, nullo deinde deducto maiori, vel saltem equali bono. ab art. 9. p. 100

Ordines intentionis & executionis virtualiter intrinsece distincti circa eadem adæquatè obiecta, admittendi non sunt in Deo. art. 7. p. 74

Lib. II. De Angelis.

Obiectum.

Obiecti concursus requiritur, ad omnem intellectiōnem creatam. art. 1. p. 200

Obiectum cognitionis Angelicæ. n. 1. & seqq. p. 205

Obiecti propinquitas non sufficit ad cognitionem Angelicam. art. 8. p. 202

Angelus cognoscit dependenter à propinquitate obiecti, ad 5. p. 203

Obiectum immediatum potentiæ cognoscitiuæ, non potest eam mouere ad falsum. art. 4. p. 212

Obiecta materialia perficiunt Angelum per speciem sui, ad 4. p. 209

Cognoscuntur per accidens ab Angelo, ibid.

Ordo.

Ordo Angelorum. Vide *Chorus.* Inter dæmones datur aliquis ordo, secundum quid. art. 1. pag. 239.

Fundatur in inæqualitate naturarum. art. 3. p. 260.

Finis huius ordinis ad 2. ibid.

Lib. III. De Act. hum.

Obiectum.

Obiecta actuum voluntatis triplicia. articulo. 9. p. 442.

Dant bonitatem, & malitiam actui. art. 1. & seq. ibid.

Bonitatem solum formale, malitiam etiam materiale. art. 5. & seq. p. 343

Obiecta indifferentia, quibus superadditis, constituent actum in ratione boni, aut mali. art. 1. p. 348

Vide *Omissio.*

Repugnat pura omissio libera. art. 1. & seq. p. 315.
Occasio admittendi talem omissionem vnde nata sit. art. 7. p. 316.

Pura omissio libera malè dicitur ab abuersariis esse virtualis, & interpretatiuus amor erga motiūm propter quod omittit voluntas. art. 4. & 5. ibid.

Neque bene dicitur esse futuritio conditionata actus omissi, si non adesset tale motiūm omittendi. art. 5. & 6. ibid.

Operatio. Opus.

Operatio præminet potentiæ, ad operandum art. 4. p. 278

Per operationem imperfectam peruenitur conaturaliter ad perfectam. n. 1. & seq. p. 290

Qualis intentio, talis operatio. art. 1. & seq. p. 351

Nulla operatio potest esse simul bona, & mala. art. 4. ibid.

Potest eadem operatio externa esse nunc bona, nunc mala. ad 2. p. 353

Omne

Index Rerum.

Omne opus bonum supernaturale viatoris etiam sanctissimi est superatiuum alicuius difficultatis. ad 8. art. 1. & seq. p. 365

Duplex difficultas in operando bene, & qua requiratur ad meritum. ad 5. ibid.

Opus meritorium de condigno quodnam. art. 2. p. 367

Sola opera hominis iusti. qua iustus est, sunt materia de condigno vitae aeternae. art. 11. & seq. p. 369.

Vide meritum.

Opera iusti conferunt dupliciter ad perseverantiam finalem. art. 26. p. 372

Non quodlibet opus est meritorium cuiuslibet praemij. ad 1. & 3. 382.

Operibus nostris non negatur ab Apostolo aequalitas proportionis cum gloria aeterna. ad 10. p. 376

Distinctio satisfactionis, impetrationis, & meriti in operibus bonis & quod neutra per reliquas duas impediatur, aut minuatur. ad 3. p. 382

Opinio.

Definitur, & exponitur. art. 1. p. 335

Opinio probabilis exponitur. ibid.

Opinio tuta qua. art. 4. ibid.

Qua magis, aut minus tuta, magis, aut minus probabilis. ibid.

Auctoritas vnius viri pij, & docti sufficit ad probabilitatem opinionis. art. 2. ibid.

Qui excipiendi. art. 3. ibid.

Eadem opinio potest esse magis probabilis, simulque minus tuta, & contra. art. 4. ibid.

Opinio formaliter speculatiua, aut formaliter practica, qua. art. 5. ibid.

Eadem opinio potest esse speculatiue probabilis. ibid.

Non licet vti opinione speculatiue tantum probabili, & practice improbabili. art. 6. p. 336

Licet vti opinione minus probabili, minusque tuta. ibid.

quidem in qualibet materia, art. 12. p. 337

sententia ab auctoritate est moraliter certa ad 2. art. 3. p. 338

Non sequitur ex nostra sententia vllam legem posse eluci. ad 3. art. 1. & 2. ibid.

Adhuc esset licitus vsus opinionis, minus probabilis licet ad huius assensum non posset directe determinari intellectus a voluntate. ad 1. art. 4. p. 337

Probabilitas speculatiua non semper infert probabilitatem practicam. ad 5. art. 1. p. 338

Quod patet in Ministro Sacramentorum, Medico, Chirurgo, Iudice. ad 5. art. 2. p. 339

Nihil inde habetur contra vsum licitum cuiusvis opinionis practice probabilis in quavis materia. art. 3. ibid.

Utilitas, & necessitas huius nostrae doctrinae. ad 6. ibid.

Stante dubio tutior pars est eligenda. ad 2. art. 3. & 4. p. 338

Oratio.

Orationes in praeteritum non sunt impetratoriae, sed pure affectiuae. ad 3. p. 387

Tametsi admitteretur impetratoria oratio in praeteritum, non recte inferretur meritum in praeteritum. ad 3. art. 3. p. 388

Publicani oratio fuit impetratoria, & meritoria iustificationis. art. 2. p. 378

Lib. IV. De Gratia.

Opus.

Opera aliqua honesta facillima, possunt elici in natura lapsa absque auxilio intrinsece per Christum. Probatur multipliciter. ab art. 2. p. 424.

Nemo est viator qui nunquam verum dicat ex veritate. R. P. Esparza Curs. Theol. Tom. II.

ritatis amore, nullum concipiat affectum gratitudinis, & similia. ibidem.

Lib. V. De Iustif.

Occasio.

Occasio alia data, alia accepta. ad 8. art. 2. p. 462

Peccatum quo pacto esse possit occasio effectus salutaris. ibid.

Odium.

Odium est velle malum. art. 1. p. 463

Odium est essentialiter indistinctum a voluntate intentionis, & remissionis, & solum foritur denominationem maioritatis, aut minoritatis a maiori, vel minori malo cum quo connectitur. ibid.

Repugnat duos aequaliter odio habitos a Deo, esse nihilominus aequales in malis. ibidem.

Repugnat eundem pro diuersis temporibus. si odio habitum simpliciter, seu secundum magis, & minus a Deo, qui illi proisdem temporibus competat speciale malum. ibid.

Odium quo Deus prosequitur peccatorem dum est peccator tale est, quali neminem prosequitur non peccatorem, dum non est peccator. art. 5. p. 464.

Inde fit Deum peccatori infligere speciale malum nulli infligibile, qui peccator non sit. ibid.

Odij humani cessatio est separabilis ab amore oppositi boni, & coniungibilis cum permissione eiusdem, secus cessatio odij diuini. ad 1. art. 2. p. 465

Offensa.

Offensa remitti non potest absque mutatione formali offensi, vel offendentis, vel vtriusque. art. 8. p. 464.

Inde fit Deum non posse remittere offensam sine mutatione intrinseca peccatoris. ibid. art. 9

Offensa remissio, vide Remissio.

Omnipotentia.

Omnipotentia Dei se sola est formalis repugnantia obiectiua, & realis omnium impossibilium. ad 4. art. 2. p. 449.

Non indiget pluribus seu paucioribus ex parte operantis ad praestandum aliquem effectum, dici tamen potest modo pluribus, modo paucioribus indigere ex parte operati, sive subiecti. ad 3. p. 466

Operatio.

Operatio est finis qui cuiuslibet entis creati. art. 8. non potest esse valde estimabile, quod neque est operatio bona, nec est actuum vllius bonae operationis, sed est nullius prorsus vsus immediate, & per se. art. 8. p. 448.

Hinc gratia est summe operatiua. ibid.

Opus.

Opus legis quo sensu sunt, vel non sint necessaria. ad 6. art. 2. p. 476.

Vbi explicantur loca aliquot Scripturae & Patrum.

Opus aliquod dicitur magnum tripliciter. ad 5. ibid.

Lib. VI. De Virt. Theol.

Obedientia.

Obedientia erga Deum alia est propria subditi, alia propria filij, & indistincta a charitate. ad 3. p. 576.

Actus obedientiae proprie talis non potest efficaciter imperare actum charitatis. ibid.

Obligatio.

Obligatio moralis in Deo non datur, sed necessitas metaphysica faciendi id, quod se facturum reuelauit. ad 7. art. 4. p. 531

Index Rerum.

Obscuritas.

Obscuritas cognitionis potest coherere cum exclusionem formidinis. ad 7. art. 2. p. 535. Obscuritas fidei non impedit quominus ea sit argumentum. art. 1. p. 534. & ad 4. p. 551

Odiu.

Odiu Dei est maximum absolute peccatorum praesertim. art. 10. p. 579

Opinio.

Opinio semper actualiter formidolosa, utpote quae habet motiuum, quod est radix formidinis. art. 2. p. 532. Affirmat obiectum, & simul possibilitatem oppositi, unde non sufficit ad spem Theologicam. art. 4. p. 553

Ordo.

Ordo virtutum. Vide *Virtu.*

Lib. VII. De Passio.

Oblivio.

Oblivio amicorum, & consanguineorum grauior, quia memoria magis debita. ad 3. p. 89

Odiu.

Aliquod odium est causa alicuius amoris non tamen omnis, estque debilius amore. ad 3. & 4. p. 21. Odio conueniunt proportionaliter opposita, eorum, quae conueniunt amori. n. 1. & seqq. pag. 25. Duplex utriusque discrepantia. art. 1. p. 26. Repugnat purum odium, ibid. Motiuum odij est bonum, qui nocet malum odio habitum. ad 1. & 2. p. 27. Odium inimicitiae non esse affectum prosequituum, & causa equiuocationis in contrarium. ad 4. ibidem. Odium sui repugnat, praeterquam secundum quid & implicite ad 5. ibid. Odium vniuersale, & particulare. ad 6. art. 3. p. 28

Multiplex differentia odij ab ira. art. 3. p. 38

Opinio.

Opiniones bonorum, & malorum inducunt delectationes, & tristitias ut applicationes tantum. ad 8. p. 57

Oratio.

Oratio quamnam attestetur gratiae Dei. ad 14. art. 2. p. 106

Ordo.

Affignatur ordo rationis, & doctrinae inter passiones. n. 1. & seq. p. 12. Ordo perfectionis, & causalitatis finalis. art. 1. & 2. p. 96. Necessitatis, & causalitatis efficientis. art. 4. ibid.

Lib. VIII. De Iustit.

Oeconomus.

Oeconomus quando peccat in eligendis operariis minus idoneis, & an teneatur ad restitutionem. art. 2. p. 198

Obligatio.

Obligatio, quam respicit iustitia particularis, & correspondet iuri proprietatis est diuersa ab aliis obligationibus in conscientia etiam erga alterum. a. 15. p. 174. Et est obligatio non dilatandi se, & non restringendi alium. art. 19. ibid. Obligatio moralis non potest esse necessitas metaphysica aliquid faciendi, sed est necessitas vaga faciendi aliquid, vel peccandi, & inuendendi poenam. art. 10. pag. 153. Obligari nemo potest ad reparandum cum proprio nocumento damnum alteri illatum sine vlla sua culpa. art. 6. p. 161. Quare non detur obligatio ad eligendum statum vitae securissimum, datur autem ad electionem personae dignioris. ad 2. art. 3. & 4. p. 200

Obiectum.

Obiectum iustitiae. V. *Iur.* Obiectum iuris iurisdictionis complectitur obiecta omnium virtutum. art. 3. p. 109. Nec pertinet ad specialem virtutem iustitiae. ibid.

Lib. IX. De Incarnat.

Obligatio.

Obligatio obsequendi creaturae reddit obsequium minus aestimabile. ad 2. p. 227

Obsequium.

Obsequia omnia creaturae sunt Deo summe debita. art. 3. p. 227

Obsequium quod magis debitum est, eo negatur iniquius. ibid.

Offensa.

Offensa magnitudo unde mensuretur? ad 1. art. 7. p. 220

Opus, Operatio.

Opera mala hominis continent adaequate sua dignitate effectum reprobationis, non vero bona effectum beatitudinis. ad 12. p. 225

Operationes beatificae cur sint meliores meritoriae? ad 1. p. 282

Operationes Christi cur Theandricae nominentur? ad 1. p. 260

Operationes Christi meritoriae fuerunt omnes propriae viatoris. art. 3. p. 282

Operi apud Deum meritorio quatuor conditiones inesse debent. ab art. 1. p. 280

Ordo.

Ordo prioris, & posterioris in rebus creatis non arguit similem ordinem in decretis Dei. ad 4. p. 240

Ordines intentionis, & executionis non sunt distinguendi in diuinis decretis. n. 1. & seqq. p. 235

Lib. X. De Sacram.

Obiectum.

Obiectorum materialium diuersitas, & multiplicitas non diuersificat, & multiplicat habitus ad 7. art. 1. p. 435. Obiectum formale est mensura perfectionis habitus. art. 8. p. 447. Obiectum formale habituum voluntatis, est bonum difficile. art. 1. p. 431. Obiectum formale aliquarum virtutum est bonum, ut coniunctum cum aliquo defectu. art. 1. p. 449. Obiectum formale poenitentiae est bonum oppositum peccato, ut oppositum peccato. art. 4. p. 446. Est ignobilius obiectis aliarum virtutum. ibid. Ad obiectum formale poenitentiae reducuntur omnia bona conferentia ad ablationem peccatorum. art. 8. p. 447

Obligatio.

Deum obligari ad aliquid faciendum, est, ipsum vtile illud idem facere. ad 5. p. 303. Nullam obligationem morale contrahere potest propria aut aliena voluntate. ad 4. p. 304. Obligatio subditorum erga Principes traducitur ad vicarios in eo, in quo sunt tales. art. 4. p. 459. Obligatio querendi aliquod remedium non debet exponere periculo maioris mali. art. 8. ibid. Talis esset obligatio statim penitendi post lethale. art. 9. p. 460. Obligatio qua discerni nequit, quando incipiat obligare, nulla est. ad 5. art. 3. p. 461

Odiu.

Odiu, vnus mali multipliciter dici potest maior odio alterius mali. ad 8. artic. 1. & 5. p. 468. Quae acceptatione attritio sit odium maioris poenae, quam culpa. ibid. Odium intensiue tantum maioris poenae, quam culpa est tantum imperfectio moralis. art. 5. p. 467

Offensa Dei, vide *Peccatum.*

Oleum.

Oleum balsamo permixtum benedictum ab Episcopo est materia remota confirmationis. artic. 1. & 3. p. 385

Oleum.

Index Rerum.

Oleum adhibitum in Extrema-unctione, est symbolum nitoris conscientiae. art. 1. p. 495. Oleum oliuarum consecratum est materia remota Extrema-unctionis. art. 1. p. 492. An debeat esse consecratum ab Episcopo. art. 2. & ad 4. p. 494. artic. 2. p. 499. Cur potius adhibendum fuerit oleum, quam vinum, & balsamum. ad 2. & ad 3. p. 498

Opus.

Quæ opera dicantur vitæ, mortifera, mortua, & mortificata. art. 1. p. 492. An mortificata reuiuiscant. ibid. Vide *merita.*

Oratio.

Oratio, & quæ ad eam reducuntur, censetur inter Sacramentalia. art. 2. & 3. p. 480. Pollet specialiter vi inductiua remissionis venialium. artic. 3. ibid.

Oratio adhibita in Sacramento Extrema-unctionis, est forma huius Sacramenti. art. 1. p. 497. Debet esse deprecatoria. art. 2. ibid. Non inducit effectum ex opere operantis, sed ex opere operato. ad 1. p. 500

Ordo.

Ordo, prout est quedam dispositio plurium definitur ex Augustino. art. 1. p. 504. Ordo per se reperitur inter dispares, inter pares verò solum per accidens. ibid. Magis elucet in præstantioribus. art. 2. ibid. & ad 3. p. 506. Propterea in Ecclesia specialiter tribuitur ordo iis, qui præminent cæteris. ibidem.

Ordo dupliciter sumitur actiue, & passiue, vt sumitur actiue est Sacramentum. art. 3. & 4. p. 504.

Ordinis in quantum Sacramentum est definitio. art. 5. ibid. Definiendus fuit potius per potestatem ad mysterium Eucharistiæ, quam per potestatem iurisdictionis. ad 4. p. 506. Aliorum definitiones ad 5. ibid. Perficitur impositione manuum. art. 3. p. 504. Respicit principaliter bonum Communitatis. ad 7. p. 506

Ordines in Ecclesia sunt septem. art. 1. p. 507. Pluritas ordinum, & graduum, vnde dedicatur. art. 2. ibid. Diuiduntur in maiores, & minores, sacros, & non sacros, & cur aliqui dicantur sacri. art. 3. ibid.

Ordinem Diaconatus, & Presbyteratus esse Sacramentum est de Fide, Subdiaconatum similiter esse Sacramentum, necnon reliquos quatuor ordines est probabilis. art. 4. ibid. Omnes constant vnum specie infima Sacramentum. ad arg. p. 343. & ad 2. p. 509. Series, & ordo perfectionis ipsorum ordinum. n. 1. & seqq. p. 521

Materia ordinum quænam sit. num. 1. & seqq. p. 510.

Dissidium inter Græcos, & Latinos. artic. 2. & 3. ibid. Vera ratio concordie reiecta alia insufficienti. art. 4. 5. 6. & 7. ibid. & seq. Ea materia fuit instituta à Christo cum aliqua indeterminatione. art. 7. & 8. p. 511. & seq. Contactus materiæ remotæ est necessarius. ad 4. p. 513

Forma singulorum ordinum, & concordia Latino-rum, ac Græcorum circa eandem. artic. 9. & seq. p. 512. Forma fuit instituta cum simili indeterminatione, ac fuit instituta materia. ibid. Eadem forma est modi imperatiui. ad 4. p. 513

Ordinis minister. num. 1. & seqq. ibid. Vide *minister ordinis.*

Sacramentum ordinis, immo singuli ordines imprimunt characterem. art. 3. & 4. pag. 337. & art. 4. p. 507. & art. 1. & 5. p. 518. & seq. Character ordinis necessariò supponit characterem Baptismi non verò Confirmationis. art. 3. p. 519. Hoc Sacramentum confert vberiore gratiam, quam reliqua Sacramenta, præter Eucharistiæ, art. 2. ibid. Potest esse validum, & informè. artic. 1. p. 507. & artic. 2. p. 519. Dat potestatem ad mysterium Eucharistiæ ritè peragendum. art. 5. p. 514

Hoc Sacramentum speciali titulo supponit Baptis-

mum. art. 2. p. 516. Prærequiritur etiam ad licitam susceptionem status gratiæ, & ætas opportuna, & alia plura, quæ tamen non requiruntur ad validam susceptionem ordinis. art. 3. & 4. ibid. & ad 4. & 5. p. 518. Quilibet ordo validè potest conferri non præmissis ordinibus ordinis eodem inferioribus, Episcopatus tamen necessariò supponit præbyteratum. art. 6. p. 517. Possunt etiam validè conferri ordines nondum habenti vsum rationis. art. 4. ibid. & ad 1. & 3. ibid. & p. 518. Repugnant specialiter foeminis. art. 2. p. 516

Matrimonia contracta ab habentibus sacros ordines sunt nulla. artic. 1. p. 525. In Ecclesia Latina reddunt hi ordines illicitum eiuſdem vsum, licet contracti ante ordines sacros. ibid. Tales obligationes non sunt de iure Diuino. art. 2. & 3. ibid. Cur potius habentibus sacros ordines prohibeatur matrimonium, quam diuitia. ad 5. p. 527. Ordinibus sacris est annexa obligatio ad perfectam continentiam. art. 4. p. 525

Ordo gratiæ imitatur ordinem naturæ. art. 3. p. 342. & art. 8. p. 442. Ordo inter virtutes, & earum actus comparatione facta ad penitentiam. n. 1. & seqq. p. 445

Originale Peccatum.

Existencia peccati originalis rectè colligitur ex necessitate Baptismi in pueris. ad 4. art. 3. p. 366. Ratione talis peccati fuit peculiaris conuenientia instituenti Sacramenta, præcipue Baptismum. art. 6. & 10. p. 306. artic. 1. p. 347. Dissolutio concupiscentiæ orta ex originali non fuit pro omni tempore æqualis. art. 10. p. 306. Peccatum originale est materia iusti doloris, & actus virtutis penitentia. ad 3. p. 448. Non est materia Sacramenti penitentia. art. 1. p. 454. Eius remissio non fit per modum iudicij. ibid.

Ostiarium.

Ostiarij munus. art. 2. p. 507

Lib. I. De Deo.

P

Pater æternus. Vid. *Prima Persona Diuina.*

Peccator, Peccatum.

Beneficentia Dei erga peccatores. V. *Beneficentia.*

Querelæ Dei iustæ aduersus peccatores, & reprobos. ad 1. p. 122

Nullæ querelæ peccatorum aduersus Deum iustæ. ad 7. p. 131

Peccati malitia duplex. art. 8. p. 128

Quæ malitia peccati sit maior bonitate actuum bonorum. ibid.

Malitiæ peccati causa adæquata est solus homo. ad 10. p. 132

Peccatum quodlibet, etiam veniale, est intelligibile prudenter. ad 8. p. 131

Perfectio.

Perfecti definitio. art. 1. p. 48

Perfectio est conceptus quasi reflexus. art. 3. p. 152

Perfectio formaliter vt talis non opponitur contradictoriè vlli alij perfectioni formaliter vt tali. art. 10. p. 5

Magnitudo perfectionis, aut imperfectionis possibilis creaturarum vnde proueniat. ad 9. p. 51

Perfectio finita, quilibet cuiuslibet prædicari possunt accessione, fit maior etiam intensiue. art. 4. & 5. p. 142. Non item perfectio infinita. artic. 6. ibid.

Perfectio simpliciter simplex definitur. art. 3. p. 48

Perfectiones simpliciter simplices sunt essentialiter inseparabiles mutuo. ibid.

Index Rerum.

Perfectio Divina.

Perfectio quælibet Divina est communis tribus personis. art. 1. & seqq. p. 150
Perfectiones Divinæ cui dicantur nonnunquam pluraliter sub ea ipsa voce. ad 4. art. 4. p. 153
Perfectiones Dei primariæ, & secundariæ, quæ dicantur. ad 4. art. 3. p. 47
De earum distinctione. V. *Distinctio.*
De appropriatione ad Personas. V. *Appropriatio.*
Persona Divina.
Personæ definitio ex Boëtio. art. 4. p. 151
Persona in Divinis includit necessariò relationem; non in creatis. ad 4. art. 1. p. 152
Personæ divinæ constituuntur in se, & distinguuntur inter se per processiones, notiones, & proprietates. art. 6. & 7. p. 148
Et quidem constituuntur per hæc omnia, æqualiter, & eodem prorsus modo virtualiter intrinsecè: ratione autem nostra, prius per processiones. art. 8. ibidem.
Nec per aliud haberi potest realis earundem personarum distinctio; & pluralitas prædicato. um. art. 4. p. 153
Personarum Divinarum pluralitas non inducit Deorum pluralitatem. ad 4. art. 3. p. 150
Personæ Divinæ sunt reipsa omnino inter se æquales quoad absoluta. art. 2. p. 159
Sunt æquales, saltem negativè, quoad relativa ad intra. art. 4. p. 161
Sunt prorsus æquales, quoad effectus ad extra. ibid.
Conuenit ipsis aliqua quasi inæqualitas rationis. art. 5. ibid.
Ista æqualitas constituit relationem realem ex parte personalitatum. art. 8. p. 162
Personarum Divinarum circuminfectio. art. 3. p. 160. Missio. V. *Missio.*
Personæ Divinæ non differunt specie. ad 7. art. 2. p. 164
Personarum Divinarum dissimilitudo notionalis nullam inducit inter eas differentiam specificam, ibid.
Sed est purè materialis, art. 3. ibid.
Inter Personas divinas non est beatius dare, quam accipere; secus inter creaturas. ad 2. p. 162
Personalitates Divinæ nullam superaddunt essentiæ perfectionem per se æstimabilem. art. 1. & seqq. 150. art. 2. p. 159
Totam sui æstimabilitatem habent à Divinitate. art. 1. & seqq. 150. & ad 1. p. 151
Habent tamen ex se realitatem, & bonitatem aliquam transcendentalem. ad 2. p. 152
Distinguuntur virtualiter intrinsecè essentia Divina. art. 7. & 8. p. 142
Vt virtualiter distinctæ ab essentia Divina, non sunt obiectum motuum partiale scientiæ, aut voluntatis Divinæ, sed purè materiale. art. 3. & 4. p. 50. art. 2. & 3. p. 67. & ad 6. p. 68
Personalitatibus Divinis, vt virtualiter distinctis ab essentia, qualia conueniant prædicata. art. 4. p. 151
Personarum Divinarum proprietates sunt tres. art. 5. p. 147. Notiones quinque. ibid. Relationes quatuor. art. 4. ibid.
Personæ divinæ necessariò videntur cum eadem distinctione & claritate, qua videtur essentia, ad 4. art. 1. p. 47
Prima Persona dicitur principium & fons totius Divinitatis, duplici sensu. art. 3. p. 154
Prima persona exercet rationem principij productivi erga reliquas duas, virtute Divinitatis. art. 4. & 5. ibid.
Exercet rationem principij productivi erga secundam personam, vt fecunda ad producendum per intellectiõnem absolutam. art. 5. p. 156. erga tertiam,

vt fecunda ad producendum indiuisim cum Filio per amorem absolutum. art. 7. it id.
Prima persona respectu secundæ est Pater propriissimè. art. 6. ibid.
Quo sensu volens generat Filium. ad 5. art. 3. p. 18.
Quo sensu dicitur, maior Filio. ad 2. p. 162
Secunda persona est verè, & propriè Filius. art. 1. & seqq. p. 155. & ad 6. p. 163
Secunda Persona est intellectio passiva. art. 3. & 4. p. 155
Est Verbum. ibid.
Est imago Patris. ibid. Substantialis, & adæquata. art. 6. p. 156
Repræsentat comprehensivè etiam creaturas quatenus possibiles eodem. art. 6. ibid.
Est fecunda à intra respectu tertiæ personæ. art. 7. & 8. p. 156
Verbum Divinum procedere per intellectum, & non per voluntatem, quo sensu verum est, quo sensu falsum? ad 5. art. 1. & seqq. p. 17
Verbum Divinum quomodo dicatur missum à Spiritu Sancto. art. 7. p. 161
Personalitas Verbi Divini quomodo sanctificet humanitatem. ad 3. p. 152
Spiratio activa vna est, & eadem in Patre & Filio. art. 1. & 2. p. 157
Tertia Persona est Amor passivus. art. 7. p. 156
Tertia Persona rectè Spiritus Sanctus dicitur. ibid. & ad 5. art. 3. p. 163
Non procedit vt Filius. art. 6. & 8. p. 156. & ad 6. p. 163
Procedit ex amore comprehensivè etiam possibilitatis creaturarum. art. 7. p. 156
Quoad processionem immediatam, procedit eodem prorsus modo, à prima, & secunda persona. ibid. tanquam ab vno principio. art. 2. & 4. p. 157
Non est fecunda ad intra. art. 7. p. 156
Non distingueretur à Filio, si ab eo non procederet. art. 3. p. 158
Nec acciperet à Patre solo omnia prædicata, quæ accipit de facto à Patre & Filio. ad rat. dubit. art. 1. ibid.
Spiritus S. procedere per voluntatem, & non per intellectum, quo sensu verum est, quo sensu falsum, art. 1. ad 5. p. 17.
Quo sensu dicatur Spiritus S. scrutari, orare, clamare. ad 5. art. 1. p. 162.
V. *Processiones.*
Possibile, Possibilitas, Impossibilitas.
Possibilitas & Possibile duplex conceptus. ad 4. art. 1. & 2. p. 70
Vt possibile conceptus sufficiat ad conceptum Omnipotentis. art. 2. p. 134
Possibilitas physica creaturarum est indistincta realiter à Deo. art. 1. p. 52. ad 1. a. 2. & seqq. p. 53
Possibilitas logica creaturarum cognoscitur necessariò à Deo, sed nullo modo amatur, ad 4. art. 2. p. 70.
Possibilitas rei est inseparabilis à sufficientia eius ad esse. art. 13. p. 6
Repugnantia cuiuslibet creaturæ de facto possibilis, esset repugnantia Dei. ad 2. art. 3. p. 23. & art. 10. p. 134. & ad 6. art. 1. p. 138
Similiter non repugnantia eorum, quæ de facto repugnant esse repugnantia Dei. ad 6. art. 1. & 4. ibid. & seq.
Prædefinitio, Prædestinatio.
Prædefinitio quid. art. 4. p. 112
Prædefinitio efficax & absoluta penitentis non præsupponit præscientiam absolutam peccati. ad 4. p. 114
Prædefinitio boni operis est aliquomodo impedibilis ab homine, art. 13. p. 121. ad 4. ad 6. art. 1. & seqq. p. 122. Prædestinatio quid. art. 4. p. 109
Prædestinationis Divinæ definitio Augustiniana, cuiusque

Index Rerum.

eiusque definitionis legitima expositio. art. 3. p. 100. Definitio D. Thomæ, & nostra. art. 6. p. 110.

Datur in Deo prædestinatio ad gloriam, eaque est efficaciter & determinatè prædestinatio omnium & singulorum actuum, quibus obtinetur finis ultimus. art. 2. & seqq. p. 109

Nec aliter benefica esset. ad 4. art. 1. & 2. p. 110

Prædestinatio ad gloriam ut coronam est indistincta virtualiter intrinsecè à præscientia absoluta meritum. art. 2. & seqq. p. 112

Ratione autem nostra priorè, an posterior. art. 5. p. 113

Prædestinationis nomine intelligit Augustinus non tantum electionem ad gratiam. sed etiam electionem ad gloriam. ad 2. ibid.

Prædestinatio Diuina actiue sumpta nullam potest habere causam ex parte prædestinati. art. 1. p. 114.

Passiue sumpta non cadit sub meritum Prædestinati, aut congruum, aut condignum, secundum totam collectionem effectuum. sed tantum secundum aliquos. art. 2. 3. 5. & 6. p. 114. & seq.

Christus Dominus meruit de condigno prædestinationem omnium electorum, quoad omnes eius effectus distinctos à se, & à suis meritis. art. 4. ibid.

Alter etiam alteri potest mereri de congruo effectus prædestinationis. ibid.

Prædestinationis effectus multipliciter vsurpantur. art. 1. 2. 3. & 6. p. 114. & seq.

Prædestinatio dicitur metaphoricè Liber vitæ, ad 2. p. 116

Prædestinatio, & reprobatio sunt perfectè libera Deo. art. 1. & 2. p. 118

Aliquatenus etiam ipsi prædestinato, & reprobo. art. 3. & 4. p. 119

Deo sunt libera absolute, & simpliciter, & tantum secundum quid non libera: homini verò tantum secundum quid, & ex suppositione. art. 15. & 16. p. 121. & ad 5. p. 123

Esta libertate hominis non sequitur frustrabilitas prædestinationis, aut reprobationis diuinæ. ad 7. art. 1. & 2. p. 124

Sed necessitas vaga determinati auxilij, vel omnino non conferendi, vel conferendi per tale determinatè decretum. ad 7. art. 2. & seqq. p. 124 & seq. ad 6. art. 2. p. 123

Prædestinatio nihil ponit intrinsecum prædestinato, & connexum essentialiter, & determinatè cum eius actibus. art. 9. p. 120

Irrationalia præordinantur in suos fines, non prædestinantur propriè. ad 3. p. 110

Prædicata contradictoria.

Prædicata contradictoria non possunt esse realiter adæquatè idem. art. 4. vsque ad 9. p. 15. & seq. Nec inadæquatè in creatis; sed solum in Diuinis. art. 20. & 21. p. 76. & art. 7. & seqq. p. 142

Non possunt conuenire duabus perfectionibus Diuinis, ut sunt in se à parte rei. art. 4. & seqq. p. 15

Contradictio prædicatorum potest esse sine contradictione propositionum. art. 3. p. 14

Prædicata Diuina.

Prædicata absoluta, & necessaria Dei sumpta collectiue intelliguntur frequenter nomine essentia Dei. art. 1. p. 19

Habent rationem essentia respectu relatiuorum & terminationum liberarum Dei. ibid.

Si secundum se præcisè considerentur, sunt simul virtualiter intrinsecè. ad 4. art. 1. & 2. p. 17. Imò etiam ex modo concipiendi. art. 2. p. 19. Priora & posteriora, relatè ad connotata creata. art. 3. & 4. ibid. & seq.

Prædicata absoluta quomodo pluraliter, & singulariter per se dicantur de Deo similiter, & transcen-

dentalia. ad 4. art. 3. p. 152. Quid obseruandum in eiusmodi prædicationibus. ibid. art. 4

Qua ratione D. Dionysius significet positiuè, & negatiuè: affirmet & neget de Deo eadem prædicata. art. 8. p. 23

Non larur in Deo numerus realis quoad absoluta, sed quoad relatiua, ad 4. art. 2. p. 149

Propositiones enunciantes contradictoria de prædicatis absolutis Dei euadunt veræ præcisè propter diuersitatem realem nostrorū conceptuum quoad obliquum: non sunt tamen contradictoria. ad 6. art. 1. p. 18

Propositionum, circa prædicata Dei absoluta & relatiua inuicem collata, æquiuationes, & fallacia: vnde oriuntur. art. 11. & seqq. p. 143. & ad 4. art. 1. & seqq. p. 145

Prædicata communia tribus Personis pertinent ad Naturam, incommunicabilia ad Personalitates. art. 4. p. 153

Processiones Diuina.

Processionis expositio. art. 2. p. 147. & ad 1. p. 148.

Processiones reales Diuinæ sunt duæ: altera propria Filij: altera Spiritus sancti. art. 3. p. 147. Prior est per intellectum, posterior per voluntatem, ibid.

Vtraque processio diuiditur in actiuam, & passiua. ibid.

Hæ processiones fundant relationes Diuinas ad intra art. 4. ibid.

Constituunt, & distinguunt inter se Personas Diuinas. art. 6. & seqq. ibid.

Vid. *Persona Diuina.*

Processionum secundæ & terciæ Personæ differentia duplex. art. 3. & 7. p. 155. & 156

Spiratio actiua est vna, & eadem in Patre, & Filio. art. 1. & 2. p. 157

Productio Verbi nec actio, nec generatio sumpta productione ex præsupposito subiecto, nec causalitas, propriè dici potest: nec vilo pacto factio, ad 3. p. 162. Sed propriissimè est generatio, quæ suum principium denominat Patrem, & terminum productum denominat Filium. art. 1. & seqq. p. 155.

Processus infinitus.

Absurditas processus infiniti causarum, & effectuum non vsque ad eò facile demonstratur, præsertim in sententia Aristotelis, & Diu. Thom. art. 19. p. 7.

Processus infiniti consideratio affirmatiua perturbat intellectum, serenat negatiua. ad 6. p. 10

Providentia Diuina.

Pro uidentia quid. art. 1. p. 90

Providentia Diuina probatur ex scriptura, & ratione. art. 2. ibid. definitur. art. 3. ibid.

Præsupponit scientiam mediam. art. 4. & seqq. p. 60.

Constituitur non solum realiter, sed etiam virtualiter intrinsecè per actum intellectus, & voluntatis. art. 3. & 5. p. 90

Quæstio de formali constitutione Diuinæ providentiæ est realis, & utilis art. 5. ibid.

Ratione nostra consistit primario in actu Intellectus. ibid. non purè imperatiuo. art. 6. p. 91. Sed comprehensiuo mediorum quatenus ordinabilitum inter se, & ad fines præintents, & directiuo electionis efficaci ipsorum; qualis actus est scientia simplicis intelligentiæ, & media. art. 8. ibid. non scientia visionis. art. 8. ibid.

Providentia Diuina est æqualis, secundum se, circa omnia. art. 8. p. 91. Etiam circa minima. ad 2. p. 92.

Ex parte tamen honorum, est specialissima circa substantias rationales. ibid.

Non arguitur vllus in ea defectus ex monstris, aut fortuitis rebus. ad 2. ibid. Aut ex his, quæ nobis videntur solum nociuæ, ad 3. ibid. aut ex contraria piorum, & impiorum sorte ad 5. ibid.

Prout

Index Rerum.

Providentia creata est utilis, & necessaria rebus creatis, non tamen sufficit sine providentia, Divina. ad 4. p. 92
Providentia Divina circa res omnes, & singulas constituitur adæquate vñico decreto virtualiter intrinsecè indivisibili, art. 2. & seqq. p. 93, & seq.
Providentia Dei ordinaria adstringitur certis naturæ legibus, quas prætergredi non potest, art. 5. & seqq. p. 99
Necessitatur ad non negandum sine compensatione (quæ non nisi raro induci potest) quod optimum, & proportionatum est rebus, art. 6. & seqq. ibid.
Providentia Dei purè naturalis potest esse, & est specialiter gratiosa erga aliquos, art. 1. & 2. p. 106.
Primum ex libero delectu temporis & loci, pro generatione cuiusque, art. 3. ibid.
Deinde ex libera electione motuum causarum externarum, cum spirituum vitalium, aliorumque humorum, art. 5. ibid.
Hæc providentia est prospera fortuna actiue sumpta, art. 6. ibid.
Distinguitur tamen à fortuna iuxta utriusque acceptiones varias tum vulgi, tum Theologorum, art. 6. ibid.
Providentia Dei supernaturalis existentiæ, art. 1. p. 108.
Divisio in miraculosam, & non miraculosam, ibid.
Providentia prædestinata, V. *Prædestinatio*.
Actus liberi creati sunt præcipua materia Providentiæ Divinæ, art. 5. p. 60
Infallibilitas actuum Providentiæ Divinæ non tollit indifferentiam proximam arbitrij creati, art. 9. & seqq. p. 120. Idque beneficio scientiæ mediæ, art. 11. ibid.

Punitio Divina.

Punitio propriè Deo competit, art. 5. p. 84. Ultio metaphoricè, ib. Deus puniendo intendit bonum, cuius sunt capaces illi, qui puniuntur, art. 6. p. 85. & ad 4. p. 86
Punitio Divina est essentialiter citra condignum, ad 11. art. 1. p. 132
Punitio seu humana, seu Divina, attendit gravitatem, non durationem delicti, ibid.

Lib. II. De Ang.

Peccabilitas, Peccatum.

Peccabilitas proxima convenit Angelis ex natura rei, art. 2. p. 238. Et omni substantiæ creatæ ac creabili, art. 4. & seqq. p. 239. Peccabilitas physica tollitur per solam visionem Dei immediatam, art. 6. p. 240. Cognitio abstractiva inter omnes possibile perfectissima, solam facit impotentiam moralem peccandi, art. 4. p. 239
An poterint Angeli peccare venialiter, ad 8. p. 241
Peccatum destruit id, quod intendit, ad 5. e. 1
Peccasse Angelos in primo instanti est erroneum, art. 1. p. 243. In primo instanti habuerunt impotentiam moralem peccandi ex natura rei, art. 2. & seqq. ibid. Non autem impotentiam physicam, art. 7. & seqq. p. 244
Peccatum primi instantis cur tribueretur Deo, ad 3. p. 246
Peccati Angelorum obiectum non potuit esse aliquid utile, art. 1. p. 248. Primum peccatum eorum fuit superbiæ, art. 1. & 2. ibid. Non poterant peccare appetendo aliquid impossibile, etiam quoad modum, art. 3. ibid. Peccatum eorum non fuit appetitus diviniæ æqualitatis, nec unionis hypostaticæ, nec beatitudinis supernaturalis per suas præcisè vire

art. 4. ibid. Sed nimius amor beatitudinis naturalis, art. 6. p. 249

Perfectio.

Perfectio vt talis non repugnat alteri perfectioni, ad 3. p. 177
Perfectio naturæ Angelicæ fuit ex natura rei mensura donorum supernaturalium, art. 1. p. 235. Perfectio Angelorum, Vide *Angelus*.

Phantasia.

Phantasia est causa compositionis, aut divisionis in intellectu, art. 1. p. 210

Plura.

Plura per modum plurium an cognoscat Angelus, Vide *Cognitio Angeli*. In pœnam non sunt privati bonis naturæ determinatè exigitis, sed tantum donis omnibus supernaturalibus, art. 2. p. 57

Potentia.

Potentia actiue substantiæ non identificantur cum illa adæquate, art. 1. p. 219. Potentiæ sunt per se ipsas immediatè relatiue transcendentaliter, art. 4. ibid. Potentiæ intellectiue & volitiue non distinguuntur à substantiæ, ab art. 2. p. 219

Præsentia.

Præsentia Angeli ad locum est duplex, art. 3. p. 193

Princeps.

Princesps dæmonum, art. 2. p. 260

Producere.

Producere immediatè quidquam purè physicum nequit Angelus, art. 1. p. 261
Neque vnus Angelus alterum, ibidem.

Lib. III. De Act. hum.

Peccatum, Peccator.

Peccatum omissionis, & commissionis exponuntur ad 3. p. 317
Materiale, & formale peccati, art. 10. p. 357
Peccati lethalis, & venialis differentia, ad 6. p. 358
Peccatum philosophicum, Vide *Bonitas, & malitia philosophica*.
Omne peccatum, tam commissionis, quam omissionis priuat aliqua rectitudine debita, ad 5. p. 346 & 2. ibid.
Solu homo est auctor peccati non Deus, ad 2. p. 346
Quæ pericula vetantur sub peccato, ad 2. art. 1. & 2. p. 337
Peccatum essentialiter inevitabile absque auxilio supernaturali connectitur intrinsecè cum illo non tamen est supernaturale, ad 5. p. 314
Peccati malitia, Vide *Malitia*.
Nullum peccatum præcedens potest augere vim demeritoriam peccatorum subsequenti, ad 6. p. 374
Amor Dei erga peccatorem simul cum odio peccati, ad 4. p. 382

Perplexitas.

Repugnat casus perplexitatis continentis in se necessitatem peccandi, ad 2. art. 3. p. 350

Pœna.

Pœna peccati non potest præcedere peccatum, art. 4. p. 387
Vtiliter proponitur à Deo, a. 4. p. 360. & ad 2. p. 377
Honestè vitatur, ad 8. p. 375

Præceptum.

Præceptum affirmatiuum, & negatiuum exponuntur ad 3. p. 317
Præceptum differt à consilio ex parte obiecti directi, art. 6. & seqq. p. 231

Premium.

Premij ratio, ad 2. & ad 6. p. 365
Vtiliter necessariò proponitur à Deo, art. 4. p. 363, & ad 11. p. 376

Honestè

Index Rerum.

Honestè appetitur. ad 5. p. 374
Repugnat, vt præmium sit prius tempore, quam meritum puræ creaturæ. art. 1. & seq. p. 386
Præmium, & meritum connectuntur inter se, & inuicem dependent ex natura rei. art. 1. & seq. p. 389
Donum conferibile in præmium magis dependet à merito ex natura rei, quam effectus quilibet à sua causa efficienti. art. 3. & 4. ibid.
Non est de ratione præmij vt sic vt sit negabile posteo merito. ad 1. art. 1. p. 390
Sed solum de ratione præmij humani. ad 1. art. 2. & 3. ibid.
Implicat reuelatio de nullo præmio conferendo propter opus bonum iusti viatoris. ad 5. art. 2. p. 374
Probabile est nullum actum liberum posse esse præmium ratione sui immediatè. art. 2. ad 1. p. 390
Probabilius tamen est quatenus pronenit à Deo posse esse præmium. art. 2. ibid.
Privatio.
Omnis cuiusvis boni privatio est indistincta realiter ab aliquo alio bono. art. 3. & seq. p. 356
Vide *Negatio.*
Probabilitas. Vide *Opinio.*
Promissio Dei. Vide *Deum.*

Lib. IV. De Gratia.

Pelagius.

Pelagius duos errores committebat circa Gratia necessitatem. Primus quo negabat Dei immediatam providentiam, quæ miseretur cuius vult: quem vult indurare; suppeditando, & subtrahendo cui vult cogitationem congruam. Secundus quo dicebat opera salutaria non esse supra vigorem naturæ. Contra primum errorem arguit Augustinus sub terminis generalibus. Contra secundum usurpat terminos magis particulares, ex quibus Gratiam salutarem intrinsecè per Christum ostendit. ab art. 2. ad 1. pag. 421. & seq. Hinc etiam mod Augustini argumenta probantia requiri ad aliquod bonum opus Gratiam acceptam sub terminis vniuersalibus, non probant de Gratia salutari, & intrinsecè per Christum. ibid.

Præceptum.

Præceptum diuinum non est separabile à physica sufficientia ad eius impletionem, multiplex huius probatio. art. 3. p. 299. Item nec consilium est separabile ab hac sufficientia. ibidem. Nec solum non est separabile à potentia Physica, sed neque à morali per se loquendo. art. 1. p. 399. Potentia moralis obseruandi totam legem Dei est debita naturæ puræ, non est debita lapsæ. art. 3. p. 416

Pudicitia.

Pudicitia, & alia dona Dei, seu virtutes sunt datæ homini, ad hoc, vt pugnet cum imperfectionibus aliorum Dei donorum, nec hoc inconuenit. ad 2. p. 419

Puer.

Pueri decedentes absque Baptismo qualiter iuste priuentur beatitudine naturali, & supernaturali. art. 1. ad 4. p. 416

Lib. V. De Iustif.

Participatio.

Participatio naturæ diuinæ quomodo sit communis omnibus creaturis, & peculiaris gratiæ. Vide *Gratia.*

Peccator.

Peccator non ex eo præcisè, quod cesset à peccato definit esse auersus à Deo, sed necesse præterea est, vt conuertatur ad Deum. art. 3. p. 450
R. P. Esparza *Curs. Theol.* Tom. II,

Peccatorem dum est peccator tali odio prosequitur Deus, quali nullum non peccatorem, & tale illi malum infligit, quale nulli est infligibile, qui peccator non sit. art. 5. p. 464. Cui Deus remittit peccata non est amplius peccator. art. 6. ibid. Peccator potest de malo transire in bonum de potentia absoluta absque vilo suo actu dispositiuo liberè elicitio. art. 1. & seq. p. 478

Peccatum.

Peccatum actuale postquam transactum est aliquo modo perseverare, & auctorem illius dici, & verè esse peccatorem de fide est. art. 1. p. 451. Probatur id ex professo ab Augustino. ibidem. Ex peccato actuale præterito resultare in anima maculam est item de fide. art. 2. ibid. Ratio vtriusque dogmatis redditur conuenientissima ex D. Thoma. artic. 3. p. 452

Peccatum actuale quomodo transeat in habituale. ad 7. p. 454. Per quid differat ab eodem. ad 9. & 10. ibid. & seq. Vide *Peccatum habituale.*

Peccatum irremissibile absque prænata dispositione non potest hoc habere ex magnitudine malitiæ, sed ex connectione intentionali cum fide, quod peccatum absque illa non remittitur. ad 8. p. 480

Peccati habitus permanentia necesse est, vt includat actualem aliquam permanentiam alienius effectus, seu quasi effectus ipsiusmet peccati actualis. art. 4. p. 452

Peccatum habituale non constituitur per effectus positivos peccati intrinsecè inherentes peccatori cuiusmodi sunt habitus disponentes ad peccatum, & memoria peccati commissi. art. 5. ibid. Nec per positivos extrinsecos, qui tandem rediguntur ad notitiam diuinam de peccato commissio, & ad odium diuinum aduersus peccatorem atque voluntatem puniendi ipsam, quorum nullum pertinere potest ad constitutionem intrinsecam peccati habitus in ratione talis. art. 6. & 7. ibid. Constituitur igitur per aliquid priuatiuum. art. 7. ibid. Non tamen per effectus priuatiuos extrinsecos peccatori, puta priuatione scientiæ Dei de innocentia, &c. ibid. Nec per priuationem notitiæ inherens peccatori de propria innocentia, seu per priuationem habitus acquisiti boni oppositi habitui vitioso inducto per peccatum. ibid. Nec priuatione virtutum moralium supernaturalium. artic. 9. p. 453. Nec priuatione fidei, aut spei. ibid. Sed solius Charitatis. art. 10. ibid. Vnde peccatum habituale quoad puram habitualitatem proxiè distinctam ab actualitate peccati existentis in se intrinsecè consistit in priuatione gratiæ, quæ identificatur cum Charitate. ibidem. Adæquate verò constituetur per peccatum præteritum, & præsentem gratiæ priuationem. ibid. & ad 12. p. 455. Tota tamen malitia ipsius imputabilis peccatori immediatè ratione sui est omninò indistincta à malitia peccati actualis. ibid. ad 4. p. 454

Peccatum habituale includit in conceptu suo adæquato titulos ob quos inducta est priuatio gratiæ ad 2. p. 453. Hinc fit, vt eadem gratiæ priuatio si cum diuersis titulis inductiuis eiusdem accipiatur constituere possit magis, vel minus peccatorem. ibid. Scoti sententia de peccato habituali excutitur. ad 6. & 7. p. 454. Consistat ne in reatu pœnæ. ibid. Quomodo incipiat, & desinat. ad 8. ibid. Non differt ab actuali per additionem alicuius de nouo, sed potius per subtractionem. ad 10. p. 455

Peccatum habituale dicendum ne sit haberi per ens rationis. ad 10. ibid. Absolutè dicendum est consistere in priuatione gratiæ, & cur. ad 12. ibid. Quid vocetur in examen quando quaritur in quo consistat peccatum habituale. art. 11. p. 453. Venialis peccati

HHh

peccati

Index Rerum.

peccati perseverantia & habitualitas per quid habeatur. ad 9. p. 454

Peccatum habituale in statu puræ naturæ non potest constitui per privationem gratiæ, dato etiam quod aboleri non possit, nisi per gratiam. ad 8. ibid. Item per quid deleteretur in puræ naturæ. ibid.

Peccati habitualis auctor nullo pacto dici potest Deus etiam si conseruet privationem gratiæ, qua ipsum intrinsicè constituitur, & cur. ad 4. ibid. & ad 2. p. 457

Peccatum habituale tolli potest de potentia absoluta nullo interveniente actu peccatoris. ab artic. 1. p. 478

Peccatum mortale habituale per quid habeatur. Vide *Peccatum habituale*.

Peccatum mortale priuat summo bono quatenus est bonum sibi ipsi. artic. 2. p. 460. Est maius malum quam pœna sensus, & pœna damni etiam simul sumptis. ibid. Vide *Pœna, Malum pœna*.

Peccatum mortale magis auertit à Deo quàm ad eundem conuertat actus charitatis elicitus à viatore. ad 2. p. 483. Continet vi sua demeritoria auersionem habitualem à Deo. ibid. & art. 7. p. 482

Peccatum voluntarie commissum de potentia absoluta tolli potest absque retractatione actuali, aut dispositione peccatoris ad gratiam. ab artic. 1. p. 478

Peccatum commissum in statu puræ naturæ remitti potest absque infusione vltius doni supernaturalis, per actum dilectionis naturalis etiam si in statu eleuationis non possit tolli formaliter, sed tantùm dispositiue ab actu charitatis. ad 7. p. 484

Peccatum non est motuum diuinæ voluntatis punitiue quatenus perseverans, sed cum primum actualiter existit quatenus actualiter existens est causa tum æternæ punitiōis, tum æternæ perseverantiæ habitualis sui nisi aboleatur per gratiam. ad 6. p. 470

Peccatum hominis eleuati ad finem supernaturalem est intrinsicè deterius peccato existentis in pura natura. ad 3. p. 466. Quomodo comparetur cum actu honesto retractatio peccati in ordine ad gignendam permanentiam, & habitualitatem. ad 5. ibid. Connectitur essentialiter cum voluntate Dei subtrahendi ius, & aptitudinem proximam ad vltimum finem atque odio habendi, vt inimicum huiusmodi peccatorem. artic. 3. p. 469. Ex connectione quam habet cum donis supernaturalibus nullam sortitur perfectionem, sed potius imperfectionem. ad 5. p. 470. Nec de potentia Dei absoluta remitti potest absque infusione gratiæ. n. 1. & seqq. p. 463

Peccatum originale neque Christum Dominum, neque B. Virginem infecit. artic. 7. & 8. p. 457. A cæteris omnibus contrahitur. ibid. Consistit essentialiter, & primario in priuatione gratiæ tanquam in vltimo suo complemento, secundariò verò, & accidentaliter in priuatione aliarum virtutum. ar. 9. ibid. Exponitur accommodatissimè ab Augustino. Cuius sententia in re non differt à nostra, nec D. Thomæ sententia. ad 1. ibid. & ad 5. art. 2. p. 458. Non constituitur formaliter per rebellionem appetitus, & concupiscentiam, licet benè per illam explicetur tanquam per materiale peccati. ibid. Quid dicendum de concupiscentia quatenus subest reatu. ad 1. p. 457. Includit intrinsicè, & essentialiter ipsummet Adæ peccatum moraliter perseverans per ipsam gratiæ priuationem. ad 4. p. 458. Cur dicatur traduci medianè corpore. ad 5. ibid. Cur Adæ peccatum potuerit immediatè per se ipsum denominare nos peccatores, cum iustitia, & meritum Christi, atque Adæ pœnitentiæ non pos-

sint immediatè, ac formaliter per se ipsas nos constituere iustos, merentes, aut pœnitentes. ad 6. ibid. Quomodo sit voluntarium, & propriè peccatum respectu Posterorum. artic. 8. p. 457. & ad 7. p. 458. Et non solummodo translatiue, vt voluit Durandus cuius sententia tolerari non potest. ibid. Est materia iustæ punitiōis, & exprobatōis. ad 7. art. 1. ibid. Inest vnicuique proprium, & cur. art. 1. ibid. Optima congruentia alligatiōis voluntatum posterorum voluntati Adæ quoad retentionem, vel amissionem Iustitiæ originalis. artic. 4. & 5. p. 450. Vide plura in hanc materiam, conductiue verbo. *Adam*.

Peccatum veniale non priuat gratia, nec vllò alio dono permanenti ex sua natura. ad 9. p. 454. Quam maculam inducat in animam, & quomodo. ibid. Soùm priuat pulchritudine actus debiti. ibid. Per quid perseveret habitualiter. ibid. Deletur per actum pœnitentiæ. ibid. Vide etiam. ad p. 466

Peccatum veniale non inducit, nec tollit eius remissionem odium Dei simpliciter aduersus peccantem. ad 2. ibid. Quid impeditur per ipsum, & quid restituatur per eius remissionem. ibid. Remissio venialis, quæ fit per Sacramentum nunquam fit per aliquid pure extrinsecum ad 2. ibid.

Peccatum veniale est minus malum, quam pœna peccati lethalis, licet absolutè loquendo vtrumque sit ineligibile. ad 9. p. 462

Peccati remissio. Vide *Remissio*. Vide etiam *Gratiæ infusio. Iustificatio*.

Peccatum quam oppositionem habeat cum habitibus virtutis, seu acquisitis, seu infusis. Vide *Habitus Virtus*.

Pœna.

Pœnæ reatus indistinctus realiter à peccato. ad 6. p. 454. Nulla pœna peccati constituere potest peccatum secundum malitiam eius moralem imputabilem immediatè ratione sui. ad 2. p. 457. Necesse tamen constituit habituale. ibid.

Pœna est minus malum quam culpa. n. 1. & seqq. p. 459

Pœna damni cur sit maior quàm pœna sensus. artic. 1. p. 460

Pœna. Vide *Culpa*. Vide etiam *Malum culpa, & Malum pœna*, quibus in locis plurima habentur de ipsa.

Perfectum.

Perfectum dicitur ab Aristotele, quod est dispositum secundum naturam. *Tò secundum naturam*, prout includitur in ipsius definitione duplex acceptio. artic. 5. p. 448. & ad 5. p. 449

Permanentiæ.

Permanentiæ alicuius præteriti constituitur per aliquem effectum, seu quasi effectum ab ipso essentialiter dependentem nec aliter intelligi potest. artic. 4. p. 452

Phantasia.

Phantasia deludente sæpe inficiuntur falsitate cognitiones humanæ veræ quoad substantiam, & hinc variatio contingit in affectibus humanis rebus inuariatis; quod contingere nequit in diuinis. ad 4. p. 443

Posterius.

Posterorum Adæ voluntates optima ratione alligatæ fuerunt voluntati ipsiusmet Adæ quoad transfusionem, vel amissionem iustitiæ originalis. artic. 4. p. 450. Vide *Adam, Peccatum originale*.

Præmium.

Præmia, & supplicia, quæ Deus rependit meritis de condigno, & peccatis non minori necessitate ad ea consequuntur quàm ad causas necessarias effectus

Index Rerum.

actus ipsarum pure physici. ad 3. p. 470. Contineri non possunt in virtute actiua physica actus boni aut ipsius operantis, sed dependent a virtute remuneratoris. *ibid.*

Præteritum

Præteritum ad hoc, vt dicatur permanere, & perseverare quid requiratur, vide *Permanentia*.

Privatio

Privationes actuum diuinorum identificantur re ipsa cum actibus positivis oppositis. art. 8. p. 452.

Privatio Gratia, vide *Gratia privatio*.

Prioritas

Prioritas mutua inter gratiam sanctificantem, & dispositiones ad ipsam exploditur. ad 3. art. 2. & 3. p. 474. Male illius patroni confugiunt ad auctoritatem Aristoteli, & Augustini, quæ potius nobis fauet. *ibid.*

Puniri

Puniri non esse malum, sed fieri pœna dignum quomodo intelligendum. ad 5. pag. 454. & artic. 3. p. 460.

Lib. VI. De Virg. Theol.

Paganismus

Paganismi expositio, & differentia ab Heresi, & Iudaismo, art. 1. & 2. p. 591. Necnon ab art. 9. p. 592. Quo pacto idem iudei sit deterior. art. 14. *ibid.*

Peccatum

Peccatum nunquam prouenit ex amore boni nimis absolute magni, aut ex amore eius nimio. ad 1. p. 595.

Peccatum lethale non potest componi cum charitate, & amicitia Dei, peccabilitas potest, vide *Charitas*, & *Amicitia*. Peccatum lethale est essentialiter punibile aeterna damnatione. art. 5. p. 544. Per peccatum antepositum Deo creatura. art. 1. p. 496. Peccatum non potest fieri in sensu composito actualis certæ notitiæ de eius futuritione præhærens per fidem. ad 2. p. 564.

Pœna

Pœna nunquam infligenda ante delictum. art. 11. p. 504. Pœna augetur per quodlibet nouum peccatum etiam minus graue quam sint præcedentia. art. 5. p. 579. Pœna proportio cum pœnio. *ibid.* Pœna damni in inferno constituitur per intimacionem diuinæ sententiæ notificatam damnatis circa ipsorum reprobationem, art. 3. p. 562.

Pontifex

Pontificem Romanum determinate pro tempore quocumque existentem esse Christi Vicarium est de fide. art. 12. p. 549. Quando primum incipiat hoc credi fide diuina. art. 13. *ibid.*

Possibilitas

Possibilitas, & credibilitas alicuius obiecti, non sunt euidenter conuertibiles ad inuicem. ad 1. p. 516.

Præceptum

Præceptum fidei, & spei cur non expressum in decalogo, ad 4. p. 596.

Præsumptio

Præsumptio opponitur magis spei quam timori. ad 4. p. 602.

Prioritas

Prioritas naturæ non constituitur extrinsece per Decreta Dei, sed ipsis rebus inest. ad 3. p. 500. Prioritas virtutum desumitur ab ordine actuum virtutis. n. 1. & seqq. p. 505.

Probabilitas

Probabilitas alicuius assensus requirit fundamentum aliquod magnum non solum absolute, sed etiam comparative. ad 1. p. 519. Probabilitas fidei non tollit eius meritum, aut potentiam dissentendi. ad 3. p. 520.

R. P. Esparza Curs. Theol. Tom. II.

Promissio

Promissiones Dei proprie tales sunt supernaturales. art. 3. p. 553. & ad 2. p. 554. Promissio diuina ingreditur in obliquo obiectum formale spei. art. 2. p. 556. Promissio diuina beatitudinis non potest stare simul cum reuelatione reprobationis. art. 7. p. 563. Vide *Spes*, & *Reuelatio*.

Propositiones

Propositiones particulares metaphysica euidentia contentæ in vniuersalibus a Deo reuelatis sunt credibiles fide diuina. art. 9. p. 548. Vide *Fides*.

Pueri

Pueri recipiunt in baptismo habitus supernaturales per se infusos non minus quam adulti. ad 4. p. 488.

Lib. VII. De Pass.

Paruipensio

Paruipensio quatenus difficulter vindicabiliter est vnicæ causæ iræ. & seqq. p. 87.

Passio

Tripliciter dicitur. art. 1. p. 2. Strictè sumpta connotat resistentiam passi. art. 2. *ibid.* Conuertitur cum actu appetitus sensitui. art. 4. *ibid.* Definitio eius. art. 6. *ibid.* Passio late sumpta magis conuenit apprehensioni quam appetitioni. ad 2. p. 3.

Diueritas passionum est ex sola diueritate obiectorum. n. 1. & seqq. p. 3. Nec fieri potest, vt differant inter se ex solo modo tendendi. art. 7. p. 5. & ad 6. pag. 7. Passiones omnes sex binariis continentur. art. 9. p. 6.

Passiones non sunt vniuersaliter malæ ex suo conceptu. n. 1. & seqq. p. 7. Antiqua de hoc controuersia fuit potius de voce. art. 1. p. 8. Omnes passionnes sunt nociuæ saltem secundum quid. art. 3. *ibid.* Dururnitas continua cuiusvis passionis nocet simpliciter, & tendit ad interitum animalis. artic. 4. & 5. *ibid.*

Passiones subsunt imperio rationis, & qualiter. n. 1. & seqq. p. 10. Non parent in instanti. art. 5. p. 10.

Ordo inter passionnes. Vide *Ordo*. Passiones principales esse quatuor. ad 8. p. 98. Remedia passionum sunt solæ virtutes. p. 107. Doctrina de passionibus quatenus sit necessaria Theologo. art. 5. p. 108.

Diuisio Passionum in innaturales, & naturales, finitas & infinitas, earumque comparatio. n. 1. & seqq. p. 92. Ea diuisio est communis omnibus passionum speciebus. artic. 6. pag. 94. Comparatio mutua passionum relate ad vltimum finem. n. 1. & seqq. p. 99. Passiones fundari in primis quatuor qualitatibus, eisdemque proportionari. art. 4. p. 102.

Paulus Apostolus

D. Pauli Apostoli difformitas vniformis ante, & post conversionem. art. 2. p. 102.

Peccatum

Peccatum secundum se non est obiectum timoris. ad 4. p. 80.

Pœnitentiæ passio nihil differt a tristitia. art. 5. p. 51. Non est de opere malo pure præterito. ad 5. p. 56.

Possessio

Possessio bonorum reddit grauiorem iacturam eorum. ad 4. *ibid.*

Possibile

Possibile, & impossibile dicuntur dupliciter, & vno modo sunt sensibilia, alia non sunt. ad 2. a. 3. p. 62.

Potentia

Potentiarum distinctio ab anima, & inter se non est prima, & præcipua ratio distinctionis actuum. ad 1. p. 6.

HHh 2

Potest

Index Rerum.

Potestas.

Potestas, cui resisti non potest, per se praevis est causa tristitia. ad 2. art. 2. p. 55

Privatio.

Privatio boni intrinsecè afficiens magis contristat, quam quae afficit, seu denominat extrinsecè. ad 3. art. 2. ibid. Privatio boni prae habiti tristior, quam non prae habiti. ad 4. pag. 56. Privatio formalis est una vnius, sed fundamentalis potest esse multiplex. ad 1. p. 81

Providentia.

Consideratur perfectio providentiae Dei in coniungenda aequalitate hominum ad vltimum finem cum inaequalitate ad fines proximos. ad 6. art. 5. p. 104

Puer.

Pueri bonae indolis aequè facillè euadunt probi, & prau. art. 3. p. 102. Quales pueri sint applicandi ad Ecclesiastica ministeria. ad 5. p. 104

Pulchritudo.

Pulchritudo est causa amoris. ad 3. pag. 18. Discrimen pulchri à bono pulchro. ibid.

Lib. VII. De Iust.

Pater.

Pater. Vide *Filius*. *Peccatum*. Peccatum lethale est sufficiens ad obligationem venialem. art. 2. p. 174. Peccatum veniale iniustitiae tunc solum inducit obligationem grauem restituendi, cum includit in se contractum validum de quantitate per se sufficiente ad lethale, & differentia inter peccatum veniale deliberatum, & indeliberatum quoad hoc. art. 9. p. 175. Peccatum furand. & non restituendi quomodo differunt. ad 1. p. 186.

Præceptum.

Præceptum aliud affirmatiuum, & aliud negatiuum, vbi de vtriusque differentia. art. 1. p. 186. Præceptum restitutionis est negatiuum, & obligat pro semper. ibid. Præceptum de peragenda poenitentia & satisfactione est affirmatiuum, ad 2. art. 1. ibid.

Præferibilia.

Præferibilitas consequitur ad aliquem determinatum gradum perfectionis conuenientis præferibili, ideoque non valet declarare essentiam rei præferibilis. art. 4. p. 111. Conuenit habenti ius respectu aliorum. art. 1. p. 112

Præsumptiones.

Præsumptiones non licet facere absque speciali fundamento, nisi secundum plerumque contingentia. art. 3. p. 182

Princeps.

Princeps ad subditos dupliciter comparari potest, & vtraque comparatione inter Principem, & subditum intercedit iustum simpliciter, art. 12. p. 121.

Promissio

Promissio diuina, quid superaddat voluntati faciendi aliquid, & quale sit in hoc discrimen inter promissionem diuinam, & humanam. art. 9. p. 153.

Publica.

Publica potestas potest adiudicare res vnius alteri nulla existente culpa, sed ita postulante bono communi. ad 3. p. 165

Pueri.

Pueri, amentes, dormientes, & similes quo sensu dicantur habere ius. ad 5. p. 119

Puniri.

Puniri addit peculiarem materiam doloris super malo illo, quod infligitur in poenam. art. 1. p. 157

Lib. IX. De Incarn.

Peccatum, Peccare.

Peccare Christus non potuit in sensu composito vnius hypostaticæ, nec in sensu diuino ciuilem. art. 3. & 4. p. 264

Peccati ineligibilitas vnde proneniat? ad 4. p. 211

Peccato lethali inest vis impeditiua bonorum merminata. art. 1. p. 223

Peccatum auferri de potentia absoluta potuit absque Incarnatione. n. 1. & seqq. p. 218

Peccatum lethale plus auferit quam reponat actus charitatis. ad 2. p. 224

Peccatum originale, & personale se habent vt excedens, & excessum. n. 1. & seqq. p. 254

Peccatum philosophicum, ac ciuile est incomparabiliter minus Theologico. ad 17. art. 2. p. 226

Peccatum veniale cur sit compensabile ad aequalitatem. ad 14. p. 225

Peccatum quocumque est impossibile ex natura rei, est etiam impossibile de potentia absoluta. art. 3. p. 264

Personalitas.

Personalitas sanctificat humanitatem Christi ipsa sanctitate diuinitatis. ad 3. p. 256

Photinus.

Photini error circa Christi hypostasim. art. 3. p. 246

Plura.

Pluribus intentus cut minor est ad singula sensus. ad 3. p. 262

Pœna.

Pœna peccati lethalis non est infinita simpliciter. ad 1. p. 220

Potestas.

Potestas homini data est maior ad bonum quam ad malum. ad 11. p. 225

Potestas nihil merendi in Christo separari non potuit à potestate aliquid merendi. n. 1. & seqq. p. 25

Potestas petendi dispensationem à præcepto, non soluat Christi indifferentiam cum tali præcepto. art. 2. p. 278

Potestas præmiandi in Deo est maior potestate merendi in homine. ad 4. p. 230

Præceptum.

Præceptorum nomine, dum de Christo sermo est, intelligenda sunt diuina simplicia mandata. art. 9. p. 270

Præceptum non inducit physicam necessitatem, sed moralem obligationem. art. 2. p. 278

Premium.

Premio cur maius bonum inest quam meritis, & è contra minus malum sit in pœna, quam in peccato? ad 6. p. 224

Principium.

Principium meriti cur non cadat sub meritum? art. 1. p. 245.

Proportionalitas.

Proportionalitas actuum nostrorum cum obiecto simpliciter infinito non est arithmetica, sed geometrica, & similitudinaria tantum. ad 1. art. 2. p. 220

Propositiones.

Propositiones negatiuæ apud Scholasticos atque in stylo dogmatico non eandem semper vim retinent. ad 3. p. 244

Providentia.

Providentia Dei cur abstinere possit ab infligenda pœna, non autem à dando præmio. ad 4. p. 213

Providentiæ diuinæ vniuersalitas exponitur. art. 13. p. 238

Punire.

Punire citra condignum, & præmiare ultra conditum quo sensu Deo conueniat? ad 2. art. 2. p. 221

Lib. X.

Index Rerum.

Lib. X. De Sacr.

Panis.

Panis triticus est materia Eucharistiae necessaria necessitate Sacramenti. art. 1. p. 397. & art. 2. ibid. Colligitur ex verbis ipsius consecrationis. art. 5. p. 413. Nomine panis triticei quid veniat. art. 3. p. 397. & ad 6. p. 398. Sufficit tum azimus; tum fermentatus. ad 4. artic. 2. ibid. Species panis intrinsecè constituunt Eucharistiam. art. 1. p. 411. Ex vi verborum consecrationis amittunt unionem cum substantia panis. artic. 14. & 15. pag. 410. & art. 3. p. 413. Indidem colligitur definitio substantiae panis. ibid.

Parochus.

Parochiale beneficium habet adiunctam Iurisdictionem requisitam ad ministrandum Sacramentum poenitentiae. art. 4. p. 484
Parochus est minister ordinarius Baptismi. artic. 3. p. 360. Est minister Extremae unctionis. artic. 1. p. 499. Ipso nolente alij Sacerdotes non licite ministrant extremam unctionem. ibid. Habet obligationem grauem illam ministrandi. ad arg. p. 502

Patriarchatus.

Patriarchatus, Summus Pontificatus, & similes gradus non imprimunt characterem. ad 5. p. 521

Patrinus.

Patrinorum necessitas in susceptione Baptismi. n. 1. & seqq. p. 363. Sunt necessarii ob Parum aliquando inidoneitatem ad erudiendum, & nimiam in iis curam temporalium. ad 3. p. 364. Eligi debent tales, qui subsistant ad docenda necessaria ad salutem. ad 4. ibid. Patrini praecipui nequeunt esse plures, quam vnus, & vna, possunt esse plures secundarii. ad 7. ibid. Etiam ad confirmationem, requiritur Patrinus, & tenetur instruere confirmatum, si opus sit. n. 1. & seqq. p. 394. Patrini munere fungi potest quilibet cuiusvis sexus, dummodò bene instructus in fidei mysteriis. ibid.

Peccatum.

Peccatum est essentiale, quod sit industrium poenarum. ad 8. art. 3. p. 468. In eodem actu peccati potest esse ratio multiplex malitiae. art. 4. p. 470. & 8. p. 491. Multiplicitas formalis peccatorum non est attendenda secundum esse physicum, sed morale. art. 6. ibid. Peccata solo numero distincta sunt, quae inuicem sunt negabilia, quo ad esse morale, & sunt omnino similia. ibid. Diuersa verò specie, quae secundum esse morale sunt dissimilia. art. 7. ibid. Peccata praesentia tribuunt bonis oppositis peculiarem amabilitatem extensiuam. ad 3. art. 2. p. 450. Non sunt vitanda ob difficultatem veniae, sed magnitudinem malitiae. ad 5. p. 455. Nullum peccatum actuale remitti potest, cum actu est. ad 1. art. 1. p. 482. Simpliciter pro statu vitae nullum peccatum est irremissibile. art. 2. & 5. p. 443. Oppositi erroris origo. art. 4. ibid. Loca aliqua Scripturae in contrarium explicantur. ad 1. & 2. ibid. Pro statu purae naturae peccatum remitti potest sine dono supernaturali. art. 2. p. 439. Peccatum pro tunc factum non corrumpet, sed impediret dignitatem naturae respectu beatitudinis. ad 4. art. 1. p. 441. Post peccatum esset possibile bonum allatum maioris gaudij, quam sit peccatum allatum tristitiae. ad 3. p. 440. Peccata semel dimissa redire amplius non possunt. ad 1. p. 493. Peccati turpitudinis, & nocumenta inducta per ipsum sunt in duplici genere. ad 6. p. 468. Eiusdem permanentia habitualis duplex nempe affectiua, & effectiua. art. 1. p. 433. Quomodo vtraque tollatur. artic. 2. & 3. ibidem.

Peccata cuiusque propria sunt materia adaequata habitus poenitentiae. art. 4. & 5. p. 448. Peccata aliena nullo modo ab ipsa respiciuntur. ad 1. ibid. Omnia, & singula peccata lethalia hominis baptizati sunt materia necessaria poenitentiae Sacramenti. ibid. Sunt eiusdem materia remota. artic. 3. p. 454. Non constituunt intrinsecè Sacramentum. ad 1. artic. 1. p. 472. Peccatum commissum in instanti intrinsecè, quo primum est perfectus Baptismus, nequit remitti per Baptismum, sed requiritur contritio, vel Sacramentum poenitentiae. art. 4. 5. & 6. pag. 374. Remissio tamen aliorum praecedentium complementum Baptismi non tribuitur in eo casu ipsi poenitentiae, sed Baptismo. ad 1. p. 375. Nullum peccatum est quod non possit tolli per aliquod Sacramentum, aut ad quod tollendum non requiratur aliquod Sacramentum saltem in voto, si sit lethale. art. 2. p. 374

Peccatum pudenter dubium est etiam materia necessaria Sacramenti poenitentiae. ad 5. artic. 1. p. 473. Imò & sufficiens, si aliud peccatum non adsit, sed tunc absolutio debet esse conditionata. ad 5. art. 3. ibid. Quid dicendum de scrupulosis. ad 5. artic. 2. ibidem.

Peccata venialia sunt materia sufficiens Sacramenti poenitentiae. art. 1. & 2. p. 477. Possunt esse materia necessaria ratione praeccepti obligantis ad sumendum Sacramentum intra aliquod tempus quodecumque peccatum adsit. ad 10. art. 1. p. 476. Remitti possunt per Sacramentum quoad poenam, & culpam. art. 3. & ad 1. art. 2. pag. 477. & ad 2. art. 2. & 3. ibid. Imminuunt feruorem charitatis. art. 2. ibid. Ad eorum remissionem non sufficit quodlibet augmentum eiusdem feruoris, sed debet esse illis directè oppositum. ad 2. art. 7. p. 478. Qui effectus per Sacramentum producti illis opponantur. ad 2. art. 3. ibid. Etiam per Sacramentalia aboleri possunt. n. 1. & seqq. p. 479. Venialia permanent habitualiter per speciem memoratiuum sui tanquam vltimi actus circa tale obiectum. ad 2. art. 1. pag. 477. Propositum de eorum vitiatione in Sacramento non debet necessarid esse vniuersale. ad 2. art. 8. p. 479. Tale propositum subsistere potest cum cognitione de non futura emendatione. ad 2. art. 9. ibid.

Periculum.

Periculum peccati, si indiscernibile sit, quando adsit, non obligat ad sui vitiationem. ad 5. art. 3. p. 461. Tale est periculum, quod oritur ex diuturna permanentia in peccato habituali. ibidem. Periculum vniuersale mortis repentinae non obligat ad poenitentiam intra determinatum tempus. ibid.

Perplexitas.

Perplexitas casus necessitantis ad peccandum est impossibilis. ad 2. art. 2. p. 453

Pena.

Diuisio poenarum in satisfactorias & satis passorias. ad 4. p. 448. Satisfactoriae intenduntur à poenitentia, non verò satis passoriae. ibid. nunquam tota poena peccati remittitur in hac vita de lege ordinaria. ad 4. p. 472. ad 1. p. 473. Poena aeterna à Deo soli peccatori infligi potest. art. 4. p. 492. Poenales ad tempus etiam iustis. ad 4. p. 494. Quas poenas respiciat dolor de peccatis sufficiens ad Sacramentum. ad 6. p. 468. Qui vult vitare poenas infligibiles à Deo ob peccatum eo ipso vult vitare peccata. ad 5. p. 467. Non sic qui vult vitare poenas infligibiles à principe, vult vitare eiusdem offensas. ibid. Haec voluntas vitandi peccata ex metu poenarum sufficit ad iustificationem in Sacramento poenitentiae. ibid.

Index Rerum.

Pœnitentia Sacramentum.

Pœnitentiæ Sacramenti definitio. art. 1. p. 454. & 4. p. 455. An & quomodo cõstet rebus & verbis. ad 1. p. 293. *Includit intrinsecè actus externos & internos pœnitentis & sacerdotis absolventis vřtaliu. art. 1. & 4. p. 454. & seq. Materia & forma huius Sacramenti. art. 2. ibid. Peccata sunt materia remota. art. 3. ibid. Non constituunt intrinsecè hoc Sacramentum. ad 2. art. 1. p. 472. Nequit tamen subsistere hoc Sacramentum peccatis non præexistentibus. ibid. Materia necessaria eiusdem comprehendit omnia & sola peccata hominis baptizati. n. 2. & seqq. pag. 469. Etiam peccata prudenter dubia. ad 5. art. p. 473. Etiam venialia possunt esse materia necessaria huius Sacramenti. ad 10. art. 1. p. 476. Materia sufficiens est quodvis peccatum etiam veniale. a. 1. & 2. p. 430. Qui actus requiratur ad hoc Sacramentum. art. 1. 2. & 3. pag. 462. Qui actus sint dispositiones tantum, & qui sint partes intrinsecæ. ibid. Requiritur propositum vniuersale & illimitatum. art. 1. p. 464. & ad 6. p. 468. Non sic propositum de vitatione venialium. ad 1. articulus. 8. p. 479. Potest remittere venialia quoad culpam & pœnam. art. 3. p. 477. & ad 1. art. 2. ibid. & ad 2. art. 2. & 3. ibid. Confert motus quosdam deuotionis peculiariter vřtiles ad eorum deletionem. ad 2. ibid. Infallibiliter confert animi dispositione cum illis impossibilem, si præcedat eorum retractatio. ad 2. art. 5. & 6. p. 478. Si tamen non præcedat retractatio nullum confert effectum per se sufficientem ad ea delenda. ad 1. art. 3. ibid. Quid in casu quod pœnitens ante absolutionem alienetur à sensibus, & non possit concipere illos motus deuotionis. ad 2. art. 4. ibid. Hoc Sacramentum nequit esse validum & informe. art. 5. p. 337*

Institutio huius Sacramenti colligitur ex verbis Christi apud Ioannem. art. 5. p. 455. Eiusdem conuenientia. ibid. Necessitas huius Sacramenti post peccatū. n. 1. & seqq. p. 456. Est necessarium necessitate mediij in re, vel in voto. art. 2. & 3. ib. Necessitas huius Sacramenti in voto fundatur in præcepto de eodem. art. 5. p. 457. & art. 2. p. 458. Præceptum habetur ex verbis institutionis. ab a. 1. ib. Ad art. 9. p. 460. Præceptum de susceptione huius Sacramenti non obligat statim post peccatum. art. 9. ibidem. Sed tantum pro articulo mortis. art. 10. p. 461. & ad 3. ibid. Tale præceptum si statim obligaret esset nimis onerosum. art. 9. p. 460. Hoc Sacramentum non est privilegium strictè loquendo adeoque non est sine onere privilegiati. ad 5. art. 1. & 2. p. 457

Pœnitentia Virtus.

Pœnitentiæ acceptio duplex. art. 4. p. 436. Theologicè sumpta conuertitur cum habitu deletiuo peccatorum. ib. art. 5. 6. & 7. ibid. Multiplex definitio eiusdem Theologicè sumptæ, vt sumitur in præfenti. ibid. Est virtus moralis. ad 6. art. 1. p. 438. Est virtus ad alium. ibid. Inter quæ extrema versetur. ad 6. art. 2. ibid. Eius distinctio à reliquis virtutibus præsertim iustitiæ vindictiue. art. 9. p. 437. Eius conuenientia cum iustitia. ad 6. art. 1. & 2. p. 438. Est eius pars potestatiua. ibid. Est ignobilior ceteris virtutibus moralibus per se non præsupponentibus peccatum. art. 3. p. 446. Nullatenus prosequitur peccata. ad 5. p. 438. Explicatur relatè ad dolorem tanquam effectum notioem. ad 7. ibid. Est promotiua boni præexistentis in pœnitente. n. 1. & seqq. p. 444. Eius distinctio circa hæc à restitutione. art. 2. & 6. p. 445. Est supernaturalis. art. 1. p. 439. & ad 2. p. 440. Pro statu puræ naturæ fuisset aliqua pœnitentiæ virtus. art. 2. p. 439. Ciceronis opinio de hac virtute pœnitentiæ. ad 1. p. 440

Eius materia adæquata sunt peccata cuiusque propria. art. 4. & 5. p. 448. Peccata aliena nullatenus ab ipsa respiciuntur. ad 1. ibid.

Eiusdem subiectum, n. 1. & seqq. p. 449. Reperitur in omni substantia proximè peccabili & emendabili, aut quæ post lapsum liberata est à peccato. art. 3. ibid. Peccatori solum inesse potest quoad actum. art. 2. ibid. Neque Christo, neque B. V. neque Beatis, qui nunquam peccauerunt. inest. art. 2. ibid. Pœnitentia potest imperare actus ceterarum virtutum. art. 5. p. 446. & n. 1. & seqq. p. 450. Non tamen efficaciter efficacia effectiua immediata, sed solum remota, vel efficacia affectiua. art. 2. & 3. p. 451. Aliqui actus sunt formaliter ab ipsa imperati alij solum materialiter, a. 4. ib. Formaliter imperati dicunt intrinsecum ordinem ad actum imperantem pœnitentiæ & adiciunt dolorem aliquem de peccatis, art. 4. ibid. Hinc fuit occasio confusionis pœnitentiæ cum ceteris virtutibus. ad 4. p. 434. & art. 4. p. 451. Actus formaliter ab ea imperati sunt appetibiles tantum ex suppositione accidentali. ad 3. ibid.

Pœnitentiæ vřtimò completa in Sacris litteris promittitur remissio peccatorum, ad 4. p. 452. Pœnitentia vřtimò completa includit actus aliarum virtutum ab ipsa imperatos. art. 4. p. 451. ad 4. p. 452. Omnes actus pœnitentiæ reducuntur ad amorem desiderium vel gaudium de deletione peccatorum, art. 2. p. 449. Solus actus desideratiuus & inductiuus deletionis dicitur absolute actus pœnitentiæ, ibid. eius actus non prosequitur peccata. ad 5. p. 438. Omnis eius actus est indiuulimamori & odium, n. 1. & seqq. p. 449. Confusio pœnitentiæ cum ceteris virtutibus fuit occasio tribuendi ipsi actus, qui non essent amor & odium simul. art. 3. ibid. Eiusdem actus nullum contemptum honesti includit. n. 1. & seqq. p. 452. Intendit deletionem cum subordinatione ad vřtimum finem. ad 1. ibid. Pro nulli casu disponit ad peccatum, ad 2. art. 1. p. 441. Adultis est necessarius ad remissionem. art. 2. p. 441. Suppleri tamen potest per actum charitatis art. 3. p. 442. Nemo est qui in via non possit agere pœnitentiam de peccato admisso, a. 4. & 5. p. 443. Obligatio pœnitendi coram Deo est traducta ad iur. vicarios, art. 6. p. 459

Pontifex.

Summus Pontifex non excedit Episcopos potestate circa verum corpus Christi, sed circa mysticum, art. 4. p. 514. Ad quos ordines conferendos possit delegare simplices sacerdotes, art. 3. 4. & 5. ibid. Potest dispensare circa Personam ministri confirmationis, art. 2. & ad 2. p. 391. Tunc non substituit ministrum à Christo non institutum. ad 5. p. 392

Necessitas summi Pontificatus, art. 6. p. 523. & ad 3. p. 524. Summus Pontificatus non imprimit characterem, ad 5. p. 521. Vide *Potestas.*

Potentia.

Omnis potentia seu rationalis seu irrationalis est propter suam operationem, art. 2. p. 322. Potentia diuina est propter se ipsam. ad 1. p. 323. Cur non sit frustra quamuis non producat omnia possibilis ad 1. & ad 2. art. 2. ibid. Potentia quæ ex sua natura non possit reduci ad actum, est impossibilis, art. 1. 3. & 4. p. 322. & ad 4. p. 324. Potentia naturalis & obediens per quid differant ad 3. ib. Tota virtus potentiæ naturales in actus supernaturales exercetur per actus naturalis. ibid. In actibus supernaturalibus nulla formalitas respondet causæ naturali, quæ non sit communis alicui actui naturali. ad 9. p. 325. Nulla causa potest eleuari ad producendum quodlibet, n. 1. & seqq. ibid.

Nulla

Index Rerum.

Nulla potentia potest esse actiua rationis genericę, qui adit etiam specificę, & e contra. n. 1. & seqq. p. 327. Potentia actiua alicuius non fundatur in quacumque similitudine vti est generica. ad 1. ibid. Potentia altior est vniuersalior & efficacior. ad 2. p. 328. Quandonam potentia producendi aliquid fit, vel non fit reparabilis à potentia expellendi contrarium. ad 1. p. 333

Potestas.

Potestas pascendi gregem propria Pontificis continet implicitę potestatem ferendi censuras & dispensandi indulgentias. ad 3. p. 482. Non continet potestatem instituendi remedia delectiua venialium ex opere operato. ibid. Potestas ordinum alia est iuris & perfectionis tantum alia etiam facti. ad 1. p. 520. Per quos ordines, vtraque conferatur. ibid. Quid sit potestas ordinis & iurisdictionis. art. 10. p. 485. Potestas ordinis in ministro penitentię distinguitur à iurisdictione. art. 2. p. 484. Est capax limitationis in actu 2. inducibilis à Summo Pontifice. art. 6. & 8. ibid.

Præceptum.

Præcepta legum sunt de actibus virtutum. art. 3. p. 436. Præcepta negatiua obligant semper pro semper non vero positiua. ad 4. art. 1. p. 461. Præceptum de penitentia agenda non est negatiuum. ibid. Præceptum de ea peragenda statim post peccatum esset nimis onerosum & nocuum. art. c. 9. p. 460. Præceptum de confessione Sacramentali colligitur ex verbis eiusdem institutionis. ab art. 1. ad art. 9. p. 458. & seq. Præceptum grauius ad eam obligans etiam cum solis venialibus est possibile. ad 10. art. 2. p. 476. Probabile est præceptum annuę confessionis esse eiusmodi. ibid. Probabilius tamen est ad eam non obligare grauius de facto, si sola adint venialia. ad 10. art. 3. ibid.

Resbyteratus.

Resbyteratus est Sacramentum. art. 4. p. 507. Conferitur per duplicem ordinationem, continetque diuine potestatem consecrandi, & remittendi peccata. art. 5. p. 508. Posterior potestas essentialiter pendet à prima & non e contra. ibid. Constituit vnum ordinem eum Episcopatum. ibid. à Grecis conferitur vnica forma, à Latinis verò duplici partiali. n. 1. & seqq. p. 506. Non nisi ab Episcopo conferri potest. art. 3. p. 514. Conferit duplicem characterem partialem. art. 5. p. 518. Dignitate excedit reliquos ordines. art. 1. p. 521

Præuilegium.

Quid sit, an nullum afferat onus præuilegiato. ad 5. art. 1. & 2. p. 457

Propositum.

Propositum pro euentu chimerico est stultum. ad 8. art. 2. p. 468. Propositum de emendatione in posterum prærequiritur ad iustificationem in Sacramento penitentię. art. 2. p. 462. Debet esse vniuersale & illimitatum. art. 1. p. 464. & ad 6. p. 468. Non verò propositum de vitiatione venialium, sed sufficit quod sit de minuendo numero & magnitudine. ad 2. art. 8. p. 479. Tale propositum subsistere potest cum cognitione de non futura emendatione. ad 2. art. 9. ibid.

Pulchritudo.

Pulchritudo est duplex alia entitatiua, & intelligibilis, alia formalis & sensibilis. ad 1. p. 416. In quo vtraque consistat. ibid. Prior est verè perfectio corporis, & est pulchritudo simpliciter. Posterior est potius conditio qua fiat sensibilis prior, & non est simpliciter pulchritudo. ibid.

Lib. IV. De Gratia.

Qualitas.

Qualitates purę Physicę solùm mediatę mouent voluntatem, prout ex iis resultat apparentia diuersa. ad 4. p. 430. Ita, & Habitus. ibid.

Lib. VIII. De Iustit.

Quantitas.

Quantitas restituenda sub lethali potest, & debet assignari facta tamen abstractione à materia remoti iustitię. ab art. 4. p. 166. Neque ea sufficienter mensuratur ex magnitudine, & multitudine inconuenientium, que sequerentur nisi restituito grauius præcipere sub tali quantitate. art. 6. & 7. p. 166. Assignatur regula communissima. art. 14. p. 167. Deinde ea regula particularizatur in materia pecunię, & constituitur in labore diurno, & æquiualentia cum illo. art. 5. p. 169. Deducitur notitia regulę vniuersalis in materia honoris. n. 1. & seqq. p. 170. Quantitas sufficiens ad iniustitiam grauem non consistit in indiuisibili ex parte iniuste agentis. art. 1. p. 172. Respectu tamen habito ad tales in indiuiduo contrahentes limitatur hæc doctrina. art. 3. ibid.

Quantitatis grauitas in re pecuniaria consistit in indiuisibili ex parte patientis. ab art. 2. p. 173. Licet sæpe sit necessaria maior quantitas ad peccandum lethaler contra magis diuitem. art. 11. p. 174. Vltra quantitatem innocenter existimatam à nocente nulla resultat obligatio. art. 5. p. 180

Lib. IX. De Incarnat.

Questio.

Questio de Incarnatione Verbi futura secluso peccato est parui momenti, ex D. Thoma. n. 1. & seqq. p. 243.

Quantitas.

Quantitas æstimationis in præmio, & obsequio non perinde prouenit ex dignitate dantis, & obsequentis. ad 6. p. 228.

Quantitates incommensurabiles secundum totum, sunt incommensurabiles secundum partem. ad 1. p. 223.

Lib. X. De Sacram.

Qualitas.

Qualitas purę exigitina gratię superaddita Sacramentis est chymatica. art. 6. p. 329. Non est possibilis qualitas aliqua supernaturalis, cui non sit affinis vlla qualitas naturalis. ad 4. pag. 324. & art. 2. p. 338. & art. 9. p. 440

Quantitas.

Probabile est quantitatem subiectare reliqua accidentia, ipsamque solam in Eucharistia carere subiecto. ad 5. p. 418

Lib. I. De Deo.

R

Relatio, Relationes Diuine.

Relationis definitio, & Diuissio. art. 2. p. 147
Relationis distinctio secundum conceptum in, & conceptum ad. ad 2. art. 1. p. 149
Relationes diuine ad intra sunt quatuor. ad 4. p. 147
Fundatæ

Index Rerum.

Fundatur in processionibus. *ibid.*
Sunt quasi prædicamentales. art. 7. p. 148. Sunt reales. art. 4. p. 147. & ad 2. art. 3. p. 149
Possunt concipi, permittente etiam fide, secundum conceptum in. ad 4. art. 2. p. 152
Relatio Diuina ad intra multiplicat Personas, non naturam. ad 2. art. 2. p. 149. Nec vllam perfectionem per se æstimabilem. art. 1. p. 150
Relatio Dei ad extra est solum relatio rationis ex parte Dei. ad 2. art. 3. p. 149
Omnia relatiua Diuina procedunt virtualiter intrinsecè à Diuinitate. art. 1. & 2. p. 153
Reprobatio.
Reprobationis existentia. art. 1. p. 115
Definitio. *ibid.* Discrimen à prædestinatione. *ibid.* & art. 4. p. 116
Diuisio in negatiuam & positiuam. *ibid.*
Effectus. *ibid.*
Reprobatio est ex demeritis reprobis formaliter, aut causaliter quoad omnes effectus discretiuos ipsius à non reprobato. *ibid.*
Cur non dicatur metaphoricè liber mortis, sicut prædestinatio dicitur liber vitæ. ad 2. *ibid.*
Reprobatorum miseria est incomparabiliter minor, quàm felicitas. Prædestinatorum, art. 4. & seqq. p. 37. & ad 3. p. 130
Vid. *Prædestinatione.*

Lib. II. De Angelis.

Reprobatio.
Reprobatio passiuæ est impossibilis cum statu demerendi. art. 4. p. 253
Reuelatio.
Reuelatio qua Deus reuelat alicui se nolle concurrere cum illo ad vllum actum voluntatis, repugnat. ad 2. p. 217. Deus potest reuelare Angelo conceptus alterius Angeli absque consensu eius, vel per speciem connaturalem, vel per supernaturalem. ad 6. p. 228

Lib. III. De Act. hum.

Regula morum.
Vltimus finis hominis est prima regula morum quoad ea, cum quibus ex se præcisè connectitur determinatè. art. 1. & 2. p. 326
Quoad ea, cum quibus ex se solum indeterminatè connectitur non habet rationem regulæ, nisi accedente determinatione libera voluntatis, art. 3. & 4. *ibid.* ad 2. & ad 3. p. 327
Prima regula vniuersalis morum est voluntas Dei *ibid.*
Decentia, aut dedecentia operationis respectu naturæ, qua rationalis est, est regula quoad nos prior, sed insufficientis se sola ad bonitatem, & malitiam theologiam. ad 5. art. 1. p. 327. & 2. & ad 7. art. 2. & 3. p. 328
Reuelatio.
Implicat reuelatio de nullo præmio conferendo propter opus bonum iusti victoris. ad 5. art. 2. p. 374.
Perperam fit recursus ad reuelationes diuinas incertas pro manifestandis naturis aliarum rerum. ad 8. p. 388
Reuelationes antecedentes ad opera bona, aut mala non sunt eorum præmiatiuæ, aut punitiuæ. ad 8. *ibidem.*

Lib. IV. De Gratia.

Ratio.
Ratio superior nisi adiuuetur à Deo per auxilium supernaturale, non potest sibi perfecte subiecte

re concupiscentiam. ab artic. 1. p. 417. Quomodo hæc concupiscentia sit connaturalis homini. *ibid.*
Quomodo oriatur homini ex suo nihilo, non ex Deo; sicut, & peccabilitas. *ibid.* Quomodo regnet in natura lapsa. *ibid.*

Lib. V. De Iustif.

Reatus.
Reatus pœnæ est indistinctus realiter à peccato. ad 6. p. 454. Reatus permanentia habetur per priuationem gratiæ. ad 1. art. 2. p. 457. Quomodo spectet ad constitutionem peccati originalis. *ibid.*
Rectum.
Rectum quando dicatur inferius respectu superiorum. art. 1. p. 460. In quo sita fuerit rectitudo hominis in qua dicitur creatus à Deo. *ibid.* Vide *Adam.*
Reflexio.
Reflexio alicuius actus supra se ipsum non potest, si præcisè sumatur constituere differentiam eiusdem actus ab alio: Et vniuersaliter nullus actus sine creatus, siue diuinus differre potest per puram reflexionem supra se ipsum. art. 7. p. 469
Regeneratio.
Regenerationis, & natiuitatis supernaturalis à naturali discrimen. ad 4. p. 475
Relatio.
Relatio transcendentalis, per quam peccatum hominis eleuati connectitur cum donis supernaturalibus non arguit in illo perfectionem vllam, sed potius imperfectionem. ad 5. p. 470
Remissio.
Remissionis qua homo remittit offensam suam ab ea qua Deus remittit suam, differentia multiplex. ad 1. p. 465. Remissio actiua, siue creata, siue increata est actus liber remittentis. ad 8. p. 467. Est prior natura remissione passiuæ. *ibid.* Vide *Offensa.*
Remissio peccati est quid maius in ratione ardui, & difficilis quam collatio gratiæ respectu innocentis non tamen quam collatio gratiæ respectu peccatoris. ad 4. p. 470
Remissio peccati hominis eleuati haberi non potest absque infusione gratiæ etiam de potentia Dei absoluta. art. 1. & seq. p. 463. Probatur assertio multipliciter. *ibid.*
Remissio peccati habetur adæquatè per gratiam absque vllò vteriori fauore extrinseco. art. 1. & seq. p. 468. Vide *Gratia infusio*, vbi plura.
Remissio venialis per quid habeatur, vide *Peccatum veniale.*
Remitti potest peccatum de potentia absoluta nullo interueniente actu peccatoris. Vide *Iustificatio. Peccatum.*

Lib. VI. De Virt. Theol.

Rectum.
Rectum, & obliquum grammaticè, logicè, & physicè sumptum. art. 9. p. 507
Regula.
Regula omnium humanarum cognitionum est diuina cognitio. ad 6. art. 3. p. 535
Reuelatio.
Reuelatio diuina sufficienter proposita non potest discredere quin credatur esse falsum id quod Deus dicit. ad 4. p. 497. Non creditur esse à Deo, quin credatur esse vera. ad 4. *ibid.* Reuelatio actiua Dei constituit ipsum formaliter reuelantem. artic. 2. p. 509. Non potest æqualiter proponere articulum verum, ac proponatur falsus. ab art. 7. p. 529. Non proponitur sufficienter nisi per ministrum, qui loquatur tanquam missus nomine Dei. art. 13. p. 530. Aliquando

Index Rerum.

Aliquando est talis, vt non possit ei non credi, sed possit impediri, quo minus existat. art. 6. p. 544. Reuelatio de aliquo obiecto est etiam reuelatio de omnibus quomodocumque conuertibilibus cum illo. art. 4. p. 547. Reuelatio propriæ reprobationis auferit statum viatoris, & auferit pœnam damni. art. 2. p. 556. Potest autem remanere status viatoris cum reuelatione propriæ beatitudinis, quæ reuelatio non constituit beatum. ibid. Potest tamen reuelari propria reprobatio de potentia absoluta homini adhuc viuenti, non tamen iusto. art. 8. p. 563. Talis reuelatio non potest credi per actum fidei liberum, esset enim talis actus meritorius inæ falsificationis. art. 4. p. 562

Lib. VII. De Passion.

Ratio.

Ratio est in homine, sicut Deus in mundo. art. 1. p. 10. Subiectio virium inferiorum ad rationem superiorem, non est vniuersalis, nec data fuisset pro statu puræ naturæ. art. 3. & 4. ibid. & seq. Est maior quoad operationes perfectiores. ibid. Vnus rationis quatenus impediatur, & perficiatur per delectationes art. 3. p. 41

Rarum.

Rarum expugnatur facile à denso. ad 2. art. 2. p. 49

Remedium.

Remedium mali non est quiduis impossibile cum ipso. art. 1. p. 107. Remedia passionum ibid.

Lib. VIII. De Iust.

Religio.

Religio, & obedientia præcellunt iustitiæ, & aliis virtutibus moralibus. art. 9. p. 135

Restitutio.

Restitutio est voluntas ius suum prius læsum vniciuique restituendi. art. 1. & seq. p. 159. Quamuis superat peculiarem difficultatem super actu seruante illatum ius alterius, non tamen proinde differt ab illo specie. ibid.

Restitutio pura quomodo differt à satisfactione propriè accepta. art. 3. & 4. ibid.

Restitutio fit gratia eius, cui fit, satisfactio verò gratia eius, à quo exhibetur. art. 5. ibid.

Restitutionis obligatio fundatur in re accepta, & in iniusta acceptione, & explicatur discrimen inter vtrumque titulum. n. 1. & seq. p. 160. Vltima resolutio obligationis restituendi ex natura rei ob damnum inculpabiliter illatum. ab art. 3. p. 164. Nec talis obligatio confurgit ex legibus ante sententiam iudicis. art. 6. & 7. ibid. Sed post illam. ibid.

Obligatio nulla est restituendi quando materia nocimenti est in se grauis, & peccatum nocentis est in se leue ex defectu deliberationis. art. 3. p. 174. Quando multæ læsiones veniales obligent ad restitutionem sub mortali. art. 8. & seq. p. 175. Varij casus disentiuntur. ibid. Vbi, & de nocimento illato communitati in singulis indiuiduis, & quod illud nocimentum debeat esse grauius eo, quod inferretur vni. art. 12. p. 176. Multipliciter item distinguitur casus, in quo multi inferant nocimentum vni, & de obligatione resultante in singulis. art. 13. ibid. Nocimentum illatum ab vno inferendum fuisse ab altero nihil excusat ab obligatione restituendi. art. 3. p. 178.

Restitutio partis debiti, non liberat ab obligatione graui restituendi, nisi speciali fundamento præsumatur in creditore voluntas acceptandi partem, quæ seorsim redditur tamen reliquum absolute negetur. n. 1. & seq. p. 181. Et quoad hoc assigna-

R. P. Esparza Curs. Theol. Tom. II.

tur disparitas inter materiam pecuniariam, & materiam honoris, & officij diuini. ad 2. p. 182. Impotens restituere in proprio genere, non tenetur per se, & ante sententiam iudicis supplere ex bonis alterius generis. art. 2. p. 183. Neque eiusmodi compensatio pertinet ad virtutem iustitiæ. ad 3. art. 2. p. 184.

Restitutionis præceptum. Vide *præceptum restitutionis*.

Restitutionis locus quis debet esse. ad 2. a. 2. p. 186. Inter obligatos ad restituendum datur ordo, & qualis. art. 1. p. 187. Obligantur autem aliqui ex æquo, licet habeant aliquam differentiam efficacitatis. art. 4. ibid. De ratione differentie inter iubentem, & executorem, consilium, & consensum. art. 5. ibid. Quando pars multitudinis tenetur ad totum damnū restituendum. art. 9. & 10. p. 188. De modo restitutionis super debitis certis, & incertis. art. 1. p. 189. Explicatur regula illa iuris; *qui prior est tempore, potior est iure*. art. 5. ibid. Conferens officium aliquod minus digno prætermisso digniore facti contra ius totius communitatis, & personæ dignioris, & tenetur ad restituendum excessum super stipendium iustum personæ digniori. art. 1. & seq. p. 198. Et hæc resolutio sine restrictione tenenda est respectu omnium beneficiorum, & officiorum, nec non omnium eligentium, & eligendorum. art. 7. ibid.

Restitutionis obligatio nunquam oritur formaliter nisi per oppositionem ad iustitiam commutatiuam. ad 4. p. 201

Lib. IX. De Incarn.

Regnum.

Regni diuisio non quelibet est desolatoria. ad 2. art. 2. p. 214

Regula.

Regula ad discernendos defectus assumptos, & reiectos à Christo. art. 2. p. 216

Remedium.

Remedium peccati originalis omitti à Deo potuit. ad 4. p. 216

Remedium peccati originalis fuit principaliter intentum per Incarnationem, quam remedium actuale. n. 1. & seq. p. 234

Remissio.

Remissio peccati quomodo in statu puræ naturæ haberi potuisset? ad 12. p. 225

Remunerator.

Remuneratoris dignitas cur non atgeat valorem præmij? ad 6. p. 228

Res.

Res naturales non sunt media intrinsecè ordinata ad Christum. ad 1. p. 216

Res creatæ non possunt esse motiuum formale vllius actus diuini. art. 10. p. 238

Reuelatio.

Reuelatio Incarnationis Angelis facta non probat decretum vllum præcisuum Dei. ad 1. par. affir. p. 243

Lib. X. De Sacr.

Ratio.

Ratio non præscribit media ad finem impossibilem. art. 2. p. 439

Rectum.

Quid sit importans in recto, & quæ importentur in recto per aliquam propositionem. art. 1. & 2. p. 301. Nomina concretorum accidentalium extra propositionem significant in recto formam, vt substantiæ propositioni subiectum. art. 3. ibid. Sacramentum

Index Rerum.

quid importet in recto. art. 4. & 5. ibid. Per se forma importatur in recto in Sacramentis excepta Eucharistia. art. 4. ibid. Pro constitutione recti, non est attendenda nobilitas rei secundum se, sed secundum rationem à concreto importatam de formali. ad 3. p. 302

Remissio.

Nullius peccati remissio est impossibilis in via. n. 1. & seqq. p. 442. Fieri nequit sine bonitate impossibili cum peccato. ad 1. art. 1. p. 477. Tota poena nunquam remittitur de lege ordinaria. ad 4. p. 473. & ad 1. p. 487. Remissio peccati actualis dum actu est, repugnat. ad 1. art. 1. p. 477. Facilitas remissionis per Sacramentum poenitentiae est cum temperata difficultate. ad 4. & ad 5. p. 455. Plus noceret maior difficultas quam haec facilitas. ad 4. ibid. Duplex error circa possibilitatem remissionis peccatorum. art. 1. p. 443. Eorum occasio. ibid. Remissio diuina non humana requirit aliquam dispositionem ex parte remissarij. ad 1. p. 443. Earum inter alia discrepantia. ibid. Etiam impura natura esset possibilis remissio peccati. n. 1. & seqq. p. 438. Eius impossibilitas esset contra rectam institutionem naturae. art. 5. p. 440

Replicatio. Vide *Locus*.

Resurrectio.

Resurgens ad vitam retinet ea, quae praehabuit dependenter à sola voluntate diuina, non quae habet dependenter ab humana. ad 4. p. 308. Retinet potestatem conficiendi sacramenta, si eam praehabuit. ibid.

Retractatio.

Retractatio implicita alicuius actus est cuius actus motui vniuersalis contrarij. art. 2. p. 433. Retractatio effectiua peccatorum est specialiter honesta. art. 4. ibid. Retractatio aliqua venialium & lethalium insufficiens extra Sacramentum sit sufficiens per Sacramentum poenitentiae. ad 2. art. 2. p. 477. Perfecta retractatio peccati in pura natura esset dilectio Dei super omnia. ibid.

Reuiviscentia meritorum. Vide *merita*.

Ritus Sacramentales. Vide *Sacramentalia*.

Lib. I. De Deo.

S

Scientia Diuina.

Scientia Dei est certa ex se. art. 1. p. 49

Est euidentis ex ratione. art. 2. ibid.

Exponitur. ad 1. ibid.

Est comprehensiuua ipsius Dei, omniumque ac singulorum cognoscibilium. art. 5. p. 50

Comprehendit omnia possibilis, non tantum positiuua. art. 1. & 2. p. 52. Sed etiam negatiua, & mala, nec non entia rationis. ibid.

Comprehendit vniuersalia, & singularia. ad 6. p. 51.

Comprehendit infinita, tum possibilis, tum futura. ad 7. ibid. & imperfectiones. ad 9. ibid. & art. 3. p. 53

Eius motiuum formale adaequatum est sola essentia Diuina. art. 3. & 4. p. 50. Quod carissimè docet S. Dionysius. art. 2. p. 49

Scientia Dei reipsa est media inter purè reflexam, & purè directam. ad 4. art. 1. p. 50

Est mirabilis, vel maximè respectu sapientissimorum. art. 15. p. 62

In scientia Dei potest, absque vilo inconuenienti, admitti processus syncategorematicè infinitu

reflexionum distinctarum ratione nostra. ad 4. art. 2. p. 51.

Ad multiplicatam virtuales scientiarum Diuinarum sufficit obiectorum scibilium multiplicitas secundum esse ex trinesum. ad 6. p. 66

Cognoscit Deus scientia simplicis intelligentiae euentus conditionatè futuros sub conditione essentialiter inseparabili à conditionato. art. 1. p. 59

Scientia simplicis intelligentiae non datur in Deo circa seipsum. ad 1. p. 50

Scientia simplicis intelligentiae, & scientia media sunt directiuae electionis, & ordinationis mediorum ad finem. art. 8. p. 91

Scientia visionis seu contingentiam absolute futurorum datur in Deo ab aeterno. art. 2. & seqq. p. 55.

Veritatur circa mala contingentia vt physice praesentia Deo. art. 5. & 6. ibid. Nec aliter veritari potest. art. 7. ibid.

Eadem scientia visionis, qua cognoscit Deus actus creatos immediate liberos absolute existentes pro quauis differentia temporis, cognoscit plures alios actus, tum mediata tantum, tum etiam immediate liberos, vt futuros tantum conditionatè. art. 12. & seqq. p. 56

Scientia visionis Dei non tollit contingentiam effectuum. ad 1. p. 57. & ad 4. p. 123. & ad 8. p. 117.

Visio potius, quam prauiusio dicenda est. ad 2. p. 57.

Non dirigit Deum in electione, & ordinatione mediorum ad finem. art. 7. p. 91

Scientia visionis Dei circa actus liberos humanos est aliquo modo impeditibilis absolute ab homine. art. 13. p. 121. & ad 4. p. 123

Scientia visionis quomodo dicitur à S. Thoma esse causa rerum. art. 7. p. 91

Scientia contingentium conditionatè futurorum exponitur. art. 2. p. 60

Recte media appellatur. ibid. art. 19. p. 63

Datur in Deo independenter ab omni suo decreto sine absolute. ibid. art. 3. vsque ad 10. p. 60.

Conditionato absolute existenti. art. 10. & 11. p. 61.

Ad scientiam mediam determinatur Deus in genere quasi causa efficientis, sola perfectione essentiae suae, virtualiter & eminenter continenti liberum arbitrium creatum. art. 11. & seqq. p. 62

In genere verò quasi causa formalis determinatur per actualem cognitionem vnius partis exclusiuam alterius. eodem art. 11. ibid. Ista intellectus Diuini determinatio non est electio formaliter libera respectu Dei. ad 2. p. 64

Obiectum proprium, ac speciale scientiae mediae est purè negatiuum. art. 21. & 22. p. 64. In eo obiecto nihil interuenit fictum. ad 3. art. 2. p. 65

Scientia media est, saltem aequiualentè, diiunctiuua, & conditionata. art. 23. & 24. p. 64

Scientia Dei libera, alia est ipsi soli, alia est ipsi, & nobis libera. art. 16. p. 63

Aliqua scientia Dei est impeditibilis sola nostra libertate. art. 17. ibid.

Sola nostra libertate fieri potest, vt existat in Deo aliqua alia scientia. art. 18. ibid.

Hinc datur in Deo scientia contigens absolute, simulque non libera Deo, sed nobis. ibid.

Scientia media nullam inducit in Deum falsitatem, vel secundum quid, vel quoad modum cognoscendi. ad 3. art. 4. p. 65

Deus non habet scientiam mediam circa suos actus, quatenus sibi liberos. ad 7. art. 1. p. 66. Neque circa nostros, sub conditione disparata. art. 2. p. 60

Similiter negatur scientia media specialis euentuum conditionatè futurorum sub hypothesi impossibili. ibid.

Scientia

Index Rerum.

Scientia media est directiua, & virtualiter intrinsecè causatiua omnis liberæ determinationis Diuinæ. art. 9. p. 56. & ad 2. art. 2. p. 122

Scientia conditionata meritorum præcedit virtualiter intrinsecè electionem ad gloriam vt coronam, & prædefinitionem efficacem bonorum operum. art. 1. p. 111. Non item scientia absoluta eorundem. art. 1. & seqq. p. 112

Scientia media seipsa formaliter constituit necessitatem disiunctiuam, vt tale auxilium, vel conferatur per tale determinatè decretum, vel omninò non conferatur. ad 6. art. 1. p. 123. & ad 7. art. 3. & 4. p. 124

Causæ secundæ liberæ necessariò præsupponunt scientiam mediam. ad 10. art. 2. & 3. p. 117

Scientia media efficacæ auxiliij auget rationem beneficij in eius collatione. ad 9. p. 131.

Scientia media inefficacæ auxiliij non minuit rationem beneficij convenientem actui primo libertatis secundum te, ibid.

Scientia media distinguitur virtualiter intrinsecè à prædicatis nec flariis Dei, & à terminationibus liberis possibilibus cum ipsa. ad 1. art. 3. p. 81.

Scientia formaliter conditionata repugnat in Deo, maxime verò sub hypothese impossibili. ad 6. art. 3. p. 138

Species intellectuales.

Species intellectualis alia obiectiua, alia impressa. art. 1. p. 36.

Species imperfecta est similitudo intentionalis virtualis obiecti. art. 8. p. 37. & ad 4. p. 39

Species expressa est obiecti similitudo intentionalis formalis. Vnde neutra est æqualis perfectonis cum obiecto. ad 4. ibid.

Species expressa creaturarum iuuat intellectum ad cognitionem abstractiuam Dei. art. 9. p. 37

Eadem qualitas dicitur species impressa relatè ad obiectum: lumen relatè ad intellectum. ad 6. art. 1. p. 39

Species impressa tenet se ex parte obiecti in genere causæ formalis ex parte intellectus in genere causæ efficientis. ibid.

Species Dei obiectiua, impressa, & expressa.

Quæstio de specie obiectiua creata ad videndum. Dum est summi momenti. art. 2. p. 36. Non item quæstio de specie impressa, dummodò retineatur necessitas, & existentia luminis gloriæ. art. 3. ibid.

Magno tamen feruore à Neotericis agitur; quâ potissimum de causa. Eodem art. 3. ibid.

Species obiectiua creata Dei, vt est in se, efficaciter à Theologis antiquioribus reiecta est. art. 2. p. 36. metaphysicè repugnat, ad 4. p. 39

S. Thomas solam speciem obiectiuam creatam Dei reicit, dum reicit similitudinem creatam, speciem autem impressam haud obscure pluribus in locis admittit. ad 7. art. 3. & seqq. p. 40

Species impressa Dei datur de facto, & est indistincta realiter à lumine gloriæ. art. 4. & seqq. p. 37. Est necessaria ex natura rei. art. 6. & seqq. ibid.

Reddit Deum vitium completum in ratione intelligibilis respectu intellectus creati. ad 1. p. 38

Non potest gignere cognitionem Dei comprehensiuam; licet species impressa obiecti creati sufficiat ad comprehensionem sui obiecti. art. 1. ad 2. ibid.

Non potest se sola inducere visionem, & fruitionem Dei beatificam, sed necesse est Deum concurrere vt quod, tanquam motiuum formale immediatum. ad 2. art. 3. ibid.

Non existente, per impossibile, Deo, specialiter repugnaret ipsam exercere munus suum. ibid.

Malè negatur, admissa specie expressa Dei. ad 7. art. 2. p. 40

R. P. Esparza Curs. Theol. Tom. II.

Nihil arguitur contra speciem impressam Dei, ex eo, quòd repugnet qualitas vicaria Dei, quatenus valentis concurrere immediatè per se ipsum in ratione causæ primæ ad effectus creatos. ad 3. p. 39.

Species expressa Dei est indistincta à visione beatifica. ad 7. art. 1. & 2. p. 35

Subsistentia Diuina.

Subsistentia Diuina secundum conceptum obiectiuum dicit relationem, & quidem in recto. ad 4. art. 1. & 3. p. 152

Datur in Deo insubsistentia absoluta distincta extrinsecè tantum. ratione nostra, à subsistentia relativa. art. 2. p. 151.

Vid. *Persona Diuina.*

Spiritus Sanctus, V. *Tertia Persona Diuina.*

Lib. II. De Ang.

Scientia.

Scientia de singularibus immaterialibus datur per se in Angelo. ad 5. p. 209. De materialibus per accidens. ad 4. ibid.

Secretum.

Secreta cordis. Vide *Cognitio.*

Sensatio.

Sensatio externa an immediatè inducat aliquam appetitionem. ad 3. p. 218

Spatium.

Spatium cui simul potest adesse Angelus est finitum. ad 4. partis negantis. p. 197

Species impressa.

Species impressa indiget Angelus. art. 2. p. 201. Non tamen ad cognoscendum se vel accidentia sibi vnita physicè. art. 7. p. 201. Sed respectu aliorum omnium obiectorum. art. 8. p. 202. Species Angelicæ sunt infusæ in creatione à Deo. art. 9. ibid. Non sunt omnes supernaturales. ad 5. p. 203

Species impressæ Angelorum perfectiorum sunt vniuersaliores. art. 1. p. 203. Nullus Angelus intelligit per vnicam speciem. art. 4. p. 204. Angeli superiores habent pauciores species. art. 3. ibid. Species impressæ Angelorum differunt inter se mutuo secundum perfectionem diuersam. ad 3. ibid.

Substantia.

Spiritalis substantia ex suo conceptu est intellectualis. art. 1. & seqq. p. 198. Si non esset intellectualis non posset quidquam operari. art. 3. ibid.

Substantia creata conceptas non est omninò abstractus. ad 3. p. 218

Substantia respectu quorum effectuum sit immediatè actiua. ibid.

Supernaturale.

Supernaturale non solum est super omnem actiuitatem naturæ, sed etiam supra exigentiam. ad 5. p. 203

Supernaturalium cognitio. V. *Cognitio.*

Supremus.

Supremus Angelus ex natura rei comprehendit se, & omnia creata pertinentia ad complementum vniuersi. art. 2. p. 179. Nec plus intelligere potest. art. 3. ibid.

Lib. III. De Act. hum.

Satisfactio.

Satisfactio peculiaris actionis exterioris non probat meritum eiusdem speciale. ad 6. p. 375

Vide *opus bonum & meritum.*

Index Rerum.

Lib. IV. De Gratia.

Species.

Species quælibet naturalis connectitur mediâtè, vel immediâtè cum quælibet alia naturali. art. 10. pag. 406

Status.

Status naturæ quadruplex, puræ, integræ, lapsæ, reparatæ quid sint. art. 3. p. 397

Supernaturale.

Supernaturale respectu alicuius est, quod ei tam vage, quam determinatè sumpto, est indebitum. ad 4. p. 406

Lib. V. De Iustif.

Sanctitas.

Sanctitas, seu forma iustificans debet habere incompossibilitatem cum peccato, & connexionem cum amicitia diuina ratione magnitudinis suæ perfectionis; & non tantum purè intentionalem per dependentiam à fide. ad 3. p. 483

Scotus.

Scoti sententia de peccato habituali affertur, & eius fundamenta examinantur. ad 6. & 7. p. 454

Semipelagiani.

Semipelagiani circa dogma Catholicum de gratia licet minus errauerint extensiuè quàm Pelagiani, turpius tamen, & stultius errauerunt quoad consequentiæ rationem peruersa illa partitione inter gratiam, & liberum arbitrium. art. 7. & 8. p. 474

Spes.

Spes licet immediâtè feratur in Deum, non tamen fertur in ipsum, vt est bonum secundum se, sed præcisè, vt est principium bonitatis in nobis per potentiam benefactiuam, & promissiones. artic. 9. p. 453. & art. 1. p. 460. Cur sit inferior Charitate. ibidem.

Sponsalitia.

Sponsaliticium animæ cum Deo cur iniri possit absque mutua vtrinque voluntate actuali: scilicet verò matrimonium humanum. ad 5. p. 479

Status.

Status puræ naturæ. Vide *Natura status, Dilectio.*

Substantia.

Substantia purè creata, cui sint connaturalia dona, quæ de facto supernaturalia sunt respectu hominum, & Angelorum, est chymica. ad 4. p. 444

Supernaturalis.

Supernaturalis est omnis actus salutaris, sine quomodocumque positiuè disponens ad consecutionem gratiæ, vel gloriæ. art. 6. p. 473

Supernaturalis perfectio non importatur à quacumque connexionem cum donis supernaturalibus. ad 5. p. 470. Vide *Dona supernaturalia.*

Supernaturalis habitus. Vide *Habitus.* Vide etiam *Virtutes supernaturales. Visio beata.*

Supernaturalia dona, quæ sunt talia respectu hominum, & Angelorum de facto implicat esse connaturalia alicui substantiæ purè creatæ. ad 4. p. 444

Supernaturalia dona diuersæ speciei ab iis, quæ collata sunt Christo Domino, & cæteris propter merita ipsius impossibilia sunt. ad 5. ibid.

Supplicium.

Supplicium, vide *Premium.*

Suppositio.

Suppositio impossibilis per se est ferè inutilis. ad 9. p. 462. Ex ea sequitur quodlibet. ibid.

Lib. VI. De Virt. Theol.

Scientia.

Scientia naturalis, fidei comparata, habet rationem excedentis, & excelsi, absolute verò est imperfectior, & obscurior. art. 3. p. 534. Scientia, & fides dicunt perfectiones inuicem incommunicabiles, quæ proinde non possunt coalescere in eodem actu. ad 2. p. 538. Scire dicimur tantum improprie ea, quæ credimus. ad 1. p. 535

Sensus.

Sensus non falluntur circa proprium obiectum. ad 3. art. 2. p. 554

Seruitus.

Seruitus naturalis erga Deum perficitur, non tollitur per charitatem. ad 4. p. 570

Spes.

Spes Theologica prærequirit cognitionem certam diuinæ promissionis. ad 3. p. 554

Sine spe est impossibile quidquam agere. art. 2. p. 594

Spes, & Charitas hæretici differunt à spe, & charitate Catholici, tum quoad obiectum motuum, tum quoad firmitatem. ad 6. pag. 55. Habet pro obiecto formali diuinam omnipotentiam promittentem. n. 1. & seqq. ibid. Non tamen speratur ipsa omnipotentia, cum solum obiectum materiale spei dicatur sperari, quia est absens. artic. 4. pag. 556. Spes imitatur fidem quoad respectum perfectionis diuinæ necessaria inuoluentis terminationem liberam in obliquo. art. 1. & 2. ibid. Eodem modo dependet spes ab apprehensione, & sperabilitate boni promissi, ac fides ab apprehensione, & credibilitate articuli reuelati. art. 3. ibid. Fertur in bonum futurum, arduum, possibile obtineri, quæ conditiones non conueniunt, omnes obiecto formali spei. art. 5. p. 557. Spes tantum est de bonis, fides etiam de malis. ad 1. p. 558. Omnipotentia est obiectum spei, vt promittens non solum præmia, sed etiam merita. art. 8. p. 559. Cur potius promittens Deus, nos erigat ad se, quam conceptu omnipotens, quam misericordis, liberalis, iusti. art. 2. p. 556. Spes magis fertur in Deum promittentem quam in bona promissa. ad 4. p. 558.

Spes est diuinæ dilectionis fundamentum. artic. 4. p. 560. Est quædam amicitia cum Deo inchoata, & imperfecta. ad 1. p. 566. Non consistit in medio circa propriam materiam. ad 4. p. 561. Est infructuabilis, licet aliquando non sequatur effectus speratus, ex defectu conditionis, sub qua speratur. ad 5. ibid. Arduitas obiecti sperati, quatenus propoliti per fidem. ad 6. art. 2. ibid. Sperare pertinet ad partem irascibilem. art. 3. p. 556. Spes ex sua natura & ratione sui motiui est virtus contentiosa, & pugna. ad 8. art. 2. p. 571. Spes ita aduertatur desperationi, sicut fides infidelitati, & charitas cuiuslibet peccato lethali. ab art. 1. p. 493. Non potest stare cum reuelatione propriæ reprobationis. artic. 5. p. 563. Non potest conseruari in beatis. ad 2. p. 566. Disponit ad charitatem. n. 1. & seqq. p. 565. Distinguitur ab illa ob formalem distinctionem motiui, & ob separabilitatem. art. 2. p. 488. Spes est firmissima ratione sui obiecti motiui. artic. 6. p. 560. Actus spei continet virtualiter amorem etiam, desiderium, delectationem, & timorem. ad 3. p. 561. Penes motiuum distinguitur à simplici desiderio, & à pia affectione. ad 4. p. 558. Spes theologica non habet pro fine cui ipsam sperantem. ad 5. ibidem.

Spes naturalis, & supernaturalis differunt penes motiuum, & non penes bona sperata. art. 2. p. 560. Spes Catholici, & hæretici differunt proportionally, sicut vtriusque fides. ad 6. p. 555

Spes naturalis, & supernaturalis differunt penes obiectum, & non penes bona sperata. art. 2. p. 560. Spes Catholici, & hæretici differunt proportionally, sicut vtriusque fides. ad 6. p. 555

Spes licet immediâtè feratur in Deum, non tamen fertur in ipsum, vt est bonum secundum se, sed præcisè, vt est principium bonitatis in nobis per potentiam benefactiuam, & promissiones. artic. 9. p. 453. & art. 1. p. 460. Cur sit inferior Charitate. ibidem.

Spes licet immediâtè feratur in Deum, non tamen fertur in ipsum, vt est bonum secundum se, sed præcisè, vt est principium bonitatis in nobis per potentiam benefactiuam, & promissiones. artic. 9. p. 453. & art. 1. p. 460. Cur sit inferior Charitate. ibidem.

Spes licet immediâtè feratur in Deum, non tamen fertur in ipsum, vt est bonum secundum se, sed præcisè, vt est principium bonitatis in nobis per potentiam benefactiuam, & promissiones. artic. 9. p. 453. & art. 1. p. 460. Cur sit inferior Charitate. ibidem.

Spes licet immediâtè feratur in Deum, non tamen fertur in ipsum, vt est bonum secundum se, sed præcisè, vt est principium bonitatis in nobis per potentiam benefactiuam, & promissiones. artic. 9. p. 453. & art. 1. p. 460. Cur sit inferior Charitate. ibidem.

Spes licet immediâtè feratur in Deum, non tamen fertur in ipsum, vt est bonum secundum se, sed præcisè, vt est principium bonitatis in nobis per potentiam benefactiuam, & promissiones. artic. 9. p. 453. & art. 1. p. 460. Cur sit inferior Charitate. ibidem.

Spes licet immediâtè feratur in Deum, non tamen fertur in ipsum, vt est bonum secundum se, sed præcisè, vt est principium bonitatis in nobis per potentiam benefactiuam, & promissiones. artic. 9. p. 453. & art. 1. p. 460. Cur sit inferior Charitate. ibidem.

Spes licet immediâtè feratur in Deum, non tamen fertur in ipsum, vt est bonum secundum se, sed præcisè, vt est principium bonitatis in nobis per potentiam benefactiuam, & promissiones. artic. 9. p. 453. & art. 1. p. 460. Cur sit inferior Charitate. ibidem.

Spes licet immediâtè feratur in Deum, non tamen fertur in ipsum, vt est bonum secundum se, sed præcisè, vt est principium bonitatis in nobis per potentiam benefactiuam, & promissiones. artic. 9. p. 453. & art. 1. p. 460. Cur sit inferior Charitate. ibidem.

Spes licet immediâtè feratur in Deum, non tamen fertur in ipsum, vt est bonum secundum se, sed præcisè, vt est principium bonitatis in nobis per potentiam benefactiuam, & promissiones. artic. 9. p. 453. & art. 1. p. 460. Cur sit inferior Charitate. ibidem.

Spes licet immediâtè feratur in Deum, non tamen fertur in ipsum, vt est bonum secundum se, sed præcisè, vt est principium bonitatis in nobis per potentiam benefactiuam, & promissiones. artic. 9. p. 453. & art. 1. p. 460. Cur sit inferior Charitate. ibidem.

Spes licet immediâtè feratur in Deum, non tamen fertur in ipsum, vt est bonum secundum se, sed præcisè, vt est principium bonitatis in nobis per potentiam benefactiuam, & promissiones. artic. 9. p. 453. & art. 1. p. 460. Cur sit inferior Charitate. ibidem.

Spes licet immediâtè feratur in Deum, non tamen fertur in ipsum, vt est bonum secundum se, sed præcisè, vt est principium bonitatis in nobis per potentiam benefactiuam, & promissiones. artic. 9. p. 453. & art. 1. p. 460. Cur sit inferior Charitate. ibidem.

Spes licet immediâtè feratur in Deum, non tamen fertur in ipsum, vt est bonum secundum se, sed præcisè, vt est principium bonitatis in nobis per potentiam benefactiuam, & promissiones. artic. 9. p. 453. & art. 1. p. 460. Cur sit inferior Charitate. ibidem.

Præceptum

Index Rerum.

Præceptum spei quando obliget directè, & indirectè. art. 6. & 7. p. 595. Absque spe infusa nullum opus salutare est possibile, bene tamen opus bonum morale. num. 1. & seqq. pag. 599. excipiuntur opera initialia. art. 6. ibid.

Statu.

Status mutari nequit ab adulto sine proprio actu libero. art. 5. p. 498

Superbia.

Superbia est origo præumptionis. art. 6. & 7. p. 601. & seqq.

Lib. VII. De Pass.

Salomon.

Salomonis expenditur indoles, & bonitas animæ, ac ingenij ad 3. p. 103.

Sanguis.

Sanguinis reuocatio ad interiora est communis audaciæ, & timori, sed opposito modo. ad 1. p. 74.

Segnitias.

Segnitias est species timoris. art. 1. p. 80.

Sitis.

Sitis qua ratione subsequatur ad timorem. ad 3. p. 77.

Spes

Definitio eius, & existentia etiam in Brutis. n. 1. & seqq. p. 61. Spes est de non visis. ad 3. p. 62. Est affectus quasi compositus formaliter, & obiectiue. art. 1. p. 65. Sed præuolat ratio concupiscentiæ, & boni. ibid. art. 2. Causa spei facile concipiendæ, & firmiter retinendæ est diuersa. art. 4. p. 66. Causa præcipua spei est causa boni desiderati. art. 4. ibid.

Effectus spei. n. 1. & seqq. p. 67. Spes est delitiosa. ibid. Et solum per accidens contristat. ad 2. p. 68. Spes magna est plerumque parum operatiua extensiuè. ad 4. p. 67. Quænam conferant ad excitandam, & deprimendam spem, & disperationem. art. 3. p. 70. Audacia, quatenus illa respicit opus alienum, & proprium ipsius audentis. art. 2. p. 72.

Sensus, Sensibile.

Operationes partis sensitivæ sunt cum passione strictæ ali. art. 3. p. 2. Sed magis appetitiones, propereaque solæ ipsæ dicuntur absolute passionis. art. 4. ibid. Non tamen omnes æqualiter. art. 3. ibid. Sensibilem varietas. Vide Varietas.

Similitudo.

Similitudo est causa amoris multiplici ratione. ad 4. p. 18. Nec vnquam est causa odij, nisi ratione adiunctæ dissimilitudinis. art. 3. ibid. Non tamen est vniuersalis causa amoris. art. 5. ibid.

Lib. VIII. De Iustit.

Sciens.

Sciens, & volens non potest pati iniuriam. n. 1. & seqq. p. 137

Simonia.

Simonia est studiosa voluntas emendi, aut vendendi aliquid spirituale, aut spirituali annexum. art. 1. p. 206. Eius inhonestas ostenditur iuxta fidem, & rationem. art. 2. & 4. ibid. Sine simonia potest Sacerdotibus dari stipendium. ad 3. p. 207. Emptio rei temporalis annexæ spirituali quomodo vacat simonia. ad 4. ibid.

Sors.

Sortis nomine in vsura quid venit, an lucrum cessans, & damnum emergens. art. 3. p. 202

Superioritas.

Superioritas, & gubernatio habentur à superiore creato, non iure iurisdictionis, sed proprietatis. ad 4. p. 115

Summum vniuersaliusque, sine luitas dicitur multis modis, & definitur, vt dicit terminum iuris proprietatis. art. 11. & 12. p. 113

Lib. IX. De Incarnat.

Sanctitas.

Sanctitas infinita diuinitatis sanctificat finite humanitatem Christi. ad 4. p. 256. Sanctitas Verbi immediatè dignificat opera humanitatis. n. 1. & seqq. p. 228

Sanguis.

Sanguis verus immediatè, & secundum hypostasim assumptus fuit à Verbo. art. 3. p. 252

Satisfactio.

Satisfactio æqualis pro peccato lethali à pura creatura poni non potest. art. 1. p. 223

Satisfactio exhibenda à peccatore cur necessaria sit? ad 7. p. 230

Satisfactio Christi æstimanda est à quolibet tanquam pro eo solo exhibita. ad 1. p. 235

Satisfactio Christi quo sensu superabundans fuerit? ad 6. p. 230

Satisfactionem Christi esse ex iustitia commutatiua non repugnat speciali ratione. art. 2. p. 232

Separabilitas.

Separabilitas absoluta finium intentorum à Deo non fauet multipliciati decretorum. ad 1. p. 239

Seruitus.

Seruitutis expositio. ad 5. p. 273

Seruitus non habet sibi necessarium annexam capacitatem obligationis in conscientia. ad 1. ibid.

Scientia.

Scientia conditionata Dei de eius decretis ante omne decretum absolutum noceret ipsius libertati. ad 3. p. 242

Non quilibet scientia conditionata est compossibilis cum existentia absoluta euentus præcogniti. ad 2. ibid.

Scientia media non est utilis ad tuendam libertatem arbitrij, quando hypothesis posita in statu conditionato non retinetur in statu absoluto. ad 2. p. 277

Scientia per se infusa, æquisita, & experimentalis tribuenda est Christo. n. 1. & seqq. p. 261

Scientia visionis de meritis Christi absolute existentibus non requiritur, vt Deus velit peccati remissionem propter merita. ad 3. art. 1. p. 239

Lib. X. De Sacram.

Sacerdos.

Simplex Sacerdos ex commissione Summi Pontificis potest conferre ordines minores. art. 3. & 4. p. 514. Non potest tamen conferre presbyteratum. ibid. An possit Subdiaconatum & Diaconatum est ambiguum. art. 5. ibid.

Similiter ex commissione Pontificis urgente necessitate potest conferre Sacramentum confirmationis. ad 1. art. 2. p. 391. Est institutus minister à Christo sub conditione delegationis. ad 5. p. 392

Solus & quiuis sacerdos potest conficere Eucharistiam. art. 1. & 2. p. 420. Possunt in aliquo casu continere plures licitè ad consecrationem eiusdem materiæ, non tamen pro omni casu & pro libito. art. 3. 4. 5. & 6. ibid. Si omnes non absoluant physicè simul verba consecrationis, non consecrant omnes physicè, sed moraliter. ad 3. art. 5. & 6. p. 421. Aliorum opiniones circa hoc punctum. ad 3. art. 1. 2. 3. & 4. ibid.

Quiuis Sacerdos est minister sufficiens Extremæ Vnctionis. art. 1. p. 499. Sacerdotes sunt constituti

Index Rerum.

Vicarij Christi in munere absoluendi à peccatis. art. 5. p. 459. Obligatio agnoscendi peccata coram Deo ad eos est traducta. ibid. Ipsi soli sunt ministri Sacramenti pœnitentiæ. art. 1. p. 484. Quilibet Sacerdos potest absolvere à quibuscumque peccatis in articulo mortis. a. 2. ibid. Non potest vei d extra articulum mortis, sed requiritur iurisdicctio. art. 3. ibid. Iurisdicctio ordinarij continetur intra limites propriæ Diœcesis. ibid. Sacerdos ex vi ordinis habet potestatem completam absoluendi, sed capacem limitationis inducentis nullitatem in actum secundum. art. 6. & 7. ibid. Quoad hanc potestatem sub-ordinantur omnes summo Pontifici. art. 8. p. 485

Sacramentum. n. 1. p. 289. Sacramentum definitur signum sanctitatis, &c. n. 1. & seqq. p. 289. Aliorum definitiones cum præsentibus coincidentibus. ad 3. p. 290. De conceptu Sacramenti est ratio symbolici. a. 2. p. 289. Sacramentum in aliquo sensu est ens rationis. art. 2. p. 300. De conceptu Sacramenti est significatio sanctitatis practicæ. ad 5. p. 292

Sacramenta nouæ legis sunt septem, art. 1. p. 342. Hæc diuisio est in species infimas. art. 2. ibid. Conuenientia istius diuisionis & multiplicitas ex proportione vitæ spirituales cum naturali, & ex proportionali necessitate aliquorum ad vtramque. art. 3. & 4. p. 342

Sacramenta nouæ & antiquæ legis analogicè conueniunt in ratione Sacramenti. n. 1. & seqq. p. 291. Sacramenta nouæ legis præminent in vi significandi. ad 5. p. 294. & art. 12. p. 307. Sacramenta antiquæ legis non continebant sanctitatem simpliciter quam continent Sacramenta nouæ legis. a. 1. p. 292. Erant tamen propriè Sacramenta. ad 1. ibid. Non ita serpens Aëneus, & similia. ad 6. p. 293. Sacramenta nouæ legis constant rebus & verbis tanquam materia & forma. n. 1. & seqq. ibid. Sacramenta antiquæ legis rebus constabant. art. 1. ibid.

Sacramentorum substantia est inuariabilis humana autoritate. art. 1. p. 295. Quid determinatè exigatur in perficiendo Sacramento. art. 1. 2. & 4. p. 296.

Sacramentorum institutio. Vide *institutio*.

Sacramenta fuere conuenientia, vt homo sensibiliter perciperet effectus gratiæ & spiritualia. art. 1. 4. & 5. p. 305. Non fuissent conuenientia pro statu puræ naturæ. art. 2. ibid. Neque pro statu eleuationis ante peccatum seu pro statu innocentia. art. 3. ibid. Pro statu naturæ lapsæ fuere maximè conuenientia ob prædominium sensibilem supra rationem. art. 4. 5. & 6. ibid. & seq. Debuere esse diuersa pro triplici statu legis naturæ, legis scriptæ, & gratiæ. art. 8. & 9. p. 306

Sacramenta nouæ legis conferunt gratiam ex opere operato. art. 2. p. 318. Non verò Sacramenta antiqua quæ erant egea & infirma. n. 1. & seqq. p. 319. Fuere tamen etiam ipsa valde vtilia. ad 1. art. 3. p. 320. Non fuisset conueniens vt præ omni tempore essent Sacramenta collatiua gratiæ ex opere operato. ad 1. ibid. Quoduis Sacramentum causat gratiam quocumque modo causet, per partes essentielles non per integrales. ad 4. p. 490

Sacramenta nequeunt physicè attingere immediatè propria virtute gratiam sanctificantem. art. 1. p. 329. Neque virtute alicuius qualitatis sibi superaddite influentis, vel purè exigentis gratiam. a. 5. & 6. ib. Non sunt tamen pura conditio. a. 8. p. 330. Imò aliquo modo sunt causæ physicæ instrumentales gratiæ. a. 4. p. 329. & 7. p. 330. Eorum differentia in modo causandi instrumentaliter à reliquis instrumentis. art. 1. p. 331. Ratione huius causalitatis physicæ non fit, vt nequeant Sacramenta causare gratiam

cum iam non sunt. art. 10. p. 330. Sunt etiam verè, & multipliciter causæ morales gratiæ. art. 2. & 3. p. 331. & ad 3. p. 332

Quæ Sacramenta per se causant primam gratiam & dicuntur Sacramenta mortuorum, quæ causant per se augmentum & dicuntur Sacramenta viuorum. art. 1. p. 333. Nullum Sacramentum viuorum vel saltem non omnia possunt per accidens causare primam gratiam. art. 2. & 3. ad 3. ibid. Quælibet Sacramenta solum causant quantum significant. ibid. Causant gratiam instanti pro quo complentur substantialiter. art. 3. p. 336

Sacramenta mortuorum conferunt gratiam ad omnes vniuersaliter operationes vitæ spiritualis. art. 2. p. 336

Sacramenta diuersæ speciei conferunt inæqualem gratiam. art. 1. p. 334. Etiam idem specie Sacramentum inæqualiter dispositis confert inæqualem gratiam. art. 2. & 3. ibid. Inæqualitas peccatorum ex parte suscipientium non facit inæqualitatem in gratia quæ confertur per Sacramenta. ad 2. art. 3. ibid. Melior dispositio ministri non confert ad vbertatem gratiæ, sed sola dispositio suscipientis. ad 2. art. 2. ibid.

Sacramenta diuersa non conferunt gratiam diuersam substantialiter, sed tantum accidentaliter. art. 1. 2. & 3. p. 335. Penes quæ sit hæc diuersitas accidentaliter gratiæ. art. 2. & 3. ibid.

Quid sit Sacramentum fictè susceptum. n. 1. & seqq. p. 337. Aliqua Sacramenta possunt esse valida & informia. art. 1. & seq. ibid. Sacramenta, quæ directè, & immediatè significant gratiam, nequeunt esse valida & informia, possunt, quæ directè significant aliam formam præter gratiam. art. 5. ibid.

Quæ Sacramenta imprimant characterem. art. 3. & 4. Sacramenta antiquæ legis nullum imprimebant in anima. ad 3. p. 339

Soli viatores sunt capaces Sacramentorum. n. 1. & seqq. p. 339. Cur ab expertibus rationis suscipi etiam possint. ad 2. ibid. An omnia possint suscipi ante vitum rationis. art. 6. p. 517. Adultus, vt valide suscipiat Sacramenta debet habere in hoc sensum saltem habitualem. art. 1. 2. & 3. p. 340. Specialis ratio exceptionis pro Eucharistia. art. 4. p. 341. Talis consensus non debet esse actualis, vt debet esse intentio ministri. art. 5. ibid.

Non omnia Sacramenta sunt æqualis dignitatis. art. 1. p. 343. Ordo doctrinæ, necessitatis & dignitatis qualis sit in Sacramentis. art. 2. 3. & 4. ibid. & seq. Ordo dignitatis est oppositus ordini necessitatis. art. 4. p. 344.

Sacramentalia.

Sacramentalia dicuntur quæcumque operationes sensibiles ordinatæ ad excitandam deuotionem fidelium & ad remissionem venialium. art. 1. p. 480. Hoc nomine censentur oratio aquæ benedictæ aspersio, & similia. ibid. Verè possent aliqua vi inductiua remissionis venialium. art. 2. & 3. ibid. Hæc vis non inest omnibus ex eodem capite, & eodem modo. art. 3. ibid. Valent ad obtinenda auxilia opportuna pro eliciendis actibus delectis venialium. ibid. & ad 4. p. 483. Probabilius tamen est non valere ad inducendam remissionem ex opere operato. art. 4. & 5. p. 481. & ad 2. p. 482. In contrarium non est traditio Ecclesiastica. ad 3. ib. Mens D. Tho. in hac re. ad 1. art. 1. p. 482. Potestas instituenti remedia habentia talem vim ex opere operato non est in Ecclesia. ad 3. ibid. Sacramentalium & Sacramentorum potest esse communis materia remota non proxima. art. 3. p. 477. Plus aliquando requiritur ad perficiendum Sacramentale quam Sacramentum. ad 4. p. 498

Sacramen

Index Rerum.

Sacramentalia in quantum sumuntur pro ritibus Sacramentalibus. a. 1. p. 345. Non caulant gratiam ex opere operato. art. 2. ib. Institui possunt ab Ecclesia imò ab ipsa sunt instituta. ad 1. art. 1. & 3. ibid. Inuant significationem Sacramentorum eam reddendo sensibiliorem. ibid. Quos alios effectus caulent. art. 3. 4. & 5. ibid.

Satisfactio.

In Sacramento baptismi non debuit iniungi vlla satisfactio pro peccatis vt debuit in Sacramento penitentiae. ad 3. & 4. p. 372

Satisfactio à Sacerdote imposita eiusdemque exhibitio sunt partes integrales Sacramenti penitentiae. a. 2. & 3. p. 454. Datur obligatio in sacerdote imponendae satisfactionis, a. 1. & 2. p. 488. Et in penitente obligatio eam acceptandi, a. 2. & 3. ibid. Hac obligatio colligitur ex potestate ligandi, quam habent sacerdotes, ibid. Verque liberari potest per accidens ab ea obligatione. art. 5. p. 489. Hac satisfactio debet esse medicinalis & vindicativa. art. 3. ibid. Medicinalis nec ratione Iubilaei committi potest art. 7. ibid. Neque penitens neque alius Confessarius mutare potest iam impositam satisfactionem, nisi habita notitia peccatorum, pro quibus imposita est, art. 6. ibid. Pro satisfactioe imponi potest quoduis opus honestum vel internum, vel externum etiam aliàs praecipuum, art. 7. ibid. Etiam si impleatur in statu peccati satisfactio praecipuo, sed non nisi ablato obice inducet suum effectum ex opere operato, art. 8. & 9. p. 490. Facultas vitandi poenas purgatorij, per satisfactionem impositam à Sacerdote, non est purum priuilegium, sed praecipuum, art. 4. p. 489. & ad 1. p. 490. Opus satisfactorium, ratione Sacramenti, fit efficacius ad remissionem poenae Purgatorij, ad 2. ibid. Vnus publicae satisfactionis ante confessionem qualis? ad 3. ibid. Satisfactio intenditur à virtute penitentiae non satisfactio, ad 4. p. 448. In pura natura non est necessaria satisfactio ad aequalitatem pro donatione peccati, ad 4. art. 2. p. 441. Cur in natura eleuata debuerit ea esse, vt verè fuit per Christum? ibid.

Scrupulosi.

Scrupulosi non tenentur ad confessionem peccatorum dubiorum, quia non prudenter dubitant. ad 5. art. 3. p. 473

Secretum.

Secreti obligatio in confessario specialis ratione Sacramenti. art. 3. p. 486. Eius violatio habet malitiam iniustitiae, & sacrilegij, nec in ea est vlla paruitas materiae, ibid. Non est licita ob ingentis cuiusvis boni acquisitionem, aut mali impeditionem, vt patriae subuersionis, art. 4. 5. 6. & 7. p. 486. & seq. & ad 3. p. 487. Eadem obligatio extenditur ad omnes quibus aliquid confessionis innotescit, art. 8. ibid. Si pro vilo euentu non vrgeret obligatio secreti, nec penitens pro eo teneretur ad confessionem, ad 3. art. 3. p. 488. Teneretur tamen penitens consentire vsui illius notitiae, quantum sufficit ad praecauenda ea mala, ad 3. a. 4. ibid.

Specificatum.

Specificatum habituum voluntatis est bonum difficile, art. 1. p. 431. Ratio specificatiui non conuenit obiectis materialibus, ad 7. art. 1. p. 435. Vide obiectum formale. Specificatum aliquarum virtutum est bonum, vt coniunctum cum aliquo defectu, art. 1. p. 449.

Subdiaconatus.

Subdiaconatus est Sacramentum, & Ordo sacer, art. 4. p. 507. Munus Subdiaconi, art. 2. ibid. Forma Subdiaconatus, art. 12. p. 512. Minister Subdiaconatus, art. 6. p. 514. & ad 2. p. 515. An

simplex Sacerdos possit à Pontifice delegari ad illum ministrandum, art. 5. p. 314

Subiectum.

Subiectum cuiusvis virtutis est, qui est capax amandi eius obiectum, art. 1. p. 447. Subiectum penitentiae virtutis, n. 1. & seq. ibid.

Substantia.

Vnitas substantiae arguitur, vbi vnitas apparentiae sensibilis; & multiplicitas, vbi multiplex apparentia sensibilis, art. 3. & 4. p. 413. Substantiae connaturaliter destruuntur per hoc, quod iidem subtrahantur propria accidentia, art. 14. & 15. p. 410. Nulla substantia completi potest per formam, quae non sit ex natura sua completa talis substantiae, art. 10. p. 415

Sumptio Eucharistiae, Vide *Communio*.

Lib. I. De Deo.

T

Terminatio.

Terminationes liberae Diuinae

Vid. *Actus liberi Diuini*.

Trinitas Diuina.

Mysterium Diuinae Trinitatis est praecipuum dogma fidei catholicae. art. 1. p. 141

Est supra naturalem rationem. art. 2. ibid. & 7. p. 142. & ad 1. p. 144. Non contra eandem art. 7. p. 142. & ad 1. p. 144

Eius mysterij non repugnantia fundatur immediate in infinitate Diuinitatis. art. 6. & 7. p. 142

Principium illud. *Quae sunt eadem vni tertio, sunt idem inter se*; respectu Dei non est per se notum, nisi cum addito. ad 1. p. 144

Idem dicitur de hoc alio: *Quidquid dicitur de praedicatione, dicitur etiam de subiecto*. ad. 2. p. 145

Syllogismi expositio rectè concludunt circa Deum: ad 5. p. 346

V. *Deus, Persona Diuina.*

Tristitia.

Tristitia est mensura mali accidentis substantiae rationali. art. 4. p. 127
Mensura tristitiae est perfectio cognitionis representantis bonum amissum. art. 5. ibid.

Lib. II. De Angelis.

Tentatio.

Tentationis demonis causa. art. 5. p. 266. Designantur à Lucifero demones ad tentandos homines iuxta qualitates negotiorum. ibid. Tentationes peraguntur, tum interius, tum exterius ex determinatione noxia motuum localium. a. 6. ibid. Deus non est auctor tentationis. ad 6. p. 267

Transire.

Transire posse Angelum ad extremum ab extremo sine medio in quo sensu verum sit. art. 1. p. 196

Trinitas.

Trinitas non potest naturaliter cognosci ab Angelo. art. 14. p. 208

Lib. IV. De Gratia.

Tentatio.

Tentationes grauissima magis occurrunt in natura lapsa, quam in pura. Et vt superentur indigent diuersa gratia, ac sit ea, qua vincuntur tentationes leues. art. 2. p. 425. Probat hoc auctoritate, & ratione. ibid.

Lib. V.

Index Rerum.

Lib. V. De Iustif.

Tridentinum.

Tridentini definitio iustificationis. artic. 2. p. 441. Est de iustificatione prout de facto datur secundum totam eius perfectionem tum essentiali primariam, tum secundariam, & integram, ac accidentalem. ad 7. p. 480
Tridentinum nihil definit de identitate, seu distinctione gratiæ habitualis ab habitu charitatis. ad 2. p. 449. Eiusdem definitio de necessitate speciali dispositionis requisitæ in adulto habente peccatum lethale personale. artic. 1. & seq. pag. 473. Vide *Iustificatio.*

Lib. VI. De Virt. Theol.

Tempus.

Tempus non constat partibus actu infinitis. ad 4. p. 580

Testimonium.

Testimonium Dei maius quolibet pure creato. art. 9. p. 512. Etiam si sit obscurum, firmissimum fundat assensum. ad 6. art. 2. p. 535

D. Thomas.

D. Thomas exponitur circa præceptum fidei. ad 4. p. 585

Timor.

Timor Dei comminantis non est Virtus Theologica, quia monetur partialiter ab obiecto creato, scilicet à propria fragilitate. art. 8. p. 557. Timor Dei alius pure servilis oppositus charitati, alius est bene ordinatus, alius pure filialis identificatus cum charitate. ad 1. p. 576. Timor poenarum faciliorem reddit executionem actuum nobiliorum. ad 3. art. 2. p. 577

Trinitas.

Trinitas non potest cognosci naturaliter per creaturas, habentes cum illa connexionem dependentiæ, non similitudinem. art. 4. p. 534

Lib. VII. De Pass.

Tactus.

Tactus præeminet reliquis sensibus in brutis, non vero in homine. ad 10. art. 3. p. 40. Supremum tangibile est mensura delectationis sensibilium. art. 3. p. 43. Et distinctus. ad 1. p. 77

Terribile.

Terribile dicitur opus respectu solius operantis. art. 3. p. 77. Terribile ingruens repente timetur magis, & vincitur audacius. ad 2. p. 72. Licet non semper. ad 3. p. 79. Quod est prorsus inevitabile non timeatur. ad 1. ibid.

Timor.

Distinctio duplicis timoris. art. 2. p. 71. Eadem distinctio exposita, & pluribus confirmata. n. 1. & seqq. p. 75.

Timoris connexio cum spe, & impossibilitas cum audacia. art. 3. ibid. Prioritas eius, & posterioritas ad desperationem. art. 4. & 5. ibid. A quo timore denominetur quis timidus absolute. art. 6. p. 77. Exponitur motuum timoris tum ignavi, tum diffidentis. n. 1. & seqq. ibid. Timor sæpè sine causa reali. art. 3. p. 78. Timorem timeri posse. ad 5. pag. 80

Exponuntur sex species timoris. n. 1. & seqq. ibid. Timor impedit operationes ex parte corporis, in-

uat vero ex parte animæ. num. 1. & sequentibus, pag. 81

Timor spiritualis est maxime actiuus. ad 4. p. 83. Passio timoris inducit effluxum excrementorum. art. 2. & ad 1. p. 83

Transmutatio.

Transmutatio corporalis consequitur per se ad quous actus appetitus sensitivi. art. 4. p. 2. Quæ consequitur ad tristitiam est nociua per se, & eundem se totam. art. 23. p. 58. Exigua est, quæ consequitur ad spem, sed valde propitia. ad 6. p. 69. Ex ira est multiplex, & varia art. 1. p. 90

Tristitia.

Definitio eius. n. 1. & seqq. p. 44. Comparatio eiusdem cum dolore. ad 1. p. 45. & ad 4. p. 50

Tristitia per accidens est, tum causa, tum effectus delectationis. ad 4. pag. 45. Oppositio, & connexio tristitiæ cum delectatione. n. 1. & seqq. p. 46. Est diuersa ab oppositione, & connexione qualitatum naturalium. ad 1. p. 47. Tristitia præualet delectationi tantum per accidens. art. 3. pag. 49. Species tristitiæ latæ, & stricte talis. num. 1. & sequentibus, pag. 50

Causa tristitiæ. n. 1. & seqq. p. 52. Omnis causa tristitiæ renocatur ad operationem naturalem impeditam. art. 3. p. 53. Tristitia nunquam irripit de nouo absque noua cognitione mali. ad 7. & 8. p. 56

Passio tristitiæ est nociua præ ceteris omnibus passionibus. n. 1. & seqq. p. 57. Non tamen est summum malum. art. 5. p. 59. Nec constituit vnum cum suo obiecto, sicut delectatio cum suo. ibid. Est iners per se, & contraria operationi. art. 6. & 7. ibidem. Tristitia tamen spiritualis est valde actiua, & utilis. ad 3. & 5. p. 60. Quæ est passio inducit maniam, & interitum magis, quam vlla alia passio. ad 7. & 8. ibidem. Est specialiter indiga remedij. ad 2. p. 108. Magis correspondet magnitudini desiderij, quam delectatio. art. 6. p. 94. Tristitia præterita Vide *Memoria.*

Lib. VIII. De Iustit.

Temerarium.

Temerarium iudicium, suspicio, & dubitatio sunt iniuriæ internæ, & explicantur eorum inter se differentiæ. n. 1. & seqq. p. 185. Vbi & qualis fundamenti negatio requiritur ad iudicium temerarium. art. 1. ibid. Quam fundant obligationem restituendi. ad 3. ibid.

Theologi.

Theologi, & iurisperiti quomodo discrepent in acceptionibus iuris naturalis, gentium, & positivi. art. 1. & 2. p. 120

Translatio.

Translatio iuris ab vno in alium quo sensu verificatur. ad 3. p. 119

Lib. IX. De Incarnat.

Thesaurus.

Thesaurus meritorum Christi quo sensu dicatur infinitus. n. 1. & seqq. p. 228

Timor.

Timor servilis repugnans Christo. ad 5. p. 259. Item timor culpæ, & poenæ. n. 1. & seqq. p. 268

Tristitia.

Tristitia partis superioris, & inferioris à Christo peccatum nouum miraculum electa fuit. ad 5. art. 1. p. 263

Lib. X.

Index Rerum.

Lib. X. De Sacram.

Tonsura.

Prima Tonsura non est ordo, sed dispositio ad ordines. ad 6. p. 509

Transsubstantiatio.

Transsubstantiatio, quæ conuersio sit appellanda. art. 4.

p. 402

Vide *Conuersio.*

Lib. I. De Deo.

V

Verbum.

Verbum Diuinum. Vide *Secunda Persona Diuina.*

Ratio verbi quomodo rebus conueniat. art. 2.

p. 135

Veritas.

Veritas per se nota; & nota per aliud. art. 1. & 2. p. 11. & seqq.

Veritatem logicè sumptam dari, est per se notum; non item metaphysicè sumptam, nec illam cum hac esse realiter conuertibilem. ad 3. p. 3

Veritas obiectiua est passio metaphysica entis realis. art. 4. p. 4. art. 2. p. 28. & art. 2. p. 43

Eadem veritas obiectiua potest esse cognoscibilis per fidem, & scientiam. ad 1. p. 9

Dantur veritates aliquæ obiectiua simpliciter necessariae, ac aeternae. art. 4. p. 4

Veritates obiectiua aeternae distinctae à Deo, sunt chimericae. art. 14. & seqq. p. 75. Et licet chimericae non essent, non possent esse complementum partiale actuum liberorum Dei. artic. 17. & seqq. pag. 76

Veritas propositionis naturalis de futuro contingenti denominatio extrinseca. ad 4. art. 3. p. 78

Virtus moralis.

Quæ virtutes morales dentur in Deo. ad 3. p. 68

Visio Dei.

Hæreses circa visionem Dei. art. 2. & 3. p. 32

Visio Dei, sicut est in se tripliciter usurpatur. art. 1. & 2. ibid.

Visio Dei immediata creata exponitur ex Apostolo. art. 4. ibid.

Eius possibilitas, & existentia definita est ab Ecclesia. art. 3. ibid.

Probatnr ex scriptura. art. 4. ibid. & 5. p. 33. Ex rationibus Theologicis. art. 6. ibid.

Esse indebitam connaturaliter cuius substantiæ intellectuali etiam creabdi probatur multipliciter. art. 2. & seqq. p. 28

Est perfectior, quam comprehensio ipsius substantiæ cognoscitiua. art. 2. ibid.

Qua ratione dicatur inadæquata, & tamen similis Deo. art. 2. & 3. p. 34

Non est perfectionis simpliciter infinita, licet superet alias cognitiones syncategorematicè infinitas inæqualis perfectionis. ad 5. art. 1. & 2. ibid.

Est indistincta à similitudine expressa Dei, & verbo mentis respectu ipsius. ad 7. art. 1. & 2. p. 35

Visioni Dei est inseparabiliter coniuncta perfecta amicitia inter Deum, & videntem. art. 3. p. 28

Conuenit simpliciter ei ex sua natura esse gratiam, sicut damnationi aeternæ esse stipendium peccati. art. 7. p. 30

Nulla visio immediata Dei potest ipsum confundere cum creaturis. ad 4. art. 2. & 3. p. 47

Visiones Dei inæquales dari possunt. art. 10. & seqq. p. 44. Danturque de facto, mediata quidem pro

R. P. *Esparza* *Curs. Theol.* Tom. II.

inæqualitate meritorum. art. 13. ibid. Immediate verò, pro inæqualitate luminis gloriæ. artic. 14. ibidem. Nullo modo ex inæqualitate intellectus, etiam de possibili. art. 15. & seqq. p. 45

Visio inæqualitas proueniens ex inæqualitate intellectus, non esset tansum materialis. art. 17. ibid. Malè etiam diceretur tantum esse penes prædicatum genericum. ibid.

Visio inæqualitas ex parte motui formalis, prouenit ex inæquali eius influxu. artic. 18. p. 45. & ad 2. p. 46

Qualibet visione videntur saltem confusè omnia possible; distinctè verò, & clarè eo plura, vel pauciora, quo magis, vel minus perfectè cognoscitur Deus. art. 19. p. 46

Res autem existentes non videntur sine peculiari Dei libertate, licet non superaddita peculiari perfectione luminis. ibid.

Personæ Diuinæ necessariò videntur eadem claritate, qua essentia. ad 4. art. 1. p. 47

Visiones omnes attingūt Deum secundum omnes formalitates, & tamen æquales non sunt. ad 1. & ad 2. pag. 46

Sunt eiusdem speciei Theologicae. ad 3. art. 2. p. 47

Testimonia, quæ videntur negare visionem immediatam Dei, quomodo sint accipienda. ad 1. p. 33

Quæ requiratur proportio inter Deum & intellectum creatum pro visione immediata Dei. ad 2. ibid.

Elenabilitas ad visionem Dei plurimum congruit rationi naturali hac tamen sola non conuincitur euidenter; sed adductis præterea testimoniis scripturæ. art. 5. p. 33

Elenatio intellectus solùm extrinseca ad videndum Deum non apparet impossibilis. ad 6. p. 35

Oculus corporeus, aut alia potentia materialis non potest eleuari Diuinitus ad visionem Dei, aut cognitionem vllius rei spiritualis. ad 3. art. 1. & 2. p. 33. & seqq.

Ius hominis ad videndum Deum fundatur in filiatione eius adoptiua respectu Dei. art. 9. p. 30

Præsentia Dei localis, cum intellectu creato, non sufficit, saltem ex natura rei, vt Deus concurrat cum eo ad visionem sui immediatam. ad 4. p. 39

Desiderium videndi Deum, V. *Desiderium.*

Vnitus.

Vnitus dupliciter usurpatur. ad 4. art. 2. p. 149

Quæ conueniat Deo, quæ repugnet. ibid.

Ratio vnitatis potest in Deo realiter identificari cum ratione multiplicatis respectu eiusdem termini; non in creatis. ad 3. p. 145

Voluntas.

Quatenus libera sit voluntas ad prosecutionem vnius motui, præsentè alio motiuo vehementiori. art. 14. pag. 57

Voluntas pluribus indiget ad suam operationem exercendam, quàm intellectus. ad 6. art. 2. p. 39

Voluntas conditionata quomodo transeat in absolutam. ad 4. art. 4. p. 78

Voluntas Diuina.

Voluntatis Diuinæ existentia est certa ex fide & manifesta ex ratione. art. 1. p. 67

Eius obiectum formale adæquatum est sola essentia Diuina. art. 2. & 3. ibid. Quæ quidem potius quietatiua, quàm motiua dicenda esset. ad 1. p. 68

Voluntas Diuina est prima ratio, cur sint creaturæ. art. 10. p. 75

Voluntas notionalis Diuina quid. art. 7. p. 156

Voluntas libera Dei disuiditur in antecedentem, & consequentem; beneplaciti, & signi. art. 1. p. 82

Voluntas antecedens, & consequens exponitur. a. 2. ib.

Voluntas beneplaciti, & signi quid, & hæc quottplex. art. 3. & 4. p. 83

KKk

Voluntas

Index Rerum.

Voluntas efficax Dei circa actus humanos est aliquatenus impedibilis absolute ab homine. artic. 13. p. 121. & ad 4. p. 123. & 6. art. 1. & seq. ibid. V. *Amor Diuinus, Libertas Diuina.*

Lib. II. De Angelis.

Vbicatio.

Vbicatio aliqua vagè est essentialis creaturæ, artic. 1. pag. 190. Est realiter distincta à re vbicata. artic. 2. ibidem. Vbicatio Angeli spiritualis independens à corpore, & operatione. artic. 4. p. 193. Est definitiua. ad 4. partis negantis. pag. 197

Vide *Locum, Veritas. Vide Falsitas.*

Via.

Via Angelorum fuit breuissima. artic. 1. pag. 253. Via bonorum Angelorum durauit per vnum instantans; malorum vero per duo instantia. artic. 2. ibidem.

Virtutes.

Virtutes omnes fuere infusæ omnibus Angelis. artic. 2. pag. 230. Idque in primo instanti ex natura rei. artic. 4. & seqq. ibid.

Visio.

Sola Visio Dei tollit peccabilitatem physicam. artic. 6. p. 240.

Viuens.

Viuentium operationes sunt in duplici differentia. ad 5. p. 189

Vnio.

Vnio Angeli cum corpore perfectiua vtriuslibet repugnat. artic. 1. p. 187

Vniuersum.

Vniuersum debet continere perfectiones omnis generis. artic. 16. p. 69. Finis vniuersi nequit subsistere sine existentia Angelorum, artic. 17. p. 69. In vniuerso nihil existit inutile omnibus, & singulis partibus vniuersi. artic. 3. p. 198

Voluntas.

Voluntatis Angelorum existentia probatur, ex scriptura, & ratione. artic. 1. & seqq. p. 116. Voluntas non quoad omnia ita comparatur ad medium & finem, sicut intellectus ad conclusiones, & principia. artic. 2. p. 238. Voluntas vnius Angeli quomodo moueatur ab altero. artic. 3. p. 268

Lib. III. De Act. hum.

Verbum otiosum.

Eius definitio. artic. 6. pag. 349

Viator.

Viator simpliciter quis. artic. 1. Status viæ respectu hominis conuertitur cum statu vitæ mortalis. artic. 3. & 4. p. 368.

Respectu Angelorum conuertitur cum statu libertatis ipsorum ad beatitudinem, & reprobationem. artic. 5. ibid.

Nullus viator bene operatur etiam Sanctissimus absque intentione præmij. ad 5. p. 388

Acquiritur status viæ ad meritum ex natura rei. artic. 3. & 4. & art. 6. & 7. p. 368

Natura humana potest esse beata simul, & viatrix, non item Angelica, aut anima separata, & ideo Verbum Diuinum naturam humanam assumpsit. artic. 10. p. 369

Vindicta.

Vindictæ proprium est plus rependere mali, quam

acceperit. artic. 6. pag. 302

Visio Dei beatifica.

Excludit omnem miseriam tum animi, tum corporis ad 6. p. 276

Est essentialiter indefectibilis. artic. 9. 10. & 11. p. 279. & seqq.

Intrinseca indefectibilitas conuenit illi solum propter essentialem connexionem intentionalium cum decreto diuino ad 9. art. 3. p. 283

Se sola est perfecta summi boni possessio. artic. 11. p. 280. & ad 6. art. 1. & seqq. p. 282

Præminet perfectione, dilectioni, & fruitioni summi boni. artic. 12. p. 280. & ad 5. art. 3. p. 282

Est radix cæterorum bonorum tum animi, tum corporis. artic. 12. & seqq. ibid. & ad 3. ad 8. & ad 11. p. 281. & seqq.

Est perfectè reflexiua supra se ipsam. ad 10. art. 1. p. 284

Exprimit Deum secundum plura prædicata specie distincta ab iis secundum quæ exprimitur per fidem. artic. 9. p. 286

Violentum.

Definitur, & exponitur. artic. 5. p. 293

Nullus actus voluntatis potest esse violentus. ad 4. p. 294

Vituperium.

Exponitur. n. 1. & seqq. 3. p. 320. & seqq.

Virtus.

Virtutis præponderantia supra vitium. artic. 7. p. 356

Virtutum moralium duplex classis. ad 3. p. 358

Ex vitii oppositis eidem virtuti morali. quodnam sit deterius ibid.

Voluntas.

Voluntas diuina est regula nostræ. artic. 3. & 4. p. 326. & ad 2. p. 327

Voluntas Diuina obligans distinguitur à non obligante ex parte obiecti directi. artic. 2. p. 329.

Impugnantur duæ rationes obiectiue istius distinctionis ab aliis alla tæ. artic. 3. & 4. & 5. p. 329.

Affertur vera ratio obiectiua qua distinguitur voluntas Dei legislatiua, consultiua, præceptiua, prohibitiua, permissiua. artic. 6. & seqq. p. 331

Licit in nostra sententia voluntas Dei præceptiua, & prohibitiua terminentur ad actus præceptos, & prohibitos bonos, & malos, vt tales; & hi dependent à voluntate Dei; nullus tamen communitur circulus vitiosus. ad 4. art. 1. & 2. p. 332

Omnis determinatio voluntatis est actio positius; vnde nihil potest purè omittere liberè. artic. 1. & seqq. p. 315

Voluntas mouetur ab intellectu proponente bonum, bonitate relatiua, & nõ solum absoluta. artic. 7. p. 302

Potest moueri dupliciter ab aliquo fine & quæ inde diuersitas in eius actibus. artic. 5. & seqq. p. 351.

Potest prudenter imperare intellectui assensum opinionis minus probabilis. artic. 11. & 12. p. 337. & ad 1. & 2. ibid.

Semper operatur cum omni conatu sibi possibili. artic. 2. & seqq. p. 383

Potest imperare reflexè suos actus, idque multipliciter. artic. 4. & 5. p. 393

Voluntarium.

Eius definitio. artic. 1. p. 292

Conuenit solis appetitionibus immediatè. ibid.

Ratio voluntarij imperfecti conuenit etiam appetitionibus brutorum. artic. 2. & 3. ibid.

Ratio voluntarij perfecti conuenit omnibus, & solis actibus humanis. artic. 2. & seqq. ibid.

Datur voluntarium mixtum inuoluntario. artic. 4. & seqq. p. 293

Diuiditur

Index Rerum.

Dividitur in liberum, & necessarium, vt in species.
art. 1. & 2. p. 298

Voluntarium necessarium est absolute perfectius ex genere suo. Respectu viatoris est perfectius liberum. art. 3. p. 301

Voluntarium reperitur perfectissime in actibus diuinis. art. 1. ibid.

In humanis etiam perfecte pro conditione humanæ naturæ. ibid.

Votum.

Differt à simplici proposito ex parte obiecti directi ad 3. p. 332.

Lib. IV. De Gratia.

Vis.

Vis nulla pure physica potest mouere, & inclinare potentiam intentionalem. art. 3. p. 430

Voluntas.

Voluntas exigeret auxilia salutaria, si se sola sufficeret in genere efficientis ad actus salutares. art. 6. p. 434.

Voluntas partialiter agit ad actus supernaturales, nec sufficit sola Gratia, sed adiuuat. ab art. 1. p. 430.

Multa Augustini loca ad hoc. Ibidem. Item ex Tridentino. ibid. & art. 6. p. 437. Actus salutares habent aliqua prædicata, quæ non sunt communia Gratia, & hæc proueniunt iis à voluntate, art. 11. ibidem. Adscribuntur nihilominus actus salutares Gratia, quia Gratia magis influit. art. 11. ibid.

Lib. V. De Iustif.

Veniale.

Veniale peccatum. Vide *Peccatum veniale.*

Virgo B.

B. V. exempta à contractione peccati originalis, art. 7. & 8. p. 457. Vide *Peccatum originale.*

Virtus.

Virtutis definitio, & quomodo virtus sit dispositio perfecti. ad 5. p. 449

Virtutes tam naturales quam supernaturales sunt dispositiones perfecti, seu dispositi secundum naturam, sed diuersimode. ad 5. art. 1. ibid. Virtutes morales etiam supernaturales non constituunt ex se præcisè hominem in statu opposito illi, in quo constituitur per peccatum lethale. art. 9. p. 453. Versantur immediatè circa media ad vltimum finem. ibid. Non sunt formaliter prælatiua summi boni super omnia alia bona. ibid.

Virtutes supernaturales eminenter satisfaciunt appetitui, qui inest homini ad virtutem. ad 5. art. 1. p. 449. Non debent præsupponere qualitatem aliam distinctam ab ipsis, quæ habent rationem naturæ supernaturalis ad 5. art. 2. p. 450. Non continentur in actibus, secus naturales. art. 7. p. 482.

Virtutes Theologicæ non omnes vniunt hominem perfecte cum Deo, licet immediatè versentur circa Deum, sed sola Charitas, & cur? art. 9. & 10. p. 453

Virtus. Vide *Habitus, Perfectum.*

Visio.

Visio Dei, & cætera dona supernaturalia de facto, non possunt esse naturalia vlli puræ creaturæ. ad 4. p. 444

Vnio.

Vnio hypostatica est solum forma sanctificans, vt quo, non vt quod, & quæ exceditur in perfectione R. P. Esparza *Curs. Theol.* Tom. II.

à gratia si præcisè sumatur; secus verò si sumatur, in concreto, ad 5. ibid.

Voluntas.

Voluntas Dei. Vide *Dei voluntas.*

Voluntates posterorum Adæ. Vide *Adam, Posteri.*

Lib. VI. De Virt. Theol.

Veracitas.

Veracitas est Deo necessaria ad moderandam legibus temp. rationalem. ad 7. art. 4. p. 531.

Veritas.

Veritatis amor quomodo componatur cum prosecutione falsitatis. ad 8. artic. 1. p. 585

Veritas conuenit obiectis prout sunt in se, amabilitas verò in ordine ad amantem. ad 3. p. 581. Veritas prima in essendo, in cognoscendo, & in loquendo, realiter conuertitur. art. 3. p. 509. Includuntur in prima veritate reuelante. ibid. Quæ conditionate, & absolute accepta est principium omnium actuum Fidei. ad 3. p. 525. Diuersimode specificat fidem, & visionem beatificam. ad 4. ibid. Sub diuerso conceptu est obiectum materiale, & formale fidei. ad 6. art. 2. p. 526

Virtus.

Virtus multipliciter versatur circa Deum. art. 1. p. 485.

Virtutum multiplicitas ex multiplicitate obiectorum formalium; perinde mouentium, ac si realiter essent plura. ad 1. p. 483. Ita comparantur inter se virtutes quoad ordinem prioris, aut posterioris, sicut earum actus se inuicem antecedunt vel consequuntur. n. 1. & seqq. p. 505. Virtutum perfectio mensuratur ex perfectione obiectorum formalium. art. 7. p. 551. Virtus non potest exercere actus conditionatos, habentes pro conditione motuum ipsam virtutis. ad 4. p. 565. Virtus intentionis finis potest efficaciter velle media ad eum perducantia. art. 2. p. 574. Non autem virtus intentionis mediorum potest eo ipso efficaciter intendere finem. art. 11. p. 576

Virtutes Theologicæ definiuntur. art. 3. p. 485. Earum existentia ex Conciliis certa. art. 5. p. 486.

Earundem permanentia. art. 2. p. 496. Specificatur à Deo tanquam præcipue mouente & solum ratione sui. art. 1. p. 485. Absolute loquendo sunt supernaturales. ibid. Infunduntur in Baptismo etiam pueris. ad 3. p. 486. Sunt necessaria dispositio ad obtinendum finem supernaturalem. art. 1. ibid. Earum conuexio cum gratia. art. 2. p. 587. Numerantur solum tres virtutes Theologicæ, vna intellectualis, duæ verò affectiue. n. 1. & seqq. p. 488. Cur pauciores Theologicæ, quam morales. ad 3. p. 493. Virtutes Theologicæ Deum omnibus grauius aduertantibus præferunt obiectiue. art. 4. p. 490. & etiam appetituiue. art. 5. ibid. Non tamen intensiue. art. 4. ibid. Ideò sunt incompossibiles cum graui peccato opposita speciei. art. 7. ibid. Sunt compassibiles cum peccato veniali, quippe non contrario simpliciter, sed secundum quid. ad 3. p. 494. Similiter cum habitu vitij contrarij stare possunt. art. 1. p. 492. Præferre Deum omnibus est proprium virtutum Theologicarum, non verò moralium. ad 3. p. 496. Talis prælatio potest esse solum implicita, & debet esse solum ex motu diuinæ perfectionis. art. 2. p. 489. Per virtutes Theologicas exhibet se nobis Deus magistrum, & socium. art. 5. p. 494. Earum influxus ad suos actus liberos etiam libertate contrarietatis. ad 5. p. 495. Exigunt dispositionem sui actus antequam infundantur, n. n. 1. & seqq. p. 497. Hæc exigentia inest illis ex natura rei, respectu cuiuscumque subiecti pure creati. art. 4. & 5. ibid.

KKk 2

Index Rerum.

ibid. & seq. Inducuntur successiue cum ante iustificationem successiue eliciuntur earum actus. n. 1. & seqq. p. 501. Non omnes necessariò debent infundi simul, sicut non omnes simul semper conseruantur. art. 2. p. 502. Ita possunt successiue primùm infundi, sicut, & successiue recuperari postquam sunt amissæ. art. 5. ibid. Connectuntur omnes simul in ratione virtutis, non in ratione qualitatis. ad art. 3. p. 503. Consistunt in indiuisibili quoad appretiationem obiecti super omnia, non quoad intentionem. ad 1. p. 504. Similiter consistunt in indiuisibili quoad conceptum dispositionis, vnde fides, & spes ante iustificationem non intenduntur. ad 3. p. 503. Intenduntur tamen indirectè ex meliori dispositione præeunte ad infusionem gratiæ, art. 2. p. 504. Directè verò ex meliori cooperatione consequenti. ibid. Non possunt physicè produci ab actibus sibi correspondentibus, vtpote qui minore cum vniuersalitate feruntur in Deum. art. 3. ibid.

Viso.

Viso beatifica comparatur fidei tamquam lux clara luci tenebrosa. art. 5. p. 534. Est perfectior actibus charitatis. art. 7. p. 573. Vide *Beatitudo*.

Voluntas.

Voluntas imperare sibi potest suos actus internos. art. 1. p. 574. Per actum imperantem vincit omnes difficultates militantes aduersus imperatum. art. 8. p. 575. Inuatur per actus interiorum virtutum, ad exercitium nobiliorum. ad 3. art. 2. p. 577. Non verò potest actus nobiliorum virtutum imperari per actus minus nobiles. art. 8. p. 575.

Lib. VII. De Pass.

Varietas.

Varietas successiue sensibilium recreat, & fouet animal, estque eidem necessaria per se. art. 4. & 5. pag. 8.

Verecundia.

Verecundia non est ex malo, & turpitudine pure præterita. ad 5. p. 56. & art. 1. p. 80. Cur diffundat sanguinem in faciem. ad 6. pag. 81. & ad 2. pag. 77.

Veritas.

Veritas quo pacto possit, & non possit odij haberi. ad 6. pag. 28. Contemplatio veritatis minuit tristitiam. art. 5. p. 55.

Viles.

Viles, & malè habentes esse iræ faciles. ad 5. p. 89.

Vinum.

Vinum reddit audaces. ad 3. p. 74.

Virtus.

Virtutes non multiplicantur ad instar passionum. ad 4. p. 97. Solæ virtutes sunt remedia passionum. n. 1. & seqq. p. 107.

Viso.

Viso Dei vnit magis cum ipso, quam amor Dei. ad 2. p. 21.

Visus.

Visus præminet in homine reliquis sensibus, in brutis tactus. ad 10. p. 40.

Voluptas.

Voluptatis experientia auget concupiscentiam. ad 5. p. 31. Eandem minuit effectuum eiusdem considerationis. ibid.

Vtile.

Vtile non mouet appetitum ratione sui. ad 7. ibid.

Lib. VIII. De Iustit.

Vendibilitas.

Vendibilitas iusta rei non postulat solum, vt ea sit pure temporalis, & appetibilis, sumptibusque pecuniarum per aliquos quaesita. ad 2. p. 196. Non quaerit materia gratiarum actionis est materia venditionis, & emptionis. ad 7. art. 1. p. 197.

Vindicarina.

Vindicarina iustitia adæquate est extra totum genus iustitiæ particularis, tam relatè ad eum, qui puniatur, quam relatè ad quoslibet alios. n. 1. & seqq. p. 157.

Virum inter, & vxorem, quod ius intercedit. art. 18. p. 122.

Virtus.

Virtutes omnes præter iustitiam attendunt præcipuè ad medium rationis, iustitia autem præcipuè ad medium rei. art. 9. p. 126. Virtus nulla moralis habet æquales vires resistendi, omnibus difficultatibus, & passionibus impellentibus ad actum contrarium. art. 5. p. 128. Virtus omnis moralis quomodo versatur circa voluptates, & tristitias. ad 1. p. 129. Ad necessitatem, & distinctionem diuersarum virtutum sufficit, quod non conuertantur in eundem actum, & exercitia vtriusque. ad 1. art. 2. p. 132. Virtutum ceterarum exercitium magis est obnoxium sinistrae suspicioni quam exercitium iustitiæ. art. 6. p. 124. Virtutes ad alterum superant perfectione reliquas virtutes morales ex genere suo. art. 8. ibid. Quæ virtutes dantur in Deo. ad 4. p. 154. Virtutes ad alterum licet non dicantur imperfectionem ex parte obiecti, quod volunt, dicunt tamen illam ex parte subiecti, & quando. ad 6. art. 1. ibid.

Voluntas consentiens in actionem, materialiter iniustam aliquando auferit rationem iniuriæ, & dat regulam super hoc. art. 9. p. 139.

Vsura.

Vsura variæ acceptiones. art. 1. p. 202. Mutuum, lucrum immediatè proueniens ex mutuo tanquam debitum ex iustitia. ibid. Eius iniustitia est contra naturam. art. 4. ibid. Demonstratur ratione naturali. art. 5. & seqq. ibid. Non potest mutuatarius obligari ad vicissim mutuandum sine nota vsuræ, art. 14. p. 204. Non potest, aliquid ultra sortem exigere pro obligatione non repetendi sortem per tempus aliquod. art. 16. ibid. Nec pro periculo amittendi sortem iuxta communem rerum humanarum vicissitudinem. art. 17. ibid. Sed propter periculum speciale licet. ibid. Pro vasis argenteis licet aliquid ultra sortem accipere. ad 4. p. 205.

Vsus.

Vsus rerum licitus vno vsu consumptibilium est separabilis ab omni dominio, & iure proprietatis. n. 1. & seqq. p. 210. Vsum rei pro aliquo temporis additamento nullam dicere æstimabilitatem vniuersaliter dici non potest. art. 13. p. 203.

Vilitas.

Vilitas tota pecuniarum est habere eas pro euentu opportuno vsus, ac distractionis. art. 11. p. 118.

Lib. IX. De Incarnat.

Valor.

Valor monetæ cur à Principe designari debeat. ad 4. art. 2. p. 227.

Valor operis meritorij crescit ex dignitate operantis. n. 1. & seqq. p. 226.

II. mo T. v. l. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

Index Rerum.

Vbicatio.

Vbicatio distinguitur ab actione productiua rei ad 5. p. 348.

Verbum.

Verbum diuinum assumpsit totam essentialiter naturam humanam, non autem personam. art. 1. & 2. p. 252
Verbum caro fieri non potuit, quin aliquid fieret distinctum ab humanitate, & Verbo. art. 1. p. 249.
Verbum caro potius quam anima factum esse dicitur? ad 3. p. 253

Veritas.

Veritas conditionata alicuius euentus Quando possit coniungi cum veritate absoluta eiusdem. ad 1. p. 242

Vilitas.

Vilitas reddens difficile opus heroicum qualis sit? ad 4. p. 224.

Virgo.

Argumenta pro eius exemptione à peccato. art. 1. & ad 3. p. 265

Virtus.

Virtutes omnes, & dona compossibilia cum beatitudine fuerunt in Christo. art. 3. p. 259
Virtutum dispar conditio, & usus in Viatore, & Beato. ad 4. ibid.

Vis.

Vis deletina offensæ quomodo conueniat dilectioni Dei. ad 3. p. 224
Vis meritoria operum Christi æquiparatur activitati physica omnipotentia diuinæ. art. 4. p. 229. & art. 1. p. 284

Viso.

Viso beata fuit maximè debita humanitati assumptæ. art. 1. p. 261
Viso Dei immediata necessariò direxit omnes Christi electiones. art. 2. p. 282
Viso immediata naturæ diuinæ dari non pot. st. quin detur viso immediata personarum. ad 2. p. 252.
Viso beata pro obiecto formali immediato, quid habeat. art. 1. p. 261

Vnio.

Vnio diuersi vnum per se quomodo verbo diuino conueniat? ad 6. p. 212
Vnio hypostatica est summè conueniens creaturæ. n. 1. & seqq. p. 213. Nullatenus tamen ei debita. n. 1. & seqq. p. 216
Vnio alia hypostatica non potest esse præmium meriti Christi. ad 9. art. 2. p. 231
Vnio hypostatica est modus realiter distinctus ab extremis n. 1. & seqq. p. 249
Vnio hypostatica facta est in persona, non verò in natura diuina. art. 2. p. 252
Vnio hypostatica est immediatè impossibilis cum peccato. art. 2. p. 264
Vnio hypostatica per seipsam non sanctificat, vt quod. n. 1. & seqq. p. 256
Vnio hypostatica quorum prædicatorum communicationem funder inter Deum, & hominem? n. 1. & seqq. p. 253
Vnio hypostatica vtrumque extremum æqualiter vnit, non autem æqualiter immutat. ad 2. p. 256.
Vniones hypostaticæ partiales duæ tantum admitti debent. ad 7. p. 251

Voluntas.

Voluntas diuina signi improprie voluntas dicitur. art. 4. p. 279
Voluntas humana Christi quomodo difformis esse potuit voluntati diuinæ. art. 3. p. 279
Voluntas in Deo altera signi, altera beneplaciti. ibidem.
Voluntatum discrepantia quando perfectioni amici? tia repugnet? ad 3. ibid.

Lib. X. De Sacram.

Vbicatio, vide *Locus*.

Verba.

Verba præminent inter signa. ad 4. p. 294. & art. 4. p. 301. Habent rationem formæ in Sacramentis. ibid. n. 1. & seqq. pag. 293. Sufficit reperiri verba æquialenter, nec est necesse distingui à rebus. art. 3. ibid. Non sunt concionatoria, vt voluit Catechismus, ad 1. p. 295. Importantur in recto à Sacramentis excepta Eucharistia. artic. 4. p. 301. Verba adhibita in institutione Sacramentorum, non debuerunt esse figurata. art. 1. p. 408. Verba in Eucharistia dicuntur recitatiuè, & practicè. ad 1. & 2. p. 408
Verba consecrationis in Eucharistia non possunt verificari de Christo figuratè. art. 3. & 4. p. 408. Ex vi horum verborum colligitur presentia Christi speciebus panis, & vini, & desinitio substantiæ panis, & vini. p. 407. & seqq. Intrinsecè constituunt Eucharistiam. artic. 1. & 2. p. 411. Sufficit vt constituent Sacramentum quod moraliter existant, dum perseverat Sacramentum. ad 1. p. 412. In verbis consecrationis est duplex significatio alia naturalis, alia supernaturalis, quæ nequit esse falsa. art. 1. ibid. Ad veritatem horum verborum requiritur permanentia accidentium panis, & vini. art. 1. 2. & 6. & 7. p. 417. & seqq. Non sufficit vt detur eorum apparentia pure intentionalis. art. 3. & 4. ibid.
Verba in Sacramento matrimonij, vt sunt traditio mutua, habent rationem materiæ, vt sunt acceptatio, habent rationem formæ. art. 4. & 5. p. 531

Verecundia.

Verecundia multipliciter accipitur. In qua acceptione sit, vel non sit virtus. ad 1. p. 437

Viator.

Omnis viator potest salutariter peragere penitentiam de quouis peccato admissio. artic. 1. & 5. p. 462

Vinum.

Vinum vsuale est materia remota Eucharistiæ. art. 1. & 2. p. 397. Quid censeatur nomine vini vsualis. ad 6. & 7. p. 398. Debet ei ex præcepto admisceri modica aqua. art. 3. ibid. & art. 1. p. 404. Vnum permixtum modica aqua adhuc est vinum vsuale. art. 7. & 8. p. 405. Probabilius est vinum, vel simpliciter non posse, vel non nisi in magna quantitate posse in se conuertere aquam. art. 4. & 5. ibid.
Species vini intrinsecè constituunt Eucharistiam. art. 1. & 2. p. 412. Ex vi verborum consecrationis amittunt vnionem cum substantia vini, & acquirunt vnionem cum sanguine Christi. artic. 14. & 15. p. 410. & art. 3. p. 413

Virtus.

Virtus actiua, vide *Potentia*.
Virtutis acceptio duplex, & multiplex definitio. art. 1. & 2. p. 436. Definitio virtutis in ampiori significatione, sed propria conuenit penitentia. art. 2. & 3. ibid. Virtutes quomodo consideratæ ab antiquis Philosophis. ad 1. p. 440. Est de conceptu virtutis, vt faciat meliorem habentem, quam prius haberet, non quam habuisset sub quacunque suppositione. art. 3. & 5. p. 445. Non est virtutis præparare animum in vllam partem pro euentu impossibili. ad 8. art. 2. p. 468. Nulla virtus existit vbi nulla eius operatio est possibilis. ad 2. p. 448. Aliquæ virtutes feruntur in bonum, vt coniunctum cum defectu aliquo. art. 1. p. 449. Quælibet virtus applicat mediatè, vel immediatè omnes potentias ad operationes conducentes ad suum finem. art. 1. p. 450. Virtus superior imperat efficaciter efficaciam effectiua

Index Rerum.

effectiua immediata actus inferioris. art. 2. p. 451. Virtus inferior non potest imperare efficaciter effectiue actus superioris nisi remote, vel affectiue. ad 1. ibid. Omnes actus virtutum sunt viles ad finem poenitentiae. ad 4. artic. 1. p. 434. Idem sunt imperabiles ad eadem. art. 1. p. 450. Omnes actus virtutum participant charitatem. art. 4. pag. 469. Nullus actus virtutis errare potest circa realitatem vltimi finis. art. 4. ibid. Omnis actus virtutis fertur immediatè in vltimum finem, aut in cetera cum subordinatione ad illum. art. 1. pag. 452. Nullus actus virtutis praefert bonum minus bono maiori cognito, vt tali. n. 1. & seqq. ibid. Virtutes infusa accipiuntur simul cum gratia per Baptismum. art. 3. p. 371. Necessariò infunduntur cum maiori intentione disposita per meliores actus. art. 4. ibid. Virtutes infusa non inclinant immediatè voluntatem ad suos actus, sed tantum mediatè. ad 8. pag. 373. Nulla virtus infusa praeter fidem, & spem potest tempore prior esse reliquis. art. 1. p. 446

Vnctio.

Vnctio est materia proxima Sacramenti Extremae vnctionis. art. 1. p. 497

Vnio.

Vnio naturalis accidentium cum suis substantiis datur ad hoc, vt ipsa substantia perficiantur, & compleantur. art. 5. p. 414. E contra vnio Sacramentalis accidentium cum corpore Christi est perfectiua

ipforum tantum accidentium, & datur ad hoc solum, vt corpus Christi sit demonstrabile sensibiler. ibid. & ad 5. p. 416. Hæc vnio subiectatur in solis accidentibus. art. 8. p. 415. Terminatur solum formaliter ad corpus, & sanguinem Christi non verò ad animam. art. 9. ibid. Hæc vnio est pure penetratiua accidentium cum corpore Christi. art. 6. ibid. Ratione huius vnionis Christus est formaliter vbicumque sunt accidentia Eucharistica. art. 7. ibidem.

Mirabilis affinitas huius vnionis cum vnione hypostatica. ad 5. p. 416

Voluntas.

Voluntas potest affici ad vnam rationem boni praescindendo ab alia, quin hanc contemnat. ad 3. art. 1. p. 453

Votum.

Votum differt ex parte obiecti à proposito. ad 1. p. 311. Votum per verba expressum non obligat, nisi in vouente adsit intentio iè obligandi. ad art. 3. pag. 310

Lib. VII. De Passion.

Z

Zelus.

Zelus passio non differt ab inuidia passione. art. 5. p. 51.

*Coll. Soc. 1550 Paderb.
Anno 1667*

F I N I S.